

Konkurences padome

Brīvības iela 55, Rīga, LV-1010, tālr. 67282865, fakss 67242141, e-pasts konkurence@kp.gov.lv, www.kp.gov.lv

L Ē M U M S

Rīgā

Nr.E02-17

(Prot. Nr.44, 3.§)

2017.gada 31.augustā

Par pārkāpuma konstatēšanu un naudas soda uzlikšanu

Lieta Nr.p/15/7.2.19./2

Par Konkurences likuma 11.panta pirmās daļas noteiktā aizlieguma pārkāpumu būvmateriālu izplatīšanas tirgū

SAĪSINĀJUMU SARAKSTS

AT	Augstākā tiesa
Depo	SIA "Depo DIY"
EK	Eiropas Komisija
ES	Eiropas Savienība
EST	Eiropas Savienības tiesa
GP	grunts produkti
ĢK	ģipškartons
ĢP	ģipša produkti
ICS	Ieteicamo cenu saraksti
KCP	Kaļķa cementa produkti
Kesko	AS "Rautakesko" – šobrīd AS "Kesko Senukai Latvia"
KL	Konkurences likums
Knauf	SIA "Knauf"
KP	Konkurences padome
Krūza	SIA "Krūza"
LESD	Līgums par Eiropas Savienības darbību
Lieta	KP lieta Nr.p/15/7.2.19./2 "Par Konkurences likuma 11.panta pirmās daļas noteiktā aizlieguma pārkāpumu būvmateriālu izplatīšanas tirgū"
lieta Nr.p/14/03.01./03	KP lieta Nr.p/14/03.01./3 "Par Konkurences likuma 13.panta pirmajā daļā noteiktā aizlieguma pārkāpumu SIA "Knauf" un SIA "Norgips" darbībās"

Norgips	SIA "Norgips" un Norgips Spółka z ograniczoną odpowiedzialnością (Polija)
TC	Tālākpārdošanas cena
ITC	Ieteicamā tālākpārdošanas cena
TNK	SIA "Tirdzniecības nams "Kurši""
UR	LR Uzņēmumu reģistrs
VID	Valsts ieņēmumu dienests

SATURA RĀDĪTĀJS

I LIETAS BŪTĪBA	3
II LIETAS DALĪBNIEKI.....	3
2.1. Knauf/Norgips	3
2.2. Depo	4
2.3. TNK	4
2.4. Kesko	4
2.5. Krūza	4
III ADMINISTRATĪVAIS PROCESS IESTĀDĒ	5
3.1. Lietā veiktās procesuālās darbības	5
3.2. Noslēgtie administratīvie līgumi.....	6
3.3. Lietā vērtētā informācija un Lietā izmantotie galvenie pierādījumi	6
IV LIETAS APRAKSTS	6
4.1. Sākotnējā informācija	6
4.2. Knauf/Norgips izplatīšanas tīkls	6
4.3. Knauf/Norgips un mazumtirgotāju sadarbības ietvars.....	7
V KONKRĒTAIS TIRGUS.....	8
5.1. Konkrētās preces tirgus	8
5.1.1. ĢP (ieskaitot ĢK).....	9
5.1.2. KCP.....	9
5.1.3. GP	9
VI TIESISKAIS NOVĒRTĒJUMS	12
6.1. Aizliegtā vienošanās Knauf un mazumtirgotāju darbībās.....	12
6.1.1. Knauf/Norgips mērķi un loma.....	12
6.1.2. Mazumtirgotāju mērķi un ieguvumi no savstarpējās konkurences ierobežošanas	15
6.2. Aizliegtas vienošanās izpausmes.....	17
6.2.1. Cenu līmeņa uzturēšana un ievērošana	18
6.2.2. Minimālās mazumtirdzniecības cenas akcijas precēm	22
6.2.3. Mazumtirgotāju darbību horizontālā koordinācija	22
6.3. Lietā saņemtā informācija un paskaidrojumi no Lietas dalībniekiem	27
6.3.1. Knauf paskaidrojumi	28
6.3.2. Norgips paskaidrojumi	29
6.3.3. Kesko paskaidrojumi.....	29
6.3.4. Depo paskaidrojumi	30
6.3.5. TNK paskaidrojumi.....	31
6.4. TC līmeņa sistēmas izvērtējuma pamatprincipi	32
6.5. Vienošanās faktiskā izpilde.....	35
6.5.1. 2009.gads	35
6.5.2. 2010.gads	35
6.5.3. 2011.gads	37
6.5.4. 2012.gads	39
6.5.5. 2013.gads	40
6.5.6. 2014.gads	41
6.6. Knauf/Norgips maksājumi mazumtirgotājiem par cenu norādījumu ievērošanu.....	43
6.6.1. Līgumos noteiktās mēneša atlaides	44
6.6.2. Ar kredītrēķiniem un pavadzīmēm maksātās atlaides	45
6.6.2.1. Depo	46
6.6.2.2. TNK.....	47

6.6.2.3. Kesko.....	49
6.6.3. Kopsavilkums par atlaižu maksāšanu.....	50
6.7. Vienošanās ietekme uz konkurenci un kopsavilkums par tās izpildi.....	51
VII SECINĀJUMI LIETĀ	53
7.1. Piemērojamās konkurences tiesību normas un judikatūra	53
7.2. Lietas dalībnieku aizliegta vienošanās	54
7.2.1. Knauf/Norgips kā aizliegtas vienošanās iniciatore un veicinātāja	55
7.2.2. Mazumtirgotāju rīcība aizliegtas vienošanās īstenošanā	56
VIII LIETAS DALĪBNIĒKU VIEDOKĻI	59
8.1. Lietas dalībnieku kopējo viedokļu izvērtējums.....	59
8.2. Kesko viedokļu izvērtējums	65
8.3. TNK viedokļa izvērtējums	72
8.4. Depo viedokļa izvērtējums	77
IX ATBILDĪBA	82
9.1. Naudas soda piemērošanas vispārējais pamats.....	82
9.2. Pārkāpuma smagums	83
9.2.1. Aizliegta vertikāla vienošanās.....	83
9.2.2. Horizontāla karteļa vienošanās.....	84
9.3. Pārkāpuma ilgums.....	85
9.4. Naudas soda palielināšana / samazināšana	87
9.5. Galīgais naudas sods.....	88

I LIETAS BŪTĪBA

- 1 Lietas izpētes ietvaros KP pārbaudīja, vai Knauf/Norgips, Depo, Krūza, TNK un Kesko darbībās ir konstatējamas KL 11.panta pirmajā daļā noteiktā vienošanās aizlieguma pārkāpuma tiesiskā sastāva pazīmes.
- 2 KP izvērtēja Knauf/Norgips un Latvijas lielāko būvmateriālu mazumtirgotāju aizliegtu vienošanos, kas izpaudās kā Knauf/Norgips iniciēta un koordinēta Knauf/Norgips un mazumtirgotāju īstenošana vienošanās par Knauf/Norgips piegādāto būvmateriālu mazumtirdzniecības cenu minimālā līmeņa ievērošanu un noteikta cenu līmeņa uzturēšanu atbilstoši Knauf/Norgips norādēm, kā arī šādas sistēmas ievērošanas uzraudzību un darbības uzturēšanu no Knauf/Norgips un mazumtirgotāju puses, t.sk. Knauf/Norgips pielāgojot atlaižu sistēmas darbību šo mērķu sekmīgākai sasniegšanai.

II LIETAS DALĪBNIĒKI

2.1. Knauf/Norgips

- 3 Knauf ir sabiedrība ar ierobežotu atbildību, kas ir reģistrēta LR Komercreģistrā ar reģ.Nr. 40003219730, juridiskā adrese – Daugavas iela 4, Saurieši, Stopiņu novads. Knauf vienīgais dalībnieks ir Vācijā reģistrēta sabiedrība Knauf International GmbH¹. Knauf ietilpst *Knauf* uzņēmumu grupā, kas ir viena no vadošajiem būvmateriālu ražotājiem pasaulē².
- 4 Līdz 06.06.2016. Norgips produkciju Latvijā izplatīja SIA „Norgips” (reģ.Nr.40003656872, juridiskā adrese – Daugavgrīvas iela 83/89, Rīga), kuras vienīgā dalībniece no 10.12.2003. līdz 28.10.2014. bija SIA “Knauf” un no 28.10.2014. līdz 06.06.2016. – Norgips *sp. z o. o.* 06.06.2016. SIA „Norgips” tika reorganizēta, pievienojot to Norgips *sp. z o. o.* Norgips Spółka z ograniczoną odpowiedzialnością (turpmāk – Norgips *sp. z o. o.*) ir Polijā reģistrēta sabiedrība ar reģ.Nr.0000529680, juridiskā adrese – ul. Raclawicka 93, 02-634, Varšava.
- 5 Ņemot vērā Lietas ietvaros iegūto informāciju³, saskaņā ar KL 1.panta 9.punktu Knauf un

¹ Informācija pieejama: <https://www.kompany.com/p/de/hrb5956%20w%C3%BCrzburg>

² Knauf interneta vietne, pieejama: <http://knauf.lv/www/lv/index.php>

³ Norgips 21.12.2015. vēstule Nr.02-15/05, Lietas 38.sējums, 85.-100.lp.; izdruka no *KRAJOWY REJESTR SADOWY* (Polija) Lietas 38.sējums, 80.-84.lp.

Norgips Lietā aplūkotajā laika periodā ir uzskatāmi par vienu tirgus dalībnieku.

2.2. Depo

- 6 DEPO DIY ir sabiedrība ar ierobežotu atbildību, kas ir reģistrēta LR Komercreģistrā ar reģ. Nr.50003719281, juridiskā adrese – Noliktavu iela 7, Dreiliņi, Stopiņu nov. Depo vienīgais dalībnieks ir SIA “DMT PLUSS” (reģ.Nr.40003703058), kas savukārt pieder vairākām personām, no kurām nevienai nav izšķirošas ietekmes pār SIA “DMT PLUSS”⁴.
- 7 Depo ir viens no lielākajiem būvmateriālu mazumtirgotājiem Latvijā. Depo piedāvā preces remontam un būvniecībai, mājai, dārzam, atpūtai, auto un velo preces, tehniku u.c., kā arī ar būvniecību, remontu un telpu interjeru veidošanu saistītos pakalpojumus. Depo ir deviņi veikali Latvijā, no kuriem četri atrodas Rīgā⁵.

2.3. TNK

- 8 Tirdzniecības nams “Kurši” ir sabiedrība ar ierobežotu atbildību, kas ir reģistrēta LR Komercreģistrā ar reģ.Nr.40003494995, juridiskā adrese – Brīvības gatve 301, Rīga. TNK dalībnieki ir SIA “Augstceltne” (reģ.Nr.40103000117) un fiziska persona.
- 9 TNK pamatdarbība ir būvmateriālu tirdzniecība. TNK Latvijā ir 18 būvmateriālu veikali.

2.4. Kesko

- 10 Kesko Senukai Latvia (iepriekšējais nosaukums līdz 09.11.2016. – Rautakesko) ir akciju sabiedrība, kas reģistrēta LR Komercreģistrā ar reģ.Nr.40003311719, juridiskā adrese – Tīraines iela 15, Rīga. Kesko vienīgais dalībnieks ir Lietuvas uzņēmums UAB “Kesko Senukai Lithuania” (reģ.Nr.234376520).
- 11 Kesko pamatdarbība ir būvmateriālu tirdzniecība. Kesko piedāvā arī remonta u.c. ar preču iegādi un piegādi saistītos pakalpojumus. Kesko ir astoņi būvmateriālu veikali Latvijā, no kuriem trīs atrodas Rīgā⁶.

2.5. Krūza

- 12 Krūza ir sabiedrība ar ierobežotu atbildību, kas reģistrēta LR Komercreģistrā ar reģ.Nr.50003248661, juridiskā adrese – Gaismas iela 19 k-7-21, Ķekava, Ķekavas pag., Ķekavas nov. Krūza vienīgais dalībnieks ir fiziska persona.⁷
- 13 Krūza pamatdarbība ir būvmateriālu tirdzniecība⁸. Krūza piedāvā arī ar preču iegādi, piegādi un instalāciju saistītos pakalpojumus. Krūza ir seši būvmateriālu veikali, no kuriem četri atrodas Rīgā.
- 14 Ņemot vērā minēto un pamatojoties uz KL 1.panta 7. un 9.punktu, Depo, TNK, Kesko, Krūza un Knauf/Norgips ir uzskatāmas par savstarpēji neatkarīgiem tirgus dalībniekiem un Depo, TNK, Kesko un Krūza – par konkurentiem.

⁴ Uz šī lēmuma pieņemšanas datumu.

⁵ Depo interneta vietne. Pieejams: <http://www.depo.lv/?page=veikali>

⁶ Pieejams Kesko interneta vietnē: <https://www.k-rauta.lv/buvmaterialu-veikals/veikali>

⁷ Uz šī lēmuma pieņemšanas datumu.

⁸ Pieejams Krūza interneta vietnē: <http://www.kruza.lv/lv/par-mums/par-mums-s>

III ADMINISTRATĪVAIS PROCESS IESTĀDĒ

3.1. Lietā veiktās procesuālās darbības

- 15 KP 23.04.2015, pamatojoties uz KL 8.panta pirmās daļas 1.punktu, 22.panta 2.punktu un 24.pantu, nolēma ierosināt lietu Nr.p/15/7.2.19./2 *“Par Konkurences likuma 11.panta pirmās daļas noteiktā aizlieguma pārkāpumu būvmateriālu izplatīšanas tirgū”*.
- 16 Lietas izpētes gaitā KP amatpersonas veica KL 9.panta piektās daļas 4.punktā noteiktā procesuālās darbības (turpmāk – Apmeklējums) pie Depo⁹, Krūza¹⁰, TNK¹¹ un Kesko¹². Tāpat Lietas izpētes gaitā KP amatpersonas veica KL 9.panta piektās daļas 1. un 3.punktā noteiktās procesuālās darbības (turpmāk arī – Apmeklējums) pie Krūza¹³, Depo¹⁴, Knauf¹⁵ un TNK¹⁶.
- 17 Pamatojoties uz KL 8.panta pirmās daļas 2.punktu, otro daļu un 27.panta trešo daļu, 21.04.2016. lēmuma pieņemšanas termiņš Lietā pagarināts līdz 27.10.2016., savukārt 20.10.2016. – līdz 23.04.2017.
- 18 Lietas izpētes gaitā Lietas dalībnieku pārstāvji un konkrētas personas, kuru paskaidrojumiem var būt nozīme Lietā, tika aicinātas ierasties KP paskaidrojumu sniegšanai un sniedza paskaidrojumus.
- 19 Lietas izpētē izmantota arī informācija, kas iegūta no interneta vietnēm firmas.lv, VID datu noliktavas sistēmas, kā arī no UR.
- 20 Ievērojot KL 26.panta septītajā daļā noteikto, KP Izpildinstitūcija pēc lēmuma pieņemšanai nepieciešamo faktu konstatēšanas 17.03.2017. nosūtīja visiem Lietas dalībniekiem *“Paziņojums par Konkurences padomes lēmuma pieņemšanai nepieciešamo faktu konstatēšanu un par uzaicinājumu iepazīties ar lietā Nr.p/15/7.2.19./2 esošajiem pierādījumiem un viedokļa izteikšanu”* ar pielikumu. Paziņojumos KP Izpildinstitūcija informēja adresātus par tiesībām iepazīties ar Lietu, izteikt savu viedokli, iesniegt papildu informāciju un tikt uzklautiem mutvārdu procesā.
- 21 KP no Knauf/Norgips 23.03.2017. un no Krūza 28.03.2017. saņēma lūgumus pagarināt lēmuma pieņemšanas un viedokļa sniegšanas termiņus Lietā. Savukārt Kesko 29.03.2017., TNK 29.03.2017. un Depo 04.04.2017. izteica lūgumus pagarināt viedokļa sniegšanas termiņus.
- 22 Ievērojot Lietas dalībnieku izteiktos lūgumus, lai Lietas dalībnieki spētu realizēt savas tiesības uz aizstāvību – iepazīties ar Lietas materiāliem, izteikt savu viedokli, iesniegt papildu informāciju un tikt uzklautiem mutvārdu procesā, un, pamatojoties uz KL 8.panta pirmās daļas 2.punktu, 8.panta otro daļu, Administratīvā procesa likuma 5. un 62.pantu KP 13.04.2017.

⁹ Pamatojoties uz Rīgas pilsētas Vidzemes priekšpilsētas tiesas 11.05.2015. lēmumu (lieta Nr.3-12/116/7, 2015.g.) un KP izpilddirektora p.i. 14.05.2015. pilnvaru Nr.730 KP amatpersonas minētās procesuālās darbības veica 15.05.2015.

¹⁰ Pamatojoties uz Rīgas pilsētas Vidzemes priekšpilsētas tiesas 11.05.2015. lēmumu (lieta Nr.3-12/116/7, 2015.g.) un KP izpilddirektora p.i. 14.05.2015. pilnvaru Nr.726 KP amatpersonas minētās procesuālās darbības veica 15.05.2015.

¹¹ Pamatojoties uz Rīgas pilsētas Vidzemes priekšpilsētas tiesas 14.05.2015. lēmumu (lieta Nr.3-12/0119/25, 2015.g.) un KP izpilddirektora p.i. 18.05.2015. pilnvaru Nr.743 KP amatpersonas minētās procesuālās darbības veica 19.05.2015. un 20.05.2015.

¹² Pamatojoties uz Rīgas pilsētas Vidzemes priekšpilsētas tiesas 13.12.2015. lēmumu (lieta Nr.3-12/0289/21, 2015.g.) un KP izpilddirektora p.i. 02.12.2015. pilnvaru Nr.1851 KP amatpersonas minētās procesuālās darbības veica 02.12.2015.

¹³ Pamatojoties uz KP izpilddirektora p.i. 20.05.2015. pilnvaru Nr.757, KP amatpersonas minētās procesuālās darbības veica 21.05.2015., savukārt, pamatojoties uz KP izpilddirektora p.i. 20.05.2015. pilnvaru Nr.757 un 25.05.2015. pilnvaru Nr.781, KP amatpersonas minētās procesuālās darbības veica 25.05.2015.

¹⁴ Pamatojoties uz KP izpilddirektora p.i. 20.05.2015. pilnvaru Nr.758, KP amatpersonas minētās procesuālās darbības veica 22.05.2015.

¹⁵ Pamatojoties uz KP izpilddirektora p.i. 06.07.2015. pilnvaru Nr.984, KP amatpersonas minētās procesuālās darbības veica 07.07.2015.

¹⁶ Pamatojoties uz KP Aizliegtu vienošanos departamenta direktores 13.09.2016. pilnvaru Nr.5-19/72, KP amatpersonas minētās procesuālās darbības veica 14.09.2016.

pieņēma lēmumu Nr.9 (Prot.Nr.19, 3.§) “Par lēmuma pieņemšanas termiņa pagarināšanu” Lietā Nr.p/15/7.2.19./2, pagarinot lēmuma pieņemšanas termiņu līdz 31.08.2017. Minētais lēmums visiem Lietas dalībniekiem tika nosūtīts 19.04.2017.

- 23 Tiesības iepazīties ar Lietas materiāliem vairākkārt izmantoja Depo, Krūza, TNK un Kesko.
 24 KP saņēma arī Lietas dalībnieku rakstveida viedokļus: 11.05.2017. un 23.05.2017. no Kesko, 22.05.2017. un 16.06.2017. no Krūza, 23.05.2017. no Depo un 05.06.2017. no TNK.
 25 KP, ievērojot izteiktos lūgumus, veica Kesko 05.06.2017., Krūza 09.06.2017., TNK 13.06.2017. un Depo 31.07.2017. mutvārdu uzklaušīšanu.

3.2. Noslēgtie administratīvie līgumi

- 26 KP ar Knauf un Norgips 16.06.2017. noslēdza Administratīvo līgumu Nr.AL-4-4/1 par tiesiskā strīda izbeigšanu Lietā, saskaņā ar kuru Knauf un Norgips samaksāja naudas sodu 1 524 549 *euro* apmērā.
 27 15.08.2017. KP noslēdza ar Krūza Administratīvo līgumu Nr.AL-4-4/2 par tiesiskā strīda izbeigšanu Lietā, saskaņā ar kuru Krūza apņēmas samaksāt naudas sodu 104 949 *euro* apmērā.
 28 Ievērojot iepriekš minēto, turpmāk šī lēmuma ietvaros netiek vērtēta Knauf/Norgips un Krūza atbildība.

3.3. Lietā vērtētā informācija un Lietā izmantotie galvenie pierādījumi

- 29 Lietā izmantoti un ir ņemti vērā sākotnējie, Apmeklējumos un papildu iegūtie paskaidrojumi, t.sk., par e-pasta sarakstēm, kā arī Lietas dalībnieku un ar tiem saistīto personu paskaidrojumi.
 30 Galvenie pierādījumi Lietā, uz kuriem balstīti secinājumi:
 - Apmeklējumu laikā iegūtā informācija, t.sk., e-pasta sarakste, grāmatvedības dokumenti un līgumi;
 - informācija un dokumenti, kas iegūti lietā Nr.p/14/03.01./3 un kuriem ir nozīme Lietā;
 - Lietas dalībnieku sniegtā informācija, atbildes un viedokļi.

IV LIETAS APRAKSTS

4.1. Sākotnējā informācija

- 31 Ierosinot Lietu, KP rīcībā esošā informācija norādīja uz iespējamām aizliegtām vienošanām starp būvmateriālu vairumtirgotāju Knauf/Norgips un tā preču izplatītājiem/mazumtirgotājiem Depo, TNK, Kesko un Krūza.
 32 KP rīcībā esošā e-pasta sarakste liecināja, ka ilgstošā laika periodā Knauf/Norgips rekomendēja mazumtirgotājiem TC Knauf un Norgips izplatītajām precēm, turklāt šādas darbības Knauf/Norgips veica ar mērķi fiksēt minimālo TC līmeni (mazumtirgotāju plaukta cenas), kas nebūtu zemākas par mazumtirgotājiem noteikto Knauf/ Norgips izplatīto preču iepirkuma cenu. Informācija arī liecināja par mazumtirgotāju atbalstu šādas sistēmas uzturēšanai.

4.2. Knauf/Norgips izplatīšanas tīkls

- 33 Knauf ražo un pārdod būvmateriālus vairumtirgotājiem un mazumtirgotājiem. Norgips izplata ĢK, kas ražots *Knauf* grupas rūpnīcās. Knauf un Norgips nedarbojas mazumtirdzniecībā, preču izplatīšana notiek ar vairumtirgotāju un mazumtirgotāju starpniecību.
 34 Starp Knauf preču mazumtirgotājiem ir, t.sk., lielākie Latvijas būvmateriālu tirgotāji: Depo, TNK, Kesko, Krūza, kas ir būtiski Knauf sadarbības partneri Latvijā. Katram no šajā Lietā apskatītajiem mazumtirgotājiem ir veikalu tīkls. Šo tīklu veikalu izvietojums aptver būtisku Latvijas teritorijas daļu, ietverot šādas pilsētas – Aizkraukle, Cēsis, Daugavpils, Dobeles,

Jelgava, Jēkabpils, Jūrmala, Kuldīga, Liepāja, Madona, Rēzekne, Rīga, Saldus, Saulkrasti, Valmiera, Ventspils u.c. Kopā šajos četros tīklos ir 42 būvmateriālu veikali Latvijā. Secināms, ka Depo, TNK, Kesko un Krūza mazumtirdzniecības tīkli ir svarīgs izplatīšanas posms Knauf/Norgips ražoto un izplatīto būvmateriālu noietā, piegādēs B2B (*business-to-business*) un B2C (*business-to-consumer*) segmentos.

- 35 No Norgips preces iepērk tikai TNK un Kesko. Minētie mazumtirgotāji no Norgips preces iepirka arī pārkāpuma periodā.
- 36 KP rīcībā esošā informācija¹⁷ liecina, ka Knauf/Norgips sadarbojas arī ar vairākiem citiem mazākiem tirdzniecības uzņēmumiem, t.sk. Latvijas Būvmateriālu tirgotāju savienību (turpmāk – LBTS), kas apvieno vairākus tirdzniecības uzņēmumus kopīgam būvmateriālu iepirkumam. Šo uzņēmumu rīcība informācijas fragmentārā rakstura dēļ šajā lēmumā netiek vērtēta, vienlaikus e-pasta sarakste tiek izmantota Knauf/Norgips izveidotās sistēmas raksturošanai.
- 37 Saskaņā ar VID datiem¹⁸ Depo, TNK, Kesko un Krūza kopējais apgrozījums Latvijā 2009.gadā bija virs 202 miljoniem *euro* un, katru gadu pieaugot, 2016.gadā pārsniedza jau 330 miljonus *euro* (skat. Tabulu Nr.1).

Tabula Nr.1

Lielāko Latvijas būvmateriālu mazumtirgotāju neto apgrozījumi, *euro*

	2009.gads	2010.gads	2011.gads	2012.gads	2013.gads	2014.gads	2015.gads	2016.gads
Depo	105 512 516	114 607 218	125 798 947	137 735 159	151 905 225	167 402 588	185 916 199	203 417 192
TNK	38 627 669	41 377 873	49 506 080	54 112 174	59 309 008	66 928 923	63 439 205	64 372 400
Kesko	47 894 880	47 615 018	52 675 555	50 519 463	51 541 202	53 010 910	51 954 921	48 453 584
Krūza	10 352 407	10 805 432	14 262 443	16 156 090	16 886 813	16 078 086	16 078 086	13 993 327
Kopā	202 387 472	214 405 541	242 243 025	258 522 886	279 642 248	303 420 507	317 388 411	330 236 503

Avots: VID Datu noliktavas sistēma un mazumtirgotāju sniegtā informācija

4.3. Knauf/Norgips un mazumtirgotāju sadarbības ietvars

- 38 Knauf/Norgips sadarbība ar mazumtirgotājiem notiek uz līgumu un arī mutiski apspriestu, līgumā neietvertu noteikumu pamata. KP Lietā izvērtēja līgumus, kurus Knauf un Norgips slēdza ar Depo, TNK, Krūza un Kesko 2006.-2014. gadā¹⁹, kā arī citu informāciju par Knauf/Norgips un mazumtirgotāju sadarbību.

Knauf sadarbības ietvars ar mazumtirgotājiem

- 39 Knauf un mazumtirgotāju noslēgtajos sadarbības līgumos ir atrunāti vispārējie sadarbības jautājumi. Puses noslēdza arī vairākas papildu vienošanās pie sadarbības līgumiem ar mērķi atsevišķi atrunāt sadarbības līgumu grozījumus un papildinājumus (*), citām atļaidēm, to aprēķināšanas un izmaksāšanas kārtību²⁰ u.c. jautājumiem. Papildus Knauf ar mazumtirgotājiem slēdza līgumus par preču mārketinga īstenošanu.
- 40 Lietas Nr.p/14/03.01./3 ietvaros konstatēts, ka Knauf/Norgips saviem lielākajiem ĢK mazumtirgotājiem Latvijā (Depo, TNK, Kesko, SIA “Optimera Latvia”, Krūza) izveidoja un

¹⁷ E-pasts Nr.28, 36, 56, 159.

¹⁸ Izdrukas no VID datu noliktavas sistēmas, Lietas 38.sējums, 48.-78.lp.

¹⁹ Sk. līgumus ar 1) Depo: Lietas 1.sējums, 203., 206., 208., 210., 211., 218.lp.; 2.sējums, 107., 110.-116., 118.-120., 122.-124., 126.-128., 130.-132., 136., 139.-142.lp.; 3.sējums, 119., 123., 127., 131., 135., 136.-138.lp.; 2) ar TNK: Lietas 1.sējums, 217., 223., 226.lp.; 10.sējums, 12., 21., 24.-26., 29.-30., 32.-33., 35.-36., 39.-40., 44.-45., 47., 49.-60., 64., 68., 70., 72., 74., 76., 77., 84.lp.; 3) ar Krūza: Lietas 1.sējums, 214., 221.lp.; 9.sējums, 194.-202., 207.-208., 210.-212., 214.-217., 219, 222., 225.lp.; 37.sējums, 44.-58.lp.; 4) ar Kesko: Lietas 28.sējums, 5.lp.; 37.sējums, 19.-25., 31.-33.lp.

²⁰ Detalizēts atļaižu izvērtējums, izņemot “mēneša atļaides”, tika veikts lietas Nr.p/14/03.01./3 ietvaros, sk. KP 30.09.2016. lēmumu Nr.E02-27, *Knauf/Norgips*

vismaz 2009.–2014.gadā piemēroja individualizētu atlaižu piešķiršanas sistēmu. Knauf/Norgips atlaižu sistēma paredzēja gada, ceturkšņa un mēneša atlaides. Tika piemērotas trīs veidu gada atlaides: (a) beznosacījuma gada atlaide, kas nebija saistīta ar noteiktu preču un to iepirkuma apjomu un bija noteikta (*) apmērā no visu preču apgrozījuma, (b) atlaide ar vienu vai vairākiem individualizētiem sliekšņiem, kas bija saistīti ar konkrētu visu preču iepirkuma apjomu un bija noteikta (*) apmērā no kopējā visu preču apgrozījuma un (c) konkrētu preču (ĢK, ģipša apmetuma, KCP u.c.) vai preču grupu atlaide ar vienu vai vairākiem individualizētiem sliekšņiem, kas bija saistīta ar noteiktu iepirkuma apjomu un noteikta (*) apmērā vairumā gadījumu no visu preču kopējā iepirkuma apjoma. Ceturkšņa un mēneša atlaides atsevišķos gadījumos bija saistītas ar konkrētu preču (ĢK un citu) vai visu iepirkto preču iepirkuma apjomu²¹.

- 41 Saskaņā ar noslēgtajām papildu vienošanām atrunātās mēneša atlaides tiek noformētas dokumentā (*) Lietā konstatēts, ka Knauf mazumtirgotājiem atlaides, kas tika izmaksātas kā motivācija par TC līmeņa ievērošanu, izmaksāja ar kredītrēķiniem un pavadzīmēm.

Norgips sadarbības ietvars ar mazumtirgotājiem

- 42 Norgips 2009.-2014.gadā no četriem Lietā iesaistītajiem mazumtirgotājiem sadarbojās (piegādāja preces) tikai ar TNK un Kesko.
- 43 Norgips sadarbības līgumos ar mazumtirgotājiem iekļauti sadarbības vispārīgie principi, savukārt pielikumos pie sadarbības līgumiem puses vienojušās par atlaidēm un bonusu, kuri periodiski tiek pārskatīti, piemēram, (*).
- 44 Norgips piemēroja mazumtirgotājiem dažādas atlaides, t.sk. t.s. (*).

V KONKRĒTAIS TIRGUS

- 45 Atbilstoši KL 1.panta 4.punktam konkrētais tirgus ir konkrētās preces tirgus, kas izvērtēts saistībā ar konkrēto ģeogrāfisko tirgu. Atbilstoši KL 1.panta 5.daļai konkrētās preces tirgus ir noteiktas preces tirgus, kurā ietverts arī to preču kopums, kuras var aizstāt šo noteikto precī konkrētajā ģeogrāfiskajā tirgū, ņemot vērā pieprasījuma un piedāvājuma aizstājamības faktoru, preču pazīmes un lietošanas īpašības.
- 46 Lietās par KL 11.panta pirmās daļas pārkāpumiem, kas izpaužas kā vienošanās, kas ir aizliegta pēc mērķa, precīza konkrētā tirgus, t.sk. konkrētās preces tirgus un konkrētā ģeogrāfiskā tirgus, definēšana nav nepieciešama. Tāpēc šajā Lietā konkrētais tirgus tiek definēts indikatīvi, lai norādītu, kurā tautsaimniecības nozarē ir noticis KL pārkāpums.

5.1. Konkrētās preces tirgus

- 47 Knauf ražoto un izplatīto būvmateriālu nomenklatūra ietver lielu skaitu būvmateriālu nosaukumu. Lietā Nr.p/14/03.01./3 KP kā atsevišķu konkrētās preces tirgu izskatīja ĢK izplatīšanas tirgu, vienlaikus šajā Lietā iezīmētas arī citas būtiskākās Knauf ražoto un izplatīto preču kategorijas.²² Šīs preču kategorijas ir KCP, ĢP, ĢK profili, flīžu līmes. Šajā Lietā iegūtā informācija liecina, ka Knauf un mazumtirgotāju aizliegta vienošanās attiecās uz ĢP (ieskaitot ĢK), KCP (ieskaitot līmes) un GP kategorijām. Ņemot vērā minēto, Lietā kā konkrētās preces tirgus ir vērtējams ĢP izplatīšanas tirgus, KCP izplatīšanas tirgus un GP izplatīšanas tirgus. KP norāda, ka šīs tirgus definīcijas Lietā ir izmantots tikai ar mērķi identificēt jomu, kurā ir noticis iespējamais KL pārkāpums, bez detalizētas aizvietojamības noteikšanas.

²¹ KP 30.09.2016. lēmums Nr.E02-27, *Knauf/Norgips*, 8.sadaļa.

²² KP 30.09.2016. lēmums Nr.E02-27, *Knauf/Norgips*, 6.sadaļa.

5.1.1. ĢP (ieskaitot ĢK)

- 48 Ģipsis ir būvmateriāls, pamatā izmantojams apmetumam, špaktelēm, līmēm (celtniecības līmēm). ĢP tiek ražoti kā sausie maisījumi, kur pamatā ir ģipsis, kuram dažādu īpašību pastiprināšanai tiek pievienotas citas vielas, kā arī kā stabilu virsmu materiāli – ĢK. Lai pagatavotu lietošanai gatavu būvmateriālu, sausajam maisījumam noteiktās proporcijās pievieno ūdeni, tādējādi iegūstot plastisku masu. Pateicoties īpašam poru izkārtojumam, ģipša apmetums ātri un lielos apjomos uzņem telpas gaisā esošo mitrumu un nepieciešamības gadījumā to atkal iztvaiko. Tādējādi ģipša apmetums ir telpas klimata dabiskais regulētājs. Bez ĢK Knauf piedāvā ĢP – dažāda veida apmetumus, špakteles, līmes iekšdarbiem.
- 49 ĢK ir ĢP grupā ietilpstošs būvmateriāls, kas saskaņā ar lietā Nr.p/14/03.01./3 sniegtajiem secinājumiem, ir izdalīts atsevišķajā konkrētajā preces tirgū. Tas ir būvmateriāls ar plašu pielietojumu. ĢK tiek rūpnieciski ražots un sastāv no blīvas, plāksnes veidā sapresētas ģipša masas, kurai pievienotas piedevas dažādu īpašību iegūšanai vai pastiprināšanai, un no kartona, kas to aptver no abām pusēm, nodrošinot plāksnes izturību. Šīs Lietas ietvaros ĢK netiek izdalīts atsevišķajā konkrētās preces tirgū, jo tam nav nozīmes šajā Lietā.

5.1.2. KCP²³

- 50 KCP ir būvmateriāli (līmes, līmjas, špakteles u.c.), kuru sastāvā būtiskās vielas ir kaļķis un cements. KCP ražo un realizē sauso maisījumu veidā. Lai pagatavotu lietošanai gatavu materiālu, sausam maisījumam noteiktās proporcijās pievieno ūdeni, tādējādi iegūstot plastisku masu. Galvenokārt KCP ir dažāda veida apmetumi, mūrjas, līmjas un špakteles. Cementa apmetumi ir piemēroti galvenokārt ārējiem darbiem, fasādēm, garžām. To saistvielas šos apmetumus padara noturīgus pret agresīvajiem ārējās vides apstākļiem. Cementa apmetumus ir ieteicams izmantot arī telpās ar lielu mitruma koncentrāciju. KCP ir paredzēti gan mehanizētai, gan manuālai izstrādei. Pie KCP grupas pieskaitāmas arī līmes dažādu virsmu salīmēšanai. Knauf ražo un izplata līmes produktus ar dažādām īpašībām, piemēram, elastīgu virsmu līmēšanai, īpaši noturīgas līmes, līmes stabilām virsmām, baltas līmes. Atkarībā no sastāva tās var būt īpaši piemērotas flīzēm, marmoram, kokskaidu vai ĢK plāksnēm.

5.1.3. GP

- 51 Grunts ir ūdeņaina masa, ko izmanto virsmu apdarei pirms turpmākās špaktelēšanas un/vai krāsošanas. Tā kalpo virsmu stiprināšanai, piesaista putekļus un nodrošina labāku saķeri starp apstrādājamā materiāla virsmu un turpmākās apdares materiālu. Gruntis var būt universālas, t.i., domātas dažādu materiālu virsmu apstrādei, vai specializētas – piemērotas specifiska materiāla virsmai. Grunts ražošanā bieži izmanto gan dabīgus materiālus (piemēram, ģipsi, kaļķi), gan sintētiskos materiālus (piemēram, sveķus).
- 52 Lietā vērtētā Knauf un mazumtirgotāju rīcība attiecas uz Tabulā Nr.2 norādītajām precēm (sadalījumā pa preču kategorijām izmantota Knauf sniegtā informācija)²⁴, attiecībā uz kurām tika fiksēta TC²⁵.

²³ Informācija par precēm ir iegūta no Knauf tīmekļa vietnes www.knauf.lv

²⁴ Knauf 03.10.2016. vēstule Nr.V 48/2016, Lietas 31.sējums, 88.-91.lp.

²⁵ Norgips darbības vērtētas attiecībā uz ĢK.

N.p.k.	Nosaukums (nenorādot veidus/paveidus un fasējumu)	Īss apraksts
ĢP kategorijā		
1.	MP 75	Ģipša mašīnapmetums
2.	Rotband	Ģipša apmetums
3.	Fugenfuller leicht	Ģipša špaktele ĢK plākšņu šuvēm
4.	Uniflott	Ģipša špaktele ĢK un ģipša šķiedras plākšņu šuvju aizpildīšanai
5.	Uniflott imprägniert	Mitrumizturīga ĢK špaktele
6.	Perflix	Montāžas līme ĢK plākšņu piestiprināšanai pie mūra vai betona sienas
7.	FE 50	Ģipša un dabīga anhidrīda sausais javas maisījums
8.	Nivello	Ģipša un dabīga anhidrīda (papildināts ar speciālām piedevām) pašizlīdzinošs maisījums grīdai
9.	Bodenplatte	Plāksne izmantošanai Knauf sauso grīdu konstrukcijās, uzlabo triecientrokšņa un skaņas izolāciju
10.	Elektrikergips	Celtniecības ģipsis elektromezgliem. Izmanto dažādiem instalācijas darbiem iekštelpās - ātrai elektrības vadu, sienas kontaktu un citu detaļu fiksācijai
11.	Baugips	Celtniecības ģipsis
12.	GKB	ĢK, plāksnes biezumā 9,5 mm un 12,5 mm. Izgatavotas dažādos formātos: 1,2x2 m, 1,2x2,5 m, 1,2x2,6 m, 1,2x3 m. Mini plāksnes ir 0,9x1,3 m. Var būt standarta, mitrumizturīgas (piemēram, GKBI – GKB impregnētais), ugunsizturīgas (GKF), īpaši cietas (Diamant) un kas paredzētas dizaina elementu izveidei, veidojot apaļas un izliektas konstrukcijas ar mazu rādiusu (Formplatte)
KCP kategorijā (līmes, līmjavas, javas, šuvotāji, izlīdzinātāji, špakteles, apmetumi u.c.)		
13.	Fliesenkleber, arī K1	Līme noslogotām, stabilām virsmām
14.	Bau-und Fliesenkleber, arī K2	Līme noslogotām, stabilām virsmām
15.	Boden Profi, arī K3	Grīdas flīžu līme
16.	Flexkleber, arī K4	Līme elastīgām virsmām
17.	Schnellkleber	Ātri cietējošā flīžu līme
18.	Kleber PM	Līmjava flīzēm, plāksnēm
19.	Polystyrolkleber	Polistirola līmjava
20.	Porenbetonkleber	Līmjava uz cementa bāzes gāzbetona bloku līmēšanai (precīzai mūrēšanai)
21.	Klinkermortel	Mūrjava-šuvotājs uz cementa bāzes. Dekoratīvo un apdares ķieģeļu mūrēšanai un šuvošanai
22.	Klebespachtel, M un P	Līmjava minerālvates izolācijas plākšņu līmēšanai un armēšanai (M) un putuplasta līmēšanai (P)
23.	Isomortel	Siltumizolējošā mūrjava

24.	Mauermörtel	Mūrjava uz cementa bāzes. Visu celtniecības bloku un ķieģeļu mūrēšanai, nesošām sienām un starpsienām.
25.	Flexfuge	Flīžu šuvju aizpildītājs, plaša krāsu palete.
26.	Zementestrich ZE 20	Cementa un pildvielu maisījums grīdas pamatnes izveidošanai un citiem remontdarbiem.
27.	Bodenfinisch	Smalkas špakteļmasas maisījums ar īpašu cementa piedevu un sintētisku vielu uzlabotājiem. Grīdas virsmas nobeiguma izlīdzināšanai.
28.	Finishspachtel Weiss	Kaļķa-cementa baltā špaktele
29.	Dekorputz	Dekoratīvais apmetums
30.	Grundputz	Apmetums, pamatne zem minerāliem apmetumiem un krāsām
31.	KZ Innerputz	Apmetums iekšdarbiem
32.	KZ Maschinenputz	Kaļķa cementa mašīnapmetums
33.	Sockelputz	Paaugstinātas stiprības apmetums sienām ar mitrumu atgrūdošām piedevām
34.	Strukturputz	Balts dekoratīvais apmetums
35.	Universalputz	Kaļķa-cementa apmetums sienām un griestiem.
36.	Putzgrund Mineral	Balta saķeres grunts dažādām pamatnēm, lieto zem apmetumiem
Citi (GP)		
37.	Betokontakt	Saķeres grunts blīvām un neuzsūcošām virsmām. Lieto pirms ģipša apmetumiem.
38.	Tiefengrund	Stirēna-akrila dispersijas ūdens emulsija, universāli lietojama grunts sienām, griestiem, grīdai.

- 53 Vērtējot piedāvājuma pusi, konstatējams, ka Knauf/Norgips ir nozīmīgs piegādātājs. Piemēram, ĢK izplatīšanas tirgū Knauf/Norgips konstatēts dominējošais stāvoklis²⁶. Flīžu līmju piegādē mazumtirdzniecībai Knauf ir otrais lielākais piegādātājs Latvijā. Kopumā Knauf/Norgips ir lielākais būvmateriālu piegādātājs pieciem lielākajiem būvmateriālu mazumtirgotājiem Latvijā, uz ko norāda lietā Nr.p/14/03.01./3 vērtētie tirgus un pārdošanas rādītāji attiecībā uz minētajām precēm.²⁷ Turklāt pēc mazumtirgotājiem izmaksāto bonusu apmēra 2009.-2014.gadā Knauf/Norgips ieņēma vadošo pozīciju, kas konstatēts lietā Nr.p/14/03.01./3.²⁸
- 54 Lietā izvērtētie konkrētie tirgi gan no pieprasījuma, gan no piedāvājuma puses ir raksturojami kā koncentrēti. Knauf/Norgips un mazumtirgotājiem bija svarīga sadarbība un katras puses iesaiste, kas atviegloja pusēm iespēju nonākt pie vienprātības attiecībā uz nepieciešamību saskaņot savu komercdarbību kopējām interesēm, visiem piedaloties, izprotot un akceptējot sadarbības principus.
- 55 Lietā Nr.p/14/03.01./3 ir konstatēts, ka ĢK izplatīšanas konkrētais ģeogrāfiskais tirgus ir Latvijas teritorija. Arī attiecībā uz citām precēm KP nav pamata uzskatīt, ka to izplatīšana mazumtirdzniecībā ir būtiski atšķirīgāka. Tādējādi KP nav pamatoti šajā Lietā konkrēto ģeogrāfisko tirgu vērtēt plašāk par Latvijas teritoriju.
- 56 Ņemot vērā minēto un izmeklēto pārkāpumu (aizliegta vienošanās) Lietā, KP uzskata par pamatotu izdalīt šādus konkrētos tirgus, nedefinējot tos šaurāk:
- 1) ĢP (ieskaitot ĢK) izplatīšanas tirgus Latvijas teritorijā;
 - 2) KCP izplatīšanas tirgus Latvijas teritorijā;

²⁶ KP 30.09.2016. lēmums Nr.E02-27, *Knauf/Norgips*

²⁷ Turpat, 119.rindkopa

²⁸ Turpat, 107.rindkopa.

3) GP izplatīšanas tirgus Latvijas teritorijā.

VI TIESISKAIS NOVĒRTĒJUMS

6.1. Aizliegtā vienošanās Knauf un mazumtirgotāju darbībās

- 57 No Lietā vērtētā pierādījumu kopuma, t.sk. elektroniski iegūtajiem pierādījumiem (e-pasti ar saraksti starp Lietas dalībniekiem, Lietas dalībnieku tikšanās protokoli u.c. materiāli) secināms, ka Lietas dalībnieku starpā konkurence tika sistemātiski ierobežota, kā rezultātā tirgū tika padarīts iespējams noteikt pielāgotu un saskaņotu TC²⁹ līmeni mazumtirgotāju plauktos. Tādējādi mazumtirgotāju veikalos plaukta cenas Knauf/Norgips izplatītajām precēm tika veidotas deformētas konkurences apstākļos.
- 58 Lietā konstatējami vairāki mērķi, kuru dēļ tika izveidota un sistemātiski uzturēta Lietā aprakstītā aizliegtā vienošanās, atkarībā no katra aizliegtas vienošanās dalībnieka atsevišķajām interesēm un motivācijām.

6.1.1. Knauf/Norgips mērķi un loma

- 59 Izvērtējot Knauf darbības, veidojot ICS, secināms, ka viens no Knauf (kā ražotāja) mērķiem bija kontrolēt TC savām precēm, t.sk.: a) mazināt mazumtirgotāju individuālo interesi panākt samazinājumu Knauf/Norgips preču vairumtirdzniecības cenām un/vai b) nodrošināt veiksmīgāku mazumtirdzniecības cenas palielināšanu. Knauf/Norgips centienus paaugstināt vairumtirdzniecības cenu vai to uzturēt vēlamā līmenī varēja nelabvēlīgi ietekmēt mazumtirgotāju pieprasītie iepirkuma cenas samazinājuma bonusi atlaižu un kompensāciju formā, piemēram, ja citi mazumtirgotāji noteica zemākas TC cenas. Kontrole par TC Knauf palīdzēja nodrošināt, ka tā preces mazumtirdzniecībā netiek aizstātas ar konkurējošām precēm. Vienlaikus mērķis bija arī Knauf/Norgips izplatīto preču mazumtirdzniecības cenu uzturēšana noteiktā līmenī, lai panāktu mazumtirgotāju ekonomisko interesi iesaistīties kopējā vienošanās, kas deva iespēju kontrolēt TC līmeni, tostarp, īstenojot straujāku cenu pieaugumu. Piemēram, 2011.-2014.gadā ITC paaugstinājās vairākām precēm (piemēram, MP 75 40 kg, Rotband 5 kg, Fugenfuller leicht 25 kg un 10 kg, Uniflott, Perflif u.c.), t.sk. ĢK, kuram atsevišķos gadījumos paaugstinājums bija ievērojams: 2013.gadā salīdzinājumā ar 2011.gadu – no 15 līdz pat 30%, 2014.gadā salīdzinājumā ar 2013.gadu – vēl par 1-3%, skat. Tabulu Nr.3³⁰.

Tabula Nr.3

Knauf ICS ietvertu preču cenu izmaiņas 2011.-2014.gadā

Preces nosaukums	ICS		
	No 01.03.2011. LVL ³¹	No 18.03.2013. LVL ³²	No 19.03.2014. LVL/euro ³³
Rotband 30 kg BALT/DE/RU (40)	5,59	6,95	7,34/10,44
Rotband 16 kg (48)		5,10	5,09/7,24
Rotband 5 kg BALT/DE/RU (100)		2,50	2,63/3,74

²⁹ Lai gan Lietas dalībnieki elektroniskajā sarakstē lieto dažādus jēdzienus, piemēram, "plaukta cena", "gala cena", vērtējot Lietas apstākļus to kopsakarā, konstatējams, ka šī cena, neatkarīgi no tās nosaukuma, saturiski atbilst TC jēdzienam konkurences tiesību kontekstā.

³⁰ Preces Tabulā Nr.2 atspoguļotas piemērveidā.

³¹ E-pasts Nr.112, Lietas 34.sējums, 116.-117.lp.

³² E-pasts Nr.174, Lietas 1.sējums, 162.-163.lp.

³³ E-pasts Nr.204, Lietas 33.sējums, 175.lp., e-pasts Nr.207, Lietas 34.sējums, 175.-176.lp.

Fugenfuller leicht LV LT EE RUS D 25 kg Sack	12,03	15,24	15,65/22,27
Fugenfuller leicht LV LT EE RUS D 10 kg Sack		6,24	6,41/9,12
Uniflott Balt Sacke LV LT EE RUS D 25 kg Sack	18,49	22,85	23,54/33,49
Uniflott Balt Sacke LV LT EE RUS D 5 kg Sack		5,40	5,58/7,94
Uniflott impragniert Baltikum 5 kg		5,80	5,95/8,47
Perflix 30 kg BALT/DE/RU (40)	4,46	5,95	6,25/8,90
Perflix 12 kg BALT/DE/RU (100)		3,75	3,83/5,45
Bau-und Fliesenkleber 25 kg BALT/D/RU (42)	5,82	6,5	
K4 Flexkleber 5 kg		2,91	2,96/4,21
Betokontakt Balt 5kg		9,98	10,40/14,80
Elektrikergips 5kg BALT/DE/RU (100)		1,75	1,85/2,63
Putzgrund Mineral 5kg		5,75	5,88/8,37
GKB HRAK 12,5	1,10	1,28	1,32/1,88
GKB-I- HRAK 12,5	1,50	1,72	1,78/2,53
MINI GKB 900x1300	2,38	3,10	3,13/4,46
MINI GKBI 900x1300	2,54	3,30	3,37/4,79

Avots: Lietas dalībnieku e-pasti.

- 60 Knauf/Norgips mērķi, kurus tie vēlējās sasniegt ar mazumtirgotāju palīdzību, konstatējami no e-pastu sarakstes, kas norāda uz abpusēju ekonomisku ieinteresētību un atkarību noteikt un saskaņoti uzturēt mazumtirdzniecības cenu līmeni. Piemēram, 2005.gada Norgips e-pasta sarakste ar Kesko Nr.1 un 2006.gada Knauf e-pasta sarakste ar mazumtirgotājiem Nr. 2-6, 2007.gada Knauf un Norgips iekšējā e-pasta sarakste Nr.16, 2009.gada Knauf e-pasts Nr.32 TNK un cita sarakste Lietā norāda uz Knauf/Norgips skaidru mērķi un interesi ieviest un uzturēt šādu no piegādātāja puses kontrolētu TC līmeņa sistēmu. Tādā veidā Knauf/Norgips nodrošināja savu un mazumtirgotāju interešu līdzsvaršanu.
- 61 Izvērtējot Knauf/Norgips lomu TC līmeņa fiksēšanas sistēmas funkcionēšanā, norādāms, ka Knauf/Norgips bija tas, kas informēja mazumtirgotājus par TC šīs sistēmas ietvaros, kā arī par nepieciešamību mainīt kāda mazumtirgotāja TC, kas ir noteikta neatbilstoši panāktai vienošanās, arī brīdinot atņemt atlaidi. Tāpat Knauf/Nogips darīja zināmu un lika skaidri saprast mazumtirgotājiem tā ieviestās sistēmas darbības principus un to, ka tās pamatā ir TC līmeņa ievērošana visā tirgū. Tādā veidā no Knauf/Norgips puses tika nodrošināts, ka mazumtirgotāji zināja un bija informēti, ka citi mazumtirgotāji ievēros vai jau tobrīd ievēro Knauf/Norgips norādes. Par to liecina Lietā esošie pierādījumi, t.sk. e-pasta sarakstes, kas satur norādes ar komunikāciju par TC ar citiem mazumtirgotājiem vai norādes par plāniem to īstenot visā tirgū, piemēram, 2006.gada Knauf e-pasta sarakste ar mazumtirgotājiem Nr.2-6, Depo iekšējā 2012.gada e-pastu sarakste Nr.143, 2014.gada Knauf e-pasts Nr.230 TNK par ieteicamo cenu patieso mērķi un cita sarakste.
- 62 Knauf/Norgips bija nozīmīga loma, lai novērstu atsevišķu mazumtirgotāju atkāpes no vienota TC līmeņa uzturēšanas vai atšķirīgas cenu politikas noteikšanas, kas izpaudās:
- kā mazumtirgotāju uzvedību ekonomiski motivējoši pasākumi finansiālas atlīdzības veidā par ITC ievērošanu. Saskaņā ar e-pastu Nr.131³⁴ 2012.gadā Knauf noteica šādas atlaides (ar kreditrēķiniem) mazumtirgotājiem: Depo: ĢK (*), TNK ĢK (*), KCP (*),

³⁴ Lietas 1.sējums, 131.-134.lp.

Krūza ĢK (*) (papildus atļaidēm, ka tika iekļautas pavadzīmēs un tika piemērotas visiem klientiem). Šajā e-pastā turklāt ir norādīts, ka, ja mazumtirgotājs, iepriekš nesaskaņojot, piemēro zemāku cenu kā Knauf noteiktā A cena, tad atlaides netiek izmaksātas, kamēr cenu nepaaugstina. E-pasts Nr.223³⁵ liecina, ka analogiski atlaides (pēc būtības – maksājuma) apmēri tika piemēroti arī 2014.gadā³⁶;

- arī kā ietekmējoši pasākumi, piemēram, brīdinot atņemt jau piešķirtās atlaides vai noteiktas speciālās cenas.

63 Piemēram, Norgips un Kesko 2005.gada e-pasta sarakstē Nr.1 norādīts uz bonusa zaudēšanu, neievērojot Norgips norādījumus par TC, Knauf 2006.gada iekšējā e-pasta sarakstē Nr.3 norādīts uz atlaides piemērošanu par rekomendējamo cenu ievērošanu, Norgips un TNK 2009.gada e-pastā Nr.29 norādīts uz atlaižu zaudēšanu, Norgips reaģējot uz atsevišķa mazumtirgotāja TC neievērošanu, Knauf un Krūza 2009.gada e-pastā Nr.46 piedāvāta kompensācija par cenas pieaugumu, Depo 2010.gada e-pastā Nr.71 Knauf norādījusi uz speciālo bonusu par ĢK cenām, Knauf un Depo 2010.gada e-pasta sarakste Nr.94 un Nr.96 atspoguļo Depo un Knauf sarunas par papildu bonusu, Norgips un Kesko 2012.gada e-pasta sarakste Nr.139 ietver norādes par speciālās projekta cenas turpmāku nepiemērošanu citam konkurentam, ja plaukta cena ir zemāka par noteikto līmeni, Depo iekšējais 2013.gada e-pasts Nr.190 informē par kompensācijām par uzcenojuma samazinājumu 2014.gadā.

64 Pielikumā esošā e-pasta sarakste liecina, ka Knauf bija jāiesaistās aktīvi, lai noregulētu strīdīgus momentus starp mazumtirgotājiem, kad viens no tiem neievēroja ITC, pārdodot preces par zemāku TC, bet cits – ievēroja un tādējādi zaudēja [savstarpējo] konkurētspēju. Par to liecina mazumtirgotāju jautājumus un sūdzības par citu mazumtirgotāju cenām saturošie e-pasti.³⁷

65 Tāpat norādāms, ka pirms ITC ieviešanas Knauf centās ar mazumtirgotājiem saskaņot plānotos TC jautājumus³⁸ un noteikt tādu ITC līmeni, kas būtu “ērts” visiem mazumtirgotājiem. Piemēram,

- 2013.gadā beigās Knauf izstrādāja ITC precei Flexfuge (flīžu šuvju aizpildītājs) tā, lai mazumtirgotāju uzcenojums būtu 40%³⁹, un ar e-pastu nosūtīja Krūza, prasot viedokli par ITC.
- Krūza iesniedza Knauf savu Flexfuge ITC variantu, kurā ITC bija nedaudz augstākas par Knauf piedāvātām (2% lielākiem iepakojumiem un līdz 6% mazākiem iepakojumiem, nodrošinot arī lielāku mazumtirdzniecības uzcenojuma procentu – 42-48% robežās)⁴⁰.
- Atbilstoši e-pastam Nr.194 un Nr.195 Knauf darbinieki paralēli 2014.gada janvārī veica sarunas par Flexfuge TC arī ar Depo. Proti, Knauf 2014.gada janvārī informēja Depo⁴¹, ka Krūza pacēlusi Flexfuge TC. No minētā e-pasta Nr.195 arī izriet, ka Depo plāno nedēļas laikā monitorēt TC Krūza veikalos, savukārt Knauf gaidīs Depo monitoringa rezultātus (t.i., vai Krūza pieturas pie ITC), lai izlemtu, vai ieteikt šīs Flexfuge cenas arī SIA "Optimera Latvia" un Kesko.
- Krūza sniegtā informācija⁴² liecina, ka tā piemēroja TC, ievērojot Knauf rekomendāciju, kuru Knauf nosūtīja Krūza ar e-pastu Nr.192.⁴³

³⁵ Lietas 1.sējums, 184.lp.

³⁶ Ar nelielām izmaiņām Depo.

³⁷ Piemēram, e-pastu sarakste Nr.53, Nr.187.

³⁸ E-pasti Nr.52-54, Nr.58, Nr.80, Nr.82, Nr.116, Nr.139, Nr.145, Nr.160.

³⁹ E-pasts Nr.192 (saistīts ar Nr.193).

⁴⁰ E-pasts Nr.194, Lietas 1.sējums, 167.-168.lp.

⁴¹ E-pasts Nr.195, Lietas 1.sējums, 169.lp.

⁴² Krūza 16.09.2016. vēstule Nr.1287 "Atbilde uz vēstuli Nr.5-3/908, no 2016.gada 12.augusta par informācijas sniegšanu", Lietas 31.sējums, 80.lp., 07.11.2016. vēstule Nr.1298 "Atbilde uz vēstuli Nr.5-3/1223, no 2016.gada 18.oktobra par informācijas sniegšanu" Lietas 31.sējums, 146.lp., 06.01.2017. vēstule Nr.1298 "Atbilde uz vēstuli Nr.5-3/1527, no 2016.gada 19.decembra par informācijas sniegšanu un ierobežotas pieejamības informāciju" Lietas 37.sējums, 96.lp.

⁴³ No 40 Knauf piedāvātiem Flexfuge veidiem Krūza iepirka 18 veidus. Visām precēm, izņemot divas (Jasmin 5 kg un Hellbraun 5 kg), Krūza piemēroja TC Knauf ieteiktajā līmenī un augstāk.

- E-pasts Nr.196 savukārt liecina, ka 23.01.2014. Knauf nosūtīja Flexfuge ITC sarakstu ar Krūza koriģētām ITC Kesko, norādot, ka šīs ITC ir saskaņotas ar citiem mazumtirgotājiem Latvijā un citi mazumtirgotāji tās jau piemēro.⁴⁴
- Papildus 2014.gada janvārī TNK sāka piemērot šīs Knauf izstrādātās Flexfuge ITC kā plaukta cenas⁴⁵.

Šī epizode ar konkrēto precī Flexfuge raksturo gan Knauf aktīvo rīcību, gan Depo lomu, gan aizliegtās vienošanās sistēmas funkcionēšanu kopumā. Savukārt e-pasts Nr.52⁴⁶ (cita starpā) liecina, ka arī mazumtirgotāji sagaidīja, ka Knauf veiks aktivitātes, lai TC tirgū nebūtu zemākas par noteikto līmeni.

- 66 Secināms, ka Knauf bija svarīgi nodrošināt mazumtirgotāju savstarpējo iebildumu par ITC neievērošanu izskatīšanu un konstatēto neatbilstību novēršanu, lai uzturētu uzturētu panākto vienošanos, kuras rezultātā mazumtirgotāji turpina ievērot saskaņotas darbības cenu noteikšanā. To daļēji arī apstiprina Lietā iegūtie Knauf/Norgips paskaidrojumi. Knauf aktīva iesaiste TC noregulēšanas jautājumos liecina par to, ka Knauf bija svarīgi, lai mazumtirgotāji neuzsāktu nekontrolējamo cenu pazemināšanu, neiesaistītos “cenu karos” vai arī neuzsāktu aktīvāku sadarbību ar Knauf konkurentiem, jo tas neatbilda Knauf interesēm.
- 67 Uzturot saskaņotas TC noteikšanas sistēmu, Knauf veicināja savu preču noietu. Piemēram, e-pasta Nr.160 pielikumā pievienotais protokols liecina, ka Krūza gatava tirgot vairāk Knauf preču, ja Knauf sakārtos TC jautājumu, tādējādi izskaidrojot mazumtirgotāju motivāciju ievērot pret konkurenci vērstās vienošanās.

6.1.2. Mazumtirgotāju mērķi un ieguvumi no savstarpējās konkurences ierobežošanas

- 68 Lietā jāņem vērā apstākļi, ka būvmateriālu izplatīšanas tirgū no pieprasījuma puses ievērojamu tirgus dalībnieku skaits nav liels. Latvijas mērogā nozīmīgi tirgus dalībnieki ir tikai pieci (apskatīti lietā Nr./p/14/03.01./3), četri no tiem ir Depo, TNK, Krūza un Kesko.
- 69 Jāuzsver, ka mazumtirgotāju interesēm neatbilda asa konkurence mazumtirdzniecības tirgū, kas neļauj uzturēt uzcenojumu vēlamajā līmenī un nodrošināt tiem pietiekamu TC pieaugumu it īpaši gadījumos, kad pieauga vairumtirdzniecības cenas. Izvērtējot e-pastus un TC maiņas gaitu, ir konstatēta tendence⁴⁷, ka mazumtirgotāji, pieņemot lēmumus par TC maiņu, novēro cits cita rīcību. Piemēram, no Lietas materiāliem redzams, ka Depo paaugstināja TC pēdējā, pēc tam, kad to izdarīja TNK, Krūza, Kesko. Padarot caurspīdīgu un savstarpēji paredzamu TC noteikšanu, mazumtirgotājiem tika atvieglotas iespējas nodrošināt sev vēlamu rentabilitāti, kā arī augstus uzcenojumus bez patiesas konkurences spiediena.
- 70 Mazumtirgotāju interesi un ieguvumus no cenu konkurences izslēgšanas apstiprina arī turpmāk norādītie e-pasti, kas papildus arī sniedz ieskatu diskusijās ar konkrētu mazumtirgotāju par tā preču uzcenojumu vai kopējo mazumtirgotāju uzcenojuma līmeni kā, piemēram,
- Knauf iekšējais 2010.gada e-pasts Nr.90, kur norādīts arī jau izrēķināts mazumtirgotāja uzcenojums procentos, aktuālās ieteicamās plaukta cenas, A cena, un Knauf iekšējais 2011.gada e-pasts Nr.103 ar pielikumā pievienotu protokolu pēc tikšanās ar Depo, kurā tika ierosināts izveidot kontroles mehānismu, lai panāktu stabilas plauktu cenas,

⁴⁴ Lietas 17.sējums, 22.-23.lp.

⁴⁵ TNK 07.10.2016. vēstule Nr.L-09/404 “Par informācijas sniegšanu”, Lietas 31.sējums 93.-98.lp; TNK 16.12.2016. vēstule Nr.L-09/513 “Par pieprasītās informācijas sniegšanu un ierobežotas pieejamības statusa noteikšanu”, Lietas 31.sējums 226.-227.lp. Analīzes rezultāti rāda, ka no 40 Knauf piedāvātiem Flexfuge veidiem TNK iepirka 24. No šiem 24 veidiem 14 veidiem TNK TC sakrīt ar novirzi līdz 0,01 ar ITC, par kurām viedokli Knauf prasīja Krūza.

⁴⁶ TNK sūdzība Knauf, Lietas 1.sējums, 71.-72.lp.

⁴⁷ Piemēram, 2010.gadā pēc e-pasta Nr.63 saņemšanas pircēji mainīja GKB 12,5 TC dažas dienas viens pēc otra. Sk. šī lēmuma 233.-234.rindkopas.

- Knauf 2011.gada e-pasts Krūzai⁴⁸ Nr.108, kur norādīts arī jau izrēķināts mazumtirgotāja uzcenojums procentos, A cena, ieteicamā plaukta cena, un Knauf 2011.gada iekšējā sarakste Nr.116 par tikšanos pie Krūza (protokols), kurā cita starpā pārrunātas arī iespējas dīlerim/mazumtirgotājam nopelnīt (t.sk., caur uzcenojumu) un ir skaidri atspoguļota konkrētā mazumtirgotāja interese nepieļaut dempingu, atrunāt plaukta cenas un kopīgi ar vairumtirgotāju sākt “sakārtot” Kesko plaukta cenas,
 - Knauf 2011.gada e-pasts Depo Nr.119, kur norādīts arī jau izrēķināts mazumtirgotāja uzcenojums procentos, A cena un ieteicamā plaukta cena,
 - Knauf 2013.gada e-pasts TNK Nr.170, kur norādīts jau izrēķināts mazumtirgotāja uzcenojums procentos un ieteicamā plaukta cena, un Knauf 2013.gada e-pasts Depo Nr.171, kur norādīts jau izrēķināts mazumtirgotāja – šajā gadījumā Depo – uzcenojums procentos un ieteicamā plaukta cena, kā arī TNK 2013.gada iekšējais e-pasts Nr.176, kur norādīts arī jau izrēķināts mazumtirgotāja uzcenojums procentos un ieteicamā plaukta cena;
 - Depo 2013.gada iekšējā sarakste Nr.190 un pielikumā esošā Knauf un Depo tikšanās protokols, kurā norādīts, ka Knauf plāno Depo kompensēt zaudējumus projektos ar savām aktivitātēm mazumtirdzniecībā, tāpat Depo izteicis vēlmi saņemt papildu bonusu ĢK, ņemot vērā uzcenojuma kritumu un mazumtirdzniecības tirgus situāciju;
 - Knauf un Kesko 2013.gada e-pastu sarakste Nr.191, kur pielikumā norādīts arī jau izrēķināts mazumtirgotāja uzcenojums procentos un ieteicamā plaukta cena;
 - Knauf 2014.gada saistītā sarakste ar Krūza Nr.192 un Nr.193, kur pielikumā norādītas ieteicamās plaukta cenas un pašā e-pasta tekstā norādīts aprēķinātais uzcenojums procentos, kas sasniedz 40%.
 - Knauf 2014.gada e-pasts Nr.202 Kesko, kur pielikumā norādītas ieteicamās plaukta cenas un arī jau izrēķināts mazumtirgotāja uzcenojums procentos
 - Knauf 2014.gada e-pasts Krūza Nr.203, kur pielikumā norādītas ieteicamās plaukta cenas un arī jau izrēķināts mazumtirgotāja uzcenojums procentos
 - Knauf 2014.gada saistītā sarakste ar TNK Nr.204 un Nr.205, kur pielikumā norādītas ieteicamās plaukta cenas un arī jau izrēķināts mazumtirgotāja uzcenojums procentos.
- 71 Tāpat Depo 2012.gada iekšējā sarakste Nr.143 ar turpināto saraksti, kur minēts, ka Depo sāks pastiprināti sekot līdzi konkurentu pārdošanas cenām, un tikšanās protokols ar Knauf atspoguļo abpusēju interesi TC līmeņa uzturēšanā un trīs iespējamās scenārijus Knauf rīcībai, lai saglabātu Depo ieinteresētību – nesamazināt Depo uzcenojumu jeb iespēju nopelnīt, nosakot TC (plaukta cenas) ĢK mazumtirdzniecības līmenī, piešķirt Depo papildus bonusu, tādējādi kompensējot zaudēto uzcenojuma līmeni, vai piešķirt Depo papildus atlaides citai Knauf produkcijai Depo zaudētā uzcenojuma/peļņas līmenī, vienlaikus norādot, ka Knauf ir apņēmusies paaugstināt mazumtirdzniecības cenas līdz 15.07.2012.
- 72 Knauf 2013.gada iekšējā sarakste Nr.160 par tikšanos ar Krūza (protokols) atspoguļo plānus attiecībā uz Kesko plaukta cenām, kā arī plānus un “vēlmes” attiecībā uz Krūza uzcenojumu un attiecīgi plaukta cenām: *"Tikšanās Krūza birojā 31.1.2013. Krūza – [..]. Knauf – (..) 6. Krūza gaida ieteicamās mazumtirdzniecības cenas. Vēlas kredītfaktūru par to ievērošanu mēneša beigās. [..] ar parasto uzcenojumu 25-30% nepietiek, vēlams 40%. 7. Krūza: Mini GKB pārdošanas apjomi ir nokritušie, jo K-Rauta tur zemu cenu. Sakārtojiet situāciju un mēs tirgosim vairāk. (..)"*.
- 73 Knauf 2013.gada iekšējā sarakste ar turpināto saraksti Nr.162 (saistīts ar Nr.161) atspoguļo piegādātāja plānus un kalkulāciju attiecībā uz TC mazumtirdzniecības līmenī un mazumtirgotāju uzcenojumu, ievērojot Knauf noteiktās TC. Šis konkrētais e-pasts faktiski arī norāda uz to, kāpēc piegādātājs tik aktīvi cenu lapās, kuras tas sauc par ICS, norāda sadaļu “Uzcenojums”. Pieturoties pie sniegtajām norādēm, mazumtirgotājam tiek nodrošinātas

⁴⁸ Lai gan konkrētajam e-pastam nav redzami adresāti, tomēr konkrētais e-pasts atrasts Krūza pārstāves un darbinieces [..] datorā (ar MD5 7e06642c142f35bbac5cb97378bc8532).

noteiktas garantētās peļņas iespējas, padarot paredzamu un kontrolējamu noteikta TC cenu līmeņa noteikšanu.

- 74 Tādējādi, lai arī vadoties pēc saviem motīviem un mērķiem, tika uzturēta kontrolēta un konkurencei nepakļauta noteikta līmeņa TC noteikšanas sistēma Knauf precēm, kas atbilda gan Knauf, gan mazumtirgotāju kopējām interesēm. No Lietā iegūtajiem pierādījumiem redzams, ka mazumtirgotāji akceptēja iesaistīšanos ITC līmeņa ievērošanā tikai pie nosacījuma, ka tas nodrošinās tiem atbilstošu uzcenojumu un arī pārējie mazumtirgotāji ievēros TC līmeni.
- 75 Visu iepriekšminēto apstiprina arī Apmeklējuma laikā izņemtajā Krūza pārstāves [..] 2011.- 2012.gada darba plānotajā norādītais⁴⁹: (*).
- 76 Tāpat Krūza pārstāves [..] 2014.-2015.gada darba plānotajā norādīts⁵⁰, ka (*).

6.2. Aizliegtas vienošanās izpausmes

- 77 Lietas dalībnieku mērķtiecīgas, sistemātiskas un ilgstošas rīcības rezultātā tika panākta konkrēta TC cenu līmeņa ieviešana un uzturēšana, cenu stabilitātes, caurskatāmības un pārredzamības nodrošināšana. Lai gan Lietā ir atsevišķas norādes par īslaicīgām atkāpēm no esošās sistēmas, tas kopējo pierādījumu kontekstā nedod pamatu uzskatīt, ka kādu brīdi vienošanās nepastāvēja. Neviens no pierādījumiem Lietā neliecina par noteiktu un konstantu atkāpšanos no vienošanās. Knauf vai kāda mazumtirgotāja iebildumi par citu mazumtirgotāju plaukta cenām tika sūtīti ar mērķi, lai koriģētu šīs cenas atbilstoši tobrīd noteiktajam mazumtirdzniecības cenu līmenim. Atsevišķi mazumtirgotāju iebildumi, ka cenas ir zemas arī citiem mazumtirgotājiem, vai Knauf norādes, ka netiks izmaksāta atlaide vai bonuss, norāda, ka sistēmas darbības principi tiem bija skaidri un kopumā tika ievēroti.
- 78 Vienošanās starp Knauf un mazumtirgotājiem īstenošanas atvieglošanā būtiska nozīme bija tam, ka Knauf regulāri izstrādāja ITC piegādājamām precēm un nodeva informāciju par tām mazumtirgotājiem. Detalizēti ITC saraksti tika izstrādāti laikā no 2011. līdz 2014.gadam. Kā jau norādīts, Knauf mērķis bija panākt, lai tā pircēji (mazumtirgotāji) netirgotu preces zem Knauf noteiktās A cenas jeb Knauf pārdošanas cenas (mazumtirgotāju iepirkuma cenas).
- 79 Informācijas par ITC nodošana un ITC apspriešana notika ar e-pastiem⁵¹, telefoniski⁵², personiski (tikšanās laikā apspriestais fiksēts arī protokolos)⁵³.
- 80 Lietā ir iegūti pierādījumi, ka 2009.-2014.gadā Knauf darbinieki [..]⁵⁴, [..]⁵⁵, [..]⁵⁶, [..]⁵⁷ un Norgips valdes loceklis komunicēja ar mazumtirgotājiem par šādiem ar TC saistītajiem jautājumiem:
- ITC nosūtīšana, apspriešana⁵⁸;
 - Nosacījuma uzstādīšana, ka ITC ievērošana ir viena no sadarbības sastāvdaļām⁵⁹;
 - Skaidrojumu pieprasīšana, kāpēc netiek ievērotas ITC⁶⁰;
 - Lūgumi paaugstināt TC⁶¹;
 - TC saskaņošana⁶²;

⁴⁹ Lietas 9.sējums, 25.-45.lp.

⁵⁰ Lietas 9.sējums, 46.-55.lp.

⁵¹ Piemēram, e-pasts Nr.110.

⁵² E-pasti Nr.49, Nr.82, Nr.89.

⁵³ E-pasts Nr.116.

⁵⁴ E-pasti Nr.119, Nr.125, Nr.134, Nr.141, Nr.144, Nr.152, Nr.154-155, Nr.164, Nr.169-171, Nr.181-182, Nr.185-186, Nr.188, Nr.191, Nr.199, Nr.202-204, Nr.214-215, Nr.221, Nr.230, Nr.233, Nr.235.

⁵⁵ E-pasti Nr.4, Nr.6, Nr.43, Nr.48, Nr.53, Nr.79.

⁵⁶ E-pasts Nr.74.

⁵⁷ E-pasti Nr.175, Nr.192-193.

⁵⁸ Piemēram, e-pasti Nr.43, Nr.88, Nr.193, Nr.208.

⁵⁹ Piemēram, e-pasts Nr.49.

⁶⁰ E-pasts Nr.210.

⁶¹ E-pasti Nr.52-54.

⁶² E-pasts Nr.89.

- Mazumtirgotāju sūdzības par konkurentu “zemām” TC, no kurām izriet, ka Knauf rīkojās tā, lai TC tiktu “sakārtotas”⁶³;
 - ITC sūtīšana, par kurām zemāk nevajadzētu tirgot preces⁶⁴;
 - Atlaižu piešķiršana par ITC ievērošanu⁶⁵.
- 81 Tāpat Lietā ir iegūti pierādījumi, ka Knauf darbinieki [...]⁶⁶, [...]⁶⁷, [...]⁶⁸ komunicēja ar citiem Knauf darbiniekiem par šādiem ar TC saistītajiem jautājumiem:
- ITC projektu nosūtīšana apspriešanai⁶⁹;
 - aktuālo ITC nosūtīšana darbam ar mazumtirgotājiem, t.sk. lūdzot sekot ITC ievērošanai mazumtirgotāju veikalos un ziņot, ja ITC netiek ievērotas⁷⁰;
 - informēšana par tikšanās ar mazumtirgotājiem laikā apspriesto⁷¹;
 - pozīcijas saskaņošana attiecībā uz sankciju piemērošanu, vēstuļu projektu saskaņošana pircējiem (draudi mainīt sadarbības nosacījumus, t.sk. atlaides, kas ietekmē iepirkuma cenu, ja TC netiks paaugstinātas, vai ir zemākas par A cenu)⁷²;
 - mazumtirgotāju atlīdzības apspriešana par cenu “sakārtošanu”⁷³.
- 82 KP konstatējusi, ka TC līmeņa noteikšana un uzturēšana Lietas dalībnieku starpā notikusi visdažādākajos veidos (sk. lēmuma Pielikumā ietvertās e-pasta sarakstes vairāku gadu garumā). Turpmākajos apakšpunktos ilustratīvi norādītas biežāk sastopamās Lietas dalībnieku rīcības izpausmes/veidi (plašāk atspoguļots šī lēmuma pielikumā⁷⁴).

6.2.1. Cenu līmeņa uzturēšana un ievērošana

- 83 Informācija, ar ko apmainījās Knauf un mazumtirgotāji, norāda, ka rekomendējamās/ieteicamās cenas no mazumtirgotāju puses tika izprastas kā nepieciešamais TC līmenis, kuru mazumtirgotājiem jāievēro atbilstoši iedibinātās sistēmas darbības principiem. Knauf/Norgips norādīja un mazumtirgotāji ievēroja, ka TC viennozīmīgi nedrīkst būt zemākas kā iepirkuma cenas (vai A cenas). Tā, piemēram, e-pasta sarakstē Nr.1 Norgips darbinieks norāda Kesko uz mutiskās vienošanās ievērošanu un sarakste satur informāciju par minimālo TC līmeni.
- 84 Knauf iekšējā 2006.gada e-pasta sarakste Nr.5 starp vairākiem Knauf darbiniekiem par minimālām plaukta cenām. Šī informācija tiek nosūtīta Krūzai ar e-pastu Nr.4 par minimālo cenu ievērošanu un atlaides piešķiršanu kredītfaktūras veidā no nākamā mēneša 10.datuma - *no 13.2.06 jaunas minimālās plaukta cenas Rotband 30kg, Goldband 30kg, MP75 40kg. Par šo cenu ievērošanu tiek piešķirta 4% atlaide kredītfaktūras veidā līdz katra nākošā mēneša 10.datumam. Par ieteicamo plaukta cenu ievērošanu atlaides nav(..) Ieteicamā plaukta cena(..)Minimālā plaukta cena(..)*. Tāpat no e-pasta Nr.5 redzams, ka šīs minimālās un ieteicamās cenas Knauf nosūtījis arī citiem uzņēmumiem. Papildus iepriekšminētajam šīs cenas Knauf nosūtīja arī Depo (e-pasts Nr.6), kur norādīts uz nepieciešamību ievērot rekomendējamās cenas, neievērošanas gadījumā paturot tiesības noteikt iepirkuma cenas izmaiņas, kā arī uz to, ka līdz 2006.gada 13.februārim ir spēkā iepriekš noteiktās minimālās mazumtirdzniecības cenas.

⁶³ E-pasti Nr.73, Nr.82, Nr.78-80, Nr.84, Nr.139, Nr.145.

⁶⁴ E-pasts Nr.139.

⁶⁵ E-pasts Nr.75, Nr.91.

⁶⁶ E-pasti Nr.149, Nr.16-162, Nr.167.

⁶⁷ E-pasts Nr.54.

⁶⁸ E-pasti Nr.194-195.

⁶⁹ E-pasti Nr.54, Nr.194.

⁷⁰ E-pasti Nr.54, Nr.110, Nr.149, Nr.174, Nr.194-195, Nr.90.

⁷¹ E-pasti Nr.116, Nr.160.

⁷² E-pasti Nr.58, Nr.131-132.

⁷³ E-pasti Nr.131-132, Nr.216.

⁷⁴ Pielikumā esošajā Lietas dalībnieku sarakstē ir saglabāta Lietas dalībnieku oriģinālā rakstība.

- 85 Knauf un Depo 2006.gada e-pasta sarakste Nr.6: “(..) *Nosūtu rekomendējamās plaukta cenas*”, kur pielikumā norādītas TC, lietojot terminus “aktuālās rekomendējamās mazumtirdzniecības cenas”, “ieteicamā mazumtirdzniecības cena” un “rekomendējamās minimālās cenas”. Šī e-pasta pielikumā arī norādīts, ka “*Rekomendējamo minimālo cenu neievērošanas gadījumā SIA KNAUF patur tiesības aizsargāt pārējo partneru intereses, veicot attiecīgas iepirkuma cenu izmaiņas. Lūdzam informēt Jūsu sadarbības partnerus par rekomendējamo mazumtirdzniecības cenu ievērošanu veikalos! Uzmanību! Darām zināmu, ka līdz 13.februārim ir spēkā iepriekš noteiktās minimālās mazumtirdzniecības cenas.*”
- 86 Kesko un Norgips 2007.gada saistītā e-pasta sarakste Nr.7 un Nr.8, kur Kesko norāda Norgips uz Depo mazumtirdzniecības cenu neatbilstību, bet Norgips apsola pārbaudīt un nepieciešamības gadījumā pārtraukt šādas darbības.
- 87 Kesko un Norgips 2007.gada (un SIA “Sanistal”) e-pasta sarakste Nr.11, kur Norgips apņemas veikt “pretpasākumus” pret SIA “Biznesa Savienība” pēc saņemtajiem Kesko iebildumiem. T.sk. Kesko norādīja, ka “*ja ir vienošanās, tad tā ir jāievēro visiem. Tiklīdz kāds neievēro un nav nekādu seku šai neievērošanai, tad rodas jautājums - vai vienošanās vēl ir spēkā? Ceru ka šāda situācija vairs neatkārtosies. (..)*”. Norgips apstiprināja, ka “(..), *Tiešām, kas attiecas uz cenām, tad tās nevar būt zemākas par iepirkuma cenām pretēja gadījumā to sauc par dempingu. Un ir labi, ka jūs uz jebkuru šādu gadījumu tirgū adekvāti reaģējat. Ar to jūs ne tikai palīdzat man, bet arī sev. No savas puses darīsim visu iespējamo, lai iznīcinātu šādu praksi jau iedīglī. Kā jau minēju iepriekš tik veikti pretpasākumi, kas varētu padarīt šādu rīcību ar norgips produkciju neiespējamu.*”
- 88 Knauf un Norgips 2007.gada savstarpējā sarakste Nr.12 par Kesko piedāvājumu, kur Norgips detalizētāk norādījusi uz tās apsvērumiem konkrēta uzcenojuma noteikšanai – “(..) *MINIMALA CENA MAZUMTIRDZNICIBA NEVAR BUT ZEMAKA PAR PAR 10% UZCENOJUMA VIRS OFICIALAS IEPIRKUMA CENAS, NEVIS 3 %, KA IR GADIJUMA AR RAUTA (..)*”.
- 89 Norgips un Knauf 2007.gada e-pasta sarakste Nr.15, kur Norgips pēc Knauf iebildumiem par piedāvājumu “*no rauta lucavsalas veikala*” pauž sašutumu par to, ka Knauf neseko Depo cenu politikai ĢK un neievēro spēles noteikumus. Minētais e-pasts norāda uz atsevišķām grūtībām, ar kurām Lietas dalībniekiem bija jāsaskarās vienošanās īstenošanā. Savukārt citi pierādījumi Lietuvā (t.sk. tālākā e-pasta sarakste) apliecina, ka gan Norgips, gan Knauf, gan mazumtirgotāji dažādās formās turpināja iesākto praksi.
- 90 Knauf 2009.gada e-pasta sarakstē ar Depo Nr.48 par bonusa palielināšanu Depo 2009.gadā un sadarbības turpināšanu 2010.gadā norādīja, ka “*plaukta cenas SIA “DEPO DIY” veikalos Knauf produktiem nav zemākas par standarta iepirkumu cenām (izņemot speciālas vienošanās)*”.
- 91 Knauf 2010.gada iekšējā sarakste Nr.58 (skatīt arī saistīto saraksti Nr.59 un Nr.60), kurā tiek saskaņots vēstules projekts Depo (e-pasta pielikumā), kurā norādīts Knauf iebildums par to, ka “*KNAUF piegādātās preces tiek tirgotas par cenu, kas ir mazāka par to iepirkuma cenu*”, kā arī Knauf brīdinājums, “*ka, ja 3 dienu laikā no šīs vēstules saņemšanas situācija nemainīsies, var tikt izskatīts jautājums par sadarbības noteikumu maiņu*” un “*līgumā noteiktajā kārtībā (14 dienas pēc brīdināšanas) SIA DEPO tiek izmainītas pārdošanas cenas sekojošiem produktiem: līmjavas, apmetumi utt., tas ir visiem desmit mūsu TOP produktiem. (..)*”.
- 92 Depo iekšējais 2010.gada e-pasts Nr.63, ar kuru tiek nosūtīta daļa no Knauf un Depo tikšanās protokola, no kura izriet Knauf un Depo apspriestie plāni “*celt rekomendējamās cenas sausajiem*”, kā arī izrunāt “*par papildus bonusiem par reģipsi par pieturēšanos pie rekomendējamām cenām*”.
- 93 Knauf un Depo 2010.gada e-pasta sarakste Nr.89, kurā Knauf norādījusi, ka piedāvā “*palikt pie plaukta cenām 5,06LVL/maiss un 5,75 LVL/maiss un apjoma atlaides ģipša apmetumiem pagaidām nepiedāvāt*” un ka Knauf sagaida, ka “*jūsu cena varētu būt apm. 3 santīmus zemāka.*”

- 94 Depo 2011.gada iekšējais e-pasts Nr.111, kur pielikumā pievienots tikšanās protokols ar Knauf, kur starp Knauf un Depo apspriesti plāni attiecībā uz Knauf cenām mazumtirdzniecības līmenī 2011.gadā, kuras nedrīkst būt “*zem A cenas*”, jo “*neizmaksā mēneša bonusu*”, attiecībā uz Norgips mazumtirdzniecības cenām, kas “*nedrīkst būt zem iepirkuma cenas*”, par bonusu neizmaksāšanu sadarbības partnerim, kas “*neievēro plaukta cenas*”, par Depo iespējām mainīt savas mazumtirdzniecības cenas un saņemt bonusu, ja cits mazumtirgotājs neievēro plaukta cenas.
- 95 Knauf 2011.gada iekšējā e-pastā Nr.110, kurš nosūtīts vairāk kā 10 Knauf darbiniekiem, norādīts: “*Sveiki! Pielikumā tabula ar zemākajām plaukta cenām! Ja ir info, ka kāds tirgo zemāk, lūdzu info! Paldies!*” Knauf 2011.gada iekšējais e-pasts Nr.131, kur Knauf darbinieks e-pastā un tā pielikumos informē vēl četrus Knauf darbiniekus par plaukta cenas kontroles un mēneša atlaižu izmaksas kārtību 2012.gadā, uzsverot, ka “*mēneša atlaides pavadzīmē netiek piešķirtas līdz brīdim, kamēr netiek izlabota cena*”.
- 96 Norgips un Kesko 2012.gada e-pasta sarakste Nr.139 (t.sk. Norgips un Knauf sākotnējā sarakste Nr.138) par projekta atlaides nepiemērošanu citam tirgus dalībniekam, ja tas piemēros mazumtirdzniecības cenu, “*kas ir zemāka par 1,09ls (1,09 ir depo plaukta cena)*”.
- 97 Knauf 2012.gada e-pasts Krūza Nr.134 par rekomendējamām plaukta cenām ĢK, kā arī Knauf 2012.gada e-pasts Krūza Nr.136, kurā norādīts tās pašas preces un cenas, turklāt norādot, ka “*cena ir A+0,01Ls*”.
- 98 Knauf 2012.gada e-pasta sarakste ar TNK Nr.150, kur Knauf norāda uz veikto ieteicamo cenu “*monitoringu visos lielākajos tirgotājos*”. Tālākā komunikācija jau norāda, ka TNK apzinās, ka mazumtirdzniecības cenai būtu jāatbilst ieteicamām cenām, taču vērš uzmanību, ka Depo neievēro ieteicamās cenas Rotband, jautājot, kad Knauf to sakārtos. Knauf e-pastā atgādina, ka “*sākumā, kad runājām par ieteicamām cenām, tad taču sarunājām, ka Depo standarta cena būs dažu santīmu robežās zemāka nekā ieteicamā cena.*”.
- 99 Knauf 2013.gada iekšējais e-pasts Nr.161 (saistīts ar Nr.162 e-pasta saraksti), kur tiek apspriests Knauf veiktais cenu monitorings un turpmākie plāni par ieteicamām cenām K-līnijai, kuras Knauf ieskatā varbūt jāpaceļ. Tālāk ieteicamās cenas K-līnijai tiek apspriestas ar Krūza (2013.gada e-pasts Nr.164).
- 100 2013.gada martā (04.03.2013.) Knauf izsūtīja Krūzai (2013.gada e-pasts Nr.169), TNK (2013.gada e-pasts Nr.170), Depo (2013.gada e-pasts Nr.171) informāciju par ieteicamām cenām, kas būtu jāmaina, sākot ar 13.03.2013. Arī Kesko sniegtā atbilde 05.03.2013. norāda, ka tā ir saņēmusi informāciju par ieteicamām cenām un izmaiņas plāno veikt, tiklīdz konkurenti to būs izdarījuši. Tāpat 2013.gadā martā, aprīlī e-pastu sarakste Nr.173-Nr.178 norāda uz TNK veikto cenu monitoringu un Knauf tālāku komunikāciju par ieteicamām cenām.
- 101 Šāda komunikācija bija novērojama arī 2014.gada sākumā (2014.gada sarakste Nr.202-Nr.207), kad Knauf un mazumtirgotāju sarakstē tiek apspriestas ieteicamās mazumtirdzniecības cenas. Par mazumtirdzniecības cenu plānoto pieaugumu – Depo iekšējā sarakste Nr.201, kas satur tikšanās sarunu protokolu ar Knauf pārstāvjiem.
- 102 Knauf 2014.gada e-pasts Nr.230 TNK par ieteicamo cenu patieso mērķi: “*(..) • Esam uzrēķinājuši arī ieteicamo M/T cenu ar mērķi, lai cena tirgotājos krasi neatšķirtos – 19,50 Eur/gab ar PVN. (..)*” Pēc mēneša Knauf 2014.gada e-pasts Nr.231 TNK jau satur Knauf lūgumu sniegt informāciju par Knauf profilu mazumtirdzniecības cenām TNK.
- 103 Turklāt Apmeklējumā laikā no Krūza pārstāves [..] izņemtajā 2011.-2012.gada darba plānotājā norādīts⁷⁵: (*).
- 104 Arī Krūza pārstāves [..] 2014.-2015.gada darba plānotājā norādīts⁷⁶: (*).
- 105 Papildus, lai gan visi Lietas dalībnieki aktīvi iesaistījās vienošanās īstenošanā, Lietuvā iegūtie pierādījumi, kopsakarā ar citu Lietas dalībnieku darbībām, kā arī Knauf/Norgips darbībām un mērķiem, liecina, ka TC līmeņa uzturēšanā un ieviešanā Depo bija aktīvāka loma, kas atbilstoši

⁷⁵ Lietas 9.sējums, 25.-45.lp.

⁷⁶ Lietas 9.sējums, 46.-55.lp.

- Lietā esošajiem materiāliem⁷⁷ definēta kā mārketinga pakalpojumi. Proti, 2012.gadā starp Knauf un Depo bija noslēgts līgums par mārketinga pakalpojumiem, kas paredzēja, ka Depo seko konkurentu aktivitātēm un ziņo par tām Knauf.
- 106 Lietas materiāli liecina⁷⁸, ka šāda funkcija faktiski arī tika īstenota, jo Knauf veica maksājumus Depo par mārketinga pakalpojumiem. 2012.gada e-pastā Nr.151 norādīts, ka Depo saņem atlīdzību no Knauf/Norgips par to, ka Depo “(..) 2)sekoja konkurentu darbībai tirgū, lai uzņēmums spētu pietiekami ātri reaģēt uz veiktajiem pasākumiem”⁷⁹. Ņemot vērā šajā e-pastā atspoguļoto tekstu – īso, konkrēto saziņu starp Knauf/Norgips un Depo, secināms, ka šādi maksājumi bijuši regulāri nevis vienreizēji. Lai gan konkrētais pieņemšanas-nodošanas akts un Lietas materiālos esošais rēķins ir izrakstīts par viena mēneša (2012.gada oktobra) ietvaros sniegtiem Depo pakalpojumiem, Lietā iegūtie pierādījumi liecina, ka sekošana konkurentu darbībai ir daudz biežāka. Arī Depo pārstāve sniegusi paskaidrojumu⁸⁰, ka (*).
- 107 Faktiski šī Depo rīcība aptvēra ne tikai mazumtirdzniecības cenu izpēti individuālām vajadzībām kā tas notiktu normāla mārketinga ietvaros, bet ietekmēja arī TC līmeņa veidošanos un aktīvu pārējo mazumtirgotāju disciplīnas uzraudzību attiecībā uz Knauf rekomendāciju/norādījumu izpildi par TC paaugstināšanu.
- 108 Lietā iegūtie e-pasti⁸¹ liecina, ka Depo vērsās pie Knauf, ja kāds no mazumtirgotājiem nebija izpildījis Knauf rekomendāciju attiecībā uz TC paaugstināšanu. Pēc tam, kad Knauf pārrunāja situāciju ar konkrēto mazumtirgotāju, Depo veica detalizētu TC monitoringu, sagatavojot rezultātu apkopojumu, un tikai pēc tam sekoja Depo rīcība attiecībā uz savām TC. Piemēram, Depo vairākumā apskatītajos ĢK TC maiņas gadījumos bija pēdējais mazumtirgotājs, kas paaugstināja cenas. E-pasts Nr.143 papildus liecina arī, ka gadījumos, kad Knauf nespēja (arī daļēji) nodrošināt, ka citi mazumtirgotāji paaugstina cenas atbilstoši Knauf ITC, Knauf izmaksāja Depo kompensāciju par citu mazumtirgotāju “dempinga” rezultātā neiegūto peļņu. Iepriekš minētais izskaidro, kāpēc TC ievērošanai ir nobīdes laikā no Knauf ITC spēkā stāšanās datumiem.
- 109 Tādējādi šādas vienošanas rezultātā Depo uz citu Lietas dalībnieku rēķina varēja nodrošināt sava (saistošā) TC līmeņa pazeminājumu (sk. e-pastu Nr.111), ja sniegtie monitoringa dati uzrādīja citu Lietas dalībnieku disciplīnas problēmas. Turklāt sistemātiska monitoringa datu uzrādīšana (papildus gūstot savu atsevišķo labumu) ļāva Knauf /Norgips atbilstoši disciplinēt arī Depo, lai tas ievērotu attiecībā uz to fiksēto TC līmeni. Tādējādi Depo savas cenas plauktā, pozicionējot kā zemākās, varēja nodrošināt, pateicoties arī citu Lietas dalībnieku iesaistei aizliegtas vienošanās īstenošanā.
- 110 Papildus atbilstoši e-pastu sarakstei Depo bija izteikts mērķis veicināt vienotu cenu līmeni – piemēram e-pasti Nr.111 un Nr.133 u.c., kuros, tostarp norādīts, ka “*Depo vēlme ir paaugstināt mūsu iepirkumu cenu tikai tad, kad būs paaugstinājusies mazumtirdzniecības cena tirgū. Ja, pēc GKB iepirkumu cenas paaugstinājuma 10.02.2012, mazumtirdzniecības cena nepalielinajas, vēlreiz pārskatīt iepirkumu cenas (..)*”, papildus nodrošinot sev zemāko iespējamo plaukta cenu līmeni (piemēram, e-pasts Nr.183). Tādējādi Lietā ir iegūti pietiekami pierādījumi, no kuriem redzams, ka Depo bija aktīvāka loma TC līmeņa uzturēšanā.

⁷⁷ 31.10.2012. darba pieņemšanas-nodošanas akts, Lietas 2.sējums, 24.lp., e-pasts Nr.151, Lietas 2.sējums, 152.lp.

⁷⁸ E-pasts Nr.151, Lietas 1.sējums, 152.lp.

⁷⁹ Depo e-pasts Knauf Nr.151, kur Depo ir sagatavojis rēķinu Knauf par mārketinga pakalpojumiem 2012.gada oktobrī un Knauf sagatavo 30.09.2012. pieņemšanas- nodošanas aktu “*Labdien! Pārsūtu rēķinu par marketinga pakalpojumiem 2012 oktobrī. Lūdzu sagatavot un pārsūtīt saskaņošanai darba pieņemšanas – nodošanas aktu*”.

⁸⁰ Skat. Lietas 2.sējumu, 18.-23.lp.

⁸¹ Piemēram, e-pasts Nr.63, 65, 80, 113, 195

6.2.2. Minimālās mazumtirdzniecības cenas akcijas precēm

- 111 Piemēru veidā apkopotā informācija papildu norāda, ka starp Knauf un mazumtirgotājiem tika skatītas arī akciju cenas.
- 112 Kesko un Knauf 2006.gada e-pasta sarakste Nr.2 ietver Kesko jautājumu par papildu atlaidi un Knauf pārstāvja piebildi, ka *“plaukta cenu Jūsu veikalos saskaņosim”*.
- 113 Knauf un Krūza 2009.gada e-pasts Nr.42 un Nr.43, kur Knauf norāda uz akcijas produktiem (Rotband 5, 10, 20 kg, Betokontakt 5 un 20 kg, Uniflott 5 un 25 kg) ieteicāmām mazumtirdzniecības cenām, kas piemērojamas kā zemākās cenas, un ka atlaide no Knauf puses tiek aprēķināta pavadzīmē.
- 114 Knauf un Depo 2010.gada e-pasta sarakste Nr.74 par Knauf sadarbības piedāvājumu Depo 2010.gadam, kur Depo, komentējot akcijas preču sarakstu un grafika projektu un Knauf sniedzot atbildi (pēc tam arī atkārtoti norādot), tiek apspriests, ka Depo pārdošanas cena akcijas laikā netiek mainīta, bet Depo paņem papildu preces no Knauf, izvietojot tās īpaši labās vietās. Papildu to apstiprina arī 2011.gada e-pasts Nr.104, kurā norādīts, ka Depo atlaides neizmantos, lai pazeminātu cenu veikalā.
- 115 Knauf 2011.gada e-pasta sarakste Nr.107 ar Krūza, kurai pielikumā ir dokuments ar nosaukumu *“Akcijas piedāvājums”*, kur ir norādītas ITC akcijas laikā špaktelei un KCP. Arī Knauf 2012.gada e-pasts Nr.137 Krūzai, kur norādīts uz piemērojamām zemākajām cenām akcijas produktiem.
- 116 Knauf un Kesko 2013.gada e-pasta sarakste Nr.172, kur Kesko norāda, ka veiks rekomendētās mazumtirdzniecības cenas korekciju K-line produktiem, ja redzēs, *“ka konkurenti +/- to ievēro”*.
- 117 Knauf 2013.gada e-pasts Nr.182 TNK ar akcijas piedāvājumiem augustā ar lūgumu *“akcijas cenu nelikt zemāku kā norādīt pēdējā ailē”*. Tāpat TNK un Knauf 2013.gada e-pasta sarakstē Nr.183, TNK norāda Knauf, ka TNK akcijas cena ir augstāka nekā Depo regulārā pārdošanas cena. Bet 2013.gada sarakstē Nr.187 TNK (saistīts ar Nr.186) ir neizpratnē, ka TNK ir ievērojusi Knauf noteiktās – zemākās akcijas cenas (skatīt Nr.186), bet Depo veikalā Liepājā cenas ir zemākas nekā Knauf noteiktās cenas TNK, papildu norādot, ka tā varētu būt viena no sarunas tēmām ar Knauf īpašnieci.
- 118 Knauf 2014.gada e-pasts Kesko Nr.198, kur Knauf, atsaucoties uz iepriekšēju sarunu, norādījusi akcijas cenas siltināšanas materiāliem un lūgumu nepiemērot zemākas cenas.
- 119 Knauf 2014.gada e-pasts Krūza Nr.199 par Knauf piemērotās atlaides spēkā esamības periodu un priekšlikumu *“uz K4 norādīt akcijas cenu ne zemāk kā 8,99 EUR / ar PVN! (..)”*. 2014.gada e-pasta sarakstē Nr.221 ar Krūza Knauf lūdz nomainīt atsevišķiem akcijas produktiem iepriekšējo akcijas cenu pret augstāku, *“lai nesānāk situācija, ka akcijas cena ir zemāka kā standarta iepirkuma cena.”* Saistītajā e-pastā Nr.222 Krūza jau nākošajā rītā informēja, ka cenu ir nomainījusi: *“Labdien! Pielikumā cenas - izmainījām!”*.
- 120 Knauf 2014.gada e-pastu sarakste ar Kesko Nr.233, kur Knauf nosūta piedāvājumu akcijai Tiefengrund un ieteicamo akcijas cenu.
- 121 Knauf 2015.gada e-pasta sarakste ar Kesko Nr.238 un saistītais e-pasts Nr.239 par akcijas cenu sistēmas produktiem, kur Knauf norāda, ka *“flīžu līmes īsti aiztikt negribās, jo K4 ir ieteicamā M/T cena (uz doto brīdi gan noslīdējusi, taču uz maiju ceru sakārtosies) un K2 cena pati par sevi jau ir pietiekami adekvāta”, kā arī akcijas īstenošana Knauf ieteiktā veidā dos to, ka “visticamāk nenoslīdētu cena citos tīklos”*. Kesko saistītajā e-pastā Nr.239 piekrīt Knauf piedāvājumam.

6.2.3. Mazumtirgotāju darbību horizontālā koordinācija

- 122 No zemāk norādītajiem, kā arī citiem e-pastiem konstatējams, ka pastāv skaidra izpratne starp Lietas dalībniekiem par vienošanās dažādiem aspektiem, veikto brīdināšanu no Knauf/Norgips

- pusēs par cenu neievērošanu, iespēju informēt Knauf/Norgips par neatbilstošām cenām pie citiem mazumtirgotājiem, kā arī to, ka Knauf/Norgips informēs šo konkurentu un panāks cenu sakārtošanu. Tas norāda arī uz mazumtirgotāju un Knauf/Norgips vienošanās ciešo saikni un ietekmi uz cenu konkurences izslēgšanu vai būtisku samazināšanu mazumtirdzniecībā horizontālā līmenī, faktiski panākot konkurences ierobežošanu līdzvērtīgi, kā tas būtu gadījumā, ja notiktu tieša informācijas apmaiņa par cenām starp pašiem mazumtirgotājiem.
- 123 Uz to norāda Norgips un Kesko 2005.gada e-pasta sarakste Nr.1, kur Norgips darbinieks vērš uzmanību uz mutiskās vienošanās neievērošanas sekām – *“Kā jūs zināt minimālā pārdošanas cena klientiem ir noteikta 0,80Ls (ja nav saskaņots citādi) Daru jums zināmu, ja man būs reāli pierādījumi, ka jūs neievērosit vai ignorēsīt mūsu mutisko vienošanos būšu spiests samazināt jūsu mēneša bonusu (..)”*.
- 124 Knauf 2006.gada e-pasts Depo Nr.6: *“(..) Nosūtu rekomendējamās plaukta cenas.”* Savukārt pielikumā esošajā dokumentā norādīts, ka *“(..) Rekomendējamo minimālo cenu neievērošanas gadījumā SIA KNAUF patur tiesības aizsargāt pārējo partneru intereses, veicot attiecīgas iepirkuma cenu izmaiņas. Lūdzam informēt Jūsu sadarbības partnerus par rekomendējamo mazumtirdzniecības cenu ievērošanu veikalos! Uzmanību! Darām zināmu, ka līdz 13.februārim ir spēkā iepriekš noteiktās minimālās mazumtirdzniecības cenas.”*
- 125 Kesko un Norgips 2007.gada e-pasta sarakstē (Nr.7 un Nr.8) Norgips, atbildot uz Kesko iebildumiem un jautājumiem par iemesliem zemākām cenām Depo un sadarbības uzticamību starp Norgips un Kesko, apsola noskaidrot šādas cenas iemeslus, kaut arī pārdošanu uz Depo neveic, un norādot, ja *“pārdošanas cena pēc pārbaudes tiešām izradīsies zemāka par 0,952 +PVN 18% veikšu tūlītējus pasākumus ,lai pārtrauktu šo rūpalu”*.
- 126 Kesko 2007.gada e-pasts Nr.9 (saistīts ar Nr.10, Nr.11 un Nr.11a) Norgips: *“Sveiks [..]! Pēc mūsu sarunas pārbaudīju Depo pa kādu cenu viņi tirgo reģipsi. Skat. pielikumu. Gaidu Tavus komentārus (..)”* Norgips, atbildot, apsola pārtraukt šādu “biznesu”.
- 127 Kesko 2007.gada e-pastā Nr.10 Norgips un Sanistal (saistīts ar Nr.9, Nr.11 un Nr.11a) tiek norādīts uz vienošanās ievērošanu: *“(..) Ja ir vienošanās, tad tā ir jāievēro visiem. Tiklīdz kāds neievēro un nav nekādu seku šai neievērošanai, tad rodas jautājums - vai vienošanās vēl ir spēkā? Ceru ka šāda situācija vairs neatkārtosies. (..)”*. Kesko, Norgips un Knauf sarakstes rezultātā konstatējams, ka jau Depo iekšējā e-pasta sarakstē Nr.11a tiek norādīts, ka Norgips ir pretenzijas par Depo pārdošanas cenām, un ka cenu nenomainīšanas gadījumā nepiegādās ĢK. Iepriekš minētais e-pasts ar koriģētām cenām tiek pārsūtīts Depo valdes priekšsēdētājam ar tekstu *“lūzdu paskaities. Gribu apstiprināt.”* un Depo valdes priekšsēdētājs apstiprina cenu maiņu, sakot *“OK”*, un pielikumā Depo rīkojums par cenu izmaiņām konkrētām precēm – *“DIY Cenu maina rikojums_BM.xls Rīkojums Nr.BM-01 Par realizācijas cenu maiņu (..)”*.
- 128 Knauf 2007.gada e-pasts Nr.13 Depo, kur Knauf norāda Depo, ka ir lūgums arī turpmāk apmainīties ar pārdošanas cenām un turklāt atgādina par konfidencialitāti.
- 129 Norgips un Knauf 2007.gada e-pasta sarakste Nr.16 (saistīts ar Nr.12 un Nr.15) norāda uz Knauf un Norgips kopīgiem centieniem noregulēt viens otra klientu (mazumtirgotāju) pārmērīgi zemas cenas, balstoties uz citu mazumtirgotāju sūdzībām. *“(..) Neviens no Norgips klientiem nekad nav pardevis precī zem pasizmaksas cena sobrid deop 0,9914 2. Es vienmer esmu kontrolejis ,lai cena nebutu zem iepirkuma cenas un pienemis visstingrako merus ,ja kautkas nav ta . TEV TO VAR APLIECINaT ARI [..] NO DEPO 3.Gribetu sai sakara kadu piemeru ,kad es esmu atlavis tirgotnorgips precī zem pasizmaksas 4.Cik man zinams ari Knauf cena pec visiem bonusu nav 1,0 ls PLUS (..) (...) 6.[..] ludzu saproti mani pareizi ,es negribu un negrasos vismaz sobrid pardot precī depo tapat ari man vienalga kada ir iepirkuma cena taviem klientiem ,bet es gribu ,lai cena tirgu turas virs lata.un lai gyproc netirgo virs saviem ~15% (..)”*.
- 130 Norgips un Knauf 2007.gada e-pasta sarakstē Nr.15 norādīts: *“(..) Spriežot pec musu sarunas no 19.06.(skatit foto) tu biji loti neapmierinats ar RAUTAKESKO akciju ,kuru Norgips nekadi*

- neatbalstīja cena Rautas veikalos bija 1,034 bez nodokļa .Tu teici ,ka tavi klienti ir sausmīgi neapmierināti ,ka kads atļaujas stradat ar tik mazu marginalu. (..)”*
- 131 Knauf un Kesko 2007.gada e-pasta sarakste Nr.17 “(..) *DEPO apsoliņa no pirmdienas (23.07.2007.) nomainīt GKB cenu uz 1,23 [cena ar 18% PVN] Ls/m2. Viņi ir gatavi mainīt cenu vēl uz augšu, ja to dara arī pārējie.*”
- 132 Depo iekšējais 2007.gada e-pasts Nr.18 (un saistītie e-pasti Nr.19 un Nr.20), kur Depo atspoguļo 10 mazumtirgotāju, t.sk., internetveikalu, pārdošanas cenas ĢK. Sākotnēji šis e-pasts tiek nosūtīts Knauf darbiniekiem. Knauf dažas dienas vēlāk iepriekš norādīto e-pastu ar pārdošanas cenām pārsūta diviem mazumtirgotājiem, kuru cenas arī ir norādītas šajā e-pastā – Kesko un TNK (skatīt saistītos e-pastus Nr.19 un Nr.20).
- 133 2009.gada e-pastā Nr.23 SIA “RĪGAS BŪVSERVISS” nosūta Kesko informāciju par SIA “Mateos” zemām pārdošanas cenām internetveikalā. Kesko pēc tam iebildumus pārsūta Norgips. Tāpat Kesko 2009.gada e-pastā Nr.25 pēc dažādām dienām nosūta Norgips informāciju par Depo cenām Knauf produkcijai.
- 134 Par zemām SIA “Mateos” cenām informāciju Norgips saņem arī pēc tam no fiziskas personas 2009.gada e-pastā Nr.28 (saistīts ar Nr.29). Norgips e-pastu pārsūta TNK (Nr.29) ar iebildumiem par tik zemas mazumtirdzniecības cenas esamību. “(..) *Ja tas ir ģipškartons, kas ņemts no manis, tad pārdošanas cenai jābūt 0.8 bez PVN21% Nebūs šim kungam nekādu atlaižu izņemot par priekšapmaksu, jo spriežot pēc visa viņam viņas nav vajadzīgas. Viņš jau konkurē arā jūs Tāds ir mans galīgais lēmums. (..)*”. TNK 2009.gada e-pasta sarakstē Nr.36 Norgips norāda uz citu mazumtirgotāju “*Preču loģistika un Birkoff*” cenām.
- 135 Depo 2009.gada e-pasts Knauf Nr.34 par iebildumiem Kesko cenām akcijas avīzē.
- 136 Kesko 2009.gada e-pasta sarakstē Nr.40 lūdz Norgips noskaidrot, cik ilgi Depo, kas izplata Knauf ĢK, turēs zemākas cenas ĢK.
- 137 TNK 2010.gada e-pastā Nr.52 lūdz Knauf sakārtot Depo cenas atsevišķiem produktiem nedēļas laikā, norādot, ka “*Liepājā cenas ir sakārtotas*”. Knauf 2010.gada e-pastā Nr.53 informē Depo par nepieciešamību izlabot cenas, “*jo, manuprāt, šāda cena nav īsti pamatota, vēl jo vairāk, ja tā ir zem iepirkuma.*”
- 138 Knauf 2010.gada iekšējais e-pasts Nr.54 par plaukta cenu korekcijām un norādi, ko acīmredzami plānots adresēt mazumtirgotājiem: “(..) *Sakarā ar esošo tirgus situāciju būvniecības un būvmateriālu tirdzniecības jomā, nosūtam Jums aktualizētās rekomendējamās mazumtirdzniecības cenas sekojošiem materiāliem: (..) Visas cenas uzrādītas LVL par maisu ar PVN. Rekomendējamās cenas stājas spēkā no 22.03.2010. SIA KNAUF patur tiesības aizsargāt sadarbības partneru intereses saasinātas konkurences apstākļos. Lūdzam informēt Jūsu sadarbības partnerus par rekomendējamo mazumtirdzniecības cenu ievērošanu veikalos.*”
- 139 Knauf 2010.gada iekšējā sarakste Nr.58 līdz Nr.60, kas satur vēstules projektu Depo par mazumtirdzniecības cenu neievērošanu un sadarbības noteikumu maiņu.
- 140 Knauf 2010.gada e-pasta sarakste Nr.92 satur informāciju par bonusu piešķiršanu mutisku vienošanas ietvaros par mazumtirdzniecības cenu ievērošanu noteiktām precēm. Konkrētā gadījumā Knauf norādīja, ka “*uz doto brīdi (5.11.2010.) mutiskās vienošanās nosacījumi netika pildīti*”. Knauf 2010.gada iekšējā e-pasta sarakste Nr.93, ka vienošanās pēc [Knauf] lūguma palikusi mutiska, t.i., nav pieejama kā lūguma pielikums: “*Bonusu sistēma 2010.gadam Speciālais bonuss: 1% par ģipškartona cenām, 1% par cenām uz sausiem maisījumiem.*”
- 141 Depo iekšējais 2010.gada e-pasts Nr.63, ar kuru tiek nosūtīta daļa no Knauf un Depo tikšanās protokola, kurā norādīts arī tas, ka plāno pēc cenu pārbaudes celt mazumtirdzniecības cenas ĢK atbilstoši rekomendācijai, vēlāk pārrunājot saņemamo bonusu, ka plānots celt rekomendējamās cenas arī citām precēm.
- 142 Depo 2010.gada e-pastā Nr.64 (saistīts ar Nr.65, Nr.66) nosūta Knauf un Depo citiem darbiniekiem, pamatojot ar iepriekš norunāto, nepilnu desmit internetveikalu pārdošanas cenas. Knauf e-pastā Nr.65 atbild: “(..) *Paldies par informāciju! Tūlīt ķersimies klāt, lai varam dot*

- jums ziņu par situāciju. (..)*”. E-pastā Nr.66 Knauf jau skaidro Depo situāciju par internetveikalu pārdošanas cenām, t.sk., par Norgips piegādēm Kesko.
- 143 Depo 2010.gada e-pastā Nr.78 Knauf (saistīts Nr.79, Nr.80) lūdz skaidrot par Kesko cenām *“Labdien, Pielikumā čeka kopija. Gaidu atbildi.”* Knauf pārsūtīta e-pastā Nr.79 Kesko norāda: *“Sveiks, [..]! Pielikumā pavisam sveigs čeks. Kā tas varēja gadīties, jo nopirkta ir tikai 1 loksne? (..)”* un turpinātajā e-pastā Nr.80 Kesko sniedz Knauf atbildi, ka *“(..) tā ir kļūda sistēmā, cenai jābūt 3,19. (..) šodien tiks izlabota. Paldies.”* Šo atbildi Knauf pārsūta Depo, tādējādi arī tiešā veidā nodrošinot informācijas apmaiņu un cenu saskaņošanu starp konkurentiem.
- 144 Tāpat Knauf rīkojas arī pēc Depo 2010.gada e-pasta Nr.82 par Krūza zemajām cenām *“Krūza joprojām tirgo KNAUF ģipškartonu caur internēt veikalu pa 0.99 Ls/m²”,* savukārt Knauf pārsūta iepriekš minēto e-pastu Krūzai un norāda *“(..) Lūdzu jūsu sapratni zemāk minētajā jautājumā. Kā jau telefona sarunā atzīmējām, tad pēc ģipškartona cenas maiņas no 15.09.2010 nākamajā nedēļā varētu mainīties arī veikalu pārdošanas cenas. (..)”*
- 145 TNK 2010.gada e-pasts Nr.84 Knauf *“(..) vakar uztaisīju cenu maiņu GKB 1.06ls/m², domāju ka rītdien būs nomainītas cenas veikalos uz GKBI mums ir apmēram tāda pat cenas (..)”*. Cenu korekcija saistīta ar Kesko iepriekšējā dienā sūtītu e-pastu *“GKB cenas”*.
- 146 Knauf 2010.gada iekšējā e-pasta sarakste Nr.95 par cenu konkurences samazināšanos tirgū: *“(..) Ja mēs plānojam cenu maiņu, tad varam šiem produktiem cenu necelt, bet vienkārši anulēt atlaidi, ja cenu maiņa nav plānota lielāka par šiem 5%. Domāju, ka ššds variants būtu Ok, jo pašlaik situācija ar cenu kariem (dempingu) uzausajiem maisījumiem ir nedadz stabilizējusies.(..)”*
- 147 Depo 2011.gada iekšējais e-pasts Nr.111, kur atspoguļota Knauf un Depo 03.03.2011. tikšanās un sarunu atreferējums. Tas sniedz skaidras norādes par abu pušu apspriesto – *“Pats galvenais lai neparādās PUBLISKI PIEJAMA plaukta cenas zem A noteiktas cenas.(..)”* *“Šogad arī NORGIPS PPR cena būs vienāda ar KNAUF pavadzīmes cenu (..). Norgips cenai arī nedrīkst būt zem iepirkuma cenas. Ja sadarbības partneris neievēro plaukta cenas, KNAUF nemaksā bonusu gan uz ģipškartonu, gan uz sausiem maisījumiem. (..) Uz 14.03.2011 cenām jābūt sakārtotām visur. (..) Par Depo cīņu ar konkurentiem un interneta veikaliem (..)”*
- 148 Depo 16.03.2011. iekšējais e-pasts Nr.113 par cenu monitoringu uz 14.03. pie konkurentiem Krūza, TNK, Kesko, konstatējot, ka cena nav pacelta Kesko, un norādot, ka plāno pārbaudīt Kesko cenu 16.martā, kad tai jābūt paceltai. Depo 21.03.2011. iekšējais e-pasts Nr.114 par impregnētā ĢK cenām pie konkurentiem TNK, Kesko, Krūza. Secināms, ka informācijas ieguve balstās uz 03.03.2011. tikšanās ar Knauf protokolu (sk. augstāk e-pasta Nr.111).
- 149 Virkne Depo e-pastu gan iepriekšējos gados, gan šie un turpmākie norāda uz Depo atsevišķo lomu cenu monitoringā un konkurentu cenu ietekmēšanā. Piemēram, Depo 2011.gada iekšējā e-pasta sarakste Nr.118 par konkurentu cenām un saziņu ar Knauf par vienu konkrētu konkurentu (Būvserviss) un Depo iekšējais 2011.gada e-pasts Nr.122 *“(..) Lūdzu apstiprināt cenu maiņu. Knauf produkcijai ir paaugstinātas ieteicamas cenas. No pirmdienas konkurenti to ievēro. (..)”*
- 150 Depo 2011.gada iekšējais e-pasts Nr.129 *“(..) No 15.09.2011 ir palielināta Knauf pārdošanas cena +3%”,* kas konkurentu veikalos, izņemot Krūza, nebija nomainītas. *“Pēc veiktam pārrunām ar Knauf izdevās panākt, kā šis nedēļas (26.09-30.09) pasūtījumiem tiks piešķirta 3% atlaide ar kredītrēķinu.(..)”*. Šis e-pasts un citi norāda, ka atsevišķos gadījumos Depo panāca atlaidi savai iepirkuma cenai kā kompensāciju, ka Knauf nebija panācis konkurentu cenu vajadzīgo pieaugumu. Turklāt tas izskaidro arī Knauf/Norgips ieinteresētību vienotas TC uzturēšanas sistēmā, jo pretējā gadījumā Knauf/Norgips bija spiests samazināt (atlaižu veidā) savas vairumtirdzniecības cenas.
- 151 Knauf 2011.gada iekšējais e-pasts Nr.131 par plauktu cenu kontroli, ko jāveic Knauf darbiniekiem un par aizliegumu piešķirt mēneša atlaides pavadzīmē 2012.gadā, kamēr cena

- netiek izlabota. Tādējādi caur atlaižu piešķiršanu par mazumtirdzniecības cenu ievērošanu tika panākta liela mazumtirgotāju ekonomiskā ieinteresētība vienošanās īstenošanā.
- 152 Norgips un Kesko 2012.gada e-pasta sarakste Nr.139 par konkurenta mazumtirdzniecības cenas neatbilstību un Norgips apņemšanos nepiešķirt konkurentam projektu atlaidi, ja situācija nemainās.
- 153 Depo 2012.gada iekšējā sarakste Nr.143 “(..) 1) Sakarā ar piegāžu un ražošanas izmaksu kāpumu, piegādātājs Knauf SIA no 15.07.2012 paaugstina cenas. 2) Piegādātājs cenu paaugstinājumu samazināt vai atlikt nav spējīgs. (...) 5) Pēc šī brīža informācijas varam spriest, ka cena celsies visā Latvijas tirgū, jo Knauf SIA apgalvo, ka arī ražotājs Norgips cels cenas. 6)Tuvākajā laikā organizēsim tikšanos ar Knauf SIA tirdzniecības vadītāju [..]. (Informācija sekos, (...) 7) No šīs nedēļas pastiprināti sekosim līdz konkurentu pārdošanas cenām. (...)”.
- 154 TNK 2012.gada e-pasts Nr.145 Knauf par Kesko veikala apmeklējumu un ka Knauf produktam Kleber PM 25kg “ļoti nesaprotama cena” veikalā. Nākošajā dienā Knauf atbild TNK “(..) K-rauta apsoliņa cenu izlabot tuvākajā laikā (..)”.
- 155 Knauf 2012.gada e-pasta sarakste ar TNK Nr.150, kur Knauf darbinieks, tostarp saka, ka ir veicis monitoringu pie lielākiem tirgotājiem un jautā TNK par iespējām cenu izlabot “*Kuršos nesakrīt uz Rotband. Kādas iespējas to izlabot? (..)*”. TNK atbildot norāda uz Depo mazumtirdzniecības cenas neatbilstībām šim produktam, tādējādi sagaidot Knauf rīcību arī Depo cenu sakārtošanā. Knauf sniegtā atbildē izskaidro Depo cenas noteikšanas iemeslus un norāda uz nepieciešamību saņemt atbildi, ja TNK nemaina savu cenu.
- 156 Ir arī konstatējami gadījumi, kad informācija, ja cena neatbilst ICS, tiek pārbaudīta un tiek prasīti paskaidrojumi mazumtirgotājiem, piemēram, papildus jau apskatītajiem gadījumiem – Knauf e-pasta sarakste Krūzai Nr.152 “*(..) Veicām cenu monitoringu uz ieteicamajām cenām lielākajos tirgotājos. Ir dažas nesakrītības arī Krūzas veikalos. Kādas ir iespējas tās izlabot? (..)*”.
- 157 Knauf 2013.gada iekšējais e-pasts Nr.160, kas satur atreferējumu par tikšanos Krūzas birojā 31.01.2013., kur norādīts, ka “*Krūza gaida ieteicamās mazumtirdzniecības cenas. Vēlas kredītfaktūru par to ievērošanu mēneša beigās*”, ka mazumtirgotājam “*ar parasto uzcenojumu 25-30% nepietiek, vēlams 40%*.”, kā arī par Krūza iebildumiem par K-Rauta cenu politiku - “*K-Rauta tur zemu cenu. Sakārtojiet situāciju un mēs tirgosim vairāk.*”
- 158 Knauf un Kesko 2013.gada e-pasta sarakste Nr.172 – “*(..) Par K-line: Cenas nokoriģēsīm uz rekomendējamajām tiklīdz redzam ka konkurenti +/- to ievēro. (..)*”
- 159 TNK iekšējais 2013.gada e-pasts Nr.177 – “*Labdien, šodien būs cenu maiņa. Uz KNAUF reģipsi gan ir ieteicamā cena, to +/- ievēro Depo. Tur īsti negribās mainīt ceno, tie (..) skatās kas notiek Kuršu veikalos (..)*”
- 160 Knauf iekšējā 2014.gada e-pasta sarakste Nr.195 (saistīts ar Nr.192-194) “*Čau! Depo noinformēju, ka Krūza cenas ir pacēlusi, teica, ka šīs nedēļas laikā nomonitorēs!*” un uz iepriekš minēto tika sniegta atbilde “*Paldies! Gaidam depo atbildi un tad iesakam sis cenas opimerai⁸² un rautai?*”
- 161 Knauf 2014.gada e-pastā Nr.196 nosūtīja informāciju Kesko Igaunijā par ieteicamām pārdošanas cenām Flexfuge, kas pēc Knauf norādītā ir apspriestas ar Latvijas pircējiem (t.i., mazumtirgotājiem) un tiek piemērotas no to puses.
- 162 Knauf iekšējais 2014.gada e-pasts Nr.197, kur Knauf darbinieks interesējās pie otra Knauf darbinieka par Uniflott cenām Rīgas Būvserviss, jo tās ir zem iepirkuma cenas: “*Ta ka Tu ar viniem kontaktejies, jautajums pie Tevis. Kadas vinu attiecības ar Uniflott? [Knauf] saka, ka vini tirgo Uniflott zem iepirkuma cenas. Vai ved no EE? Tev ir kas zinaams? (..)*”
- 163 Knauf un SIA “Rīgas Būvserviss” 2014.gada e-pasta sarakste Nr.208, kur Knauf darbinieks rakstījis “*Sveiks, [..]. Atsaucoties uz mūsu sarunu, nosūtu cenas (iekrāsots ar sarkanu) (..)*” un Būvserviss darbinieks atbild, ka “*nesakrītīgās*” cenas “*izlaboju*”.

⁸² SIA “OPTIMERA LATVIA” reģ.Nr.40003140449.

- 164 Knauf un Krūza 2014.gada e-pasta sarakste Nr.210, kurā redzams, ka “nesakritīgās” cenas tiek izlabotas un no mazumtirgotāja puses tiek sniegti komentāri par iemesliem “*Sveiks, [Knauf]! Tē būs komentāri no mūsu puses: (..)*”.
- 165 Knauf 2014.gada iekšējā e-pasta sarakste Nr.216 “*Sveiki, [..]! Uz 17.04. beidzot bija sakārtojušās ieteicamās M/T cenas visos dīleros uz visiem produktiem ieteicamo cenu sarakstā! Tā kā tikšanās reizē gāja runa par kompensāciju līdz brīdim, kad sakārtojās ieteicamās cenas, Depo jautā par cenu starpības kompensāciju! (..)*”.
- 166 Tāpat Knauf/Norgips mazumtirgotājus ir aicinājusi arī turpmāk apmainīties ar pārdošanas cenām vai vienkārši atsūtīt mazumtirdzniecības cenas, piemēram, Knauf 2014.gada e-pasts TNK Nr.231 “*Sveiks, [..]! Atsūti, lūdzu, Knauf profilu M/T cenas Kuršos, toreiz runajām, ka atsūtīsi. Paldies jau iepriekš! (..)*” Skat arī Knauf 2007.gada e-pastu Nr.13 Depo.
- 167 Depo 2014.gada iekšējā e-pasta sarakste Nr.232, kas norāda, ka pārrunas veiktas ar Knauf “*(..)Būvmateriālu veikals K-Rauta, Knauf produktus mašīnapmetumu MP75, Flīzuliemi K4, Rotbandu, klientiem piedāvā zem mūsu iepirkumu cenām. Ar piegādātāju izrunāts, līdz 03.10. sniegs mums informāciju un komentārus (..)*”
- 168 Turklāt Apmeklējumā laikā no Krūza pārstāves izņemtajā 2011.-2012.gada darba plānotājā⁸³ norādīts (*) un 2014.- 2015.gada darba plānotājā norādīts⁸⁴ (*).

6.3. Lietā saņemtā informācija un paskaidrojumi no Lietas dalībniekiem

- 169 Lietas ietvaros KP saņēma paskaidrojumus no visiem Lietas dalībnieku pārstāvjiem un darbiniekiem. Vienlaikus, izvērtējot minēto paskaidrojumu saturu, KP konstatē, ka lielākā daļa sniegto paskaidrojumu sniegti pieļāvuma formā, norādot tikai uz paskaidrojumos aprakstīto situāciju iespējamību, vai noliedz vispār Lietā konstatēto apstākļu esamību pretēji e-pasta sarakstēs esošajai informācijai.
- 170 KP aicināja Lietas dalībniekus sniegt skaidrojumus par Lietā iegūtajiem pierādījumiem – e-pastu sarakstēm. Apskatot uzrādītās e-pastu sarakstes, paskaidrojumu sniedzēji visbiežāk nevarēja atcerēties ne uzrādītā e-pasta sūtīšanas iemeslu, ne arī sniegt e-pasta satura skaidrojumu plašāk kā pašā e-pastā norādīts. Tajos gadījumos, ja paskaidrojumu sniedzējs nebija konkrētā e-pasta sūtītājs, tika sniegts skaidrojums, ka informācija par e-pasta saturu ir jāprasa tā nosūtītājam. Vairākos gadījumos arī tika skaidrots, ka e-pasta saturs neatbilst patiesajai situācijai un ir jāņem vērā e-pasta sūtītāja vai e-pasta pielikuma sastādītāja subjektivitāte attiecībā uz informācijas atspoguļošanu, kā rezultātā nav iespējams izdarīt konkrētus secinājumus par noteiktas informācijas patiesumu vai saturu.
- 171 Ņemot vērā, ka šādā veidā sniegti paskaidrojumi nesniedz pamatotu un konkrētu tirgus situācijas, Lietas dalībnieku darbību vai noteikta e-pasta satura skaidrojumu, kas ticami izskaidrotu Lietas dalībnieka darbības, kuras ar elektronisko komunikāciju tika īstenotas, KP ne no faktu, ne tiesību viedokļa neuzskata par pamatotu un lietderīgu veikt paskaidrojumu izvērstu atspoguļošanu šajā lēmumā.
- 172 Papildus KP arī konstatē, ka paskaidrojumos sniegtā informācija, tostarp, sakrīt ar vēlāk Lietas dalībnieku viedokļos ietvertu argumentāciju, uz kuru, to atkārtojot viedokļu izvērtējuma sadaļā, KP ir sniegusi savu vērtējumu. Tāpat KP izvērstā veidā neatspoguļo to Lietas dalībnieku pārstāvju un darbinieku, tostarp bijušo, sniegtos paskaidrojumus, ar kuriem administratīvā procesa iestādē ietvaros ir noslēgts administratīvais līgums, izbeidzot tiesisko strīdu.

⁸³ Lietas 9.sējums, 25.-45.lp.

⁸⁴ Lietas 9.sējums, 46.-55.lp.

6.3.1. Knauf paskaidrojumi

- 173 Saskaņā ar 24.01.2017. sarunu protokolu⁸⁵, Knauf pārstāvis norādījis, ka *“ieteicamās cenas tika sniegtas visiem tirgus dalībniekiem. Pārstāvja ieskatā visiem tirgus dalībniekiem tika sniegtas vienādas ieteicamās cenas.”*[..] *“Galvenais, lai prece netiek tirgota zem preces iepirkuma cenas.”*
- 174 *“Rekomendējamo preču sarakstā bija visas Knauf izplatītās preces – visa produkcija, kuru Knauf pārdeva. [..] Šķiet, ka ieteicamo cenu lapas tika atjaunotas reizi gadā, jo reizi gadā tika mainītas cenas sadarbības partneriem.”*
- 175 *“Ieteicamās cenu lapas mazumtirgotājiem tika sūtītas elektroniski, to darīja Knauf tirdzniecības pārstāvji un tirdzniecības daļas vadītājs – tās personas, kas šajā laikā Knauf strādāja, piemēram, [..].”* *“JK norāda, ka Knauf mazāk, vairāk mazumtirgotāji interesējās saistībā ar ieteicamajām cenu lapām.”*
- 176 Saistībā ar e-pastu Nr.103 un tā pielikumu pārstāvis paskaidroja, ka *“noteikti, ka tikšanās ir bijušas arī ar citiem mazumtirgotājiem.”*
- 177 Papildus KP pārstāvji arī aicināja uz sarunu Knauf bijušo darbinieku [..], ar kuru saruna fiksēta 27.01.2017. sarunu protokolā. Minētā persona paskaidroja, ka *“rekomendējamo cenu lapas priekš mazumtirgotājiem pastāv apmēram no 2007.gada, iespējams 2008.gada”*. Precīzu brīdi, kad ieteicamo cenu lapas tika ieviestas, minētā persona nosaukt nevarēja. *“Rekomendējamo cenu lapas mazumtirgotājiem tika nodotas, nosūtot elektroniski vai fiziski tikšanās laikā ar mazumtirgotāju.”* [..] Minētā persona *“pieļauj, ka [rekomendējamās] lapas tika atjaunotas / papildinātas tad, kad Knauf mainīja pārdošanas lapas (cenas). [..] iespējams, tas notika vienu reizi gadā, bet iespējams, ka arī retāk vai biežāk.”*
- 178 *“Mazumtirgotāji ir vērsušies pie Knauf arī ar norādēm, ka pie citiem mazumtirgotājiem var iepirkt Knauf precī lētāk.”* [..] *Arī mazumtirgotāji ir informējuši Knauf par tālākpārdošanas cenām – gan par konkrētā mazumtirgotāja tālākpārdošanas cenām, gan arī citu mazumtirgotāju tālākpārdošanas cenām.”* [..] *Bija periodi, kad bija saasinājumi, kas tiešā veidā bija saistīti ar konkurences cīņu starp mazumtirgotājiem. Šajā laikā tika pievērsta saasināta uzmanība citiem mazumtirgotājiem. Pārējā laikā mazumtirgotāji nevērsās pie Knauf ar sūdzībām par citiem mazumtirgotājiem.”*
- 179 [..] *Tikšanās ar mazumtirgotājiem notika arī klātienē. Tikšanās tika dokumentētas un fiksētas tikšanās protokolos. Šajos protokolos tika atspoguļotas tēmas tēžu veidā, kas tika pārrunātas tikšanās laikā. Tikšanās protokolus sastādīja, galvenokārt, Knauf, tostarp, pats AV. Tajā gadījumā, ja tikšanās protokolu starp Knauf un mazumtirgotāju sastādīja AV, tad tas tika sastādīts pēc tikšanās. Protokols pēc tā sastādīšanas tika nosūtīts tikšanās dalībniekiem. Ar mazumtirgotājiem netika skatīts protokola teksts, ja kādai no protokola daļām mazumtirgotājs nepiekrita, tad iespējams bija precizējumi no mazumtirgotāju puses. Protokolu sastādīšanas mērķis bija piefiksēt sarunu, tajā skaitā, nākotnes uzdevumus, lai vēlāk varētu atgriezties pie šī protokola un pārbaudīt, par ko bijis runāts iepriekš. Ar mazumtirgotājiem bija gan gada tikšanās, kur parasti piedalījās personas vadības līmenī, gan arī citas tikšanās, lai pārrunātu ikdienas sadarbības jautājumus.*
- 180 *“[..] bonusu sistēma ar mazumtirgotājiem tika atrunāta gada sākumā, galvenokārt tie bija apjoma bonusi. Mazumtirgotāji prasīja papildu / lielākus bonusus viņu zaudējumu rezultātā.”*
- 181 Saistībā ar e-pastu Nr.79, kas saistīts ar e-pastu Nr.78 un Nr.80, no kuriem izriet, ka Knauf no Depo atsūtītu e-pastu par noteiktu preces cenu plauktā pārsūta Kesko, bijušais darbinieks sniedza informāciju, ka *“droši vien tā nevajadzēja darīt.”* Minētā persona arī apstiprināja, ka, iespējams, ir bijuši līdzīgi gadījumi, kad pie Knauf vērsās viens mazumtirgotājs un šo e-pastu bijušais Knauf darbinieks nosūta tālāk citam mazumtirgotājam.

⁸⁵ Lietas 37.sējums, 127.-132.lp.

- 182 Savukārt saistībā ar e-pastu Nr.90 un tā pielikumu Knauf bijušais darbinieks norādīja, ka “*[šajā e-pastā un tā pielikumā] norādītie Knauf produkti ir iespējams Knauf ejošie produkti*”. Savukārt uz jautājumu, kāpēc šajā e-pasta pielikumā esošajā tabulā ĢK iepirkuma cena ir vienāda ar rekomendējamo cenu, tika paskaidrots, ka “*ģipškartona cena varēja būt tik zema, jo tika maksāts bonuss. Tā rezultātā mazumtirgotājam nav zaudējumu. Lai gan mazumtirgotājiem attiecībā uz ģipškartonu rekomendējamā cena ir tāda pati kā iepirkuma jeb bāzes cena, mazumtirgotājs nopelna, jo saņem bonusus. Aptuvenais bonuss par ģipškartona pirkšanu bija 5-6%*”.
- 183 Attiecībā uz mēneša atlaidēm, lai gan paskaidrojums tika iesākts ar tekstu, ka konkrētu skaidrojumu sniegt nav iespējams, bijušais darbinieks norādīja, ka “*ja gada laikā mēneša atlaide mainījās, tas visdrīzāk bija pārrunu ar klientu rezultātā. Mēneša atlaide tika piemērota ar mērķi, jo bija A cena, kura kādā brīdī ir jāceļ. Vienlaikus attiecībā uz mazumtirgotāju šī cena ir par augstu. Lai nav tā, ka uzreiz tā cena ir jāsamazina atkal, tad tika ieviesta atlaide, kas kompensē attiecību*”.

6.3.2. Norgips paskaidrojumi

- 184 Saruna ar Norgips Sp. z o.o. pastāvīgās pārstāvniecības Latvijā pārstāvi fiksēta 17.01.2017. sarunu protokolā⁸⁶. Sarunas laikā minētais pārstāvis, tostarp, norādīja, ka Norgips klienti katrs atsevišķi ir informēti par savām iepirkuma cenām. *Ja iepirkuma cenas tiek mainītas, tad šīs iepirkuma cenas tiek mainītas visiem pircējiem. Tāpat visiem, kam tiek tirgotas Norgips preces, tiek piemērota vienāda atlaižu politika. [...] Iepirkumu cenu izmaiņām nav raksturīga regularitāte. [...] Taču, kad tiek mainītas cenas, visiem klientiem cenas tiek mainītas vienlaicīgi. Tāpat AM uzsvēra, ka Norgips visiem klientiem piedāvā vienādus nosacījumus.*
- 185 Pārstāvis arī norādīja, ka Norgips saviem klientiem piemēro mēneša atlaides, kas tiek maksātas, ja pircējs mēnesī sasniedz noteiktu apjomu, kas tiek iekļauta nākamā mēneša kredītrēķinā par iepriekšējo mēnesi, kā arī citas atlaides saskaņā ar Norgips noslēgtajiem līgumiem ar mazumtirgotājiem.
- 186 Pārstāvis arī norādīja, ka *Norgips ir ikmēneša tikšanās ar mazumtirgotājiem – katru atsevišķi, tiek sūtīti e-pasti, notiek telefoniskas sarunas.*

6.3.3. Kesko paskaidrojumi

- 187 Saruna ar Kesko pārstāvjiem fiksēta 02.12.2015. sarunu protokolā⁸⁷. Tajā, tostarp, norādīts, ka “*vienošanās/apspriestie jautājumu ar Knauf netiek īpaši fiksēti protokolos, jo tikšanās nav tik formālas.*”
- 188 Tāpat attiecībā uz e-pastu saraksti Nr.9 un Nr.10 sniegts skaidrojums 14.07.2015. sarunu protokolā ar [...] ⁸⁸, ka šī e-pasta kontekstā “*Vienošanās – neviens nedrīkst tirgot mīnusā. Cena pavadzīmē +/- visiem bija vienāda, bonusi ir katra konkrētā tirgotāja ieguvums. Kesko standarti netaļāva tirgot zem pavadzīmes cenas. Pavadzīmes cenas bija pieejamas. Vienošanās – runa starp Kesko un Norgips – nedrīkst tirgot zem pašizmaksas, tā bija noruna starp uzņēmumiem. Iespējams, ka līdzīgi vienojās arī TNK*”.
- 189 Lietas ietvaros KP arī aicināja Kesko sniegt papildu paskaidrojumus. Kesko⁸⁹ 12.01.2017. vēstulē Nr.4/L/17 sniedza atbildi, ka 09.11.2016. pilnībā tika mainīta Kesko padome un valde. Darbinieki, kuru pienākumi bija saistīti ar Knauf un Norgips preču iepirkšanu un tālākpārdošanu līdz 2014.gadam, vairs nestrādā Kesko. Starp šā brīža darbiniekiem par Knauf

⁸⁶ Lietas 37.sējums, 86.a-95.lp.

⁸⁷ Skat. 02.12.2015. Sarunu protokolu ar valdes locekli, kategoriju vadītāju un bijušo iepirkumu un loģistikas departamenta direktoru, Lietas 17.sējums, 46.-51.lp.

⁸⁸ Lietas 16.sējums, 206.-211.lp.

⁸⁹ Lietas 37.sējums, 12.-13.lp.

un Norgips preču iepirkšanu un TC visinformētākais ir “kategoriju menedžeris” [..], kas ir Kesko darbinieks no 2016.gada maija. Tāpat Kesko norādīja, ka, ļoti iespējams, neviena no Kesko amatpersonām vai darbiniekiem šobrīd nespētu sniegt informatīvus mutvārdu paskaidrojumus par tēmām, kas saistītas ar Knauf un Norgips piegādāto preču TC.

6.3.4. Depo paskaidrojumi

- 190 Apmeklējuma ietvaros Depo pārstāvji sniedza paskaidrojumus⁹⁰, ka Depo ievēro tikai savu atsevišķo cenu politiku attiecībā uz Knauf un Norgips produkciju un tai piemērojamo cenu plauktā Depo veikalos. Savukārt Knauf rekomendācijas par TC nav saistošas. Ja Knauf cenšas iejaukties Depo cenu politikā, tad Depo šādiem mēģinājumiem atsaka. Par uzrādītajiem e-pastiem nevarēja sniegt pamatotu skaidrojumu.
- 191 Papildus paskaidrojumi no Depo pārstāvja fiksēti 08.02.2017.⁹¹ un 10.02.2017.⁹² sarunu protokolos⁹³. Arī šajos paskaidrojumos tiek uzsvērts, ka Depo ievēro tikai savu, atsevišķo cenu noteikšanas stratēģiju attiecībā uz Knauf un Norgips produkciju Depo veikalos. Šajā sakarā minētā persona arī norādījusi, ka (*).
- 192 (*). *Depo Knauf pasaka, ka Depo ir labāka alternatīva un, ka Knauf piedāvājums nav labākais un ja tas tā paliks, tad Depo būs spiests no Knauf pārtraukt iepirkumus vai nu samazināt to apjomu, jo sāks sadarbību ar citu piegādātāju. Tad Knauf sniedz piedāvājumu – vai nu tiek piedāvāta zemāka Depo iepirkuma cena, vai nu piedāvā kādu citu sadarbības nosacījumu, kas ietekmē cenu. Ja Depo apmierina Knauf piedāvājums, tad tas turpina strādāt ar Knauf, jo tobrīd Knauf ir zemākā cena un līdz ar to Depo var nodrošināt gala patērētājiem zemāko cenu tirgū. Ir bijis tā, ka Depo sadarbība ar Knauf tiek pārtraukta. Tas varētu būt bijis uz ilgāku laiku, piemēram, gadu, pusgadu vai uz īsāku periodu, bet ne uz dienu vai nedēļu.*
- 193 *Tikšanās ar Knauf sistemātiski netiek dokumentētas, bet dažreiz. Šajos gadījumos [kāds no Depo] darbiniekiem veic piezīmes blociņā vai datorā, bet Depo sistemātiski nesagatavo protokolus no abām pusēm. [..] Ja būtu pietiekoši daudz strīdus gadījumu starp Knauf un Depo, tad Depo būtu spiests protokolēt tikšanās, bet, ņemot vērā to, ka šādi gadījumi ir samērā reti, tad mēs katrs sev piefiksējam.*
- 194 (*).
- 195 Attiecībā uz e-pastu Nr.74 sniegts paskaidrojums, ka (*).
- 196 *Savukārt attiecībā uz e-pasta Nr.96 pielikumu sniegts paskaidrojums, ka “ar “negūto peļņu” domāta situācija, kad cits piegādātājs ar savu piedāvājumu var piedāvāt zemāku iepirkuma cenu, nekā Knauf. Ja Knauf pietiekami ātri nav reaģējis, ka Depo ir cits piedāvājums no cita piegādātāja, un Knauf nav pietiekami ātri samazinājis Depo iepirkuma cenu, Depo veidojas zaudējumi, tirgojot Knauf preces par augstāku cenu, nekā Depo būtu varējis tirgot alternatīvas preces no cita piegādātāja par zemāku cenu. Depo lūdz šos zaudējumus Knauf kompensēt. Šādā veidā Depo bonusa veidā prasa atlaidi par to, ka Depo ir jāiepērk prece no Knauf par dārgāku cenu, nekā Depo varētu nopirkt no alternatīva piegādātāja. Gada beigās procentu var aprēķināt diezgan precīzi. “Negūtā peļņa” tiek maksāta, parakstot papildu vienošanos pie līguma. Vienošanās tiek noformulēta veidā, kā Knauf tas ir ērti. Depo tas nav svarīgi, vai tas ir bonuss (vai bonusa palielinājums) vai papildu atlaide, vai citu sadarbības nosacījumu izmaiņas, kā rezultātā tiek kompensēta Depo izveidojusies starpība. Ir bijuši arī gadījumi, kad Knauf atsakās nolaist iepirkuma cenu vai atmaksāt Depo zaudējumus. Tad Depo pārtrauc sadarbību ar Knauf un Depo uzsāk sadarbības ar alternatīvo piegādātāju.”*

⁹⁰ Skat. 15.05.2015. Sarunu protokolu ar valdes priekšsēdētāju un Juridiskās daļas vadītāju.

⁹¹ Lietas 38.sējums, 1.-19.lp.

⁹² Depo 17.02.2017. vēstule “Labojumi un papildinājumi 2017.gada 8.februārī veiktajā sarunu protokolā lietā Nr.p/15/7.2.19./2”, Lietas 38.sējums, 105.-118.lp.

⁹³ Lietas 38.sējums, 1.-19.lp.

- 197 Attiecībā uz bonusu un atlaidēm, sniegts paskaidrojums, piemēram, e-pasta Nr.96 pielikuma kontekstā, sniedzot pasakidrojumu saistībā ar “mērķa sasniegšanas bonusu” – *“šis dokuments ir Knauf formulēts dokuments. Ir bijuši vēl citi dokumenti, kur izmantots šāds formulējums. Depo neprotestēja pret šādu formulējumu, Depo galvenais bija, ka Knauf ar Depo vienojas par papildu bonusa piešķiršanu. Jebkurā gadījumā – Depo saprata, par ko notiek vienošanās. Tas stimulē Depo sasniegt mērķi par apjoma sasniegšanu.”*

6.3.5. TNK paskaidrojumi

- 198 Sākotnējos paskaidrojumus TNK sniedza Apmeklējuma laikā 19.05.2015. Šajos paskaidrojumos⁹⁴ norādīts, ka *rekomendējamās cenu lapas veidotas tādēļ, lai ierobežotu tirgotājus tirgot zem pašizmaksas. Vēlāk gan minētais paskaidrojums labojumos pie protokola no TNK puses labots, norādot, ka šāds mērķis būtu ieteicamajai cenai kā tādai. Savukārt mēneša atlaide ir atlaide bez mērķa. [...] Tā ir papildu atlaide, ko pavadzīmē neuzrāda un gada beigās izraksta kredītrēķinu. [...] Pavadzīmē šī atlaide neuzrādās.*
- 199 Papildus Apmeklējuma laikā 14.09.2016.⁹⁵ TNK pārstāvji paskaidroja, ka arī *“akciju ietvaros uz akciju produktiem Knauf var dažkārt informēt TNK par ieteicamo gala cenu”*.
- 200 Vienlaikus 28.12.2016. KP saņemti TNK pēc savas iniciatīvas sniegtie paskaidrojumi⁹⁶. Tajos, tostarp, norādīts, ka *“Knauf līdz 2014. gadam uzspieda rekomendējamās cenas atsevišķām precēm. [...] precēm, kurām Knauf cenas rekomendēja, TNK nebija iespēju tās neievērot.[...] Knauf pastāvīgi mainīja iepirkuma cenu TNK, attiecīgi arī mainot rekomendējamās cenas.”* Tāpat *“Knauf regulāri kontrolēja TNK, vai tie ievēro rekomendējamās cenas. Ja tika konstatēta neatbilstība, tika draudēts ar bonusu neizmaksāšanu un uzstāts uz cenu maiņu. Lielākā daļa šādu sarunu, jo īpaši attiecībā uz mēneša atlaidēm, gan notika mutiski.”*
- 201 *“Preces atlaides netika piemērotas preces iegādes brīdī, bet pēc noteikta perioda, tostarp vērtējot nopirkto preču apjomu. Norēķini par atlaidēm tiek noformēti kredītrēķina veidā, samazinot kopējo parāda summu. Secīgi, saņemot atlaidi, TNK ieguva parāda pret Knauf samazinājumu.”*
- 202 *“TNK darbinieki regulāri seko līdzīgi tirgus situācijai [...]. Sekošana līdzīgi tirgum ietver arī konkurentu noteikto cenu monitoringu.” [...] “Knauf varēja veikt darbības, kuru rezultātā varēja mainīties TNK konkurentu cenas pēc tam, kad TNK vērsās pie Knauf ar pārmetumiem par netaisnīgu attieksmi pret to, nav izslēgts. Pēc būtības tāds arī bija TNK mērķis: panākt, ka Knauf izturas pret visiem vienlīdzīgi.”* Arī *“[...] Knauf mēdza informēt par citu tālākpārdevēju cenām.”*
- 203 Iesniegtajiem paskaidrojumiem pielikumā tika pievienoti 16.01.2017. TNK valdes priekšsēdētāja paskaidrojumi⁹⁷. Šajos paskaidrojumos minētā persona norādīja, ka *“no Knauf komunikācijā par sadarbības nosacījumiem bija iesaistīta [Knauf] un [Knauf].”* Paskaidrojumos arī norādīts, ka *“Knauf uzcenojums precēm, kurām tas noteica tālākpārdošanas cenu, TNK izpratnē bija pietiekams”*.
- 204 *“Knauf piemēroja TNK gada atlaides, mēneša atlaides un skonto atlaides. Gada atlaides bija atkarīgas no kopējā realizētā produkcijas apmēra. Taču preces, kurām Knauf noteica TC, veidoja aptuveni 60% no kopējā preču apjoma. Tika piemērotas arī mēneša atlaides. Šīs atlaides nebija saistītas ar preču realizēto apjomu.”* Paskaidrojumos arī norādīts, ka *“šīs atlaides nav paredzētas sadarbības līgumos”*.
- 205 Tāpat iesniegtajiem paskaidrojumiem pielikumā tika pievienoti 16.01.2017. Kategoriju un iepirkumu vadītāja vietnieka paskaidrojumi⁹⁸. Šajos paskaidrojumos minētā persona norādīja,

⁹⁴ KP un TNK 19.05.2015. Sarunu protokols, Lietas 10.sējums, 107-117.lp.

⁹⁵ KP un TNK 14.09.2016. Sarunu protokols, Lietas 31.sējums, 68.-75.lp.

⁹⁶ Lietas 32.sējums, 19.-26.lp.

⁹⁷ TNK 16.01.2017. valdes priekšsēdētāja liecības, Lietas 37.sējums, 60.-72.lp.

⁹⁸ TNK 16.01.2017. Kategoriju un iepirkumu vadītāja vietnieka liecības, Lietas 37.sējums, 73.-86.lp.

ka "no Knauf komunikācijā par cenām bija iesaistīta [..]. Precēm, kurām tika noteiktas TC, bija neliels uzcenojums."

- 206 "Orientējoši 2008.gadā Knauf ieviesa cenu fiksēšanu atsevišķām tās piegādātām precēm. Cenu izmaiņas notika reizi ceturksnī vai reizi gadā. 2014. gada sākumā precēm, kurām tika fiksēta TC, cena nemainījās, līdz ar to arī netika mainīta TC. Tādēļ pēc noklusējuma tika saglabātas arī iepriekšējās cenas. Knauf arī turpināja piemērot visas atlaides.
- 207 "Knauf bija atšķirīga cenu politika dažādām preču grupām. Piemēram, attiecībā uz ģipškartonu cenas tika mainītas aptuveni reizi ceturksnī, sausajiem maisījumiem cenas tika mainītas vidēji reizi gadā. Atsevišķām precēm Knauf noteica tālākpārdošanas cenas." TNK pārstāvis norādīja, ka viņš nevar nosaukt visas preces, kurām tika noteikta TC, taču centās dažas pēc atmiņas nosaukt, minot:
- mitrumizturīgais ģipškartons;
 - standarta ģipškartons;
 - grunts 151 TIEFENGRUND LF;
 - KNAUF ģipša mašīnapmetums MP75 40 kg;
 - PERLFIX 30 kg ģipškartona līme;
 - ģipša špaktele 25kg KNAUF FUGENFULLER LEICHT;
 - KNAUF K4 flīžu līme (Flekskleber);
 - KNAUF 25 kg ģipškartona šuvju špaktele UNIFLOTT;
 - KNAUF ģipša apmetums ROTBAND.
- 208 "Precēm, kurām tika noteikta TC, pēc katras cenu maiņas, aptuveni divu nedēļu garumā, notika aktīva kontrole no Knauf, vai TNK ir veikuši cenu korekciju visos veikalos. Kontrole notika gan, anonīmi klātienē pārbaudot plaukta cenu, gan anonīmi zvanot uz veikalu un jautājot par cenu. Ja cena nebija nomainīta atbilstoši Knauf norādījumiem, Knauf pārstāvji zvanīja un pieprasīja cenu nomaiņu. Ir bijušas situācijas, ka cena ir nomainīta, bet tā, minētās iekšējās sistēmas dēļ, vēl netiek piemērota, taču Knauf jau zvana un norāda uz to, ka cena nav nomainīta. [..] Ir bijuši gadījumi, kad TNK sistēmā cena ir nomainīta, taču kādā TNK veikalā darbinieki nav nomainījuši informāciju par cenu plauktā." "[..] Knauf zvanot informēja arī par to, ka citos būvmateriālu mazumtirdzniecības veikalos cenas ir mainītas." "[..] aktīva kontrole parasti bija tieši uz cenu maiņu. Ja cenu maiņas nav - nav aktīvas komunikācijas par cenām."

6.4. TC līmeņa sistēmas izvērtējuma pamatprincipi

- 209 Tirgus dalībniekiem cenu politika jāveido un savas TC ir jānosaka patstāvīgi un neatkarīgi. Ņemot vērā, ka patērētājs veikalā parasti izvēli var izdarīt starp vairākām savstarpēji aizstājamām precēm, mazumtirgotāji patērētāju pieprasījuma ietekmē brīvas konkurences apstākļos veido īpašus piedāvājumus, t.sk. nosakot vienām precēm cenas zemākas, citām – iespējams, augstākas. Vienlaikus tas ļauj mazumtirgotājam gūt peļņu no kopējā pārdotā preču groza. Tādējādi tas nodrošina tirgū cenu piedāvājuma dažādību.
- 210 Gadījumā, ja piegādātājs, turklāt ar ievērojamu tirgus varu, veido / sniedz cenu ierobežojošus nosacījumus, piemēram, sniedz regulāras un sistemātiskas TC rekomendācijas, kas turklāt aptver jau tirgū ilgstoši pieejamas preces, šāda informācija var ietekmēt mazumtirgotāja rīcību, nosakot TC cenas. Savukārt vienošanos, ar kurām tiek sniegtas saistošas rekomendācijas, kas vērstas uz minimālā un noteikta (fiksēta) TC līmeņa fiksēšanu, pēc sava mērķa ir konkurenci ierobežojošas. Knauf/Norgips šajā lietā vērtētie ierobežojumi mazumtirgotājiem nepārdot preces zem iepirkuma cenas, ar noteiktu regularitāti arī sniedzot rekomendācijas par TC un mazumtirgotāju akcepts liecina par vienošanos par TC līmeņa (tostarp, minimālā) fiksēšanu.
- 211 Papildus Lietā iegūtajai elektroniskajai komunikācijai, kas pati par sevi pārlicinoši liecina par aizliegtas vienošanās esamību Knauf/Norgips un mazumtirgotāju starpā, KP izvērtēja, vai un kā komunikācijas starp Knauf un mazumtirgotājiem rezultātā veidojās Knauf preču mazumtirdzniecības cenu līmenis 2009.-2014.gadā. Šīs analīzes pamatā ir mazumtirgotāju

piemēroto TC salīdzināšana ar Knauf mazumtirgotājiem sūtītām rekomendācijām /norādījumiem uz TC. Šī analīze liecina, ka šajā lēmumā panāktā vienošanās faktiski tika pildīta.

- 212 Lietā iegūtie pierādījumi apliecina, ka starp Knauf/Norgips un mazumtirgotājiem 2005.-2009.gadā bija panākta vienošanās, ka TC netiek noteiktas zem iepirkuma cenas, un pēc 2010.gada, saglabājot noteikumu par TC nepiemērošanu zem iepirkuma cenām, vienošanās paredzēja TC līmeņa tuvināšanu Knauf ITC. Ievērojot minēto, sākotnējā analīze šajā lēmumā attiecināma uz TC salīdzināšanu pret Knauf norādēm par minimālās TC līmeņa ievērošanu, vēlāk – jau noteikta TC līmeņa ievērošanu, Knauf uzsākot cenu rekomendāciju vispatverošu ICS formā.
- 213 Lietā esošie pierādījumi liecina, ka iepirkuma cena (t.i., standarta cena, par kādu visi mazumtirgotāji iepirka preces no Knauf/Norgips) jeb atbilstoši Lietas dalībnieku sarakstē sastopamai terminoloģijai – A cena, nav katra mazumtirgotāja preču faktiskā individuālā iepirkuma cena (t.i., iepirkuma cena ar visām paredzētajām atlaidēm), jo Knauf/Norgips dažādos laikposmos piešķir mazumtirgotājiem dažādas atlaides, piemēram, atlaides par gadā vai ceturksnī sasniegto individuālo apjomu, t.i., lojalitātes atlaides, kas tika izvērtētas lietā Nr.p/14/03.01./3. Šīs atlaides bija būtiskas naudas izteiksmē. Tās samazināja faktisko iepirkuma cenu, palielinot mazumtirgotāju ieņēmumus, un nodrošināja to, ka pat realizācija zem standarta iepirkuma cenas ilgtermiņā neradīja zaudējumus mazumtirgotājam.
- 214 Cenu līmeņa veidošanās analīze papildināta ar atsevišķiem cenu maiņas hronoloģijas piemēriem pēc Knauf un mazumtirgotāju komunikācijas attiecībā uz precēm, kuras ir būtiskas Knauf sortimentā (ĢP – ĢK, Rotband, MP 75) un par kuru TC salīdzinoši biežāk un regulārāk notika komunikācija starp Knauf un mazumtirgotājiem.
- 215 Analizējot Knauf rekomendāciju/norādījumu par TC līmeņa ievērošanu, Knauf sadarbības sistēmas ar mazumtirgotājiem noturību, kā arī faktiskās izpausmes un prezumējamo ietekmi uz cenu pieaugumu, KP vadījās pēc šādiem kritērijiem: 1) komunikācijas esamība starp Knauf un mazumtirgotājiem un secīgi veiktas TC izmaiņas no mazumtirgotāju puses atbilstoši saskaņotajam TC līmenim; 2) Knauf vienam vai atsevišķiem mazumtirgotājiem komunicētais ieteicamo cenu līmenis atspoguļojas arī citu mazumtirgotāju veiktajās secīgās cenu izmaiņās un tādējādi papildus norāda uz Knauf un mazumtirgotāju saskaņotās sistēmas darbību⁹⁹ un 3) mazumtirgotāju TC ilgstoša (vairākus mēnešus) atbilstība rekomendācijā/norādījumā noteiktajam līmenim, kas papildus apstiprina Knauf un mazumtirgotāju TC līmeņa fiksēšanas sistēmas noturību arī bez regulāras komunikācijas. Ņemot vērā, ka tiek analizēta cenu līmeņa veidošanās un TC fiksēšana līmenī, kas nav zemāks par iepirkuma cenu un ir tuvināts ITC, lai noteiktu, cik lielā mērā mazumtirgotāji bija lojāli Knauf izveidotajai sistēmai, KP aprēķināja gadījumu skaitu (pēc katra ICS), kad mazumtirgotāji noteica TC ne zemāk par Knauf noteikto līmeni. Analizējamo cenu līmeņu kopā tika ieskaitīti gadījumi, kad mazumtirgotāju TC bijaniecīgi – ne vairāk kā par 3% zemākas par Knauf rekomendēto/noteikto cenu. Šīs Lietas ietvaros 3% novirze ir pieņemta nosacīti, tā kā no ekonomiskā viedokļa 3% novirze ir nebūtiska un neatstāj ietekmi uz sistēmu.
- 216 Attiecībā uz Depo jāņem vērā, ka Knauf un Depo sadarbības noteikumi pieļāva, ka Depo var noteikt TC zemākas kā ITC un kā citiem mazumtirgotājiem. To apstiprina arī e-pasts Nr.147¹⁰⁰, 150¹⁰¹. Minētais norāda, ka Depo darbojās kopējās sistēmas ietvaros un nenoteica cenas neatkarīgi. No turpmāk šajā lēmumā veiktā izvērtējuma izriet, ka Knauf/Norgips un mazumtirgotāju veiktā sadarbība minimālā TC līmeņa noteikšanā un uzturēšanā bija pietiekami noturīga, t.sk. abpusējas ieinteresētības dēļ. Kā jau analizēts iepriekš, Knauf/Norgips bija

⁹⁹ E-pasts Nr.54 (Lietas 1.sējums, 69.-70.lp.) sniedz informāciju par formu, kādā bija gatavotas rekomendācijas – tās varēja būt “kopīgas”, t.i., adresētas vairākiem sadarbības partneriem vienlaicīgi, neindividualizējot rekomendācijas/norādījumus.

¹⁰⁰ Lietas 34.sējums, 9.-10.lp.

¹⁰¹ Lietas 33.sējums, 146.-149.lp.

centrālā loma sistēmas uzturēšanā.

- 217 Ja mazumtirgotāji mainīja TC periodā neilgi pēc Knauf rekomendācijas/norādījuma un rekomendācijai atbilstošā apmērā, tas apstiprina, ka Knauf rekomendācijas kalpoja par pamatu šīm izmaiņām, un tas liecina par Knauf rekomendāciju/norādījumu ievērošanu.
- 218 KP konstatēja, ka 2010., 2011., 2013. un 2014.gadā Knauf tika izstrādāti ICS. Konstatēts, ka 2010.gadā Knauf izstrādāja ITC (Knauf iekšējais e-pasts Nr.90¹⁰²) 10 precēm. 2011., 2013. un 2014.gadā Knauf ICS tika izstrādāts daudz formalizētākas tabulas veidā un saturēja daudz vairāk preču, kurām tika norādītas/rekomendētas cenas, nekā 2010.gadā. Arī 2009. un 2012.gadā Knauf deva mazumtirgotājiem rekomendācijas/norādījumus par TC.¹⁰³
- 219 Lai gan ir konstatējami atsevišķi gadījumi, kad faktiski piemērotās TC ir zemākas par Knauf ITC, tas neietekmē KP vērtējumu par minimālā TC līmeņa sistēmas pastāvēšanu, kas bija Lietas dalībnieku vienošanās par TC pamatā. Arī ITC mērķis bija panākt noteiktu TC līmeni tirgū, kas joprojām nav zemāks par iepirkuma cenām. Turklāt TC atbilstības ITC izvērtēšanas rezultāti liecina, ka mazumtirgotāji kopumā ievēroja ITC. Cenu atbilstības analīzes mērķis nav izvērtēt katru atsevišķu TC, bet noteikt to līmeņa atbilstības kopējo tendenci.
- 220 Lietā arī nav būtiski, ka Norgips nesūtīja rekomendējamās cenas mazumtirgotājiem, jo atbilstoši Lietā iegūtajiem pierādījumiem Norgips mērķis bija panākt, lai preces netiek tirgotas zem iepirkuma cenas. Turklāt Norgips mazumtirgotājiem realizēja tikai ĢK, ko pamatā ražoja Knauf. Tāpat Knauf un Norgips kā vienas grupas uzņēmumiem bija saskaņota cenu politika¹⁰⁴. Attiecīgi, lai novērtētu Knauf/Norgips komunikācijas ietekmi uz cenu līmeņa veidošanos (un attiecīgi aizliegtās vienošanās faktisko izpildi), nebija nepieciešams analizēt atsevišķi TC līmeņa veidošanos Norgips realizētām precēm.
- 221 Mazumtirgotāji realizē Knauf/Norgips preces ne tikai patērētājiem tirdzniecības vietās, bet arī uzņēmumiem, t.sk. būvprojektu ietvaros. Šādos gadījumos TC veidojas pēc citiem principiem, nekā plaukta cenas tirdzniecības vietās.¹⁰⁵ Ņemot vērā minēto, analīzē KP izmantoja plaukta TC tirdzniecības vietās.
- 222 Ievērojot, ka mazumtirgotāji piemēroja vairākas plaukta TC (TC bez atlaides, TC ar lojalitātes karti u.c.)¹⁰⁶, KP analīzē izmantoja mazumtirgotāju TC, kas bija publiski pieejamas¹⁰⁷ un vienkārši novērojamas no Knauf un citu mazumtirgotāju puses¹⁰⁸. Depo gadījumā par tādām var uzskatīt Depo t.s. “dzeltenās” cenas (t.i., plaukta TC ar lojalitātes karti), TNK un Kesko – publiski pieejamās plaukta TC.
- 223 KP norāda, ka, gadījumā, kad mazumtirgotāju dati par to piemērotām TC nesakrīt ar datiem, ko novēroja citi tirgus dalībnieki (ziņojot par to Knauf), KP priekšroku no augstākas ticamības viedokļa deva datiem, kas tika iegūti Apmeklējumos, ievērojot, ka mazumtirgotāju sniegtie dati tika gatavoti pēc KP pieprasījumiem vēlākā izmeklēšanas stadijā.

¹⁰² Lietas 33.sējums, 244.-248.lp.

¹⁰³ E-pasts Nr.134, Lietas 34.sējums, 46.-47.lp., e-pasts Nr.136, Lietas 34.sējums, 58.-59.lp., e-pasts Nr.137, Lietas 34.sējums, 60.-61.lp., Nr.149 34.sējums, 11.lp., Nr.150 33.sējums, 146.-149.lp., Nr.152 34.sējums, 69.-71.lp., Nr.153 1.sējums, 155.lp.

¹⁰⁴ E-pasts Nr.12, Lietas 1.sējums, 24.-26.lp., e-pasts Nr.15, Lietas 34.sējums, 140.-142.lp., e-pasts Nr.16, Lietas 1.sējums, 29.-31.lp., e-pasts Nr.37, Lietas 1.sējums, 46.-47.lp., e-pasts Nr.111, Lietas 33.sējums, 111.-112.lp., e-pasts Nr.138, Lietas 34.sējums, 153.lp.

¹⁰⁵ 18.09.2013. Protokols ar Knauf, Lietas 33.sējums, 7.lp., 18.-24.p.

¹⁰⁶ KP un Depo 27.05.2015 pieņemšanas-nodošanas akts par elektroniski sagatavotās informācijas nodošanu. Izdrukas – 37.sējums 107.lp.; Krūza 16.09.2016. vēstule Nr.1287, Lietas 31.sējums, 80.lp. un 06.01.2017. vēstule Nr.1298, Lietas 37.sējums, 96.lp.

¹⁰⁷ E-pasts Nr.111, 33.sējums 111.-112.lp.

¹⁰⁸ E-pasti, ar kuriem Knauf u.c. tirgus dalībnieki uzraudzīja Depo TC, liecina, ka patērētājiem svarīgāka Depo TC ir TC ar lojalitātes karti, jo pamatā tā tika citu Lietas dalībnieku novērota, sk. e-pastus Nr.52 1.sējums, 71.-72.lp., Nr.72 33.sējums, 237.-238.lp., Nr.200 34.sējums, 173.-174.lp., Nr.213 34.sējums, 179.-180.lp., Nr.220 34.sējums, 181.-182.lp., Nr.225 1.sējums, 192.-193.lp. u.c.

6.5. Vienošanās faktiskā izpilde

- 225 Kā jau norādīts 6.4. apakšnodaļā, mazumtirgotāju piemēroto TC salīdzināšana ar Knauf ITC liecina, ka atbilstoši panāktai vienošanās mazumtirgotāji ievēroja Knauf/Norgips rekomendāciju/norādījumu nepiemērot TC zem iepirkuma cenām, turklāt no 2010.gada mazumtirgotāji pamatā piemēroja TC līmeni, kas bija tuvs Knauf ICS.
- 226 Turpmāk noteikta cenu līmeņa veidošanās Knauf un mazumtirgotāju komunikācijas rezultātā ilustrēta ar cenu maiņas hronoloģijas piemēriem. Šajos piemēros pie ITC un TC netiek rakstīts naudas vienību apzīmējums, salīdzinātās cenas izteiktas vienā un tajā pašā valūtā.

6.5.1. 2009.gads

- 227 KP neieguva pierādījumus, ka 2009.gadā Knauf tika izstrādāts ICS. Tāpēc 2009.gada izvērtējums balstīts uz e-pastu Nr.26, no kura izriet Knauf iepirkuma cenas. Minētais e-pasts demonstrē TC līmeņa veidošanos mazumtirgotāju tirdzniecības vietās, fiksējot minimālo TC līmeni, kas vērtējams kopsakarā ar šajā Lietuvā analizētajiem pierādījumiem.
- 228 Ar e-pastu Nr.26¹⁰⁹ (25.03.2009.) Knauf nosūtīja TNK A cenas tostarp precēm GKB 12,5 un GKBI 12,5, kurām būtu jāstājas spēkā no 01.04.2009. Knauf GKB 12,5 noteiktā A cena ir 0,83 (ar PVN 21% – 1,00) un GKBI 12,5 noteiktā A cena ir 1,14 (ar PVN 21% 1,38). E-pasts liecina, ka Knauf paredzēja A cenu zemākā līmenī nekā pirms tam.
- 229 Izvērtējot GKB 12,5 TC 2009.gadā, konstatējams, ka mazumtirgotāji 2009.gada sākumā uzsāka cenu pielāgošanu Knauf norādītajai A cenai. Dažādiem plākšņu formātiem datumi, no kura sākas cenu maiņa, atšķiras, kā arī atšķiras skaits, cik reizes katrs no mazumtirgotājiem veica cenu maiņu. Depo cenu maiņu sāka no 01.01.2009. un tas notika vairākkārt¹¹⁰. Zemākā Depo piemērotā TC bija 0,98. Kesko¹¹¹ TC maiņu sāka no 17.02.2009., cenu maiņa notika vairākas reizes. Zemākā Kesko piemērotā TC bija 0,99. TNK TC minētai precei¹¹² pamatā nemainīja un tā bija virs Knauf noteiktās A cenas visu 2009.gadu. Secināms, ka mazumtirgotāju 2009.gadā zemākā piemērotā GKB 12,5 TC bija 0,98, kas atšķīrās no A cenas mazāk kā par 3% (skat. 215.rindkopu), tātad faktiski, bija A cenas līmenī.
- 230 Izvērtējot GKBI 12,5 TC 2009.gadā, konstatējams, ka TNK 2009.gadā zemākā piemērotā GKBI TC bija 1,39¹¹³. Kesko cenas maiņu sāka no 17.02.2009., cenu maiņa notika vairākas reizes un cenas atsevišķos veikalos bija atšķirīgas (arī zemākas), bet pamatā zemākā piemērotā TC bija 1,36¹¹⁴. Depo sāka cenas maiņu no 29.04.2009., un zemākā Depo 2009.gadā piemērotā TC šai precei bija 1,35, kas ir par aptuveni 2% (skat. 215.rindkopu) zemāka par Knauf noteikto līmeni¹¹⁵. Tātad kopumā mazumtirgotāju TC GKBI 12,5 2009.gadā bija atbilstošas Knauf norādījumam.
- 231 Līdz ar to secināms, ka, atbilstoši panāktai vienošanās, mazumtirgotāju TC GKB un GKBI 2009.gadā arī faktiski tika pielāgotas Knauf noteiktajai A cenai.

6.5.2. 2010.gads

- 232 KP konstatēja, ka 2010.gadā Knauf izstrādāja ICS, bet vēl pirms šo cenu spēkā stāšanās (08.11.2010.) notika Knauf un mazumtirgotāju komunikācija ar mērķi ietekmēt TC līmeni.

¹⁰⁹ Lietas 33.sējums 227.-228.lp.

¹¹⁰ KP un Depo 27.05.2015 pieņemšanas-nodošanas akts par elektroniski sagatavotās informācijas nodošanu. Izdrukas – Lietas 37.sējums 107.lp.

¹¹¹ Kesko 02.09.2016. vēstule Nr.46/L/16, Lietas 31.sējums 45.lp.

¹¹² TNK 07.10.2016. vēstule Nr.L-09/404, izdrukā, Lietas 31.sējums, 206.lp.

¹¹³ TNK 07.10.2016. vēstule Nr.L-09/404, izdrukā, Lietas 31.sējums, 205.lp.

¹¹⁴ Kesko 02.09.2016. vēstule Nr.46/L/16, Lietas 31.sējums, 45.lp.

¹¹⁵ KP un Depo 27.05.2015 pieņemšanas-nodošanas akts par elektroniski sagatavotās informācijas nodošanu. Izdrukas – Lietas 37.sējums 107.lp.

- 233 No e-pasta Nr.63¹¹⁶ izriet, ka 29.04.2010. starp Knauf un Depo darbiniekiem notika tikšanās, kuras laikā Knauf informēja, ka no 06.05.2010. tiks rekomendēta TC standarta GKB 1,03 apmērā, impregnētā (t.i., GKBI) – 1,43 apmērā, un ka Depo pārbauda [*kā citi mazumtirgotāji ievēro šīs cenas*] un no nākamās dienas maina.
- 234 Izvērtējot GKB 12,5 cenas pēc šīs tikšanās, konstatējams, ka Kesko 07.05.2010., TNK 10.05.2010. un Depo 12.05.2010. mainīja cenas atbilstoši Knauf un Depo tikšanās laikā apspriestajam līmenim. Kesko¹¹⁷ paaugstināja cenas no 0,95 uz 1,03 (1,2x3,0 u.c. plākšņu formātiem), un daļai preču cena bija paaugstināta jau aprīlī. TNK¹¹⁸ mainīja cenas (dažādiem formātiem paaugstinot vai pazeminot) uz 1,03. Depo¹¹⁹ paaugstināja cenas no 0,94-1,03 uz 1,01-1,05¹²⁰. Depo paaugstināja cenas pēdējā. Pēc izmaiņām cenu līmenis kļuva 1,01-1,05. Cenas virs šī līmeņa trīs mazumtirgotājiem tika novērotas 2010.gada vismaz maijā-jūnijā.
- 235 Izvērtējot GKBI 12,5 TC pēc minētās tikšanās, konstatējams, ka Kesko cenu pamatā nemainīja (Kesko zemākā TC bija 1,39-1,43)¹²¹. Depo arī praktiski nemainīja cenas līdz 2010.gada oktobrim, saglabājot tās ap 1,40¹²². TNK 10.05.2010. mainīja (vienam formātam paaugstināja, citam – samazināja, rezultātā abiem cenas bija 1,43)¹²³ TC atbilstoši Knauf un Depo tikšanās laikā apspriestajam TC līmenim. Cenu līmenis pēc šīs tikšanās kļuva 1,39-1,57 (ievērojot arī Krūza TC). Šāds TC līmenis konstatējams 2010.gada vismaz aprīlī-jūlijā, bet TNK gadījumā – līdz pat 2011.gada aprīlim.
- 236 Līdz ar to secināms, ka, atbilstoši panāktai vienošanās, mazumtirgotāju TC cenas GKB un GKBI 2010.gadā arī faktiski tika pielāgotas Knauf noteiktajam cenu līmenim.
- 237 Papildus no e-pastiem Nr.88¹²⁴-89¹²⁵ konstatējams, ka 05.11.2010. Knauf lūdz Depo mainīt cenas MP 75 40 kg uz 5,06 un Rotband 30 kg uz 5,75 no 09.11.2010. Depo var noteikt cenu par 0,03 zemāku.
- 238 Izvērtējot MP 75 40 kg TC pēc iepriekš minētajiem e-pastiem, konstatējams, ka Depo 09.11.2010. pazemināja cenu no 5,27 uz 5,03¹²⁶. TNK 15.11.2010. pazemināja cenu no 5,41 uz 5,06¹²⁷. Kesko cenu mainīja minimāli – 30.11.2010. pazemināja no 5,29 uz 5,28.¹²⁸ Tādējādi divi mazumtirgotāji precīzi ievēroja Knauf norādes.
- 239 Izvērtējot Rotband 30 kg cenu pēc iepriekš minētajiem e-pastiem, konstatējams, ka Depo 09.11.2010.¹²⁹, TNK 15.11.2010.¹³⁰ un Kesko 01.12.2010.¹³¹ pazemināja TC Rotband 30 kg. Depo TC noteikta 5,72, TNK un Kesko cenas – 5,75, t.i., mazumtirgotāji īsā laika periodā koriģēja TC atbilstoši Knauf norādēm. Depo cena (5,72) bija spēkā līdz 14.01.2011. TNK cena (5,75) – līdz 31.12.2010. Kesko cena (5,75) – līdz 31.12.2010.

¹¹⁶ Lietas 33.sējums, 81.lp.

¹¹⁷ Kesko 02.09.2016. vēstule Nr.46/L/16, Lietas 31.sējums, 45.-46.lp.

¹¹⁸ 16.12.2016. vēstule Nr.L-09/513, Lietas 31.sējums, 226.-227.lp. (3.jautājums), izdrukas – Lietas 32.sējums, 4.-5.lp.

¹¹⁹ KP un Depo 27.05.2015 pieņemšanas-nodošanas akts par elektroniski sagatavotās informācijas nodošanu. Izdrukas – Lietas 37.sējums, 107.lp.

¹²⁰ Dažādiem formātiem cenu paaugstinājumi bija dažādi, piemēram, 1,2x2,0 no 2,37 par loksni (0,98 par m²) uz 2,45 par loksni (1,02 par m²), 1,2x2,6 no 2,94 par loksni (0,94 par m²) uz 3,18 par loksni (1,01 par m²).

¹²¹ Kesko 02.09.2016. vēstule Nr.46/L/16, Lietas 31.sējums, 45.lp.

¹²² KP un Depo 27.05.2015 pieņemšanas-nodošanas akts par elektroniski sagatavotās informācijas nodošanu. Izdrukas – Lietas 37.sējums, 107.lp.

¹²³ TNK 07.10.2016. vēstule Nr.L-09/404, Lietas 31.sējums, 205.lp.

¹²⁴ Lietas 1.sējums, 105.-106.lp.

¹²⁵ Lietas 1.sējums, 111.-112.lp.

¹²⁶ KP un Depo 27.05.2015 pieņemšanas-nodošanas akts par elektroniski sagatavotās informācijas nodošanu. Izdrukas – Lietas 37.sējums, 108.lp.

¹²⁷ TNK 07.10.2016. vēstule Nr.L-09/404, izdrukā, Lietas 31.sējums, 191.lp.

¹²⁸ Kesko 02.09.2016. vēstule Nr.46/L/16, Lietas 31.sējums, 22.lp. (otrā puse).

¹²⁹ KP un Depo 27.05.2015 pieņemšanas-nodošanas akts par elektroniski sagatavotās informācijas nodošanu. Izdrukas – Lietas 37.sējums, 108.lp.

¹³⁰ TNK 07.10.2016. vēstule Nr.L-09/404, izdrukā, Lietas 31.sējums, 189.lp.

¹³¹ Kesko 02.09.2016. vēstule Nr.46/L/16, Lietas 31.sējums, 27.lp. (otra puse)

- 240 Līdz ar to secināms, ka, atbilstoši panāktai vienošanās, mazumtirgotāju TC minētajām precēm 2010.gadā arī faktiski tika pielāgotas Knauf noteiktajai TC.
- 241 KP konstatēja, ka 2010.gadā Knauf izstrādāja ICS ar 10 precēm (iekšējais e-pasts Nr.90¹³², 08.11.2010.). Šī e-pasta pielikumā tika pārsūtītas četras tabulas ar “*aktuālām ieteicamām cenām*”¹³³. Ņemot vērā, ka tabulās cenas atsevišķām vienām un tām pašām precēm atšķiras, KP uzskata, ka aktuālās ieteicamās cenas ir iekļautas tabulā, kur norādītā TC Rotband ir 5,75, atbilstoši e-pastos Nr.88-89 īstenotajai komunikācijai.
- 242 Izvērtējot mazumtirgotāju TC e-pastā Nr.90¹³⁴ minētām precēm, konstatējama tendence, ka pamatā Knauf rekomendētais/norādītais TC līmenis tika ievērots visu 2010.gadu, t.i., mazumtirgotāju TC bija vienāda (līdz 3% novirze) un augstāka par Knauf ITC. Tabulā Nr.4 apkopoti dati par mazumtirgotāju TC atbilstību ITC, norādot procentuāli gadījumu skaitu par katru mazumtirgotāju, kad TC bija atbilstošas Knauf noteiktam līmenim.

Tabula Nr.4

Mazumtirgotāju TC atbilstība Knauf ITC 2010.gadā

N.p.k.	Prece	Atzīme par atbilstību ITC līmenim		
		Depo ¹³⁵	TNK ¹³⁶	Kesko ¹³⁷
1.	MP 75 40 kg	+	+	+
2.	Rotband 30 kg	+	+	+
3.	Fugenfuller 25 kg	+	+	+
4.	Uniflot 25 kg	+	+	+
5.	Perflix 30 kg	-	+	+
6.	Flexkleber 25 kg	+	+	+
7.	Fliesenkleber N 25 kg	+	+	+
8.	Klebspachtel M 25 kg	+	+	+
9.	Klebspachtel P 25 kg	+	+	+
10.	KZ Maschinenputz 40 kg	+	+	+
		90%	100%	100%

Avots: mazumtirgotāju sniegtie dati un e-pasts Nr.90.

6.5.3. 2011.gads

- 243 Ar e-pastu Nr.110¹³⁸ Knauf iekšēji pārsūtīja ICS, ar spēkā stāšanās datumu no 01.03.2011. E-pasts saturēja norādi Knauf darbiniekiem sekot līdzi, lai mazumtirgotāju plaukta cena nebūtu zemāka par Knauf norādīto cenu un ziņot par neievērošanas gadījumiem. Izvērtējot mazumtirgotāju TC lielākajai daļai minēto preču 2011.gadā, konstatējama tendence, ka mazumtirgotāji noteica TC atbilstoši Knauf noteiktam ITC līmenim. Vairākos gadījumos mazumtirgotāju cenas jau pirms 01.03.2011. bija augstākas par ICS norādītajām ITC. Dažos gadījumos mazumtirgotāji mainīja cenas martā, bet šo maiņu rezultātā cenas pamatā nekļuva zemākas par ITC.
- 244 Konstatējama tendence, ka pamatā Knauf ITC līmenis tika ievērots visu 2011.gadu, t.i., mazumtirgotāju TC bija vienādas (līdz 3% atšķirība) un augstākas par Knauf ITC. Tabulā Nr.5

¹³² Lietas 33.sējums, 244.-248.lp.

¹³³ E-pasta Nr.90 teksts.

¹³⁴ Lietas 33.sējums, 244.-248.lp.

¹³⁵ KP un Depo 27.05.2015 pieņemšanas-nodošanas akts par elektroniski sagatavotās informācijas nodošanu. Izdruka – 37.sējums, 107.-123.lp.

¹³⁶ TNK 07.10.2016. vēstule Nr.L-09/404, izdruka, Lietas 31.sējums, 158.-207.lp.

¹³⁷ Kesko 02.09.2016. vēstule Nr.46/L/16, Lietas 31.sējums, 10.-62.lp.

¹³⁸ Lietas 1.sējums, 119.-120.lp.

apkopoti dati par mazumtirgotāju TC atbilstību ITC, norādot procentuāli gadījumu skaitu par katru mazumtirgotāju, kad TC bija atbilstošas Knauf noteiktam ITC līmenim.

Tabula Nr.5

Mazumtirgotāju TC atbilstība Knauf ITC 2011.gadā

N.p.k.	Prece	Atzīme par atbilstību ITC līmenim		
		Depo ¹³⁹	TNK ¹⁴⁰	Kesko ¹⁴¹
1.	MP 75 40 kg	+	+	+
2.	Rotband 30 kg	+	+	+
3.	Fugenfuller 25 kg	+	+	+
4.	Uniflot 25 kg	+	+	+
5.	Perflix 30 kg	+	+	+
6.	Bau- und Fliesenkleber 25 kg	n.s. ¹⁴²	-	-
7.	Flexkleber 25 kg	+	+	+
8.	Fliesenkleber N 25 kg	+	+	+
9.	Fliesenkleber Weiss 25 kg	+	+	+
10.	FE 50 25 kg	n.s.	+	+
11.	FE 50 40 kg	n.s.	+	+
12.	Nivello 25 kg	n.s.	+	+
13.	Zementestrich ZE 20 25 kg	+	+	+
14.	Zementestrich ZE 30 40 kg	n.s.	-	+
15.	Dekorputz 2.0 25 kg	+	+	+
16.	Dekorputz 3.15 25 kg	+	+	+
17.	Finishspachtel Weiss 25 kg	+	+	+
18.	Klebspachtel M 25 kg	+	+	+
19.	Klebspachtel P 25 kg	+	+	+
20.	KZ Maschinenputz 40 kg	+	+	+
21.	Mauermortel MM 10 40 kg	n.s.	n.s.	+
22.	Porenbetonkleber Weiss 25 kg	n.s.	+	n.s.
23.	Sockelputz 40 kg	n.s.	+	+
24.	Strukturputz 1.2 25 kg	+	+	+
25.	Strukturputz 2.0 25 kg	+	+	+
26.	Strukturputz 3.0 25 kg	+	+	+
27.	Universalputz H 40 kg	n.s.	+	+
28.	GKB HRAK 12,5	+	+	+
29.	GKBI HRAK 12,5	+	+	+
30.	Mini GKB	n.s.	+	+
31.	Mini GKBI	n.s.	+	+
32.	GKF HRAK	n.s.	-	-
		100%	93%	94%

Avots: mazumtirgotāju sniegtie dati un e-pasts Nr.110.

¹³⁹ KP un Depo 27.05.2015 pieņemšanas-nodošanas akts par elektroniski sagatavotās informācijas nodošanu. Izdrukas – Lietas 37.sējums, 107.-123.lp.

¹⁴⁰ TNK 07.10.2016. vēstule Nr.L-09/404, izdruka Lietas 31.sējums, 158.-207.lp.

¹⁴¹ Kesko 02.09.2016. vēstule Nr.46/L/16, Lietas 31.sējums, 10.-62.lp.

¹⁴² Šeit un turpmāk – nebija sortimentā.

- 245 Piemēram, Knauf ieteica MP 75 40 kg cenu 5,08. Depo cena 14.01.-01.03.2011. bija 5,10 un 02.03.-23.03.2011. – 5,28¹⁴³. TNK cena 07.03.-31.05.2011. bija 6,20¹⁴⁴. Kesko cena 12.01.-14.06.2011. bija 5,12 un no 15.06.2011. – 5,84¹⁴⁵. Depo, TNK, Kesko TC bija virs Knauf ITC. Tāpat Knauf ieteica Rotband 30 kg cenu 5,59. Depo cena 14.01.-21.06.2011. bija 5,80¹⁴⁶. TNK cena 01.03.-06.03.2011. bija 5,80, pēc tam paaugstināta¹⁴⁷. Kesko cena 12.01.-14.06.2011. bija 5,82 un 15.06.-04.10.2011. – 6,42¹⁴⁸. Konstatējams, ka Depo, TNK un Kesko cenas ilgstoši bija virs Knauf ITC.
- 246 Knauf ieteica GKBI HRAK cenu 1,50. Depo cena 14.03.-17.03.2011. bija 1,42 un 12.04.2011. paaugstināta uz 1,46¹⁴⁹. TNK cena 16.05.2010.-11.04.2011. bija 1,43 un 11.04.-31.09.2011. – 1,59¹⁵⁰ [1,56¹⁵¹]. Kesko cena 16.03.2011.-21.02.2012. bija 1,50¹⁵². Konstatējams, ka mazumtirgotāju pielāgotais TC līmenis atbilda Knauf ITC līmenim.

6.5.4. 2012.gads

- 247 Lietā ir iegūti pierādījumi, ka 2012.gadā Knauf sūtīja ITC atsevišķām precēm. Tāpēc par 2012.gadu tiek apskatīti atsevišķi piemēri, kas demonstrē cenu līmeņa veidošanos atbilstoši Knauf ITC.
- 248 No e-pasta Nr.134¹⁵³ konstatējams, ka 13.02.2012. Knauf ieteica Krūza TC GKB 12,5 – 1,18 un GKBI 12,5 – 1,6. Izvērtējot mazumtirgotāju GKB 12,5 TC pēc minētā e-pasta, konstatējams, ka Kesko 22.02.2012.¹⁵⁴ un Depo 25.02.2012.¹⁵⁵ paaugstināja TC. Kesko paaugstināja TC no 1,13 uz 1,18, Depo – no 1,11 (3,47 par loksni) uz 1,17 (3,65 par loksni)¹⁵⁶. Savukārt TNK 24.02.2012.¹⁵⁷ pazemināja TC. Depo, Kesko un TNK TC līmenis atbilda Knauf ITC līmenim. Tādējādi, izvērtējot mazumtirgotāju GKBI 12,5 cenas pēc minētā e-pasta, konstatējams, ka Kesko 22.02.2012.¹⁵⁸, TNK 24.02.2012.¹⁵⁹ un Depo 25.02.2012.¹⁶⁰ paaugstināja cenas līdz Knauf noteiktam līmenim 1,6.
- 249 Konstatējams, ka iepriekš norādītā cenu maiņas hronoloģija un apmērs Depo, TNK un Kesko gadījumā norāda uz pielāgošanos vienotam TC līmenim atbilstoši Knauf ITC saskaņā ar panākto vienošanos.
- 250 No e-pasta Nr.152¹⁶¹ konstatējams, ka Krūza cena GKBI 12,5 bija 1,60, kas neatbilda Knauf

¹⁴³ KP un Depo 27.05.2015 pieņemšanas-nodošanas akts par elektroniski sagatavotās informācijas nodošanu. Izdrukas – Lietas 37.sējums, 118.lp

¹⁴⁴ TNK 07.10.2016. vēstule Nr.L-09/404, izdrukā, Lietas 31.sējums, 191.lp.

¹⁴⁵ Kesko 02.09.2016. vēstule Nr.46/L/16, Lietas 31.sējums, 22.(otrā puse)

¹⁴⁶ KP un Depo 27.05.2015 pieņemšanas-nodošanas akts par elektroniski sagatavotās informācijas nodošanu. Izdrukas – Lietas 37.sējums, 117.lp. (otrā puse)

¹⁴⁷ TNK 07.10.2016. vēstule Nr.L-09/404, izdrukā Lietas 31.sējums, 189.lp.

¹⁴⁸ Kesko 02.09.2016. vēstule Nr.46/L/16, Lietas 31.sējums, 39.lp. (otrā puse)

¹⁴⁹ KP un Depo 27.05.2015 pieņemšanas-nodošanas akts par elektroniski sagatavotās informācijas nodošanu. Izdrukas – Lietas 37.sējums, 116.lp.

¹⁵⁰ TNK 07.10.2016. vēstule Nr.L-09/404, izdrukā Lietas 31.sējums, 206.lp.

¹⁵¹ TNK šajā gadījumā norādīja divas cenas.

¹⁵² Kesko 02.09.2016. vēstule Nr.46/L/16, Lietas 31.sējums, 55.lp.

¹⁵³ Lietas 34.sējums, 46.-47.lp.

¹⁵⁴ Kesko 02.09.2016. vēstule Nr.46/L/16, Lietas 31.sējums, 55.lp.

¹⁵⁵ KP un Depo 27.05.2015 pieņemšanas-nodošanas akts par elektroniski sagatavotās informācijas nodošanu. Izdrukas – Lietas 37.sējums, 116.lp. (otrā puse)

¹⁵⁶ Šeit cenas ir par formātu 1,2x2,6, bet dati par 1,2x3, 1,2x2 ir analogiski. Formātam 1,2x2,5 arī bija paaugstinājums, bet mazāks.

¹⁵⁷ TNK 07.10.2016. vēstule Nr.L-09/404, izdrukā, Lietas 31.sējums, 206.lp.

¹⁵⁸ Kesko 02.09.2016. vēstule Nr.46/L/16 Lietas 31.sējums 55.lp.

¹⁵⁹ TNK 07.10.2016. vēstule Nr.L-09/404, izdrukā Lietas 31.sējums 205.lp.

¹⁶⁰ KP un Depo 27.05.2015 pieņemšanas-nodošanas akts par elektroniski sagatavotās informācijas nodošanu. Izdrukas – Lietas 37.sējums 116.lp.

¹⁶¹ Lietas 34.sējums, 69.-71.lp.

- ITC, un Knauf lūdza Krūza izlabot cenu uz 1,64.
- 251 Vērtējot šī e-pasta saturu kopsakarā ar e-pasta Nr.134¹⁶² saturu, secināms, ka iepriekšējais GKBI 12,5 TC pieaugums 2012.gada sākumā uz 1,60 Knauf nebija pietiekams, un tāpēc tika iniciēts vēl viens cenas pieaugums uz 1,64. Izvērtējot mazumtirgotāju cenas pēc šī e-pasta, konstatējams, ka 2012.gada novembrī Depo¹⁶³, TNK¹⁶⁴ un Kesko¹⁶⁵ piemēroja TC 1,63-1,64, t.i., atbilstoši Knauf ITC līmenim.
- 252 Depo TC no 11.08.2012. līdz nākamajam paaugstinājumam 22.03.2013. (uz 1,71) bija 1,66/1,63. TNK TC 1,64 pastāvēja no 30.07.2012. līdz nākamajam cenas paaugstinājumam 18.03.2013. (1,72). Kesko TC 1,64 pastāvēja no 08.08.2012. līdz nākamajam cenas paaugstinājumam 20.03.2013. (uz 1,73). Tādējādi Depo, TNK un Kesko TC atbilda Knauf ITC līmenim.
- 253 Līdz ar to atbilstoši panāktai vienošanās mazumtirgotāju TC minētajām precēm 2012.gadā arī faktiski tika pielāgotas Knauf noteiktajām ITC, mazumtirgotājiem sinhroni veicot cenu palielinājumu un TC līmeņa uzturēšanu pēc cenu palielināšanas.

6.5.5. 2013.gads

- 254 Knauf izstrādāja ICS 25 precēm ar spēkā stāšanās datumu no 13.03.2013. (e-pasti Nr.170¹⁶⁶, 171¹⁶⁷).
- 255 Izvērtējot mazumtirgotāju TC līmeni 2013.gadā, KP konstatēja tendenci, ka 2013.gadā Depo, TNK un Kesko TC pēc ICS izstrādes bija virs Knauf ITC. Tabulā Nr.6 apkopotī dati par mazumtirgotāju TC atbilstību ITC, norādot procentuāli gadījumu skaitu par katru mazumtirgotāju, kad mazumtirgotāja TC bija atbilstošas Knauf noteiktam ITC līmenim.

Tabula Nr.6

Mazumtirgotāju TC atbilstība Knauf ITC 2013.gadā

Nr.p.k.	Prece	Atzīme par atbilstību ITC līmenim		
		Depo ¹⁶⁸	TNK ¹⁶⁹	Kesko ¹⁷⁰
1.	MP 75 30 kg	-	+	+
2.	Rotband 30 kg	+	+	+
3.	Rotband 16 kg	+	-	+
4.	Rotband 5 kg	+	+	+
5.	Fugenfuller 25 kg	+	+	+
6.	Fugenfuller 10 kg	+	+	n.s.
7.	Fugenfuller 5 kg	+	+	+
8.	Uniflott 25 kg	+	+	+
9.	Uniflott 5 kg	+	+	+
10.	Uniflott impr. 5 kg	+	+	+
11.	Perflix 30 kg	+	+	+
12.	Perflix 12 kg	+	+	+

¹⁶² Lietas 34.sējums, 46.-47.lp.

¹⁶³ KP un Depo 27.05.2015 pieņemšanas-nodošanas akts par elektroniski sagatavotās informācijas nodošanu. Izdrukas – Lietas 37.sējums, 116.lp.

¹⁶⁴ TNK 07.10.2016. vēstule Nr.L-09/404, izdrukā Lietas 31.sējums, 205.lp.

¹⁶⁵ Kesko 02.09.2016. vēstule Nr.46/L/16, Lietas 31.sējums, 48.-50.lp.

¹⁶⁶ Lietas 33.sējums, 157.-158.lp.

¹⁶⁷ Lietas 33.sējums, 133.-134.lp.

¹⁶⁸ KP un Depo 27.05.2015 pieņemšanas-nodošanas akts par elektroniski sagatavotās informācijas nodošanu. Izdrukas – Lietas 37.sējums, 107.-123.lp.

¹⁶⁹ TNK 07.10.2016. vēstule Nr.L-09/404, izdrukā Lietas 31.sējums, 158.-207.lp.

¹⁷⁰ Kesko 02.09.2016. vēstule Nr.46/L/16, Lietas 31.sējums, 10.-62.lp.

13.	Līme K2	-	+	-
14.	K4 Flexkleber 12 kg	+	+	+
15.	K4 Flexkleber 5 kg	+	+	+
16.	Betokontakt 5 kg	-	+	+
17.	Tiefengrund 1 l	-	+	+
18.	Tiefengrund 2 l	-	+	+
19.	Elektrikergips 5 kg	-	+	+
20.	Kleber P M 25 kg	+	+	n.s.
21.	Putzgrund min. 5 kg	-	+	+
22.	GKB	+	+	+
23.	GKBI	+	+	+
24.	Mini GKB	-	-	+
25.	Mini GKBI	+	+	+
26.		68%	92%	96%

Avots: mazumtirgotāju sniegtā informācija un e-pasti Nr.170, 171

- 256 Piemēram, Knauf ieteica GKB HRAK 12,5 cenu 1,28. Izvērtējot mazumtirgotāju TC pēc izstrādātā ICS, konstatējams, ka TNK 18.03.2013.¹⁷¹, Kesko 20.03.2013.¹⁷² un Depo 22.03.2013.¹⁷³ paaugstināja cenas līdz Knauf noteiktam ITC līmenim. Rezultātā mazumtirgotāju TC bija no 1,27-1,28.
- 257 Knauf ieteica GKBI HRAK 12,5 cenu 1,72. Izvērtējot mazumtirgotāju TC pēc izstrādātā ICS, konstatējams, ka TNK 18.03.2013.¹⁷⁴, Kesko 20.03.2013.¹⁷⁵ un Depo 22.03.2013.¹⁷⁶ paaugstināja cenas atbilstoši Knauf noteiktam ITC līmenim (ievērojot līdz 3% novirzi). Sasniegtais cenu līmenis bija intervālā no 1,71-1,73.
- 258 Līdz ar to atbilstoši panāktai vienošanai mazumtirgotāju TC minētajām precēm 2013.gadā arī faktiski tika pielāgotas Knauf noteiktajām ITC.

6.5.6. 2014.gads

- 259 Knauf 2014.gadā izstrādāja ICS. No e-pasta Nr.216¹⁷⁷ izriet, ka Knauf konstatējusi, ka uz 17.04.2014. ir sakārtotas visas ITC visos mazumtirgotājos un visām precēm.
- 260 Knauf ITC un mazumtirgotāju piemēroto TC salīdzināšanas rezultāti rāda, ka Depo, TNK, Kesko TC 2014.gadā 28-93% gadījumu (atkarībā no mazumtirgotāja) atbilda Knauf ITC līmenim. Tabulā Nr.7 apkopoti dati par mazumtirgotāju TC atbilstību ITC, norādot procentuāli gadījumu skaitu par katru mazumtirgotāju, kad TC bija atbilstošas Knauf noteiktajam ITC līmenim.

¹⁷¹ TNK 07.10.2016. vēstule Nr.L-09/404, izdrukā, Lietas 31.sējums, 207.lp.

¹⁷² Kesko 02.09.2016. vēstule Nr.46/L/16, Lietas 31.sējums, 48.lp.

¹⁷³ KP un Depo 27.05.2015 pieņemšanas-nodošanas akts par elektroniski sagatavotās informācijas nodošanu. Izdrukā – Lietas 37.sējums, 116.lp.

¹⁷⁴ TNK 07.10.2016. vēstule Nr.L-09/404, izdrukā, Lietas 31.sējums, 205.lp.

¹⁷⁵ Kesko 02.09.2016. vēstule Nr.46/L/16, Lietas 31.sējums, 48.lp.

¹⁷⁶ KP un Depo 27.05.2015 pieņemšanas-nodošanas akts par elektroniski sagatavotās informācijas nodošanu. Izdrukā – Lietas 37.sējums, 116.lp.

¹⁷⁷ Lietas 1.sējums, 174.-175.lp.

Mazumtirgotāju TC atbilstība Knauf ITC 2014.gadā

Prece	Atzīme par atbilstību ITC līmenim		
	Depo ¹⁷⁸	TNK ¹⁷⁹	Kesko ¹⁸⁰
K1 25 kg	-	+	+
K4 12 kg	+	+	+
K4 25 kg	-	+	+
K4 5 kg	+/- ¹⁸¹	+	+
Betokontakt 1 kg	+	+	+
Betokontakt 5 kg	+	+	+
Betokontakt 20 kg	+	+	+
Tiefengrund 15 l	-	-	+
Baugips 2,5 kg	-	n.s.	+
Baugips 25 kg	+/-	+	+
Baugips 5 kg	-	+	+
Elektrikergips 5 kg	-	-	+
MP 75 30 kg	+/-	+	+
Perflix 12 kg	-	+	+
Perflix 30 kg	-	+	+
Rotband 10 kg	-	+	+
Rotband 16 kg	-	+	+
Rotband 30 kg	-	+	+
Rotband 5 kg	-	-	+
Putzgrund Minertal 5 kg	n.s.	+	+
GKB HRAK 12,5	+	-	-
GKBI HRAK	+	-	-
Mini GKB 900x1300	+	+	+
Mini GKBI 900x1300	+	+	+
Fugenfuller leicht 25 kg	-	+	+
Fugenfuller leicht 10 kg	+	+	n.s.
Fugenfuller leicht 5 kg	-	+	+
Uniflott 25 kg	-	+	+
Uniflott 5 kg	-	+	+
Uniflott impragniert 5 kg	-	+	+
	28%	83%	93%

Avots: mazumtirgotāju sniegtā informācija un e-pasti Nr.210, 216

- 261 Ņemot vērā minēto, secināms, ka 2014.gadā pastāvēja mazumtirgotāju TC faktiskā pielāgošana (ievērojot līdz 3% novirzi) Knauf ITC līmenim atbilstoši panāktajai vienošanās.

¹⁷⁸ KP un Depo 27.05.2015 pieņemšanas-nodošanas akts par elektroniski sagatavotās informācijas nodošanu. Izdrukas – Lietas 37.sējums, 107.-123.lp.;

¹⁷⁹ TNK 07.10.2016. vēstule Nr.L-09/404, izdruka, Lietas 31.sējums, 158.-207.lp.;

¹⁸⁰ Kesko 02.09.2016. vēstule Nr.46/L/16, Lietas 31.sējums, 10.-62.lp.

¹⁸¹ Šeit un turpmāk – TC ievērojamo periodu bija atbilstoša ICS minētajai, un ievērojamo periodu – zemāka.

6.6. Knauf/Norgips maksājumi mazumtirgotājiem par cenu norādījumu ievērošanu

- 262 Lietā iegūtie e-pasti liecina, ka viens no veidiem, kā Knauf/Norgips panāca TC noteikta (tostarp minimālā) līmeņa ievērošanu, bija mazumtirgotājiem piemērotā motivācijas sistēma. Tas attiecināms gan uz gadījumiem, kad mazumtirgotāji bija gatavi saņemt papildu atlaides par TC līmeņa ievērošanu, gan uz gadījumiem, kad mazumtirgotāji riskēja zaudēt arī citas jau esošās atlaides TC līmeņa neievērošanas dēļ. Uz šādu sistēmu kopumā norāda gan sarakste par Knauf/Norgips atlaižu piešķiršanu un/vai turpmāku saglabāšanu¹⁸², gan Knauf/Norgips brīdinājumi par iepirkuma cenas maiņu, ja netiek ievērotas TC¹⁸³, gan Knauf/Norgips norādes par sadarbības noteikumu pārskatīšanu, ja TC minimālais līmenis netiek ievērots¹⁸⁴. Kā norādīts iepriekš, Knauf/Norgips mazumtirgotājiem saistībā ar iepirktajām precēm piemēroja dažādas atlaides – gan lietā Nr.p/14/03.01./3¹⁸⁵ vērtētās, gan būvprojektu ietvaros piešķirtās, gan atlaides kā atlīdzību par to, ka minētie mazumtirgotāji ievēro Knauf/Norgips noteikto minimālo TC līmeni.
- 263 To, ka Knauf maksā atlīdzību par cenu ievērošanu, apliecina Knauf iekšējais e-pasts Nr.3 (2006.gads): „[...] *Za sobludenie rekomendujemih cen dajotsja 4% skidka (prakticeski vseгда)*” (Tulkojums: *Par rekomendējamo cenu ievērošanu tiek piešķirta atlaide 4% (praktiski vienmēr)*”), kā arī, piemēram, Depo iekšējā e-pasta vēstule Nr.63, kurā atspoguļots Knauf tikšanās laikā ar Depo pārrunātais: „*maiija vidū abām pusēm jāsagatavojās aktualizēt gada nosacījumus, tad arī jāizrunā par papildus bonusiem par reģipsu par pieturēšanos pie rekomendējamajām cenām*”.
- 264 Precīzu informāciju par Knauf noteikto TC ievērošanas motivācijas sistēmu satur Depo iekšējā e-pasta vēstule Nr.111¹⁸⁶, kur detalizēti atspoguļots minētās sistēmas ieviešanas mērķis un tās darbības nodrošināšanas mehānisms, kas satur arī sankciju par Knauf noteikto cenu neievērošanu: „*Ja KNAUF pamanīs ka pārdošanas cenas būs zem A cenas, tad neizmaksā mēneša bonusu*”.
- 265 Par Norgips īstenoto TC ievērošanas motivācijas praksi liecina Norgips e-pasta vēstule Nr.1¹⁸⁷ Kesko, kurā norādīts: „*Daru jums zināmu, ja man būs reāli pierādījumi, ka jus neievērosit vai ignorēsiet musu mutisko vienošanos būšu spiests samazināt jūsu mēneša bonusu*”. Saistītajā e-pasta sarakstē Kesko rakstīja Norgips: „*Sveiks [...], Attiecībā par šo mutisko vienošanos. Sarunās par mūsu pēdējā projektiem (projekti Daugavpilī), kā vienu no pamatojumiem kapēc mēs nesaņemam projekta cenu esi minējis to, ka mūsu gala cena ir krietni zemāka par 0,80 Ls un, ka mēs paši spējam cīnīties par šiem projektiem. Esam nonākuši pretrunās (...)*”. Atbilstoši šai sarakstei, ja mazumtirgotājs neievēros panākto vienošanos, Norgips nepiemēros šim mazumtirgotājam atlaidi, t.sk. pārdodot preces uz projektiem.
- 266 Knauf piešķir atlaides, tostarp, mēneša atlaižu (bonusu) vai papildu (speciālo) bonusu formā.¹⁸⁸ No e-pastiem ir secināms šāda veida atlaižu vai bonusu par TC līmeņa ievērošanu izmaksas veids bija kredītrēķina formā un pavadzīmēs.¹⁸⁹ Lai gan elektroniskā sarakste tieši apstiprina TC ievērošanas motivācijas sistēmas pastāvēšanu, KP papildus izvērtēja līgumus starp Knauf un Depo, Knauf izrakstītos kredītrēķinus un pavadzīmes mazumtirgotājiem un Norgips izrakstītās pavadzīmes mazumtirgotājiem.
- 267 Norādāms, ka no mazumtirgotāju un Knauf/Norgips pārstāvju sniegtajiem paskaidrojumiem un

¹⁸² Piemēram, e-pasti Nr.3, Nr.4, Nr.42, Nr.63, Nr.74, Nr.75, Nr.129, Nr.91, Nr.129, Nr.131, Nr.139, Nr.143, Nr.162.

¹⁸³ Piemēram, e-pasti Nr.6, Nr.29, Nr.60.

¹⁸⁴ Piemēram, e-pasti Nr.11, Nr.16, Nr.54, Nr.58.

¹⁸⁵ Sk., KP 30.09.2016. lēmumu Nr.E02-27, *Knauf/Norgips*, 157.-160.rindkopa.

¹⁸⁶ Lietas 33.sējums, 111.-112.lp.

¹⁸⁷ Lietas 1.sējums, 13.lp.

¹⁸⁸ Piemēram, e-pasti Nr.1, Nr.48, Nr.63, Nr.71, Nr.74, Nr.91, Nr.92, Nr.93, Nr.107, Nr.111, Nr.117, Nr.131, Nr.143, Nr.160, Nr.162

¹⁸⁹ Piemēram, e-pasti Nr.4, Nr.22, Nr.75, Nr.95, Nr.129, Nr.131, Nr.160, Nr.185

informācijas, vērtējot to kopsakarā ar Lietuvā konstatēto e-pasta saraksti par “mēneša atlaides” izmaksāšanas mērķi¹⁹⁰, neizriet loģisks izskaidrojums to piešķiršanai vai izmaksai. No Knauf līgumiem, kuros atrunāta “mēneša atlaide” (Knauf līgumi ar Depo 2009.-2011.gadā), neizriet pamatojums šādu atlaižu piemērošanai. Tādējādi šādu atlaižu piešķiršanas mērķis ir izsecināms no Lietas dalībnieku elektroniskās sarakstes.

- 268 Norgips piemērotās “mēneša atlaides” saskaņā ar līgumos (ar TNK un Kesko) norādīto bija saistītas ar noteikta ĢK apjoma iepirkumu, kas pilnībā neatbilst Lietuvā esošiem pierādījumiem – Norgips paskaidrojumiem¹⁹¹ un izrakstītām pavadzīmēm. Vienlaikus e-pastu sarakste liecina, ka Norgips piemēroja arī tādas katru mēnesi izmaksājamās atlaides, kuras nebija atrunātas līgumos. Un e-pasti¹⁹², vērtējot tos kopsakarā, liecina, ka atlaides izmaksāšana bija atkarīga no tā, vai mazumtirgotājs ievēro Norgips noteikumu nepārdod ĢK lētāk par “bāzes cenu”. Piemēram, e-pastos Nr.11 un Nr.16 netiek runāts tieši par atlaižu samazināšanu, tomēr no šajos e-pastos izteiktajiem “draudiem” par sadarbības nosacījumu pārskatīšanu izriet, ka Norgips sankcijas būtu vērstas uz pārdošanas cenu paaugstināšanu, proti, atlaides atcelšanu/samazināšanu, kas piespiestu mazumtirgotājus palielināt TC, lai saglabātu rentabilitāti.
- 269 Izvērtējot Lietuvā iegūto informāciju, var secināt, ka atlaides par cenu ievērošanu kopumā tika piemērotas vai sasaistītas ar TC līmeņa ievērošanu 2005.-2007. gadā un 2009.-2014.gadā. Veids, kādā atlaides tika atrunātas (atspoguļotas) Knauf/Norgips un mazumtirgotāju sadarbībā, dažādos gados atšķīrās. Tādējādi KP tālākā analīze satur piemērveidā atsevišķu informāciju par gadījumiem, kad ir konstatējamas mēneša un citas atlaides (bonusi) un gūstams tiešs vai netiešs apstiprinājums to saistībai ar Knauf noteiktā TC līmeņa ievērošanu.
- 270 KP arī noraida Lietas dalībnieku sniegto skaidrojumu, ka atlaide (bonuss) “uz āru” noteiktos gadījumos (līgumos, sarakstē, kredītrēķinos, pavadzīmēs u.tml.) var tikt vai tiek pamatota ar citiem apsvērumiem (piem., iepirkuma apjoms u.c. darbības no mazumtirgotāju puses), jo no iegūtiem pierādījumiem ir redzams, ka kā papildu pamatojums atlaides piešķiršanai un saņemšanai tieši vai netieši ir TC līmeņa ievērošana.

6.6.1. Līgumos noteiktās mēneša atlaides

- 271 Izvērtējot Knauf līgumus ar Depo atrunātās atlaides noteiktām precēm, KP konstatēja, ka
- 2009.gadā Knauf piemēroja “mēneša atlaidi” (*) par (*), kuru izmaksāja (*) (05.10.2006. Tirdzniecības sadarbības līguma 31.03.2009. Pielikuma Nr.5/09 1.punkts¹⁹³, 16.04.2009. Pielikuma Nr.8/09 1.punkts¹⁹⁴, 22.10.2009. Pielikuma Nr.12/09 11.punkts¹⁹⁵). Tāpat 2009.gadā tika piemērotas “mēneša atlaides” (*) par (*) (05.10.2006. Tirdzniecības sadarbības līguma 01.04.2009. Pielikuma Nr.6/09 1.punkts¹⁹⁶);
 - 2010.gadā mēneša atlaide par (*) bija (*) un (*), un (*) (05.10.2006. Tirdzniecības sadarbības līguma 02.01.2010. Pielikuma Nr.02/2010 (I.1., I.2., IV.1., VI.1.punkts)¹⁹⁷;
 - 2011.gadā (*) “mēneša atlaide” bija (*) un (*) (03.01.2011. Tirdzniecības sadarbības

¹⁹⁰ 26.01.2017. Sarunu protokols ar Krūza pārstāvi [...], Lietas 37.sējums, 147.lp., 27.01.2017. Sarunu protokols ar Knauf pārstāvi [...], Lietas 37.sējums, 167.lp., 08.02.2017. Sarunu protokols ar Depo pārstāvi [...], Lietas 38.sējums, 17.lp., 16.01.2017. TNK pārstāvja [...] liecības, Lietas 37.sējums, 60.-61.lp., 17.06.2015. Sarunu protokols ar Norgips pārstāvi [...], Lietas 16.sējums, 9.-18.lp.

¹⁹¹ KP un Norgips 17.06.2015. Sarunu protokols, Lietas 16.sējums, 12.lp.

¹⁹² Piemēram, e-pasts Nr.1, Lietas 1.sējums, 13.lp., e-pasts Nr.11, Lietas 1.sējums, 22.-23.lp., e-pasts Nr.16, Lietas 1.sējums, 29.-31.lp., e-pasts Nr.29, Lietas 34.sējums, 147.lp., e-pasts Nr.139, Lietas 1.sējums, 140.lp.

¹⁹³ Lietas 2.sējums, 113.lp.

¹⁹⁴ Lietas 2.sējums, 123.lp.

¹⁹⁵ Lietas 2.sējums, 127.lp.

¹⁹⁶ Lietas 2.sējums, 114.lp.

¹⁹⁷ Lietas 2.sējums, 136.lp.

līguma Nr.05/2001 Pielikuma Nr.2 2.1.7.punkts¹⁹⁸);

- 2012.-2013.gadā mēneša atlaide (*) bija (*) (03.01.2011. Tirdzniecības sadarbības līguma Nr.05/2011 26.03.2012. Pielikuma Nr.2 2.1.7.punkts¹⁹⁹ un 15.03.2013. Pielikums Nr.2²⁰⁰);
- 2014.gadā (*) “mēneša atlaide” bija (*) (03.01.2011. Tirdzniecības sadarbības līguma Nr.5/2011 15.01.2014. Pielikums Nr.3 – Vienošanās par Tirdzniecības sadarbības līguma Nr.05/2011 grozījumiem).

- 272 TNK un Kesko līgumos ar Knauf “mēneša atlaides” netika atrunātas, bet KP ņem vērā Lietā esošos pierādījumus, ka atlaides tika atrunātas ne tikai līgumos, bet arī mutiskās vienošanās, kā liecina Depo galvenās grāmatvedes 15.05.2015. sarunu protokolā sniegtā informācija²⁰¹, kā arī citus pierādījumus: e-pastus, kredītrēķinus, pavadzīmes, Lietas dalībnieku paskaidrojumus, visu lietā iegūto informāciju vērtējot kopsakarā.
- 273 Papildus no visu Lietā iesaistīto mazumtirgotāju līgumu ar Knauf satura izriet, ka pēc 2012.gada “mēneša atlaides” par KCP, Rotband un MP 75 nebija iekļautas līgumos. Pierādījumi, kas liecina par atlaižu esamību par cenu ievērošanu par 2012.-2014.gadu, ir e-pasti, kā arī – kredītrēķini un pavadzīmes.
- 274 Savukārt Norgips, kas 2009.-2014.gadā piegādāja preces tikai diviem no četriem apskatītajiem mazumtirgotājiem – TNK un Kesko, noslēgtajos līgumos ar TNK un Kesko laika periodā no 2010.gada līdz 2014.gadam bija iekļauta “mēneša atlaide”, (*). Tomēr Lietas materiāli liecina, ka faktiski Norgips izmaksāja mazumtirgotājiem ne tikai šo atlaidi, bet vēl citu, līgumos neatrunātu, pavadzīmēs iekļauto atlaidi, kurai nav atrodams ekonomisks pamatojums.

6.6.2. Ar kredītrēķiniem un pavadzīmēm maksātās atlaides

- 275 KP izvērtēja Knauf un Norgips mazumtirgotājiem izrakstītos kredītrēķinus un pavadzīmes par 2009.-2014.gadu.
- 276 No 2009. līdz 2012.gadam vairākumā gadījumu “mēneša atlaides” Knauf maksāja ar kredītrēķinu pēc attiecīgā mēneša beigām. Pavadzīmēs atlaides tika iekļautas, bet nebija izteiktas prakses, ka atlaides tika piemērotas noteiktām precēm vai preču grupām regulāri visus gadus pēc vienādas likmes (šī atlaide konkrētajai precei (visām attiecīgās preču grupas precēm) bija iekļauta visās KP atlasītajās preču pavadzīmēs visu gadu).
- 277 Sākot ar 2012.gadu “mēneša atlaide” ĢK tika sadalīta divās daļās un iekļauta gan pavadzīmēs, gan kredītrēķinos, un “mēneša atlaides” KCP, Rotband 30 kg un MP 75 40 kg no kredītrēķiniem tika pārceltas uz pavadzīmēm, saglabājot attiecīgās likmes.
- 278 E-pasts Nr.131²⁰² (2012.gads) uzskatāmi parāda Knauf pieeju attiecībā uz “mēneša atlaižu” piemērošanu, veidus, kā “mēneša atlaides” tika izmaksātas (ar pavadzīmi vai kredītrēķinu), kā arī saistību starp atlaides izmaksāšanu un Knauf noteiktās TC ievērošanu, definējot atsevišķām preču grupām noteikto atlaižu izmaksāšanas noteikumus. E-pasta Nr.131²⁰³ pielikumā esošajā dokumentā „Mēneša atlaides 2012” norādīts:

„Mēneša atlaides 2012.

1. Atlaides uzreiz pavadzīmē :

GKB – () – visi klienti*

KZP – () – visi klienti*

Rotband 30kg – () – visi klienti*

¹⁹⁸ Lietas 1.sējums, 219.lp.

¹⁹⁹ Lietas 3.sējums, 131.lp.

²⁰⁰ Lietas 3.sējums, 127.lp.

²⁰¹ Lietas 2.sējums, 20.lp. (atbilde uz 5.jautājumu).

²⁰² Lietas 1.sējums, 131.-134.lp.

²⁰³ E-pasts Nr.131 (1.sējums 131.-134.lp.) bija nosūtīts vairākiem Knauf darbiniekiem. Tajā ir norādīts: „*Pielikumā informācija, kā mēs plānojam strādāt 2012.gadā attiecībā uz mēneša atlaidēm. Produktu grupu saraksti pielikumā*”.

MP75 40kg – (*) – visi klienti (..)

2. *Atlaides ar kredītrēķinu:*

Depo: GKB – ()*

Kurši: GKB – (); KZP – (*)*

(..)

Krūza: GKB – ()*

3. *Cenu kontrole – ja pie kāda dīlera, plaukta cena (t. sk. akcijas cena) jebkuram Knauf produktam parādās zemāka kā cena A, izņemot, ja cena ir saskaņota, mēneša atlaides pavadzīmē netiek piešķirtas līdz brīdim, kamēr netiek izlabota cena”.*

- 279 No minētā var secināt, ka “mēneša atlaides” preču pavadzīmēs 2012.gadā tika piemērotas visiem Knauf klientiem vienveidīgi un to likmes attiecīgām precēm ir vienādas visiem klientiem. Kredītrēķinos ietverta “mēneša atlaižu” likmes dažādiem klientiem ir atšķirīgas.
- 280 E-pastā Nr.131 arī ir skaidra norāde uz saistību starp Knauf noteiktā TC līmeņa ievērošanu un atlaides izmaksāšanu, kas tieši parāda Knauf ieviesto motivēšanas sistēmu vienošanās īstenošanā.
- 281 Savukārt Norgips atlaide par minimālo cenu ievērošanu par ĢK bija iekļauta pavadzīmēs. Norgips paskaidrojumi²⁰⁴ par pavadzīmēs iekļauto atlaižu pamatojumu ir vērtējami kritiski, jo ir pretēji e-pastos iegūtai informācijai. T.i., Norgips skaidrojums, (*) nav ticams. Transporta dīkstāves izmaksas arī nevar radīt summas, kas regulāri ir izsakāmas procentos no klientam piegādāto preču cenām. Arī izmaksas, kas saistītas ar atgrieztām brāķētām precēm nevar būt regulāri (katru mēnesī) ilgstošā periodā (piemēram, 2012.-2013.gadā) vienādas ar (*). Ja prece ir ar brāķi, tad ir loģiski, ka piegādātājs atgriež klientam to summu, par kādu bija pārdota prece ar brāķi un nav ticams, ka piegādātājs nevis atgrieza konkrētu naudas summu, bet atgriežamo summu pārrēķināja uz procentiem no piegādāto preču cenām. Svarīgi arī, ka e-pasta sarakste norāda, ka atlaide, kurai, iespējams, bija arī cits pamatojums (piem., būvprojektu atlaides), varēja tikt atņemta, ja TC līmenis netika ievērots.
- 282 KP izvērtēja Lietas dalībnieku pavadzīmes un kredītrēķinus par laika periodu no 2009. līdz 2014.gadam, lai noteiktu, vai un kādus maksājumus par TC ievērošanu “mēneša atlaides” veidā Lietā iesaistītajiem mazumtirgotājiem Knauf un Norgips faktiski izmaksāja minētajā periodā. KP atspoguļoja tos gadījumus, kas papildus tieši vai netieši apstiprina e-pastos gūto informāciju par atlaižu piešķiršanu. Jānorāda, ka Knauf un Norgips izveidotā atlaižu sistēma bija tik nepārskatāma, ka nav iespējams veikt strukturētu un pilnīgu datu izvērtēšanu.

6.6.2.1. Depo

- 283 “Mēneša atlaides” tika iekļautas kredītrēķinos jau no 2009.gada²⁰⁵. 2010. un 2011.gadā Knauf izrakstītajos kredītrēķinos Depo iekļautās “mēneša atlaides” atbilst visām šajā periodā noslēgtajos līgumos noteiktajām atlaidēm: (*). Visas līgumos minētās “mēneša atlaides” tika izmaksātas²⁰⁶.

²⁰⁴ KP un Norgips 17.06.2015. Sarunu protokols, Lietas 16.sējums, 12.lp.

²⁰⁵ Knauf izrakstītie kredītrēķini Depo Lietā atrodas:

2009: Lietas 6.sējums, 140.-191.lp.

2010: Lietas 2.sējums, 143.-195.lp.

2011: Lietas 4.sējums, 91., 94., 97.-98., 100., 102., 104.-107., 110.-121., 123.-174., 228., 229., 230.lp.

2012: Lietas 4.sējums, 88.-89, 175.-227.lp.

2013: Lietas 4.sējums, 5.-81., 84.lp.

2014: Lietas 3.sējums, 1.-90.lp., 16.sējums, 36.lp.

²⁰⁶ Atlaides iekļautas kredītrēķinos:

2009.gadā: Lietas 6.sējums, 140.-154., 156.-162., 164.-172., 174.-176.lp.

2010.gadā: Lietas 2.sējums, 143.-149., 151.0152., 155.-157., 159., 164., 167., 169., 174.-176., 180.-181., 185.-186., 189.-190.lp.

2011.gadā: Lietas 4.sējums, 110.-112., 115.-120., 124.-125., 132.-133., 135., 138.-139., 145.-146., 155., 157.-158., 162.-163., 168.-169., 172.-173.lp.

- 284 Lietā esošajās pavadzīmēs²⁰⁷ par 2009.-2011.gadu arī ir iekļautas mēneša atlaides, bet to piemērošana nav vienveidīga un sistemātiska, kam nav sniegts pamatojums. Tās arī nebija atrunātas līgumos.
- 285 2012.gadā Depo ir saņēmusi (izmaksātas) šādas pavadzīmēs iekļautās “mēneša atlaides”:
- 1) Par ĢK – (*);
 - 2) Par KCP – (*);
 - 3) Par Rotband 30 kg – (*);
 - 4) Par MP 75 40 kg – (*).
- 286 Atlaižu likmes un preces 2012.gadā, kuras Knauf bija plānojuši iekļaut Depo pavadzīmēs 2012.gadā, sakrīt ar e-pastā Nr.131 norādīto.
- 287 Minētais fakts, vērtējot to kopsakarā ar faktu, ka Depo 2012.gadā bija saņēmusi arī ĢK “mēneša atlaidi”, kas iekļauta kredītrēķinā²⁰⁸, papildus citiem pierādījumiem Lietā apstiprina, ka Depo ir ievērojusi Knauf e-pastā Nr.131 iekļauto noteikumu attiecībā uz Knauf produkcijas mazumtirdzniecības cenām 2012.gadā. Lietā iegūtā informācija arī apstiprina, ka 2013. un 2014.gadā Knauf Depo pavadzīmēs bija iekļāvusi identiskas atlaides tām, kādas bija iekļautas Depo pavadzīmēs 2012.gadā²⁰⁹.

6.6.2.2. TNK

- 288 Lietā esošajās pavadzīmēs²¹⁰ par 2010.gadu nav vienveidīgi un sistemātiski piemērotu mēneša atlaižu, piemērotajām atlaidēm nav sniegts pamatojums. 2011.gadā konstatējama līdzīga situācija kā 2010.gadā (2011.gada vidū pavadzīmēs jau parādās mēneša atlaides, arī 2012.gadā tiek piemērotas tādas pašas likmes). 2012.gadā TNK ir saņēmusi šādas pavadzīmēs iekļautās “mēneša atlaides”:
- 1) Par ĢK – (*);
 - 2) Par KCP – (*);
 - 3) Par Rotband 30 kg – (*);
 - 4) Par MP 75 40 kg – (*).

Norādītas atlaides un preces, par kurām tās tika maksātas, sakrīt ar e-pastā Nr.131 norādīto.

2012.gadā: Lietas 4.sējums, 176., 180.-182., 184., 187.-190., 194.-196., 198., 201.lp.

2013.gadā: Lietas 4.sējums, 14., 20.22., 24., 30., 32., 39., 44., 46., 52.-54., 58., 62., 66., 69., 71., 77.-78., 80.lp.

2014.gadā: Lietas 3.sējums, 2.-3., 7.-9., 12.-14., 18., 22., 26., 32.lp.

²⁰⁷ Knauf izrakstītas pavadzīmes Depo lietā atrodas:

2009.: Lietas 5.sējums, 1.-46.lp.

2010.: Lietas 6.sējums, 1.-44.lp.

2011.: Lietas 4.sējums, 92.-93., 95.-96., 99., 101., 103., 108., 109.lp., Lietas 6.sējums, 101.-139.lp.

2012.: Lietas 2.sējums, 196.-238.lp.

2013.: Lietas 4.sējums, 82.-83., 85.-86.lp., Lietas 6.sējums, 45.-100.lp.

2014.: Lietas 3.sējums, 112.-117.lp., Lietas 5.sējums, 47.-175.lp.

²⁰⁸ Piemēram, 31.01.2012. kredītrēķins Nr.0070053385, Lietas 4.sējums, 176.lp.; 29.02.2012. Kredītrēķins Nr.0070055022, Lietas 4.sējums, 180.lp.

²⁰⁹ Piemēram, 15.01.2013. pavadzīme Nr.A124839 (ĢK, Rotband, MP 75), Lietas 6.sējums, 49.lp.; 08.02.2013. pavadzīme Nr.A125557 (ĢK, MP 75, KCP Klebspachtel M), Lietas 6.sējums, 45.lp.; 15.04.2013. pavadzīme Nr.A127219 (ĢK, Rotband, MP 75, Klebspachtel P), Lietas 6.sējums, 57.lp.; 16.01.2014. pavadzīme Nr.A134857 (ĢK, Rotband, KCP K1 u.c.), Lietas 5.sējums, 47.lp.; 15.10.2014. pavadzīme Nr.A142485 (MP 75), Lietas 3.sējums, 113.lp.; 11.12.2014. pavadzīme Nr.A143950 (ĢK), Lietas 3.sējums, 116.lp.

²¹⁰ Knauf izrakstītas pavadzīmes TNK Lietā atrodas:

2010.: Lietas 13.sējums, 1.-8., 14.-35., 38.-79., 82.-97., 100.-108., 110.-122., 124., 126., 128., 130., 132., 134., 136., 171., 173.-174., 176.-180., 182.-183.lp., Lietas 16.sējums, 56.-67.lp.

2011.: Lietas 12.sējums, 147.-162., 164.-168., 170.-176., 178.-182., 185.-204., 206.-2016.lp., Lietas 13.sējums, 138.-140., 142.-144., 146.-147., 149.150., 152.-162., 164.-166., 168. lp., Lietas 16.sējums, 68.-82.lp.

2012.: Lietas 10.sējums, 204.-207., 210.-211., 213.-215., 217.-222., 224.-228., 231-236.lp., Lietas 35.sējums, 122.-248.lp.

2013.: Lietas 11.sējums, 1., 6.-10., 12., 14.-17., 21.-24., 26.-28.lp., Lietas 16.sējums, 83.-95.lp.

2014.: Lietas 11.sējums, 30.-53.lp.

- 289 Tādējādi secināms, ka e-pastā Nr.131 norādītās “mēneša atlaides” TNK faktiski tika izmaksātas. Šis secinājums, izvērtējot to kopsakarā ar to, ka TNK 2012.gadā bija saņēmusi arī ĢK “mēneša atlaidi” un KCP “mēneša atlaidi”, kas iekļauta kredītrēķinā (skat. zemāk), papildus citiem Lietā iegūtajiem pierādījumiem apstiprina, ka TNK ir ievērojusi Knauf e-pastā Nr.131 iekļauto noteikumu attiecībā uz Knauf ITC 2012.gadā.
- 290 Visās Lietā esošās 2013. un 2014.gada pavadzīmēs attiecībā uz e-pastā Nr.131 minētajām preču grupām ir iekļautas tādas pašas atlaides, kas bija iekļautas 2012.gada pavadzīmēs.²¹¹
- 291 Savukārt, analizējot kredītrēķinus, secināms, ka 2010. un 2011.gadā “mēneša atlaides” bija ietvertas kredītrēķinos²¹² (atlaižu likmes no gada uz gadu mainījās)²¹³. Knauf izrakstītajos kredītrēķinos 2012.gadā atbilstoši e-pastā Nr.131 norādītajam bija jābūt iekļautai “mēneša atlaidei” par (*) un par (*). Izvērtējot Lietā esošos Knauf TNK izrakstītos kredītrēķinus 2012.gadā, KP secina, ka pamatā TNK ir saņēmusi e-pastā Nr.131 paredzētās ar kredītrēķiniem izmaksājamās atlaides²¹⁴.
- 292 Izvērtējot Knauf izrakstītos kredītrēķinus TNK par 2013. un 2014. gadu, secināms, ka arī 2013. un 2014.gadā Knauf bija iekļāvusi TNK izrakstītajos kredītrēķinos identiskas “mēneša atlaides”, kādas bija paredzētas e-pasta vēstulē Nr.131.²¹⁵
- 293 Norgips noslēgtajos līgumos ar TNK no 2010.gada līdz 2014.gadam²¹⁶ bija atrunāta atlaide, (*). (*). Vienlaicīgi par ĢK Norgips maksāja arī līgumos nenorādītās “mēneša atlaides”, kas bija iekļautas pavadzīmēs²¹⁷.

²¹¹ Piemēram, 24.01.2013. pavadzīme Nr.A125146 (MP 75, Rotband, KCP), Lietas 11.sējums, 16.lp.; 25.02.2013. pavadzīme Nr.A125936 (ĢK, Rotband, KCP), Lietas 11.sējums, 21.lp.; 14.10.2013. pavadzīme Nr.A132465 (ĢK, KCP) Lietas 11.sējums, 6.lp.; 01.04.2014. pavadzīme Nr.A139332 (Rotband, KCP, MP 75, ĢK), Lietas 11.sējums, 39.lp.; 06.02.2014. pavadzīme Nr.A135473 (ĢK, MP 75, Rotband), Lietas 11.sējums, 32.lp.; 15.09.2014. pavadzīme Nr.A141565 (ĢK, KCP, MP 75), Lietas 11.sējums, 43.lp.

²¹² Knauf izrakstītie kredītrēķini TNK Lietā atrodas:

2010.: Lietas 14.sējums, 151.-209.lp.

2011.: Lietas 14.sējums, 101.-150.lp.

2012.: Lietas 10.sējums, 201.-202.lp., Lietas 14.sējums, 54.-100.lp.

2013.: Lietas 14.sējums, 1.-53.lp.

2014.: Lietas 10.sējums, 137.-185.lp.

²¹³ Atlaides tika iekļautas kredītrēķinos:

2010: Lietas 14.sējums, 154.-156., 159., 161.-162., 164., 167., 169., 173.-174., 177., 179., 182., 184., 188., 191.-192., 196.-197., 199.-200., 202.-204., 207.-208.lp.

2011: Lietas 14.sējums, 108., 110., 112.-113., 115.-118., 120., 122., 126., 128., 132.-133., 136.-137, 139.-140., 142., 145.-147.lp.

2012: Lietas 14.sējums, 54.-55., 60., 63.-64., 67., 69.-70., 74.-75., 80., 83., 88.-89., 93.-94., 97., 100.lp.

2013: Lietas 14.sējums, 2.-3., 6.-7., 11.-12., 16.-17., 19.-22., 28.-29., 33.-34., 38.-39., 43.-44., 46.-47., 50.-52.lp.

2014: Lietas 10.sējums, 137.-140., 146.-149., 153.-154., 156.-157., 161.-162., 165.-166., 170.-171., 175.-176., 181.-182., 184.-185.lp.

²¹⁴ Piemēram, 31.10.2012. kredītrēķins Nr.0070069265, Lietas 14.sējums, 63.lp.; 30.11.2012. kredītrēķins Nr.0070070923, Lietas 14.sējums, 60.lp.; 28.12.2012. kredītrēķins Nr.0070072159, Lietas 14.sējums, 55.lp.; 28.12.2012. kredītrēķins Nr.0070072158, Lietas 14.sējums, 54.lp.

²¹⁵ Piemēram, 31.12.2013. kredītrēķins Nr.0070093693, Lietas 14.sējums, 2.lp.; 30.11.2013. kredītrēķins Nr.0070092401, Lietas 14.sējums, 6.lp.; 31.10.2013. kredītrēķins Nr.0070090673, Lietas 14.sējums, 11.lp.; 31.01.2014. kredītrēķins Nr.0070095550, Lietas 10.sējums, 137.lp.; 31.01.2014. kredītrēķins Nr.0070095548, Lietas 10.sējums, 138.lp.; 28.02.2014. kredītrēķins Nr.0070097617, Lietas 10.sējums, 139.lp.; 28.02.2014. kredītrēķins Nr.0070097617, Lietas 10.sējums, 140.lp.

²¹⁶ TNK un Norgips 04.01.2010. Vienošanās par atlaidēm pie 01.12.2008. Līguma Nr.6, Lietas 10.sējums, 70.lp., 03.01.2011. Vienošanās par atlaidēm pie 01.12.2008. Līguma Nr.6, Lietas 10.sējums, 72.lp., 02.01.2012. Vienošanās par atlaidēm pie 01.12.2008. Līguma Nr.6, Lietas 10.sējums, 74.lp., 02.01.2013. Vienošanās par atlaidēm pie 01.12.2008. Līguma Nr.6, Lietas 10.sējums, 76.lp., 02.01.2014. Pielikums Nr.1 līgumam starp Norgips un TNK par komerciālo sadarbību, Lietas 10.sējums, 77.lp.

²¹⁷ Norgips izrakstītas pavadzīmes TNK Lietā atrodas:

2010.: Lietas 13.sējums, 9.-13., 36.-37., 80.-81., 98.-99., 109., 123., 125., 127., 129., 131., 133., 135., 172., 175., 181.lp.

2011.: Lietas 12.sējums, 163., 169., 177., 183.-184., 205, 217.lp., Lietas 13.sējums 137., 141., 145., 148., 151., 163., 167., 169.-170.lp.

- 294 Lietā esošajās Norgips pavadzīmēs par 2010.gadu, ar kurām Norgips piegādāja preces TNK, bija iekļautas atlaides, kuru likmes bija (*), bet 2011.gadā (*). Savukārt no 2012.gada līdz 2014.gadam pavadzīmēs par ĢK vienmēr tika iekļauta atlaide ar likmi (*). 2014.gadā, kad SIA „Norgips” kā pārdevēju nomainīja Norgips sp. z o. o., pavadzīmēs pēc (*) atlaides dažkārt bija iekļauta vēl (*).

6.6.2.3. Kesko

- 295 Lietā esošajās pavadzīmēs²¹⁸ par 2010.gadu, ar kurām Kesko piegādātas Knauf preces, nav vienveidīgi un sistemātiski piemērotu “mēneša atlaižu”.
- 296 2011.gada pavadzīmēs Knauf bija piešķīrusi Kesko atlaides pārsvarā par KCP (*). Savukārt pavadzīmes par 2012.gadu ļauj secināt, ka Kesko ir saņēmusi šādas pavadzīmēs iekļautās “mēneša atlaides”:
- 1) par ĢK – (*);
 - 2) par KCP – (*);
 - 3) par Rotband 30 kg – (*);
 - 4) par MP 75 40 kg – (*).
- Norādītās atlaides un preces, par kurām tās tika maksātas, sakrīt ar e-pastā Nr.131 norādīto. Tādējādi secināms, ka e-pastā Nr.131 norādītās “mēneša atlaides” pavadzīmēs tika izmaksātas.
- 297 Izvērtējot Knauf izrakstītās pavadzīmes par 2013. un 2014.gadu, var secināt, ka tajās par ĢK, KCP, Rotband un MP 75 Knauf piemēroja Kesko tās pašas “mēneša atlaides” likmes kā 2012.gadā.²¹⁹
- 298 Knauf izrakstītajos kredītrēķinos²²⁰ Kesko 2010.gadā “mēneša atlaides” bija ietvertas: par ĢK

2012.: Lietas 10.sējums, 198.-200., 203., 208.-209., 212., 216., 223., 229.-230., 237.-238.lp.

2013.: Lietas 11.sējums, 2.-5., 11., 13., 18.-20., 25., 29.lp.

2014.: Lietas 11.sējums, 71.-76., 102.-119.lp.

²¹⁸ Knauf izrakstītās pavadzīmes Kesko Lietā atrodas:

2010.: Lietas 29.sējums, 3.-6., 8.-9., 12.-13., 16.-19., 25.-27., 29.-30., 32., 34., 35.-37., 39.-42., 43.-47., 49.-50., 51.-53., 57.-58., 59.-60., 61.-63., 64.-65., 66.-68., 69.-71., 74.-78., 79., 82.-84., 86.-88., 89.-91., 100.-102., 104.-107., 108.lp., 30.sējums, 2., 4.-6., 33., 36.-39., 42.-43., 47.-61., 66.-71., 73.-77., 79.-83., 86.-89., 92.-95., 99.-115., 120.-125., 127.-135., 137., 142.-145., 147.-150., 152.-154., 157.-161., 163.-165., 167.-170., 172.-179., 183.-185., 191.-198., 200.lp.

2011.: Lietas 24.sējums, 3.-7., 9.-13., 16.-20., 27.-28., 31.-32., 35.-38., 41.-43., 49.-52., 54., 57.-61., 68.-74., 77.-81., 84.-85., 91.93., 98.-100., 102.-103., 110.-111., 116.-118.lp., Lietas 25.sējums, 3.-5., 9.-12., 17.-18., 20.-22., 27., 38.-40., 44.-46., 56.-58., 62.-68., 72.-73., 75.-79., 82.-90., 92.-93., 95.-99., 102.-106., 112.-113., 116.-119., 122.-128., 131.-138., 142.-147., 150.-152., 154.-165.lp.

2012.: Lietas 24.sējums, 124.-134., 136.-142., 144.-147., 151.-167., 159.-161., 164.-166., 168.-170., 172.-180., 185.-190., 192., 195.-199., 202.-207., 209.-213.lp., Lietas 26.sējums, 6., 10.-12., 16., 18.-20., 24., 26.-29., 31.-33., 36.-37., 39.-45., 50.-53., 55.-56., 64.-73., 75.-83., 85.-95., 97.-99., 104.-105., 108., 121., 125., 128.-129., 134.-136., 138.-140., 145.-147., 150.-158., 160.-165., 169.-170., 172., 174., 176.-185., 187.-191., 194., 198.-203., 205.lp., Lietas 27.sējums, 1.-136., 138.-166.lp.

2013.: Lietas 19.sējums, 137.-139., 141.-146., 148.-158., 160., 161., 163.-167., 172.-175., 177.-183., 186.-192., 194.-199., 201.-210., 212.-214., 216.-228., 230.-231., 233.-236.lp., Lietas 20.sējums, 3.-240.lp., Lietas 21.sējums, 61.-78.lp., Lietas 23.sējums, 102.-111., 113.-119., 122.-128., 130.-132., 134.-137., 139.-149., 151.-200.lp., Lietas 28.sējums, 127.-129.lp.

2014.: Lietas 21.sējums, 1.-60., 79.-179.lp., Lietas 22.sējums, 4.-99., 104.-108., 111.-117., 126.-129., 134., 137.-139., 142., 148.-150., 152., 155.-159., 161.-163., 166.-173.lp., Lietas 23.sējums, 1.-6., 16.-21., 25.-27., 30.-36., 39.-43., 54.-57., 60.-61., 64.-67., 75.-81., 90.-92., 96.-98.lp., Lietas 28.sējums, 95.-119.lp.

²¹⁹ Piemēram, 28.11.2013. pavadzīme Nr.A133726 (ĢK, KCP), Lietas 21.sējums, 61.lp.; 29.11.2013. pavadzīme Nr.A133767 (ĢK, Rotband, KCP, MP 75), Lietas 21.sējums, 64.lp.; 17.12.2013. pavadzīme Nr.A134305 (ĢK, MP 75, KCP), Lietas 21.sējums, 74.lp.; 04.07.2014. pavadzīme Nr.A139450 (MP 75, KCP), Lietas 21.sējums, 94.lp.; 03.09.2014. pavadzīme Nr.A141269 (ĢK, MP 75, KCP), Lietas 21.sējums, 1.lp.; 04.09.2014. pavadzīme Nr.A141315 (ĢK, Rotband, KCP, MP 75), Lietas 21.sējums, 6.lp.

²²⁰ Knauf izrakstītie kredītrēķini Kesko Lietā atrodas:

2010.: Lietas 17.sējums, 216.-240.lp., Lietas 18.sējums, 13.lp., Lietas 19.sējums, 106.-109.lp.

2011.: Lietas 18.sējums, 2.-13., 14.-17., 19.lp., Lietas 19.sējums, 3.-18.lp.

- (*) un (*), par KCP – (*), par Rotband 30 kg – (*) un par MP 75 40 kg – (*).
- 299 Izvērtējot kredītrēķinus par 2011.gadu, konstatējams, ka gandrīz visus 2011.gada mēnešus Kesko no Knauf saņēma par ĢK “mēneša atlaidi” (*), bet par KCP, Rotband 30 kg un MP 75 40 kg – (*).
- 300 E-pastā Nr.131 (attiecībā uz 2012.gadu) Kesko nebija paredzētas tādas “mēneša atlaides”, kas būtu izmaksājamas, iekļaujot tās kredītrēķinos. KP konstatēja, ka 2012.-2014.gadā Knauf izrakstītajos kredītrēķinos Kesko iekļautā informācija liecina, ka Kesko nesaņēma regulāri “mēneša atlaides” no Knauf.
- 301 Norgips noslēgtajos līgumos ar Kesko no 2009. līdz 2014.gadam²²¹ bija atrunāta katrā mēnesī izmaksājamā atlaide (*). Vienlaicīgi par ĢK Norgips maksāja līgumos neiekļautas “mēneša atlaides”, iekļaujot tās pavadzīmēs²²².
- 302 Lietā esošajās Norgips pavadzīmēs par 2010.-2011.gadu, ar kurām Norgips piegādāja preces Kesko, bija iekļautas “mēneša atlaides”, kuru likmes 2010.gadā bija (*), 2011.gadā (*). Savukārt no 2012. līdz 2014.gadam pavadzīmēs par ĢK vienmēr tika iekļauta “mēneša atlaide” ar likmi (*). Pavadzīmēs bez pamatatlaidēm²²³ 2010.-2014.gadā regulāri tika piemērota arī atlaide (*) un 2014.gada pavadzīmēs šī atlaide tika norādīta pamattekstā. Norgips līgumi ar Kesko neparedzēja tādas atlaides, kādas konstatētas Norgips pavadzīmēs Kesko.

6.6.3. Kopsavilkums par atlaižu maksāšanu

- 303 Izvērtējot informāciju par “mēneša atlaidēm”, kas iekļautas Knauf/Norgips un mazumtirgotāju līgumos, e-pasta sarakstē, Knauf/Norgips mazumtirgotājiem izrakstītajās pavadzīmēs un kredītrēķinos, secināms:
- 2009.-2011.gadā “mēneša atlaides” tika atrunātas Knauf līgumos ar Depo, bet Knauf līgumi ar Kesko un TNK nesaturēja nosacījumus par “mēneša atlaidēm”. Līgumos, kā arī Knauf sniegtajos paskaidrojumos²²⁴ nav atrodams ekonomisks pamatojums “mēneša

2012.: Lietas 18.sējums, 21.lp., Lietas 19.sējums, 19.-39.lp.

2013.: Lietas 18.sējums, 22., 31., Lietas 19.sējums, 40.-59.lp.

2014.: Lietas 18.sējums, 24.-30., 32.-33.lp., 19.sējums 60.-99., 101.-104.lp.

²²¹ Norgips un Kesko 02.01.2009. Vienošanās par atlaidēm pie 05.01.2004. Līguma Nr.1, Lietas 37.sējums, 31.lp.; 04.01.2010. Vienošanās par atlaidēm pie 05.01.2004. Līguma Nr.1, Lietas 37.sējums, 32.lp.; 03.01.2011. Vienošanās par atlaidēm pie 05.01.2004. Līguma Nr.1, Lietas 37.sējums, 33.lp.; 02.01.2012. Vienošanās par atlaidēm pie 05.01.2004. Līguma Nr.1, Lietas 37.sējums, 24.lp.; 02.01.2013. Vienošanās par atlaidēm pie 05.01.2004. Līguma Nr.1, Lietas 37.sējums, 25.lp.; 02.01.2014. Pielikums Nr.1 Norgips un Kesko 06.01.2014. līgumam par komerciālo sadarbību, Lietas 31.sējums, 109.lp..

²²² Norgips izrakstītās pavadzīmes Kesko Lietā atrodas:

2010.: Lietas 29.sējums, 7., 10.-11., 14.-15., 20.-24., 28., 31., 33., 38., 48., 54.-56., 72.-73., 80.-81., 85., 92.-99., 103.lp., Lietas 30.sējums, 3., 7-32., 34.-35., 40.-41., 44.-46., 62.-65., 72., 78., 84-85., 90.-91., 96.-97., 116.-117., 126., 136., 138., 140.-141., 146., 151., 155.-156., 162., 166., 171., 180., 186.-188., 199., 201.-202.lp.

2011.: Lietas 24.sējums, 1.-2., 8., 14.-15., 21.-26., 29.-30., 33.-34., 39.-40., 44.-48., 53., 55.-56., 62.-67., 75.-76., 82.-83., 86.-90., 94.-97., 101., 104.-109., 112.-115., 119.-122.lp., Lietas 25.sējums, 1.-2., 6.-8., 13.-16., 19., 23.-26., 28.-37., 41.-43., 47.-55., 59.-61., 69.-71., 74., 80.-81., 91., 94., 100., 101., 107.-111., 114.-115., 120.-121., 129.-130., 139.-141., 148.-149., 153.lp.

2012.: Lietas 24.sējums, 123., 135., 143., 148.-150., 158., 162., 163., 167., 171., 181.-184., 191., 193.-194., 200.-201., 208., 214.-217.lp., Lietas 26.sējums, 1.-5., 7.-9., 13.-15.lp., 17., 21.-23., 25., 30., 34.-35., 38., 46.-49., 54., 57.-63., 74., 84., 96., 100.-103., 106.-107., 109.-120., 122.-124., 126., 127., 130.-133., 137., 141.-144., 148.-149., 159., 166.-168., 171., 173., 175., 186., 192.-193., 195.-197., 204., 206.lp., Lietas 27.sējums, 137.lp.

2013.: Lietas 18.sējums, 191.lp., Lietas 19.sējums, 133., 136., 140., 147., 159., 162., 168.-171., 176., 184.-185., 193., 200., 211., 215., 229., 232.lp., Lietas 23.sējums, 101., 112., 120.-121., 129., 133., 138., 150.lp., Lietas 28.sējums, 130.-140.lp.

2014.: Lietas 18.sējums, 98.-122., 124.-189., 213.-220.; Lietas 22.sējums, 100.-103., 109.-110., 118.-125., 130.-133., 135.-136., 140.-141., 143.-147., 153.-154., 160., 164.-165., 174.-177.lp., Lietas 23.sējums, 7.-15., 22.-24., 28.-29., 37.-38., 44.-53., 58.-59., 62.-63., 68.-74., 82.-89., 93.-95., 99.-100.lp.

²²³ Atlaide, kas iekļauta pavadzīmes pamattekstā.

²²⁴ 27.02.2017. Sarunu protokols, Lietas 37.sējums, 166.lp.

atlaides” piemērošanai. No 2012.gada Knauf vairs neiekļāva nosacījumus par “mēneša atlaidēm” līgumos ar mazumtirgotājiem²²⁵ un “mēneša atlaides” tika piešķirtas un izmaksātas pavadzīmēs un kreditrēķinos. 2009.-2011.gadā Knauf “mēneša atlaižu” piešķiršana un izmaksāšana nebija vienveidīga visiem mazumtirgotājiem.

- 2012.-2014.gadā Knauf “mēneša atlaižu” piešķiršanā un izmaksāšanā ievēro vienādus principus attiecībā uz visiem mazumtirgotājiem. Tā kā “mēneša atlaides” (ar pavadzīmi) saņemšana saskaņā ar e-pastā Nr.131 noteikto 2012.gadā bija pakārtota nosacījumam, ka attiecīgais tirgotājs nerealizēs Knauf piegādātās preces par zemākām cenām kā A cena (Knauf iepirkuma cena), tad, vērtējot to kopsakarā ar faktu, ka Depo, TNK un Kesko minētās atlaides no Knauf bija saņēmušas un TC bija noteikušas vai cenu līmeni bija uzturējušas saskaņā ar Knauf rekomendācijām/norādījumiem (skat. 6.5.apakšodaļu). Tas papildus liecina, ka minētie tirgotāji ir ievērojuši Knauf noteikumus attiecībā uz TC ievērošanu.
- Norgips līgumi ar TNK un Kesko 2010.-2014.gadā paredzēja katru mēnesi maksājamo atlaidi. (*), bet vienlaicīgi bija piemērotas “mēneša atlaides” ar pavadzīmēm, kuras nebija atrunātas līgumos. Norgips skaidrojumi²²⁶ nepamato ekonomiski šīs atlaides piemērošanu. Ievērojot konstatēto, secināms, ka TNK un Kesko ievēroja Norgips norādījumus par TC ievērošanu.

304 Ņemot vērā minēto, KP uzskata, ka, vērtējot kopsakarā ar Lietas dalībnieku savstarpējo komunikāciju, iepriekš analizētā informācija par maksātajām atlaidēm papildus apstiprina, ka “mēneša atlaides” būtība ir Knauf/Norgips atlīdzība mazumtirgotājiem par noteiktā TC līmeņa ievērošanu. Arī TNK 28.12.2016. vēstulē “Paskaidrojumi lietā Nr.p/15/7.2.19./2” liecina, ka Knauf noteikto cenu ievērošana un atlaižu maksāšana bija saistītas²²⁷.

305 Lietā konstatēts, ka Knauf maksāja atlīdzību par TC līmeņa ievērošanu šādos periodos:

- Depo – 2009.-2014.gadā,
- TNK – 2010.-2014.gadā,
- Kesko – 2010.-2014.gadā, bet

Norgips - šādos periodos:

- TNK – 2010.-2014.gadā,
- Kesko – 2010.-2014.gadā.

6.7. Vienošanās ietekme uz konkurenci un kopsavilkums par tās izpildi

306 **Ietekme uz potenciālu konkurējošu piedāvājumu.** Jebkurš no mazumtirgotājiem vienpersoniski var izvēlēties sadarboties ar citu ārējo ražotāju-jaunienācēju, kurš piegādās līdzīgas preces par zemākām cenām. Tādējādi attiecīgais mazumtirgotājs iegūst ne tikai papildu finansiālo ieguvumu, bet arī vērā ņemamu konkurētspējīgo priekšrocību. Respektīvi, aizliegtās vienošanās mērķis ir ne tikai padarīt tirgu pilnīgi caurskatāmu pieprasījuma (pirceju) puses izplatīšanas posmā, bet arī demotivēt un ierobežot tās dalībniekus (mazumtirgotājus) izmantot relatīvās konkurētspējīgās priekšrocības, ko deva iespēja izmantot citu konkurentu lētākus piedāvājumus. Šī mērķa īstenošanai tirgus struktūra tika padarīta par neelastīgu, noslēgtu un statisku, kā motivācijas mehānismu izvēloties tādu atlaižu un bonusu sistēmu, kas, tostarp bija orientēta uz mazumtirdzniecības cenu noteikšanu iepriekš saskaņotā līmenī. Tādējādi secināms, ka šāda vienošanās rada izslēdzošu efektu vai piekļūšanas ierobežojumus mazumtirdzniecībā citiem esošiem vai potenciāliem konkurentiem pašu mazumtirgotāju ekonomiskās ieinteresētības samazināt vai izslēgt konkurences radītus riskus dēļ.

307 **Vienošanās ietekme uz mazumtirdzniecības cenām.** Cenu līmeņa noteikšana parasti izpaužas

²²⁵ (*).

²²⁶ KP un Norgips 17.06.2015. Sarunu protokols, Lietas 16.sējums, 12.lp., 18.lp.

²²⁷ Lietas 32.sējums, 19.-26.lp.

- kā noteikta svārstību diapazona definēšana²²⁸, tādējādi cenu konkurence tiek ierobežota ar minētā maksīgā cenu svārstības (volatilitātes) intervāla zemāko un augšējo vērtību. Respektīvi, tiek būtiski samazināti cenu nenoteiktības un cenu spiediena riski, jo izplatītājiem pastāv komerciālās konkurences ekonomiskās izpausmes robežas, kas konsekvēnti samazina nepieciešamību pēc pastāvīgas komercdarbības attīstības un pilnveidošanas, rezultātā mazinot komercvadības modernizācijas un novitāšu ieviešanas nepieciešamību. Tas savukārt var novest pie racionālas samierināšanās ar mazāku ekonomisko efektivitāti, atteikšanos no preču un pakalpojumu attīstības, kā arī inovatīvo risinājumu ieviešanas.
- 308 TC fiksēšana vai minimālā cenu līmeņa uzturēšana nozīmē konkrētas mākslīgi noteiktas cenas ievērošanu. Tas negatīvi ietekmē patērētāju ieguvumus, kas rodas no brīvas un godīgas konkurences vides, jo piedāvājuma pusē tiek apzināti un mērķtiecīgi ignorētas iespējas piedāvāt izplatāmo precī par zemākām tirgus cenām arī tajos gadījumos, kad konkurences situācijā attiecīgā rīcība būtu racionāla arī no atsevišķu tirgus dalībnieku individuālā finansiālā skatupunkta. Tādējādi tas pamato šāda veida vienošanos negatīvo ekonomisko ietekmi, t.i., konkurences ierobežošana un noteikta cenu līmeņa ieviešana liedz piegādātājiem pelnīt arī zemāko cenu segmentos, vienlaikus mākslīgi sadārdzinot preces un tādējādi patērētājam liekot pārmaksāt par precēm.
- 309 **Konkurences spiediena uz piegādātāja vairumtirdzniecības cenām ierobežošanas vai izslēgšana.** Cenu brīva konkurence mazumtirdzniecības līmenī var radīt būtisku konkurences spiedienu uz vairumtirdzniecības cenām, gan ierobežojot to paaugstināšanas iespēju asās konkurences mazumtirdzniecībā un savstarpēji konkurējošu mazumtirdzniecības cenu dēļ, gan arī citu konkurējošu piegādātāju (vairumtirgotāju) piedāvājumu dēļ. Tādējādi šādu aizliegtas vienošanās par TC ierobežošanu rezultātā reālas konkurences neesamības gadījumā augstāk minētie tirgus faktori tiek izslēgti un tas veicina vairumtirdzniecības cenu pieaugumu.
- 310 **Aizliegtās vienošanās izpilde.** Knauf/Norgips regulāri informēja par ITC un izteica brīdinājumus attiecībā uz cenu līmeni konkrētām precēm, maksāja mazumtirgotājiem mēneša atlaides, kuru mērķis bija motivēt mazumtirgotājus ievērot Knauf/Norgips noteikto TC līmeni. Savukārt mazumtirgotāji ievēroja Knauf/Norgips norādījumus par minimālajām TC, piemērojot TC ne zemākas par Knauf/Norgips noteikto līmeni, turklāt vairākos gadījumos mazumtirgotājiem Knauf preču cenas bija identiskas ICS iekļautajām cenām. KP ir ieguvusi pierādījumus, kas apliecina, ka 2009.-2014.gadā vienošanās par noteiktā TC līmeņa ievērošanu faktiski tika īstenota.
- 311 Papildus norādāms, ka mazumtirgotāji 2005.-2009.gadā noteica TC, ievērojot Knauf/Norgips norādīto minimālo TC līmeni, un no 2010.gada – arī ievērojot Knauf ICS noteiktās ITC. Preces, uz kurām attiecās Knauf un mazumtirgotāju vienošanās, bija pieprasītākās preces Knauf sortimentā. To apjoms ir būtisks: 2014.gadā tas pārsniedza (*) no Knauf kopējā realizācijas apjoma. Arī mazumtirgotājiem šo preču realizācijas īpatsvars (neskaitot realizāciju būvprojektiem) attiecībā pret citu zīmolu analogiskām precēm bija būtisks: Depo – (*) (2015.gadā), TNK – (*) (2015.gadā), Kesko – (*) (2016.gadā).
- 312 Lēmuma 6.5.apakšnodalā aprakstītie gadījumi uzskatāmi demonstrē, ka mazumtirgotāji precīzi pieturējās pie Knauf rekomendācijām. Tādējādi vienošanās faktiski noveda pie tā, ka vairākām Knauf precēm cenu konkurence mazumtirdzniecībā bija šķietama, un klienti neguva tos labumus zemāku cenu ziņā, ko sniegtu godīga konkurence.
- 313 KP rīcībā esošā publiski pieejamā informācija par 2009.gadā veikto būvmateriālu, kuru starpā bija arī Knauf ražojumi, mazumtirdzniecības cenu salīdzināšanu²²⁹, liecina, ka apdares materiālu cenas Kesko, Depo un TNK veikalos izlīdzinās. Lietā iegūtie pierādījumi to

²²⁸ FTC: <https://www.ftc.gov/tips-advice/competition-guidance/guide-antitrust-laws/dealings-competitors/price-fixing>. ACCC: <https://www.accc.gov.au/business/anti-competitive-behaviour/cartels/price-fixing#what-is-price-fixing->

²²⁹ Pētījums: K-Rauta veikalos būvmateriālu cenas viszemākās, DB, 20.08.2009., pieejams: <http://www.db.lv/tirdznieciba/petijums-k-rauta-veikalos-buvmaterialu-cenas-viszemakas-177554>

apstiprina. 2009.-2014.gadā Knauf/Norgips un mazumtirgotāju vienošanās ietekmēja Knauf preču mazumtirdzniecības cenas, veicināja to izlīdzināšanu starp mazumtirgotājiem un TC noteiktā līmeņa uzturēšanu, tādējādi būtiski ierobežojot mazumtirgotāju konkurenci ar zemākām cenām. Turklāt vienošanās 2013. un 2014.gadā veicināja TC pieaugumu, jo ITC 2013.gadā bija augstākas nekā 2011.gadā, un 2014.gadā – augstākas nekā 2013.gadā. Kā konstatēts, mazumtirgotāji 2013. un 2014.gadā ievēroja Knauf ITC, kuras Knauf paaugstināja, līdz ar to TC līmenis Knauf precēm pieauga.

VII SECINĀJUMI LIETĀ

7.1. Piemērojamās konkurences tiesību normas un judikatūra

- 314 KL 11.panta pirmajā daļā noteikts, ka ir aizliegtas un kopš noslēgšanas brīža spēkā neesošas tirgus dalībnieku vienošanās, kuru mērķis vai sekas ir konkurences kavēšana, ierobežošana vai deformēšana Latvijas teritorijā, to skaitā vienošanās par tiešu vai netiešu cenu vai tarifu noteikšanu jebkādā veidā vai to veidošanas noteikumiem, kā arī par tādas informācijas apmaiņu, kura attiecas uz cenām vai realizācijas noteikumiem.
- 315 KL 1.panta 11.punkts nosaka, ka vienošanās ir divu vai vairāku tirgus dalībnieku līgums vai saskaņota darbība, kurā tirgus dalībnieki piedalās. Saskaņā ar KL 1.panta 6.punktu konkurence – pastāvoša vai potenciāla ekonomiskā (saimnieciskā) sāncensība starp diviem vai vairākiem tirgus dalībniekiem konkrētajā tirgū.
- 316 Saskaņā ar Ministru kabineta 29.09.2008. noteikumu Nr.797 “Noteikumi par atsevišķu vertikālo vienošanos nepakļaušanu Konkurences likuma 11.panta pirmajā daļā noteiktajam vienošanās aizliegumam” (turpmāk – Noteikumi Nr.797) 2.1.apakšpunktu vertikālā vienošanās ir vienošanās, kuru noslēguši divi vai vairāki tirgus dalībnieki, no kuriem katrs veic saimniecisko darbību atšķirīgā ražošanas vai izplatīšanas līmenī, un kura attiecas uz vienošanās preču piršanas vai pārdošanas noteikumiem.
- 317 Atbilstoši Noteikumu Nr.797. 8.1.apakšpunktam vertikālā vienošanās tiek pakļauta vienošanās aizliegumam, ja vienošanās mērķis tieši vai netieši, atsevišķi vai kopā ar citiem apstākļiem, ko var ietekmēt vienošanās dalībnieki, ir ierobežot pircēja iespēju noteikt pārdošanas cenu.
- 318 Saskaņā ar Ministru kabineta 29.09.2008. noteikumu Nr.798 “Noteikumi par atsevišķu horizontālo sadarbības vienošanos nepakļaušanu Konkurences likuma 11.panta pirmajā daļā noteiktajam vienošanās aizliegumam” 2.9.apakšpunktu, horizontālā karteļa vienošanās ir vienošanās starp konkurentiem, kuras mērķis ir kavēt, ierobežot vai deformēt konkurenci starp tiem, tai skaitā vienošanās par tiešu vai netiešu cenu vai tarifu noteikšanu jebkādā veidā vai to veidošanas noteikumiem, kā arī par tādas informācijas apmaiņu, kura attiecas uz cenām vai realizācijas noteikumiem.
- 319 KL 11.panta pirmās daļas piemērošanā ir svarīgi noteikt vienošanās mērķi vai sekas. Vienošanās ir aizliegta, ja tās mērķis ir vērsts uz konkurences kavēšanu, ierobežošana vai deformēšanu vai tās sekas izpaužas kā konkurences kavēšana, ierobežošana vai deformēšana. Ja vienošanās mērķis ir vērsts uz konkurences ierobežošana, tad nav būtiski, vai un kādas bija šā pārkāpuma sekas²³⁰. Šajā lietā Lietas dalībnieku vienošanās par TC noteikta līmeņa ievērošanu un uzturēšanu ir tieši vērsta uz konkurences ierobežošana pēc mērķa.
- 320 Tirgus dalībnieki drīkst izvērtēt vai paredzēt konkurentu darbības, tāpat kā monitorēt publiski pieejamas cenas, bet KL 11.panta pirmā daļa nepieļauj tiešus vai netiešus kontaktus starp tirgus dalībniekiem, kuru, mērķis ir noteikta TC līmeņa ievērošana un uzturēšana. Šāda rīcība ir pretēja netraucētai tirgus pašregulācijai, kur, brīvi konkurējot, katrs tirgus dalībnieks savu konkrēto rīcību vai uzvedības politiku tirgū nosaka patstāvīgi²³¹.

²³⁰ AT 01.07.2014. rīcības sēdes lēmums lietā Nr.SKA-567/2014, *Pet Pro Services*, 10.punkts

²³¹ AT 29.06.2009. spriedums lietā Nr.SKA-234/2009, *Stats u.c.*, 18. un 24.punkts, AT 29.04.2011. spriedums lietā Nr.SKA-100/2011, *Aizputes ceļinieks, u.c.*, 12.punkts

- 321 Par saskaņotām darbībām var runāt arī gadījumos, kad tikai viens tirgus dalībnieks izpauž stratēģisku informāciju konkurentiem, kas to pieņem²³². Šāda izpaušana varētu notikt, piemēram, kontaktējoties pa pastu, e-pastu, tālruni, sanāsmēs utt. Tādos gadījumos nav svarīgi, vai tikai viens tirgus dalībnieks vienpusēji informē konkurentus par saviem turpmākās rīcības plāniem tirgū, vai visi iesaistītie tirgus dalībnieki attiecīgi informē cits citu par saviem plāniem un nolūkiem. KP ieskatā minētās atziņas attiecināmas arī uz šajā Lietā iegūto savstarpējo saraksti starp Knauf/Norgips un mazumtirgotājiem.
- 322 KP norāda, ka tirgus dalībniekiem var būt dažādi individuāli motīvi attiecībā uz savas preces konkrētas TC noteikšanu, piemēram, tā var būt zīmola "pozicionēšanas" stratēģijas būtiska daļa – preces atrašanās kādā noteiktā cenu līmenī, kas šo produktu attiecīgi pozicionē starp konkurējošiem zīmoliem. Taču jebkādam saimnieciskās darbības izpaušmēm un stratēģijām ir jābūt likumiskām - normatīvajiem aktiem, tajā skaitā konkurences tiesībām, atbilstošām.²³³
- 323 Konkurenci regulējošie normatīvie akti nenodala tirgus dalībnieka atbildību no atsevišķu tā darbinieku atbildības, t.i., nenodala „darbinieku vainu” no „tirgus dalībnieka vainas”, jo darbinieki veido tirgus dalībnieku, „personificē” to. Tāpat KL 11.panta pirmajā daļā noteiktais vienošanās aizliegums nav attiecināms tikai uz to amatpersonu rīcību, kurām ir paraksta tiesības konkrētajā komercsabiedrībā, jo aizliegta vienošanās ir attiecināma uz jebkura tirgus dalībnieka darbinieka darbībām, kuram tirgus dalībnieks ir nodevis tā informāciju, kas attiecas uz cenām un citiem komerciāli nozīmīgiem tirgus dalībnieka datiem un kas darbojas darba devēja interesēs²³⁴. Tirgus dalībnieka vadībai ir jāseko, lai darbinieki, pildot darba pienākumus, ievērotu normatīvos aktus, tajā skaitā KL. Līdz ar to konkurences tiesību pārkāpuma konstatēšana nav atkarīga no tā, vai tirgus dalībnieka vadība būtu īpaši pilnvarojusi darbinieku rīkoties noteiktā veidā vai būtu informēta par viņa darbībām.

7.2. Lietas dalībnieku aizliegta vienošanās

- 324 Izvērtējot lietā iegūto informāciju un uz tās pamata konstatētos faktus, secināms, ka iepriekš minētie no normatīvajiem aktiem izrietošie un pastāvīgajā judikatūrā iedibinātie ierobežojumi no lietas dalībnieku puses nav ievēroti. Līdz ar to lietas dalībnieki ir īstenojuši darbības, kuras satur KL 11.panta pirmajā daļā noteiktā pārkāpuma tiesiskā sastāva pazīmes, t.i., vienošanās par tiešu vai netiešu TC / TC līmeņa noteikšanu (fiksēšanu) vai to veidošanās noteikumiem, kā arī par tādas informācijas apmaiņu (abpusēja), kura attiecas uz TC.
- 325 Lietā iegūtā informācija ir pietiekama, lai konstatētu, ka iepriekš minētās tirgus dalībnieku darbības vērtējamas kā aizliegta vertikāla un horizontāla karteļa vienošanās, kuras mērķis bija noteikta, tostarp minimālā, TC līmeņa ievērošana un uzturēšana.
- 326 KP Lietas izpētes gaitā ir secinājusi, ka Lietas dalībnieku starpā nosūtīts liels skaits e-pastu, kas veido nozīmīgāko pierādījumu grupu (kopsakarā pārējiem Lietas materiāliem). Galvenokārt komunikācija attiecas uz Knauf/Norgips un konkrēta mazumtirgotāja paša piemērotajām TC vai mazumtirgotāju piemērotajām TC Knauf/Norgips precēm. Tostarp sarakstē risinātas situācijas, kad Knauf/Norgips izplatītās preces TC pie kāda no mazumtirgotājiem bijusi neatbilstoša Knauf/Norgips ICS vai arī TC noteikta zemāka kā iepirkuma cena no Knauf/Norgips, tādējādi pieprasot Knauf/Norgips situāciju koriģēt, attiecīgi mainot savu vai konkurenta cenu. Visi Lietā esošie e-pasti saturiski papildina viens otru, izskaidro un apstiprina ilgtermiņa sistemātisku un mērķtiecīgu praksi Lietā konstatētās aizliegtas vienošanās

²³² Sk., piemēram, EST 15.03.2000. spriedumu lietā T-25/95, *Cimenteries*, 1849. rindkopa, kurā teikts: “[...] saskaņotu darbību jēdziens faktiski nozīmē, ka pastāv savstarpēji kontakti [...]. Šis nosacījums ir izpildīts, ja viens konkurents izpauž savus nākotnes nodomus vai rīcību tirgū citam konkurentam, kad tas to lūdz vai vismaz pieņem šādu informāciju”.

²³³ KP 25.10.2006. lēmums Nr.E02-127., *EL Plūsma*, 30.10.2009. lēmums Nr.E02-40, *Samsung*, AA 06.05.2011. spriedums lietā Nr.A43006009, *Elkor Trade*, 6.1.4.punkts.

²³⁴ AA 06.05.2011. spriedums lietā Nr.A43006009, *Elkor Trade*, 6.2.4.punkts.

īstenošanā.

- 327 Šajos e-pastos nepārprotami un tieši tiek apspriesti ar noteikta TC līmeņa noteikšanu un uzturēšanu saistīti jautājumi, tostarp bonusu saņemšana par TC līmeņa ievērošanu. Tāpat sarakste satur arī informāciju par ieguvumiem no ITC ievērošanas, piemēram, e-pastu pielikumā ir sīki segmentēta cenu lapa, kurā norādīts jau izrēķināts mazumtirgotāja uzcenojums/ieguvums, ja tas gala patērētājiem piemēros ITC. Par panākto vienošanos liecina arī Knauf un mazumtirgotāju tikšanos rezultātā apspriestie jautājumi, kas attiecas uz noteikta TC līmeņa ievērošanu un atspoguļoti sagatavotajos protokolos.
- 328 Lietas dalībnieki norādījuši, ka Lietas materiālos esošajai e-pastu sarakstei starp Knauf/Norgips un mazumtirgotājiem nav bijusi nozīme konkurences tiesību aspektā, ka tā bijusi tikai informatīva. Tāpat Lietas dalībnieki uzskata, ka katrs Lietuvā esošais e-pasts vērtējams kā atsevišķs gadījums, kurš nekādā veidā nesatur informāciju par vienošanos par minimālās TC līmeņa uzturēšanu tirgū. KP tam nepiekrīt. Lietuvā iegūtās elektroniskās sarakstes saturs, kopsakarā ar šādas sarakstes ilglaicīgumu, ļauj secināt, ka izveidotā sapratne un īstenotā prakse no Lietas dalībnieku puses tika respektēta.
- 329 Ņemot vērā Lietuvā iegūto pierādījumu kopumu un vērtējot tos kopsakarā, secināms, ka konkurences ierobežošana bija ne tikai Lietas dalībnieku darbību mērķis, bet vienošanās radīja arī negatīvas sekas, liedzot mazumtirgotājiem patstāvīgi un brīvi Knauf/Norgips precēm noteikt TC. Vienošanās rezultātā tika panākts un uzturēts TC minimālais līmenis Knauf/Norgips precēm tirgū. Kontroli pār TC minimālā līmeņa ievērošanu veica ne tikai Knauf/Norgips, bet arī mazumtirgotāji, informējot, Knauf/Norgips par citu mazumtirgotāju pieļautām atkāpēm un pieprasot veikt darbības TC minimālā līmeņa atjaunošanai. Līdz ar to gala patērētāji Knauf/Norgips preces bija spiesti iegādāties par vienošanās rezultātā ietekmētām cenām, nevis brīvas konkurences rezultātā mazumtirgotāju neatkarīgi noteiktām cenām.

7.2.1. Knauf/Norgips kā aizliegtas vienošanās iniciatore un veicinātāja

- 330 Pamatojoties uz Lēmuma Pielikumā esošo e-pastu saraksti, secināms, ka Knauf/Norgips mērķis bija nodrošināt to, ka TC gala patērētājiem nav zemākas par iepirkuma cenām, t.i., nav zemākas par cenām, par kurām mazumtirgotājs precīši iepirka no Knauf/Norgips jeb A cenu, kā arī tuvinātas ICS norādītajām ITC. Šis mērķis tika īstenots, vienojoties ar mazumtirgotājiem par noteikta TC līmeņa ievērošanu.
- 331 TC līmeņa uzturēšana tostarp tika panākta, Knauf nosūtot mazumtirgotājiem cenu lapas, kurās doti dažādi nosaukumi cenām – rekomendētās, ieteicamās, minimālās, A cenas u.c., kuras Knauf izmantoja kā atskaites punktu, lai vienotos ar mazumtirgotāju par noteikta TC līmeņa uzturēšanu, padarot mazumtirgotāju cenas paredzamas un caurskatāmas Knauf ražoto preču izplatīšanas tirgū. TC Lietuvā apskatītajos gadījumos tika rēķinātas, jau ņemot vērā sagaidāmo mazumtirgotāja peļņu, lai panāktu, ka mazumtirgotāji ir ieinteresēti nepārdot preces zem iepirkuma jeb A cenas. Savukārt Norgips, komunicējot ar mazumtirgotājiem, sniedza informāciju par bāzes cenām, vienlaicīgi veicot kontroli, lai tie TC Norgips produkcijai plauktā mazumtirgotāju veikalos nebūtu zem iepirkuma cenas (bāzes cenas).
- 332 Lai gan vairumtirgotājs var veikt nesaistošas TC rekomendācijas, t.i., vairumtirgotājs ir tiesīgs noteikt maksimālo vai ieteicamo TC ar nosacījumu, ka vienošanās dalībnieki šādi slēptā veidā ar savu faktisko rīcību neievieš noteiktu vai minimālo TC, ņemot vērā Lietuvā analizēto Knauf/Norgips rīcību, kā arī novērtējot Lietuvā iegūtos pierādījumus kopsakarā, nav konstatējams, ka Knauf/Norgips kā vairumtirgotājs sniedza nesaistošas TC cenu rekomendācijas mazumtirgotājiem. Turklāt TC līmeņa fiksēšana ir konstatējama ne tikai gadījumos, kad iegūtie pierādījumi liecina par tiešu cenu līmeņa fiksēšanu, bet arī tajos gadījumos, kad tiek uzturēts minimālais TC līmenis, kas tiek ievērots.
- 333 Rekomendējamo vai ieteicamo cenu saistošo raksturu vairumtirgotājs var panākt, pamudinot mazumtirgotāju vai izdarot spiedienu uz mazumtirgotāju ievērot noteiktu līmeni TC, piemēram,

vairumtirgotājam brīdinot mazumtirgotāju par piegāžu pārtraukšanu, ierobežošanu vai dažādu atlaižu nepiešķiršanu/anulēšanu, ja mazumtirgotājs neievēros rekomendētās TC, apsolut labākus piegādes nosacījumus, ja mazumtirgotājs ievēros rekomendētās TC vai piešķirot mazumtirgotājam preču atlaidi, ja mazumtirgotājs ievēros rekomendētās TC. Objektīvais šāda nosacījuma mērķis ir izslēgt mazumtirgotāja vēlmi iesaistīties aktīvā cenu konkurencē un atturēt mazumtirgotāju no TC samazināšanas, reaģējot uz citu konkurentu rīcību tirgū.

- 334 Atbilstoši Lietā iegūtajiem pierādījumiem, TC noteiktā līmeņa neievērošanas gadījumā, Knauf/Norgips “vainīgajam” mazumtirgotājam prasīja paskaidrojumus, izteica pārmetumus vai konkrētajam mazumtirgotājam nosūtīja e-pastu, kas saturēja informāciju par šī mazumtirgotāja [neatbilstošo] plaukta cenu, ar mērķi panākt tās atbilstību vienošanās rezultātā noteiktajam TC līmenim. Tāpat Knauf/Norgips brīdināja par sankcijām, ja TC netiks ievērots.
- 335 Papildus, motivējot mazumtirgotājus ievērot TC noteikto līmeni, Knauf/Norgips tiem norādīja jau aprēķinātu uzcenojumu. Ja mazumtirgotājs ievēroja ITC, vairumtirgotājs piešķīra bonusus par cenu ievērošanu vai kompensēja “zaudējumus” jeb apgrozījuma samazinājumu cenu celšanas rezultātā vai gadījumā, ja citi mazumtirgotāji īslaicīgi neievēroja noteikto TC līmeni. Tāpat Knauf/Norgips atbalstīja mazumtirgotāju savstarpējo TC kontroli, aktīvi reaģējot uz informāciju par pieļautajām atkāpēm no TC noteiktā līmeņa.
- 336 Šāda veida un līdzīgas darbības, pat ja tās izteiktas aicinājuma formā, ar mērķi kontrolēt mazumtirgotāju rīcību, liecina, ka rekomendējamo jeb ieteicamo TC līmenis bija saistošs, tā saistošo raksturu arī apstiprina mazumtirgotāju reakcija uz Knauf/Norgips rīcību. Tādējādi Lietā vērtētās Knauf/Norgips darbības bija vērstas uz TC fiksēšanu, kur Knauf/Norgips uzskatāmas par vienošanās ar mazumtirgotājiem par noteikta līmeņa TC noteikšanu un uzturēšanu iniciatorēm un veicinātājām.

7.2.2. Mazumtirgotāju rīcība aizliegtas vienošanās īstenošanā

- 337 Lietā esošie pierādījumi apstiprina, ka mazumtirgotāji bija ieinteresēti vienoties ar Knauf/Norgips par TC noteikta līmeņa noteikšanu un uzturēšanu Knauf/Norgips precēm un arī rīkojās atbilstoši tai. No Lietas materiāliem izriet, ka vairumtirgotāji sniedza saistošus TC ieteikumus mazumtirgotājiem ar mērķi uzturēt noteiktu TC līmeni, savukārt mazumtirgotāji šādus ieteikumus ņēma vērā – t.i., no Lietas materiāliem izriet, ka mazumtirgotāji ar savu rīcību / darbībām darīja zināmu vairumtirgotājam savu nodomu vairumtirgotāja ieteiktās TC piemērot. Tādējādi starp vairumtirgotājiem un mazumtirgotājiem tika panākts vienots nodoms (vienošanās) par noteiktu, tostarp minimālu, TC līmeni tirgū. Proti, mazumtirgotājam norādot, ka viņš akceptē noteikto TC līmeni un veiks cenu izmaiņas, šāda atbilde ir uzskatāma par piekrišanu TC līmeņa uzturēšanai (fiksēšanai). Potenciāla iekšēja apņemšanās neatkarīgi no šīs piekrišanas piemērot zemākas cenas, nekā vienošanās rezultātā ir akceptēts, nav ietekmes uz vienošanās konstatēšanu.
- 338 Mazumtirgotāju interese vienoties bija saistīta ar iespēju iegūt noteiktu uzcenojumu no Knauf/Norgips preču pārdošanas, par ko tie tika informēti, kā arī bonusus par minimālā TC līmeņa ievērošanu, ņemot vērā, ka Norgips/Knauf izveidotajā sistēmā faktiski visi labumi caur dažādām atlaidēm, bonusiem, kompensācijām nonāca mazumtirgotāju rīcībā, kas vienlaikus ierobežotas konkurences rezultātā netika novirzīti gala patērētājiem (ne atlaides, ne bonusi netiek vērsti uz to, lai tos iegūtu gala patērētāji). Turklāt ņemot vērā, ka caur ICS Knauf uzrādīja arī mazumtirgotāja sagaidāmo peļņas līmeni tā ražotajām precēm, mazumtirgotājiem bija paļāvība, ka arī citi mazumtirgotāji ir piekrituši ievērot vairumtirgotāja noteikto cenu līmeni. KP ieskatā pretējā gadījumā nav saprātīgi no vairumtirgotāja puses piedāvāt garantētu peļņas līmeni, tādējādi atbrīvojot mazumtirgotāju no neatbilstošas (peļņu nenesošas) cenas/cenu līmeņa piemērošanas pienākuma.
- 339 Turklāt mazumtirgotāji arī sistemātiski pārbaudīja savu konkurentu cenas un par rezultātiem informēja Knauf/Norgips, šādā veidā aktīvi iesaistoties Knauf/Norgips ieviestās sistēmas

atbalstīšanā un uzturēšanā. Atsevišķos gadījumos konstatējams, ka mazumtirgotāji bija gatavi akceptēt iesaistīšanos ITC līmeņa ievērošanā, ja arī pārējie mazumtirgotāji noteikto TC līmeni ievēros. Visaktīvāk TC līmeņa uzturēšanā iesaistījās Depo, kurš ar savām darbībām palīdzēja panākt nepieciešamo kontroli Knauf pār mazumtirgotājiem vienošanās ievērošanā. Depo veica monitoringus ar mērķi fiksēt TC līmeni un par rezultātiem ziņoja Knauf. Gadījumos, ja Knauf nespēja panākt, ka mazumtirgotājs dažu dienu laikā atgriežas vienošanās rezultātā nodibinātajā TC līmenī, Depo bija tiesīgs samazināt TC, vienlaikus joprojām saņemot atlaidi no Knauf. Tādējādi, ja kāds mazumtirgotājs neievēroja cenas un Knauf nespēja atrisināt šo jautājumu, Depo bija tiesīgs Knauf/Norgips precēm samazināt TC, turpinot saņemt bonusu.

- 340 Savukārt mazumtirgotāju atsaukšanās uz cita mazumtirgotāja cenām, kā arī spēja un vēlme no Knauf/Norgips pieprasīt un ietekmēt tā koriģējošu rīcību attiecībā uz citu cenām, parāda, ka vertikālā TC līmeņa uzturēšana ietver arī acīmredzamu horizontālo aspektu ar mērķi nodrošināt visaptverošu cenu līmeņa fiksēšanas sistēmu. Proti, ņemot vērā, ka bija sagaidāma vairumtirgotāja rīcība, kas saistīta ar katras atsevišķi panāktās vienošanās pieminēšanu vairumtirgotāja sarunās ar citiem mazumtirgotājiem, šādas vertikāla līmeņa vairumtirgotāja sarunas ar mazumtirgotājiem liecina par horizontālu koordināciju starp mazumtirgotājiem, kuru panāk vairumtirgotājs, bet kuras ietvaros mazumtirgotājs ņem daļību, dodot savu piekrišanu.
- 341 Tādējādi no Lietā vērtētajām Knauf/Norgips darbībām / rīcības secināms, ka to mērķis bija panākt saskaņotas TC politikas īstenošanu visā tirgū, un Knauf/Norgips sagaidīja no mazumtirgotājiem piekrišanu šādai rīcībai. Katram mazumtirgotājam bija skaidrs, ka no viņa tiek sagaidīta noteikta rīcība attiecībā uz TC noteikšanu, turklāt vairumtirgotājs šo informāciju piemēros attiecībā uz visu tirgu. Līdz ar to Knauf/Norgips un mazumtirgotāju aizliegta vertikālā vienošanās ir neatraujami saistīta ar Knauf/Norgips veicināto mazumtirgotāju aizliegtu karteļa vienošanos par noteikta TC līmeņa ievērošanu un uzturēšanu. Knauf/Norgips, aktīvi veicinot un ietekmējot mazumtirgotāju rīcību, kas vērsta uz TC minimālā līmeņa ievērošanu, un mazumtirgotājiem to akceptējot, kā arī konsekventi informējot Knauf/Norgips par konkurentu atkāpēm no šīs vienošanās un sagaidot aktīvu rīcību, starp Knauf/Norgips un mazumtirgotājiem tika panākta kopēja izpratne un vienota sistēma par TC noteikta līmeņa uzturēšanu Knauf/Norgips precēm tirgū. Vienošanās ietvaros kontroli pār TC minimālā līmeņa ievērošanu veica ne tikai Knauf/Norgips, bet arī katrs mazumtirgotājs atsevišķi, par novirzēm ziņojot Knauf/Norgips un pieprasot veikt darbības minimālā TC līmeņa atjaunošanai.
- 342 Lai konstatētu konkurentu saskaņotu rīcību, nav nepieciešams konstatēt šīs rīcības tiešu saskaņošanu starp konkurentiem divpusēju vai daudzpusēju kontaktu ceļā. Saskaņota rīcība var tikt panākta arī bez tieša kontakta konkurentu starpā, piemēram, savstarpējai saziņai izmantojot trešo personu. To apstiprina gan EST prakse²³⁵, gan arī Eiropas Komisijas pamatnostādnes sniegtās atziņas, kas apliecina, ka informācijas apmaiņa starp konkurentiem var notikt gan tiešā, gan netiešā veidā, otrā gadījumā starpniecībai izmantojot trešās personas kā, piemēram, kopēju preču piegādātāju, kopēju aģentūru (piemēram, tirdzniecības apvienību), tirgus izpētes organizācijas vai mazumtirgotājus²³⁶.
- 343 Tirgus dalībniekiem ir tiesības patstāvīgi pielāgoties konkurentu pastāvošajai vai paredzamajai rīcībai, tomēr tas nenozīmē, ka ir pieļaujami tieši vai netieši konkurentu savstarpējie kontakti, kuru mērķis vai sekas ir konkurentu rīcības ietekmēšana tirgū vai tās tirgus stratēģijas atklāšana konkurentiem²³⁷. Tāad informācijas apmaiņu var uzskatīt par saskaņotu darbību, ja tā mazina tirgus stratēģisko nenoteiktību, atvieglojot slepenu vienošanos. Ar stratēģiskās informācijas apmaiņu konkurentu starpā tiek sasniegta konkurentu darbību koordinācija, jo tas būtiski palielina tirgus caurskatāmību un citu konkurentu darbību paredzamību, kā arī samazina

²³⁵ Sk., Pirmās instances tiesas 08.07.2008. spriedumu lietā T-99/04, *AC Treuhand*. Šādu praksi EST ir apstiprinājusi arī turpmāk – AC Treuhand II lietā (EST 22.10.2015. spriedums lietā C-194/14)

²³⁶ Komisijas paziņojums. Pamatnostādnes par Līguma par Eiropas Savienības darbību 101.panta piemērojamību horizontālās sadarbības nolīgumiem [2011] OJ C 11/01, 55.papagrāfs

²³⁷ Sk. EST 16.12.1975. spriedumu apvienotajās lietās 40/73 un citi, *Suiker Unie*, 173. un turpmākie punkti

konkurentu pieņemto komerciālo lēmumu neatkarību tirgū, rezultātā izslēdzot konkurenci to starpā.²³⁸

- 344 Ievērojot minēto, nav nepieciešams iegūt pierādījumus par tiešiem kontaktiem starp mazumtirgotājiem, lai to rīcību kvalificētu kā saskaņotas darbības. Pietiek konstatēt, ka mazumtirgotāju savstarpējā sapratne un rīcības koordinācija tiek īstenota ar trešās personas, š.g. Knauf/Norgips starpniecību, ar mērķi panākt minimālā TC līmeņa ievērošanu. Iebildumam, ka Lietas dalībnieku informācijas apmaiņa par TC attiecas uz plaukta cenām, kas ir publiski pieejama informācija un tādējādi nav uzskatāma par sensitīvu informāciju, nav izšķirošas nozīmes, jo ar pierādījumiem Lietā ir apstiprināts, ka šādas rīcības mērķis ir Lietas dalībnieku rīcības koordinācija, lai panāktu minimālā TC līmeņa ievērošanu. Pati informācijas nodošana un sagaidīšana, ka tiks ietekmēta konkurējoša mazumtirgotāja rīcība, lai tas pieturētos pie iepriekš noteiktās sistēmas, liecina par tirgus stratēģijas saskaņošanu, lai tirgū tiktu uzturēts noteikts minimālās TC līmenis, tādējādi mazinot motivāciju mazumtirgotājiem savstarpēji konkurēt.
- 345 No Lietā iegūtās informācijas konstatējams, ka vienošanās rezultātā tirgū bija panākta savstarpējā sapratne starp mazumtirgotājiem par sistēmas darbību, t.i., ka visi ievēro noteiktu minimālo TC līmeni. Savukārt, gadījumā, ja kāds no mazumtirgotājiem novirzījās no sistēmas, neievērojot noteikto minimālo TC līmeni, par šādu rīcību citi mazumtirgotāji ziņoja Knauf, no kura tika sagaidīta aktīva rīcība – novērst novirzi no sistēmas un panākt TC paaugstināšanu vienošanās rezultātā panāktajā minimālajā cenu līmenī.
- 346 Situācijā, kad karteļa vienošanās dalībniekiem nav tiešu kontaktu, ir nozīme tam, ka karteļa vienošanās dalībnieks apzinās, ka ir citi sistēmas dalībnieki un ka tā informācijas apmaiņa ar trešo personu ietekmēs karteļa darbību²³⁹. Proti, būtiska ir apzināšanās, ka nodotā informācija tiks nodota arī tālāk²⁴⁰. Tāpat aizliegtas vienošanās konstatēšanā nozīme ir vienotai gribai ar citiem lietas dalībniekiem rīkoties tirgū noteiktā veidā²⁴¹. Veidam vai formai, kādā šī griba tiek pausta, nav izšķirošas nozīmes²⁴² un katrā konkrētajā gadījumā tā var atšķirties. Konkrētajā gadījumā Lietas materiāli pierāda, ka visi mazumtirgotāji ir apzinājušies to dalību vienotā sistēmā, ko detalizēti apliecina e-pastu sarakstes, kuru ietvaros viena mazumtirgotāja atsūtīto e-pastu par nepieciešamību “sakārtot sistēmu” Knauf pārsūta tālāk citam mazumtirgotājam, ar mērķi panākt tā rīcības izmaiņas²⁴³. Tāpat Lietā iegūtie pierādījumi norāda uz mērķi, ar kādu mazumtirgotāji vēršas pie Knauf un ziņo par citu mazumtirgotāju cenām – panākt, ka sistēma turpina netraucēti darboties un nav atkāpes no šīs sistēmas²⁴⁴, tādējādi mazumtirgotāji apzinās, ka to rīcība ietekmēs karteļa vienošanās darbību. Šādu apstiprinājumu un paļāvību mazumtirgotājiem sniedz arī Knauf atbildes, reaģējot uz mazumtirgotāju iebildumiem par pieļauto atkāpi no noteiktā TC līmeņa²⁴⁵.

²³⁸ Sk. Komisijas paziņojums. Pamatnostādnes par Līguma par Eiropas Savienības darbību 101.panta piemērojamību horizontālās sadarbības nolīgumiem [2011] OJ C 11/01, 65.-68., 86.papgrāfs

²³⁹ Līdzīgu teoriju EK ir attīstījusi lietā COMP/39.188 (EK 15.10.2008. lēmums lietā COMP/39188, *Bananas (Dole case)*), kuras ietvaros, ja viens no lietas dalībniekiem, kurš bija karteļa dalībnieks un bija informēts, ka viņa konkurents un arī vienotā karteļa dalībnieks apmainās ar informāciju ar vēl trešo kartelī iesaistīto lietas dalībnieku, nebūtu iesniedzis pieteikumu iecietības programmas ietvaros, EK būtu piemērojusi šim lietas dalībniekam lielāku naudas sodu. Ņemot vērā, ka trešais kartelī iesaistītais lietas dalībnieks nebija informēts par visu karteļa apmēru, proti, par visiem uzņēmumiem, kas ņem dalību šajā kartelī, viņam tika piemērots zemāks naudas sods. Minētais parāda, ka uzņēmuma atbildības apmērs par karteli ir atkarīgs no viņa informētības par karteļa darbību.

²⁴⁰ Līdzīgu ideju savā nolēmumā ir ietvērusi Lielbritānijas konkurences apelācijas tiesa lietā 1022/1/1/03 JJB Sports plc v Office of Fair trading [2004] CAT 17, 141.rindkopa.

²⁴¹ EST 08.07.1999. spriedums lietā C-49/92 P *Anic Partecipazioni*, *Recueil*, 79. un 112. punkts; Pirmās instances tiesas 26.10.2000. spriedums lietā T-41/96 *Bayer*, 67. un 173. punkts, un 27.09.2006. spriedumu apvienotajās lietās T-44/02 OP, T-54/02 OP, T-56/02 OP, T-60/02 OP un T-61/02 OP *Dresdner Bank* 53.-55. punkts.

²⁴² EST sprieduma lietā T-99/04, *AC Treuhand*, 131.punkts.

²⁴³ Sk., piemēram, e-pastu Nr.78 un saistītos e-pastus Nr.79. un Nr.80, kā arī e-pastu saraksti Nr.82.

²⁴⁴ Sk., piemēram, e-pastu Nr.34, Nr.145 un Nr.150.

²⁴⁵ Sk., piemēram, e-pastu Nr.64.

- 347 Lai gan visbiežāk karteļa vienošanās, kas tiek īstenotas caur trešo personu, veicina tiešie konkurenti²⁴⁶, tomēr arī ražotājiem var būt interese un aktīva loma konkurentu vienošanās īstenošanā. Konkurences, tostarp, cenu konkurences samazināšana un garantēta peļņas līmeņa nodrošināšana palielina konkrēta ražotāja preces izplatīšanas pievilcību mazumtirgotājiem. Ņemot vērā, ka ražotāji, jo īpaši ir ieinteresēti sadarboties ar lielākajiem mazumtirgotājiem, kas ir nozīmīgs to preču noieta kanāls, tie var būt ieinteresēti ņemt dalību karteļa vienošanās, lai stabilizētu šādas vienošanās un nodrošinātu to ilgtspēju. Šādā veidā ražotājs var novērst mazumtirgotāju agresīvas cenu konkurences risku, kas var ietekmēt TC apmērus²⁴⁷. Vienlaikus, neatkarīgi no aktivitātes, ar kādu trešā persona iesaistījies karteļa vienošanās²⁴⁸, ja šī persona ir organizējusi vai veicinājusi karteli, tā ir atbildīga par šādu konkurences tiesību pārkāpumu²⁴⁹.
- 348 Lietā iegūtā informācija liecina par šādas lomas attiecināmību uz Knauf/Norgips. Knauf/Norgips ne tikai bija TC noteikta līmeņa ievērošanas sistēmas izveidotājs, bet visā sistēmas darbības laikā aktīvi iesaistījās tās uzturēšanā, gan kontrolējot noteikto cenu līmeni, gan arī aktīvi reaģējot uz mazumtirgotāju iebildumiem. Lietā nav pierādījumi, kas liecinātu par kāda no Lietas dalībniekiem norobežošanos no konstatētās vienošanās par TC noteiktā līmeņa ievērošanu. Ņemot vērā iepriekš minēto, Lietas dalībnieki ir pieļāvuši KL 11.panta pirmajā daļā noteikto aizliegtas vienošanās pārkāpumu, kas izpaužas kā karteļa vienošanās.

VIII LIETAS DALĪBNIEKU VIEDOKĻI

- 349 Pēc Paziņojuma nosūtīšanas KP saņēma Kesko, TNK un Depo viedokli Lietā. KP izvērtēja viedokļos ietvertos argumentus un šīs nodaļas ietvaros sniedz savu vērtējumu tiem, sākotnēji atspoguļojot tos argumentus, kuri Lietas dalībnieku viedokļos ir līdzīgi un atkārtojas, bet nodaļas beigās – sniedzot vērtējumu uz papildu atsevišķajiem Lietas dalībnieku viedokļiem.
- 350 Papildus KP norāda, ka KP nav pienākuma ietvert un atspēkot visus Lietas dalībnieku sniegtos viedokļus un argumentus pilnā apjomā. Lēmumā ir norādīti tikai tie argumenti, kuriem ir nozīme Lietā – kuri ir būtiski un kuri spēj ietekmēt attiecīgo tiesisko situāciju²⁵⁰. Līdz ar to KP nesniedz savu vērtējumu par visiem viedokļos ietvertajiem argumentiem.

8.1. Lietas dalībnieku kopējo viedokļu izvērtējums

- 351 **Lietas dalībnieki iebilduši, ka KP nepamatoti novērtējusi Lietas dalībnieku darbības kā konkurences tiesībām neatbilstošas, kā arī nepareizi novērtējusi Lietā vērtētās komunikācijas patiesos mērķus. KP secinājumi ir vispārīgi un Lietā veiktais novērtējums ir balstīts uz pieļāvumiem un apgalvojumiem, ko neapstiprina konkrēti pierādījumi. Tāpat KP secinājumos nav viena konkrēta formulējuma par to, kā apgalvotais pārkāpums izpaužas.**
- 352 KP norāda, ka Lietā vērtētās Lietas dalībnieku objektīvās darbības, kas izriet no Lietā iegūtajiem pierādījumiem, nerada šaubas par aizliegtas vienošanās esamību Lietas dalībnieku starpā par cenu līmeņa fiksēšanu vertikālā un horizontālā līmenī attiecībā uz lēmumā aprakstītajām precēm. Lēmumā aprakstīto sistēmu, kuras mērķis bija noteikta cenu līmeņa uzturēšana lēmumā aprakstītajām precēm mazumtirgotāju veikalos, Lietas dalībnieki bija akceptējuši un tai pielāgojušies, Lietas dalībniekiem tā bija skaidra, tāpat bija skaidri un saprotami Lietas dalībnieku starpā panāktās sistēmas darbības principi un kopīgais mērķis, kuru visi Lietas dalībnieki vēlējās sasniegt.

²⁴⁶ Lieta 1022/1/1/03 JJB Sports plc v Office of Fair trading [2004] CAT 17, 141.rindkopa.

²⁴⁷ Sk. Patrick Van Cayseele, Simon Miegielsen. Hub and spoke collusion by embargo. KU Leuven Center for Economic studies discussion paper series, 25 (2014).

²⁴⁸ Sk., piemēram, EST 08.07.2008. spriedumu lietā T-99/04, *AC Treuhand*, 131.punkts.

²⁴⁹ Turpat, 7.parágrāfs.

²⁵⁰ Skat. AT 14.05.2009. sprieduma lietā Nr.SKA-59/2009, 10.punktu.

- 353 Lietas dalībnieki Lietuvā iegūto informāciju vērtējuši atrauti, novērtējot katra e-pasta teikumu atsevišķi un neņemot vērā citu informāciju, to saturošo teikumu uzbūvi un saturisko jēgu. Tāpat KP ieskatā Lietas dalībnieki skaidro e-pastus atbilstoši vēlamajam subjektīvajam iznākumam, t.sk., “pievienojot informāciju, kas e-pastā nav rakstīta” (un bieži pretrunā ar citiem saistītiem pierādījumiem) vai, kas neizriet no e-pastā norādītā vai citiem saistītajiem e-pastiem.
- 354 Savukārt KP Lietuvā esošos pierādījumus vērtē pēc to nesagrozīta satura un patiesās nozīmes, gan analizējot katra atsevišķā pierādījuma saturu un attiecināmību uz Lietuvu, gan arī kopsakarā ar pārējo Lietuvā esošo informāciju un pierādījumiem. Tā rezultātā Lietas dalībniekiem tika nosūtīts Paziņojums, ka Lietuvā ir iegūta informācija, kas nepieciešama lēmuma pieņemšanai un VI un VII sadaļā ir norādīta gan pārkāpuma kvalifikācija, kā arī detalizēti skaidrots, kā pārkāpums ir izpaudies, kādi bijuši Lietas dalībnieku mērķi, realizējot aizliegtas vienošanās, gan norādot apkopojošos, gan arī individuālus secinājumus.
- 355 KP paskaidro, ka pārkāpumu var pierādīt ne tikai ar tiešiem pierādījumiem, kas ir Lietuvā apkopotī, bet arī ar netiešām norādēm, ar nosacījumu, ka tās ir objektīvas un saskanīgas²⁵¹. Saskaņoto darbību vai nolīgumu esamība vairākumā gadījumu ir jāizsecina no virknes sakrītību un pazīmju, kuras, skatītas kopā un nepastāvot citam loģiskam izskaidrojumam, var veidot pierādījumu par konkurences noteikumu pārkāpumu²⁵². Turklāt šādos gadījumos konkurenci uzraugošajai iestādei nākas vairāk analizēt fragmentārus un izsētus faktus un bieži rekonstruēt noteikta notikuma detaļas dedukcijas slēdziena ceļā.²⁵³ Tādējādi visi Lietuvā esošie apstākļi ir izvērtējami to kopsakarā, jo, raugoties uz katru nepilnīgu apstākli atsevišķi, kopējais secinājums var veidoties greizs²⁵⁴, jo novērtējot apstākļus Lietuvā, ņemama vērā faktisko apstākļu loģiskā saikne²⁵⁵.
- 356 Attiecībā uz Lietas dalībnieku kopīgo mērķi, norādāms, ka Lietas dalībnieku nolūki un izpausmes ir nepārprotami aprakstītas Lietas sākotnējos elektroniskajos pierādījumos, kā arī lēmums, tā pielikums un Lietas materiāli identificē konkrētus pierādījumus (t.sk., e-pastus), kas atklāj Lietas dalībnieku pret konkurenci vērstās darbības un tādējādi pierāda pret konkurenci vērsto mērķi. Līdz ar to KP pamatoti Lietas ietvaros secinājusi, ka pierādījumi Lietuvā kā kopums nevis katrs atsevišķi atklāj Lietas dalībnieku pret konkurenci vērsto mērķi, ņemot vērā, ka tā vai cita dokumenta kā pierādījuma nozīme ir novērtējama visu Lietas apstākļu kontekstā.²⁵⁶
- 357 Turklāt aizliegtas vienošanās visbiežāk ir slēptas, ņemot vērā to, ka Lietas dalībnieki apzinās to aizliegto raksturu un sekas, kas var iestāties, šādu vienošanos atklājot. Tāpēc nodoms fiksēt cenu līmeni un ievērot šo noteikto cenu līmeni reti kad ir izteikts tiešā veidā ar dokumentāriem pierādījumiem e-pastā vai tā pielikumā, vai citos dokumentos. Nodoms visbiežāk ir izsecināms no konkrētās Lietas apstākļiem un pierādījumiem kopumā, t.i., lielākajā daļā gadījumu pret konkurenci vērstu darbību vai nolīgumu pastāvēšana ir jāizsecina no noteikta skaita sakrītību un norāžu, kuras, skatītas kopā un nepastāvot citam loģiskam izskaidrojumam, var veidot pierādījumu par konkurences pārkāpumu²⁵⁷. Tātad par aizliegtu vienošanos esamību parasti liecina netieši pierādījumi, dažādu, savstarpēji saistītu faktu un apstākļu sakrītība, to kopums. Tādējādi Lietuvā tiek vērtēts iegūtās informācijas kopums, nevis tikai epizodiskas situācijas.
- 358 **Lietas dalībnieki norāda uz to, ka savstarpējā komunikācija vēsta uz izdevīgākas iepirkuma cenas saņemšanu no vairumtirgotāja un informēšana par konkurentu cenām ir arī attaisnojama – tās ir publiski pieejamas cenas, par kurām tiek sniegta informācija un šādu komunikāciju raksturo mazumtirgotāja mērķi panākt labvēlīgāku iepirkuma**

²⁵¹ EST 21.01.2016. spriedumu lietā C-74/14, *E-Turas*, 37.punkts

²⁵² EST 17.09.2015. spriedums lietā C-634/143 P, *Total Marketing Services*, 26.punkts un tajā minētā judikatūra

²⁵³ AT 17.02.2012. spriedums lietā Nr.SKA-31/2012, *Informācijas Tehnoloģiju Fonds*, 11.punkts un AT 23.08.2012. rīcības sēdes lēmums lietā Nr.SKA-793/2012, *Informācijas Tehnoloģiju Fonds*, 8.punkts.

²⁵⁴ AT 17.02.2012. spriedums lietā Nr.SKA-31/2012, *Informācijas Tehnoloģiju Fonds*, 14. un 16. punkts.

²⁵⁵ AT 29.04.2011. spriedums lietā Nr.SKA-100/2011, *Aizputes ceļinieks*, 16.punkts.

²⁵⁶ EST 21.09.2006. spriedums lietā Nr.C-105/04P, *FEG*, 93.punkts;

²⁵⁷ EST 21.09.2006. sprieduma lietā C-105/04 P, *Nederlandse Federatieve Vereniging voor de Groothandel op Elektrotechnisch Gebied*, 94. un 135.punkts.

cenu.

- 359 KP noraida, ka Lietas dalībnieku savstarpējā komunikācija bija tikai saistīta ar vēlmi saņemt no vairumtirgotāja zemākas iepirkuma cenas. Lietā vērtētā komunikācija – savu un citu mazumtirgotāju cenu sūtīšana un diskusijas par tām, bija balstīta uz vienotu mērķi visiem mazumtirgotājiem ievērot Knauf/Norgips noteikto cenu līmeni. Tādējādi gan Knauf, gan Norgips varēja paredzami un caurskatāmi plānot savu komercdarbību, savukārt mazumtirgotāji izslēdza savstarpēju, ievērojamu cenu konkurenci. Katram mazumtirgotājam, ievērojot noteikto cenu līmeni, cenas tirgū diametrāli neatšķiras un ienākumus no aizliegtas vienošanās gūst visi. Šādas sistēmas ietvaros visiem Lietas dalībniekiem bija lielākas iespējas vienmērīgi un prognozējami plānot savu komercdarbību, kā rezultātā, darbojoties vispārīgi saskaņotā cenu pielāgošanas sistēmā, tika mazināts mazumtirgotāju savstarpējais konkurences spiediens.
- 360 Līdz ar to e-pastu saturs, neliecina par Lietas dalībnieku vēlmi panākt sev izdevīgākas iepirkuma cenas no Knauf/Norgips. Turklāt no šīm sarakstēm šāds nodoms neizriet ne tieši, ne netieši. KP pierādījumu novērtējumu apstiprina gan Lietā esošās komunikācijas intensitāte, gan arī saziņā izmantotā vārdiskā izteiksme un saturiskā nozīme, vienlaikus interpretējot pierādījumus kopsakarā.
- 361 KP arī paskaidro, ka pat ja ar Lietā vērtēto informācijas apmaiņu papildu bez jau KP augstāk konstatētā bija plānots sasniegt arī citus, leģitīmus mērķus²⁵⁸, piemēram, tikai un vienīgi ievērojot savu cenu politiku, veikt citu mazumtirgotāju cenu monitoringus un par rezultātiem informēt vairumtirgotāju ar mērķi samazināt savu iepirkuma cenu, vai arī vispārīgi – ar iebildumiem vērsties pie vairumtirgotāja ar mērķi saņemt mazākas iepirkuma cenas, tas neatbrīvo Lietas dalībniekus no atbildības par mērķiem un attiecīgi īstenotām darbībām, kas vērstas uz konkurences ierobežošanu. Tādējādi mazumtirgotāju vēlme panākt sev izdevīgākas iepirkuma cenas neattaisnotu to rīcību, nosūtot vai arī saņemot informāciju par cita konkurenta cenām plauktā ar mērķi nepārtraukti piedalīties aizliegtajā vienošanās vai arī pieprasot cenu ievērošanu vai norādot, ka cenām jāatbilst noteiktai un konkrētai cenai, TC jeb mazumtirgotāja plaukta cenas nedrīkst būt mazākas par preču iepirkuma cenām, TC ir neatbilstoša u.c. Ievērojot minēto, Lietā pamatoti Lietas dalībnieku darbībās konstatēts konkurenci ierobežojošs mērķis – cenu konkurences ierobežošana attiecībā uz Knauf/Norgips izplatītajam precēm.
- 362 **Lietas dalībnieki Kesko²⁵⁹ un Depo²⁶⁰ norādīja, ka KP nav vērtējusi, ka mazumtirgotāju cenu izmaiņas varēja būt saistītas ar izmaiņām iepirkumu cenās u.c. komerciāliem apsvērumiem, t.sk. peļņas apmēru un pārdošanas stratēģiju.**
- 363 KP paskaidro, ka minētajiem iebildumiem nav nozīmes šajā Lietā iegūto pierādījumu kontekstā, atbilstoši kuriem ir pierādīts, ka Lietas dalībnieku savstarpējā komunikācija ietekmēja cenu veidošanos mazumtirgotāju veikalos, uzturot noteiktu TC līmeni. Lietā ir izvērtēta aizliegta vienošanās par minimālā TC līmeņa noteikšanu un noteikta TC līmeņa uzturēšanu. Piegādātājs ir tiesīgs paaugstināt iepirkuma cenu un mazumtirgotājs ir tiesīgs attiecīgi paaugstināt savu TC. Tāpat KP piekrīt, ka cenu izmaiņas var būt saistītas ar komerciāliem apsvērumiem. Taču vienošanās pusēm nav tiesību vienoties par noteikta vai minimālā TC līmeņa fiksēšanu. Tā kā Lietā ir iegūti pierādījumi, ka starp piegādātāju un mazumtirgotājiem pastāvēja aizliegta vienošanās par minimālā TC līmeņa fiksēšanu un noteikta TC līmeņa uzturēšanu un šī aizliegtā vienošanās faktiski arī tika pildīta, turklāt panākot koordināciju starp mazumtirgotājiem arī horizontālā līmenī, nav nozīmes tam, vai mazumtirgotāji bija spiesti paaugstināt cenas arī iepirkuma cenu paaugstinājuma dēļ.
- 364 **Lietas dalībnieki norāda, ka atbildību par noteiktu rīcību nevar izsecināt no e-pastiem, kuru adresāts ir kāds no Lietas dalībniekiem, taču Lietā nav pierādījumu, ka attiecīgais Lietas dalībnieks būtu sniedzis atbildi uz to. Šādu vienpusēju rīcību nevar kvalificēt kā pierādījumu vienošanās esamībai. Tāpat par vienpusēju komunikāciju uzskatāma**

²⁵⁸ EST 20.11.2008. spriedums C–209/07, *Beef Industry Development Society*, 21.rindkopa.

²⁵⁹ Kesko Viedoklis Nr.1, Lietas 44.sējums, 30.lp. (otrā puse).

²⁶⁰ Depo Viedoklis, Lietas 43.sējums, 121.lp. (otrā puse).

informācija, kas fiksēta Knauf un mazumtirgotāja tikšanās protokolos, kas nekad nav savstarpēji parakstīti un tikuši gatavoti tikai, lai iegūtu precīzu informāciju par Knauf sarunās izteiktajiem piedāvājumiem.

- 365 KP ieskatā, lai pierādītu saskaņotu darbību eksistenci, nav nepieciešams, ka konkurents ir formāli apņēmis attiecībā uz vienu vai dažiem citiem (konkurentiem) rīkoties zināmā veidā vai konkurenti ir vienojušies par to turpmāko rīcību tirgū. Ir pietiekami, ka konkurents ar savu paziņojumu par plānotu rīcību ir izslēdzis vai vismaz ir būtiski samazinājis neskaidrību par uzvedību, kuru gaidīt no cita tirgū. Saskaņotas darbības jēdziens ietver sevī divpusēju kontaktu eksistenci. Šis apstāklis izpildās tad, kad viens konkurents atklāj tā nākotnes nodomus vai rīcību citam, kad pēdējais to lūdz vai, vismaz akceptē šādu informācijas apmaiņu²⁶¹. Tāpat saskaņoto darbību kontekstā arī pasīvie dalības pārkāpumā veidi ir līdzdalība pārkāpumā. Piemēram, ja tiek nosūtīta konkrēta informācija par nepieciešamo rīcību tirgū, uzskatāms, ka tirgus dalībnieki ir vienojušies, ja konstatēts, ka viens tirgus dalībnieks ir paziņojis par rīcību tirgū, bet pēdējais to pieņēmis, no tās nenorobežojoties. Informēšanas prezumpciju informācijas saņēmējs var atspēkot, piemēram, pierādot, ka attiecīgais paziņojums nav saņemts vai nav ticis aplūkots vai arī informācijas nosūtītājam ir izteikts tiešs un skaidrs iebildums²⁶². Ņemot vērā, ka no pierādījumiem Lietā neizriet Lietas dalībnieku aktīva norobežošanās, kas turklāt būtu skaidra un nepārprotama, KP noraida šos iebildumus.
- 366 Atbildības par aizliegtas vienošanās pārkāpumu piemērošanas priekšnoteikums nav pierādījumi par to, ka ir notikusi detalizēta darbības noteikumu apspriešana vai pierādījumi par tiešu un vienlīdz regulāru kontaktu starp katru no Lietas dalībniekiem esamība. Pārkāpuma kvalifikāciju nevar ietekmēt fakts, ka Lietas dalībnieks e-pastus ar konkrētu saturu ir tikai saņēmis, sūtījis vai arī pārsūtījis. Aizliegti ir jebkādi tieši vai netieši kontakti starp komercsabiedrībām, kuru mērķis vai sekas ir konkurentu rīcības tirgū saskaņošana vai ietekmēšana. Tādējādi izšķirošais apstāklis ir pušu gribu sakritība (vienotība), un ne vienošanās formai, ne līgumisku sodu (sankciju) vai piemērošanas pasākumu pastāvēšanai nav nozīmes.
- 367 Ievērojot minēto, nav nepieciešams, lai Lietas dalībnieks vienlaicīgi e-pastā būtu saņēmis, piemēram, ICS, kurā ietvertas tiešas norādes par cenu līmeņa noteikšanu/ievērošanu un arī, piemēram, konkrētā Lietas dalībnieka sagatavotu rīkojumu par cenu maiņu vai sniedzis skaidru atbildi, ka cenas tiks mainītas. It sevišķi, ja tas pēc tam ir monitorējis citu konkurentu cenas, sūtījis (iebildumus) Knauf/Norgips, norādījis, ka tā cenu pacelšana ir atkarīga no tā, vai citi mazumtirgotāji paceļ cenas, mainījis cenas pēc Knauf/Norgips saņemtiem iebildumiem, sniedzis informāciju e-pastā par mazumtirdzniecības cenu kopumā saskaņotības nepieciešamību vai citādi rīkojies, kas norāda uz konkrētu rīcības modeli, kas jau iepriekš vērtēts Lietas dalībnieku starpā utt. Iepriekš minētais attiecināms arī uz Depo viedokli, ka rekomendējamo cenu ievērošana nav pielīgta Depo un Knauf piegādes līgumos.
- 368 Tāpat KP norāda, ka par Lietas dalībnieku vienpusēju rīcību nevar tikt uzskatīti pierādījumi, kas ar zināmu regularitāti un ar līdzīgu saturu un mērķi tiek savstarpēji sūtīti citiem Lietas dalībniekiem, turklāt skaidri norāda uz minēto Lietas dalībnieku nolūkiem. KP šādiem neatkarīgiem faktu apkopojumiem piešķir lielāku ticamību, kaut arī tie atspoguļojas vairumtirgotāja-mazumtirgotāja e-pastā vai viena tirgus dalībnieka iekšējā sarakstē, ņemot vērā, ka saskaņā ar vispārīgajiem nosacījumiem, kas attiecas uz pierādījumu novērtēšanu, pārbaudot pierādījuma attiecināmību uz Lietu, ņemama vērā tā izcelsme, apstākļi, kādos šis pierādījums ticis sastādīts, personas, kurām šis pierādījums ir adresēts, un pierādījuma saturs²⁶³. Pretēji Depo paustajam viedoklim, KP norāda, ka tikšanās protokoliem nav jābūt abpusēji parakstītiem, lai tos Lietā uzskatītu par pierādījumiem, turklāt KP atkārtoti norāda, ka Lietā ir iegūti vairāki tikšanās protokoli, kas attiecīgi netiktu katru reizi sūtīti, ja tajos atspoguļotās sarunas un panāktās vienošanās vienošanās nebūtu notikušas. KP rīcībā esot vēl citiem

²⁶¹ Skat. AT 29.06.2009. spriedumu lietā Nr.SKA-234/2009, *Stats u.c.*, 24.punktu.

²⁶² Sk., piemēram, EST 21.01.2016. spriedumu lietā C-74/14, *E-Turas*, 41. un 48.punkts.

²⁶³ EST 15.03.2000. spriedums apvienotajā lietā Nr.T-25/95, *Cimenteries*, 1053. un 1838.rindkopa

pierādījumiem, Lietuvā ir pamats uzskatīt, ka šādas tikšanās ir notikušas un tikšanās protokolos iekļautie jautājumi ir apspriesti. Turklāt, tas atbilst Lietas dalībnieku kopējiem sadarbības principiem, kas konstatēti Lietuvā.

- 369 **Lietas dalībnieki norāda, ka Lietuvā nav pierādījumu par to, ka mazumtirgotāju starpā pastāvētu saskaņota rīcība par ziņošanu Knauf ar nolūku kontrolēt cenu izmaiņu sinhronumu. Turklāt nav tāda konkrēta brīža, kad Lietas dalībnieki – mazumtirgotāji pārdeva preces par vienādām cenām.**
- 370 KP paskaidro, ka Lietuvā nav izšķirošas nozīmes tam, vai mazumtirgotāju starpā pastāvēja saskaņota rīcība ar mērķi kontrolēt cenu izmaiņu sinhronumu. Lietas ietvaros aprakstītais pārkāpums ir izpaudies kā cenu līmeņa (prioritāri – minimālā) uzturēšana, nevis identisku cenu savstarpēji sinhrona noteikšana konkurentu veikalos. Tādējādi KP norāda, ka šajā Lietuvā netiek vērtēts tas, vai tika piemērotas vienādas cenas un vienlaicīgi ar citiem mazumtirgotājiem, bet gan aizliegta vertikāla vienošanās, nosakot cenu līmeni mazumtirgotājiem, kā arī ar aizliegta kartēļa vienošanās, ierobežojot savstarpēju konkurenci ar plaukta cenām. Savukārt tas, ka pielāgošanās panāktajam cenu līmenim nenotika vienlaicīgi, neietekmē atbildības noteikšanu.
- 371 Tas, ka kāds no Lietas dalībniekiem īslaicīgi neievēro vienošanos un izmanto informāciju par tās esamību savā labā, nenozīmē, ka aizliegta vienošanās nepastāv vai ir pārtraukta. Lietas dalībnieki – mazumtirgotāji, pat ja to rīcība ir saskaņota, joprojām ir konkurenti, no kuriem katrs atsevišķi jebkurā brīdī ir ieinteresēts un gatavs izmantot pārējo Lietas dalībnieku disciplīnu (to, kuri ievēro noteikto cenu līmeni), lai samazinātu savas plaukta cenas un tādējādi spētu palielināt savu tirgus daļu.²⁶⁴ Papildus par Lietas dalībnieku t.sk. mazumtirgotāju mērķi, piedaloties aizliegtā vienošanās, KP jau ir izteikusies lēmuma VI un VII sadaļā.
- 372 **Lietas dalībnieki Kesko un Depo norādījuši, ka paziņojumā un Lietas materiālos nav pierādījumu par pārkāpuma turpinātību. Paziņojumā nepamatoti konstatēts vienots un turpināts pārkāpums, kura ilgums aptver visu Lietuvā vērtēto periodu.**
- 373 KP paskaidro, ka prioritāri vienota un turpināta pārkāpuma jēdziens konkurences tiesībās tiek vērtēts kontekstā ar noilguma termiņu piemērošanu. Vienlaikus, tostarp ievērojot nacionālo, konkurences tiesību piemērošanas procesuālo regulējumu, lai konstatētu vienota un turpināta pārkāpuma esamību, nozīme ir tam, vai attiecībā uz konkrētu Lietas dalībnieku attiecināmās darbības ir vienotas savā raksturā un mērķī, ar kādu šīs darbības ir veiktas. Tāpat pārkāpuma vienotais raksturs izriet no aizliegtas vienošanās katra dalībnieka īstenotā mērķa identiskuma – viena ekonomiskā mērķa, kas kavē, ierobežo vai deformē konkurenci. Tas vien, ka tirgus dalībnieks pārkāpuma norises laikā pielāgo savu rīcību, mainot darbību izpaušmes, neizslēdz vienota un turpināta pārkāpuma konstatēšanu, ja veikto darbību mērķis joprojām ir panākt vienota pārkāpuma īstenošanu.
- 374 Konkrētajā gadījumā no pierādījumiem Lietuvā neizriet, ka kādā no Lietuvā vērtētā perioda brīžiem būtu konstatējams atšķirīgs mērķis, kuru Lietas dalībnieki censtos sasniegt ar savām darbībām, vai atšķirīgas metodes, kuras Lietas dalībnieki izmantotu, lai šo mērķi sasniegtu. Visā Lietuvā esošajā periodā Lietas dalībnieku vienots un prioritārs mērķis ir bijis fiksēt konkrētu cenu līmeni mazumtirdzniecībā (veikalos) Knauf/Norgips izplatītajām precēm. Šī vienotā mērķa realizēšanu arī apliecina Lietuvā iegūtie pierādījumi. Savukārt neapmierinātība ar citu Lietas dalībnieku panāktajām, iespējams, labvēlīgākām un izdevīgākām vienošanām ar preču vairumtirgotāju, un darbības, kas tiek veiktas, lai šādu gadījumu skaitu ierobežotu, nav uzskatāmas par atšķirīgu mērķi, kuru Lietas dalībnieki ir centušies sasniegt. Turklāt arī šajā gadījumā tās joprojām ir mērķētas uz kopējā plāna īstenošanu.
- 375 Visbeidzot fakts, ka laika periodā, kuru aptver pārkāpums, mainās atsevišķo darbību, kas ir pārkāpuma pamatā, intensitāte, neizslēdz vienota turpināta pārkāpuma konstatēšanu. Tāpat vienota turpināta pārkāpuma konstatēšanu neietekmē pierādījumu trūkums par pārkāpuma esamību noteiktos periodos, ciktāl Lietas dalībnieka atbildība tiek konstatēta par tiem

²⁶⁴ EST 15.06.2005. spriedums lietā Nr.T-71/03, *Tokai Carbon*, 74.-75.pārgrāfs.

periodiem, attiecībā uz kuriem iestādes rīcībā ir pierādījumi par šī Lietas dalībnieka darbību pārkāpumā. Līdz ar to, konstatējot Lietas dalībnieku dalību vienotā un turpinātā pārkāpumā, pārkāpuma periodā neieskaitot 2008.gadu, neizslēdz vienota un turpināta pārkāpuma konstatēšanu.

- 376 **Lietas dalībnieki Depo un Kesko norādījuši, ka praksē pārkāpuma pastāvēšanu atzīst tikai gadījumos, kad tirgus dalībnieks novēro darbības, kurām piemīt acīmredzami pret konkurenci vērsts raksturs. Nav pamats prasīt norobežošanas no pasākumu kopuma, kuru Lietas dalībnieks neatpazīst kā pārkāpumu. Līdz ar to nevar aktīvu nenorobežošanas interpretēt kā piekrišanu pārkāpumam un par to piemērot atbildību.**
- 377 KP noraida, ka šajā Lietā vērtētā Lietas dalībnieku savstarpējā komunikācija varētu kļūdaini no Lietas dalībnieku puses interpretēta kā tāda, no kuras neizriet acīmredzamais pret konkurenci vērsta mērķis. To apstiprina, piemēram, e-pasts Nr.172 attiecībā uz Kesko, e-pasts Nr.82, 83 attiecībā uz Depo. Tāpat faktisku zināšanu par konkurences tiesībām esamība nav priekšnoteikums, lai konstatētu konkurences tiesību pārkāpumu, neatkarīgi no tā, vai līdzīgu apstākļu novērtējuma rezultātā pārkāpums ir ticis konstatēts iepriekš citās Lietās. To apstākļu un pierādījumu, kas konstatēti šajā Lietā, kontekstā KP apšaubā, ka Lietas dalībnieki nav sapratuši, ka to rīcība ir vērsta uz cenu līmeņa noteikšanu un uzturēšanu, kas ir pretrunā brīvas konkurences principiem. Lietas dalībnieku apzināšanos par to, kādi riski ir saistīti ar šajā Lietā vērtētajiem apstākļiem, apliecina arī e-pasti Nr.157 – 159. To ņemot vērā, nav nozīmes, vai Lietas dalībnieki ir apzinājušies, ka šādu rīcību var kvalificēt kā KL 11.panta pirmās daļas pārkāpumu.
- 378 Savukārt attiecībā uz norobežošanas norādāms, ka argumentam par distancēšanos no pārkāpuma nav nozīmes, ņemot vērā, ka gan Depo, gan Kesko noliedz tā dalību aizliegtā vienošanās un norāda uz tās neesamību. Argumentam par norobežošanas no pārkāpuma ir nozīme tajos gadījumos, kad konkrētā argumenta autors atzīst tā dalību vienošanās, no kuras tas ir aktīvi norobežojies.
- 379 **Kesko ieskatā²⁶⁵ KP nav pierādījusi vienošanās faktisko izpildi. Savukārt Depo iebildusi, ka KP bija jāpārliedz par to, ka notika reālas cenu izmaiņas, lai secinātu, ka Depo ir sekojis ieteiktajām cenām un tādējādi attiecībā uz Depo būtu konstatējams KL 11. panta pirmās daļas pārkāpums.**
- 380 KP paskaidro, lai konstatētu KL 11. panta pirmās daļas pārkāpumu, nav nepieciešams, lai tirgus dalībnieku panāktā vienošanās, kuras mērķis ir ierobežot konkurenci, būtu faktiski izpildīta. Proti, lai vienošanās noteikumi būtu piemēroti vai īstenoti²⁶⁶. Ja atsevišķos gadījumos Lietas dalībnieks līdz galam nav ievērojis vienošanās nosacījumus un kādā brīdī, pretēji cita Lietas dalībnieka norādēm, nav nodrošinājis noteiktā plaukta cenu līmeņa uzturēšanu, tad šādi apstākļi neietekmē konkurences tiesību pārkāpuma konstatēšanu *per se* vai šo gadījumu izslēgšanu no konkurences tiesību pārkāpuma tvēruma. Šādi gadījumi arī neliecina par to, ka ar attiecīgo Lietas dalībnieku nav bijis iespējams vienoties, bet gan par situāciju, kur drīzāk Lietas dalībnieks ir vēlējis izmantot pastāvošo sistēmu savā labā, lai gūtu atsevišķo labumu²⁶⁷.
- 381 Turklāt, atkarībā no vienošanās rakstura un vispārējā satura, izdala vienošanās “pēc mērķa” un vienošanās “pēc sekām”. Konkurenci ierobežojoša mērķa konstatācija ļauj atsevišķi nepierādīt negatīvo ietekmi uz konkurenci pēc sekām, jo negatīvo seku iestāšanos var prezumēt dēļ augstās varbūtības mērķa ierobežojumiem spēt negatīvi ietekmēt konkurenci tirgū. Līdz ar to noteikta veida tirgus dalībnieku vienošanās formas jau pēc sava rakstura var tikt uzskatītas par

²⁶⁵ Kesko Viedoklis Nr.1 44.sējums 27.lp. (40.p.).

²⁶⁶ EK 24.09.2004. lēmums lietā Nr.COMP/37750, *French Beer* (vienošanās netika piemērota, taču tās mērķis acīmredzami bija konkurences ierobežošana), EST 11.01.1990. spriedums lietā Nr.C-277/87, *Sandoz* (lai gan konkrētais nosacījums netika piemērots, tā mērķis bija konkurences ierobežošana).

²⁶⁷ EST spriedums lietā Nr.T-327/94, *SCA Holding*, 118.rindkopa. Tāpat sk. EK 11.06.2002. lēmuma lietā COMP/36.571/D-1, *Austrian banks — “Lombard Club”*, 530. un 540.rindkopa.

- kaitējošām normālas konkurences funkcionēšanai.²⁶⁸ Tirgus dalībnieku vienošanās pēc mērķa tādā mērā rada kaitējumu konkurencei, ka var uzskatīt, ka to seku pārbaude nav vajadzīga²⁶⁹.
- 382 Turklāt sekas var būt gan faktiskas, gan arī potenciālas. KL 11.panta pirmajai daļai ir aptverošs mērķis vērsties pret konkurenci ierobežojošām vienošanās neatkarīgi no to reālajām sekām. Seku, tostarp potenciālo seku, vērtēšana šajā gadījumā ir instruments, lai izprastu vienošanās būtību (neatkarīgi vai no tā ir konkurenci ierobežojoša pēc mērķa, vai pēc sekām), nevis novērtētu jau radītu kaitējumu konkurencei²⁷⁰.
- 383 No Lietas materiāliem izriet, ka Lietas dalībnieku mērķis acīmredzami bija fiksēt un visiem ievērot/uzturēt noteikto cenu līmeni Knauf / Norgips izplatītajām precēm. Šāds bija katra atsevišķā Lietas dalībnieka mērķis, gan arī kopējais mazumtirgotāju mērķis, kuru apstiprina Lietas dalībnieku savstarpējā kontrole, uzraudzība un Knauf / Norgips brīdināšana un informēšana par citu Lietas dalībnieku atkāpšanos no kopīgā mērķa. Ņemot vērā minēto, nav nepieciešams izvērtēt vienošanās ietekmi uz konkrēto tirgu (vienošanās sekas). Līdz ar to, lai piemērotu atbildību par Lietā konstatēto aizliegtu vienošanos, Lietas izpētē ir pietiekami izvērtēt vienošanās mērķi bez īpašas tās seku izvērtēšanas²⁷¹. Ievērojot minēto, Lietas kontekstā nav nozīmes Lietas dalībnieku iebildumiem par seku izvērtējuma neesamību vai tam, ka nav pietiekamu pierādījumu par vienošanās faktisko izpildi.

8.2. Kesko viedokļu²⁷² izvērtējums

- 384 **Kesko iebildusi²⁷³, ka Lietā ir piemērojami nosacījumi, kas attiecas uz noilguma termiņu atbildības piemērošanai un naudas soda noteikšanai. Kesko ieskatā noilguma termiņu piemērošana pamatota ar Regulu 1/2003²⁷⁴.**
- 385 Pretēji šiem iebildumiem, KP tam nepiekrīt. Pirmkārt, Regula 1/2003 izdota ar mērķi, lai nodrošinātu vienveidību Līguma par Eiropas Savienības darbību (LESD) normu piemērošanā, tostarp, nodrošinot nepieciešamās pilnvaras Eiropas Komisijai izmeklēt un konstatēt LESD iekļautos konkurences tiesību pārkāpumus²⁷⁵. Ciktāl tas attiecas uz dalībvalstu pilnvarām, Regula 1/2003 neatspoguļo procedūru, kādā pieņemami dalībvalstu nacionālie lēmumi, tostarp ievērojot nacionālās procesuālās autonomijas principu.
- 386 Turklāt Regulas 1/2003 VII sadaļa sniedz specifisku norādi, ka uz pilnvarām, kas piešķirtas Eiropas Komisijai, attiecas noilguma termiņi. No Regulas 1/2003 neizriet, ka minētie nosacījumi aptvertu arī dalībvalstu nacionālo regulējumu un būtu saistoši tām, it sevišķi, ņemot vērā dažādās dalībvalstīs pastāvošās atšķirīgās procedūras, kuru ietvaros tiek piemērotas konkurences tiesības.
- 387 Otrkārt, noilguma termiņu neattiecināmību uz atbildības piemērošanu par konkurences tiesību pārkāpumiem apstiprinājusi arī Augstākā tiesa²⁷⁶, norādot, ka normas, kas attiecas uz Eiropas Komisijas pilnvarām uzlikt naudas sodu vai piemērot citas sankcijas par konkurences noteikumu pārkāpšanu, neattiecas uz attiecīgām dalībvalstu konkurences iestāžu pilnvarām. Augstākā tiesa arī sniegusi skaidrojumu, ka šādos gadījumos ir piemērojams nacionālais

²⁶⁸ EST 14.03.2014. spriedums C-32/11, *Allianz Hungária Biztosító*, 35.rindkopa.

²⁶⁹ EST 30.06.1966. spriedums 56/65, *LTM*, 359.-360.rindkopa; EST 20.11.2008. spriedums C-209/07, *Beef Industry Development Society*, 15.rindkopa; EST 14.03.2014. spriedums C-32/11, *Allianz Hungária Biztosító*, 34.rindkopa.

²⁷⁰ AT 29.12.2015. spriedums Nr.SKA-8/2015, *Maxima Latvija*, 14.punkts.

²⁷¹ Skat. AT 29.06.2009. spriedumu lietā Nr.SKA-234/2009, *Stats, u.c.*, 20.punkts.

²⁷² KP 22.05.2017. saņēma Kesko viedokli Lietā (Viedoklis Nr.1) un Kesko 10.07.2017. viedokli Lietā (Viedoklis Nr.2), Lietas 44. sējums, 1.-35.lp. un Lietas 44.sējums, 85.-120.lp.

²⁷³ Kesko Viedokļa Nr.1 16., 21. un 24.rindkopa, 3.lp., kā arī Viedokļa Nr.2 2.-4.rindkopa, 85.lp.

²⁷⁴ Padomes 16.12.2002. Regula (EK) Nr.1/2003 par to konkurences tiesību īstenošanu, kas noteikti Līguma 81. un 82.pantā (turpmāk – Regula 1/2003).

²⁷⁵ Sk. Regulas 1/2003 preambulas 11.rindkopu.

²⁷⁶ AT 27.08.2013. rīcības sēdes lēmums lietā Nr. SKA-652/2013, *KaimS*, 6.punkts.

regulējums un konkrēti Sodu noteikumu kārtība²⁷⁷. Taču joprojām arī šis regulējums neizslēdz soda piemērošanu un līdz ar to – atbildības noteikšanu.

- 388 Treškārt, pretēji Kesko iebildumiem, KP nesaskata šķēršļus konkrētajā gadījumā atsaukties uz Augstākās tiesas praksi, kas iedibināta rīcības sēdes lēmumā. Atsakoties ierosināt kasācijas tiesvedību, Augstākās tiesas šaubas par sprieduma tiesiskumu un neesošo nozīmi judikatūras veidošanās attiecās uz Lietas izskatīšanas rezultātu, kas sasniegts zemākas instances tiesā, taču ne visiem zemākas instances tiesas spriedumā ietvertajiem aspektiem. Tas vien, ka apgabaltiesas kļūda attiecībā uz atsevišķiem secinājumiem nav novedusi pie nepareiza rezultāta, nerada pienākumu Augstākajai tiesai sniegt saistošu juridisku novērtējumu par tiesību normu interpretāciju un piemērošanu tikai ierosinātas kasācijas tiesvedības ietvaros.
- 389 Visbeidzot KP kritiski vērtē Kesko iebildumu, ka Augstākās tiesas secinājums²⁷⁸ ir saistošs tikai piemērojot Regulā Nr.2988/74²⁷⁹ ietverto tiesisko regulējumu. Normas, uz kurām Administratīvā apgabaltiesa²⁸⁰ atsaukusies nolēmumā, un tās, kas ietvertas Regulas 1/2003 25.pantā, ir identiskas²⁸¹. Savukārt Augstākās tiesas rīcības sēdes lēmumā ietvertais secinājums nepārprotami ir attiecināms uz noilguma institūtu, nevis specifiski – Regulu 2988/74.
- 390 **Kesko viedokļos vairākkārt izteikusi argumentus par elektroniskajiem pierādījumiem, norādot, ka to analīze un attiecināmība uz Kesko ir kļūdaina.**
- 391 Kesko viedokļa Nr.1 9.-52.lp. ir reproducētas e-pasta vēstuļu sarakstes, kur katras sarakstes beigās ir atspoguļots Kesko viedoklis par konkrēto saraksti. Kesko vairākumā gadījumu norāda, ka Kesko sarakstē nav iesaistīta vai arī Lietā nav pierādījumu, ka uz Kesko adresēto e-pastu Kesko būtu atbildējusi vai rīkojusies saskaņā ar šajā e-pastā norādīto. Tāpat Kesko norādījusi, ka daļa e-pastu tieši ilustrē Kesko rīcību, kas pretēja vienošanās nosacījumiem²⁸² vai arī e-pastu saturā nav indikāciju par pārkāpumu un Kesko komunikācija vērsta uz īpašās, īslaicīgas iepirkumu cenas nodrošināšanu akcijas vajadzībām Kesko veikalos. Kesko norāda, ka KP nav pierādījumu par Kesko ierosinātu vai vismaz uzturētu sarunu par cita mazumtirgotāja cenām²⁸³.
- 392 KP nepiekrīt un uzskata par nepamatotiem Kesko iebildumus. Lietā ir apkopota plaša elektroniskā sarakste par laika posmu no 2005.gadam līdz 2015.gadam, kur aktīvu dalību ir ņēmusi tieši Kesko. Jo īpaši tieša, precīza un skaidra komunikācija ir bijusi sākotnējos Lietā vērtētajos periodos, 2005., 2006. un 2007.gadā, piemēram, e-pasti Nr.1., Nr.3 un Nr.10 (saistīts ar Nr.9, Nr.11 un Nr.11a), kur sarakstē tiek lietoti spilgti, konkrēto situāciju tirgū raksturojoši apzīmējumi kā – *pārdošanas cena ir noteikta, par rekomendējamo cenu ievērošanu tiek piešķirta atlaide un, kas attiecas uz cenām, tad tās nevar būt zemākas par iepirkuma cenām* u.c. Turklāt tieši sākotnējie e-pasti ir tie, par kuriem Kesko nav sniegusi savu viedokli.
- 393 Attiecībā uz periodu no 2009.gada, ko Kesko komentējusi, KP norāda, ka no e-pasta Nr.23 nepārprotami izriet, ka pastāv diskusija par to, kurš no uzņēmumiem pārdod precī zem pašizmaksas. Pretēji Kesko piedāvātajai interpretācijai, KP ieskatā šī e-pasta saturs neliecina par Kesko vēlmi panākt sev izdevīgākas iepirkuma cenas no Norgips. Turklāt no šīs sarakstes šāds nodoms neizriet ne tieši, ne netieši, jo arī Kesko nezināja, kurš tas ir. Savukārt, pārbaudot e-pasta Nr.25 saturu, kopsakarā ar pārējiem pierādījumiem Lietā, redzama skaidra Kesko interese par Depo cenām. No minētā e-pasta neizriet, ka e-pasts būtu attiecināms uz Kesko cenām vai Kesko iepirkuma cenām no Norgips.
- 394 No 2010.gada e-pasta sarakstes Nr.84 nepārprotami izriet TNK cenu labošana, norādot/atbildot

²⁷⁷ Sk. Noteikumu Nr.796 25.punktu.

²⁷⁸ AT 27.08.2013. rīcības sēdes lēmums lietā Nr. SKA-652/2013, *KaimS*, 6.punkts.

²⁷⁹ Padomes 26.11.1974. regula Nr. 2988/74 attiecībā uz noilguma termiņiem procesuālās darbībās un sankciju piemērošanā atbilstīgi Eiropas Ekonomikas kopienas transporta un konkurences noteikumiem.

²⁸⁰ AA 05.04.2013. spriedums lietā Nr.A43014911, *KaimS*, 12.punkts.

²⁸¹ Pieņemot Regulu 1/2003, lai netiktu paralēli atšķirīgā veidā piemēroti nosacījumi, kas attiecas uz noilgumu, ar mērķi precizēt tiesisko regulējumu Regula 2988/74 tikusi grozīta, lai novērstu tās piemērošanu jautājumiem, uz kuriem attiecas Regula 1/2003, un turpmāk pēdējā iekļaujami nosacījumi par noilguma termiņiem.

²⁸² E-pasts Nr.172.

²⁸³ Piemēram e-pasts Nr.139 (saisīts ar Nr.138.). e-pasts Nr.156, e-pasts Nr.196.

Knauf, ka cenas ir/būs nomainītas un ka tās būs apmēram tādas pašas kā citam konkurentam – Kesko, kas šīs savas plaukta cenas pirms tam nosūtījis Knauf. Turklāt šī e-pastu sarakste arī apliecina sistēmas darbības efektivitāti, ņemot vērā TNK tūlītējo reakciju uz cita mazumtirgotāja jau piemērotajām plaukta cenām, kā arī faktu, ka Knauf konkrētās plaukta cenas iegūst arī no paša mazumtirgotāja, kas tālāk tiek izmantots, lai ietekmētu pārējos mazumtirgotājus mainīt esošās plaukta cenas. Savukārt par e-pastu Nr.80 (saistīts ar Nr.78, Nr.79) Kesko sniegtais skaidrojums nav loģisks un ticams. Nav racionāla un saimnieciski pamatota rīcība, Kesko palīdzot savam tiešajam konkurentam Depo tā iepirkuma cenu samazināšanā, turklāt caur Knauf pasakot paldies Depo darbiniekam [Depo].

- 395 Par 2011.gadu KP paskaidro, ka šajā gadījumā Kesko iebildumi nav pamatoti un neizriet no Lietā esošo pierādījumu kopuma. E-pasts Nr.113 apstiprina, ka Kesko ir darījis zināmu Knauf savu nākotnes plaukta cenu vai vismaz to, ka tā tiks nomainīta uz augstāku, iekļaujoties noteiktajā Knauf/Norgips cenu līmenī. Ņemot vērā Kesko Viedokli Nr.1 norādīto attiecībā uz citiem līdzīga satura e-pastiem (t.sk., 2011.gada), tad KP viedoklis norādīts 402.rindkopā.
- 396 Par 2012.gadu un attiecībā uz e-pastu Nr.139 (saistīts ar Nr.138) KP paskaidro, ka nav būtisks Kesko iesaistes veids sarakstē, bet gan fakts, ka Kesko ir saņēmis no vairumtirgotāja informāciju par to, kāda rīcība sekos no Norgips. Minētā e-pastu sarakste nepārprotami apstiprina, ka tiek sniegta informācija par saistoši ievērojamo cenu līmeni [minimālā plaukta cena]. Gadījumā, ja minētais cenu līmenis netiks ievērots, tiks piemērotas atbilstošas sankcijas. Šāda un līdzīga sarakste darbojas arī kā disciplinēšanas rīks ne tikai attiecībā uz Kesko, bet arī uz citiem mazumtirgotājiem, kas saņem šādus vai līdzīgus e-pastus, pat, ja konkrētas atbildes no pierādījumiem Lietā neizriet.
- 397 Par 2013.gadu un pārbaudot e-pastu Nr.156 – gan tā nosaukumu, gan saturu, KP norāda, ka nav pamatots Kesko iebildums, ka e-pasts attiecas uz vēsturiskām cenām. Pierādījumi novērtējami ne tikai formāli, bet arī ņemot vērā to saturu un mērķi, kuru plānots sasniegt ar konkrēto informāciju. Savukārt attiecībā uz savstarpēji saistītajiem e-pastiem Nr.157, Nr.158 un Nr.159 KP norāda, ka skaidrojums par to, ka no e-pasta izrietoša noteikta satura informācija nav attiecināma uz konkrēta Lietas dalībnieka rīcību, ja šis dalībnieks nav e-pasta adresāts, vērtējama kritiski. Šajā gadījumā KP nav šaubu, ka, ievērojot kopējos Lietas apstākļus un iegūtos pierādījumus Lietā, arī šie e-pasti ir attiecināmi uz Kesko veiktajām darbībām.
- 398 Attiecībā uz Kesko viedokli par 2013.gada e-pastu Nr.172, KP paskaidro, ka īslaicīgās nesaskaņas mazumtirgotāju starpā, jo kāds no mazumtirgotājiem nav piemērojis noteikto cenu līmeni, apliecina aizliegtas vienošanās piemērošanu. Tāpat minētā sarakste apliecina, ka Kesko bija pilnībā informēts par nepieciešamību monitorēt konkurentu plaukta cenas ar mērķi panākt, ka nenotiek ilglaicīgas atkāpšanās no panāktās vienošanās – sistēmas, kuras ietvaros notiek minimālā fiksētā cenu līmeņa ievērošana, kas ir ne zemāka par iepirkuma cenām. KP ieskatā šādas reakcijas nebūtu, ja vienošanās nepastāvētu.
- 399 Papildus KP nepiekrīt Kesko iebildumam, ka sarakstes starp Kesko un Knauf/Norgips var raksturot kā pircēja un pārdevēja “kaulēšanos par cenu” to savstarpējos darījumos. No Lietā esošajiem pierādījumiem secināms tieši pretējais (skatīt, piemēram, 2013.gada e-pastu saraksti Nr.172) – mazumtirgotājam ir skaidri darbības principi, skaidra sistēma, kurā tas ņem dalību, un ir skaidri zināms, kādiem nolūkiem pēc būtības var izmantot citu mazumtirgotāju plaukta cenas, kā arī tas, kādā līmenī jābūt Lietas dalībnieku – mazumtirgotāju plaukta cenām.
- 400 Tāpat par pastāvošo situāciju tirgū un cenu līmeņa ievērošanu 2014.gadā liecina e-pasts Nr.196, kur Knauf informē Rautakesko Igaunijā par Knauf un Kesko tikšanos Rīgā pēc nepilnas nedēļas. Iepriekš minētajā e-pastā ir norādīta panāktās vienošanās – sistēmas darbība un īstenošana.
- 401 Ņemot vērā Kesko argumentus attiecībā uz 2015.gada e-pastiem un citiem līdzīga satura e-pastiem, KP norāda, ka Kesko apgalvojumi no e-pasta satura, tēmas vai tā pielikuma neizriet. Piemēram, e-pasts Nr.198, kur iespējamās akcijas norises laiks ir trīs mēneši no aprīļa līdz jūnijam, vai arī e-pasts Nr.238 par maija akciju, no kura teksta izriet fakts un nolūks, kas nav

attiecināms uz akcijas produktiem. Tāpat e-pasts Nr.172, kur no e-pasta satura izriet, ka ne tikai tiek apspriestas akciju nosacījumi, bet arī citas tēmas, tostarp tāda informācija, kas ietilpst pārkāpuma tvērumā. KP jau iepriekš skaidroja, ka pierādījumi novērtējami ne tikai formāli, vērtējot e-pasta nosaukumu, bet arī ņemot vērā e-pasta saturu un mērķi, kuru plānots sasniegt ar konkrēto informāciju.

- 402 **Kesko norādījusi, ka vairākas sarakstes Lietā liecina par Kesko atturēšanos pakļauties norādījumiem par TC vai rīcību saskaņot ar konkurentiem – Nr.110, 116, 129, 160.**²⁸⁴
- 403 KP nepiekrīt šādam Kesko viedoklim, jo, vērtējot pierādījumus Lietā kopsakarā nevis atrauti, KP secina, ka katrs mazumtirgotājs ir pieturējies pie vienošanās rezultātā panāktā plaukta cenu līmeņa ievērošanas. Tas, ka epizodiski mazumtirgotāji atkāpjas no vienošanās, nerada pamatu tam, lai vienošanās nebūtu konstatējama. Šādu īslaicīgu novirzi un attiecīgi sekojošu citu Lietas dalībnieku plānoto rīcību attiecībā uz konkrēto tirgus dalībnieku, apliecina arī e-pasts Nr.116, Nr.160, Nr.172. Atkārtoti aicinājumi “sakārtot sistēmu” u.tml. neizskanētu no Lietas dalībnieku puses, ja nepastāvētu paļaušanās, ka šādas un līdzīgas situācijas arī tiek sakārtotas, t.i., tiek atkārtoti panākts, ka uzturamais cenu līmenis tiek ievērots un plaukta cenas tiek mainītas/pielāgotas atbilstoši noteiktajam plaukta cenu līmenim un kopējai sistēmai – piemēram, e-pasts Nr.80 (saistīts ar Nr.78 un Nr.79).
- 404 Attiecībā uz e-pastu Nr.110 KP norāda, ka Kesko arguments ir pretrunā TC līmenim tirgū 2011.gadā. Turklāt noteikta cenu līmeņa fiksēšanā nozīme ir nevis cenai, kas precīzi atbilst rekomendācijai, bet gan Lietas dalībnieka reakcijai uz Knauf sniegto rekomendāciju, ņemot vērā, ka katra mazumtirgotāja sadarbība ar Knauf bija balstīta uz atšķirīgiem sadarbības nosacījumiem, kas ietekmēja šī Lietas dalībnieka nosakāmo cenu plauktā un sagaidāmo, piemērojamo cenu līmeni.
- 405 Pretēji Kesko uzskatam, ka e-pasts Nr.160 apliecina Kesko atturēšanos no cenu līmeņa ievērošanas, šāda e-pasta interpretācija neizriet no pārējo pierādījumu kopuma. E-pasts Nr.160, pirmkārt, apstiprina, ka Lietas dalībnieku starpā pastāvēja savstarpēja sapratne par panāktās vienošanās par cenu līmeņa uzturēšanu esamību. Proti, Krūza norāde apstiprina, ka pienākums Lietas dalībniekiem ievērot TC līmeni ir saistošs. Turklāt šis iebildums norāda uz Krūza vēlmi panākt, ka Knauf veic darbības ar mērķi disciplinēt pārējos Lietas dalībniekus. Otrkārt, redzams, ka turpmākie e-pasti Lietā, tos hronoloģiski novērtējot, parāda, ka pēc e-pastā Nr.160 aprakstītās situācijas Knauf nosūtīja konkrētu rekomendāciju attiecībā uz mini GKB (e-pasts Nr.169), kā rezultātā Kesko veica cenu izmaiņas²⁸⁵.
- 406 KP arī paskaidro, ka tas, ka kāds no Lietas dalībniekiem neievēro vienošanos un izmanto informāciju par tās esamību savā labā, nenozīmē, ka aizliegta vienošanās nepastāv vai ir pārtraukta. Lietas dalībnieki – mazumtirgotāji, pat ja to rīcība ir saskaņota, joprojām ir konkurenti, no kuriem katrs atsevišķi jebkurā brīdī ir ieinteresēts un gatavs izmantot pārējo Lietas dalībnieku disciplīnu (to, kuri ievēro noteikto cenu līmeni), lai samazinātu savas plaukta cenas un tādējādi spētu palielināt savu tirgus daļu. Tādējādi Lietas dalībnieks, neraugoties uz panākto vienošanos, pat, ja vienlaikus cenšas īstenot savus mērķus, mēģina izmantot aizliegto vienošanos savā labā²⁸⁶.
- 407 KP norāda, ka Knauf rekomendācijas/norādījuma izstrāde ietekmēja mazumtirgotāju uzvedību 2009.gadā (un turpmākajos gados), jo radīja paredzamību par konkurentu rīcību un šādā veidā tika ietekmēta mazumtirgotāju rīcība, nosakot TC līmeni mazumtirgotāju veikalos Knauf/Norgips izplatītajām precēm. Šādus secinājumus apstiprina Lietā iegūtā e-pastu sarakste. KP norāda arī, ka Lietā iegūtā un analizētā informācija saistībā ar cenu līmeni 2013.gadā pierāda, ka pēc Knauf ICS izstrādāšanas mazumtirgotāji paaugstināja cenas līdz vienošanās rezultātā uzturētajam cenu līmenim.

²⁸⁴ Kesko Viedoklis Nr.1, Lietas 44.sējums, 40.rindkopa, 27.lp.

²⁸⁵ Kesko 02.09.2016. vēstule Nr.46/L/16, Lietas 31.sējums, 26.lp. (otrā puse).

²⁸⁶ Pirmās instances tiesas 14.05.1998. spriedums lietā T-308/94, *Cascades*, 230.rindkopa .

- 408 **Kesko norādījusi²⁸⁷, ka 2009.gadā TC tika pazeminātas (piemēram, e-pasts Nr.26) – šāda Kesko rīcība neliecina par pārkāpumu, secīga cenu pazemināšana liecina par konkurēšanu, nevis saskaņotām Lietas dalībnieku darbībām. Kesko norādījusi, ka piemēri no 2013.gada demonstrē, ka mazumtirgotāju cenas bija zemākas nekā Knauf ieteiktās cenas.**
- 409 KP norāda, ka motivācija, lai tiktu panāktas TC līmeņa izmaiņas, tostarp, šo līmeni pazeminot, var būt atšķirīga. Taču arī tas neietekmē vienošanās konstatēšanu. Knauf/Norgips šajā gadījumā bija ieinteresēts atturēt vai kavēt tā konkurentu ienākšanu tirgū, savukārt mazumtirgotāji šādai Knauf/Norgips iniciatīvai sekoja, ņemot vērā, ka tā rezultātā mazumtirgotājiem tika nodrošināts garantēts peļņas līmenis, tos atbrīvojot no neatbilstošas (peļņu nenesošas) cenas piemērošanas riska. Tā rezultātā arī cenu pazemināšana joprojām ir daļa no vienošanās, nevis vienošanās pārtraukšana un izbeigšana, panākot patiesas konkurences apstākļus tirgū. Šāda mazumtirgotāju rīcība bija brīvprātīga, apzināta, un tiem finansiāli izdevīga.
- 410 **Kesko skaidrojusi, ka vairākos gadījumos, kas apskatīti šajā Lietā, cenu izmaiņšana ir izskaidrojama ar inteligēnto pielāgošanos, it sevišķi, ja tirgi ir transparenti²⁸⁸. Šī iebilduma kontekstā Kesko atsaucas uz EST judiaktūru. Uz pielāgošanos Kesko norāda arī e-pasta Nr.26 un Nr.63 kontekstā.**
- 411 KP norāda, ka visi Lietā esošie apstākļi ir izvērtējami to kopsakarā, jo, raugoties uz katru apstākli atsevišķi, kopējais secinājums var veidoties greizs²⁸⁹. Novērtējot apstākļus Lietā, ņemama vērā faktisko apstākļu loģiskā saikne²⁹⁰. Ņemot vērā, ka vienīgie Lietā analizētie pierādījumi nav Lietas dalībnieku faktiski plauktā piemērotās cenas, tad visu pierādījumu kopsakarā KP šo Kesko iebildumu noraida. Turklāt jēdziens “inteligēnta pielāgošanās” piemērojams gadījumos, kad tiek analizēta Lietas dalībnieku vienota un paralēla faktiskā rīcība attiecībā uz piemērotajām cenām tirgū, nepastāvot savstarpējiem Lietas dalībnieku kontaktiem par TC noteikšanu²⁹¹.
- 412 Tāpat KP neapstrīd EST judikatūrā paustās atziņas, vienlaikus paskaidrojot, ka minētās atziņas ir attiecināmas uz situācijām, kur secinājumi par rīcības saskaņošanu ir balstīti uz tirgus dalībnieku cenu analīzi un faktisko rīcību tirgū. Nepastāvot citiem pierādījumiem Lietā, paralēlai tirgus dalībnieku rīcībai var būt vairāki izskaidrojumi. Taču šīs Lietas apstākļi ir atšķirīgi – Lietas dalībnieku rīcība šīs Lietas ietvaros ir vērtēta, pārbaudot pierādījumus savstarpējā kopsakarībā, tostarp, ņemot vērā Lietā iegūto Lietas dalībnieku e-pastu saraksti, no kuras izriet skaidrs un acīmredzams Lietas dalībnieku mērķis panākt vienotas rīcības ievērošanu attiecībā uz Knauf / Norgips izplatītajām precēm.
- 413 **Kesko iesniegtajam viedoklim pievienojusi arī 13 sarakstes no 2011., 2012., 2014. un 2015. gada, kuras nav saderīgas ar secinājumiem, kurus Paziņojumā norāda KP.²⁹²**
- 414 KP norāda, ka, pirmkārt, daļa no iesniegtajām e-pastu sarakstēm neattiecas uz Paziņojumā aplūkoto laika periodu. Lielākā daļa no iesniegtajiem 13 e-pastiem attiecas uz periodu, kuru KP šīs Lietas ietvaros nevērtē. Tie ir 2015.gada e-pasti, kuri ir pēc pēdējās Lietā konstatētās epizodes, t.i., 01.04.2015. un attiecīgi neietilpst pārkāpuma periodā. Atlikušie e-pasti ir par cenām uz projektiem/objektiem B2B klientiem, kas neietilpst pārkāpuma tvērumā. Iepriekš minētajā kategorijā ietilpst Kesko Viedoklī Nr.2 minētais e-pasts par to, ka Norgips no Kesko sagaida patstāvīgu lēmumu par TC, jo šī e-pastu sarakste, lai gan datējama ar Lietā vērtēto periodu, tomēr attiecināma tikai un vienīgi uz projekta/objekta cenu noteikšanu. Vēl daļa e-pastu KP ieskatā neatspoguļo būtisku informāciju, kurai varētu būt nozīme Lietā vai kas sniegtu Lietā konstatējamiem apstākļiem pretēju informāciju.

²⁸⁷ Kesko Viedoklis Nr.1, Lietas 44.sējums, 1.-35.lp.

²⁸⁸ Kesko Viedoklis Nr.1, Lietas 44.sējums, 32.lp. , 68.rindkopa.

²⁸⁹ AT 17.02.2012. spriedums lietā Nr.SKA-31/2012, *Informācijas Tehnoloģiju Fonds*, 14. un 16. punkts.

²⁹⁰ AT 29.04.2011. spriedums lietā Nr.SKA-100/2011, *Aizputes ceļinieks*, 16.punkts.

²⁹¹ Sk., piemēram, EST 20.01.1994. spriedums lietā C-89/85, *Wood Pulp II*, 71.rindkopa.

²⁹² Kesko Viedoklis Nr.2, Lietas 44.sējums, 85.-120.lp., 76.rindkopa.

- 415 Otrkārt, Lietā nav strīda, ka Lietas dalībnieki ir tiesīgi vienoties par *ad hoc* atlaidēm. Strīds ir par atlaižu piemērošanas mērķiem un priekšmetu. Treškārt, Lietā nav arī strīda par tiesiskiem un normatīviem aktiem atbilstošu vēlni saņemt mazākas iepirkuma cenas. Šādas situācijas eksistē, t.sk. Kesko, tomēr jāsecina, ka Lietā vērtētā komunikācija ir prioritāti vērsta uz Knauf/Norgips noteiktā cenu līmeņa ievērošanu.
- 416 **Kesko, izvērtējot KP sniegtos faktiskās izpildes piemērus (e-pasti Nr.26, 63, 73, 88-89, 110, 134, 152, 192-196, 216) norādīja²⁹³, ka Paziņojumā²⁹⁴ iztrūkst atsauces uz pierādījumiem, saskaņā ar kuriem izvērtēta cenu dinamika.**
- 417 KP norāda, ka atsauces uz dokumentiem, kuri ietver datus par mazumtirgotāju cenām, norādītas Kesko nosūtītajā Paziņojumā, uzskaitot cenu salīdzināšanā izmantotos Lietā esošos dokumentus. Kesko bija iespēja, izmantojot Lietas materiāliem pievienoto Kesko vēstuli²⁹⁵, pārbaudīt KP veikto analīzi par Kesko cenu izmaiņu rezultātu pareizību un atbilstību Kesko sniegtajiem datiem par cenām.
- 418 **Kesko norādījusi²⁹⁶, ka mazumtirgotāju cenas mainījās bieži, bet rekomendācijas bija retas. Turklāt, neatkarīgi no cenu izmaiņām, tās nebija zemākas kā iepirkuma cena jeb A cena. Konstatējams, ka nepastāvēja vienošanās ievērot cenu rekomendācijas, šāda tirgotāju rīcība liecina, ka mazumtirgotāji rīkojās racionāli un starp mazumtirgotājiem pastāvēja konkurence.**
- 419 KP norāda, ka šāda Kesko vērtējuma pamatā ir selektīva pieeja, nevērtējot šādu rīcību kopsakarā ar citiem Lietā esošajiem pierādījumiem, tostarp, e-pastiem. Savukārt iepirkuma patieso cenu neveido tikai cena A (kuru Knauf komunikācijā ar mazumtirgotājiem apzīmē kā iepirkuma cenu), bet arī ikmēneša un gada bonusi. Tādējādi argumentam par to, ka plaukta cena bija augstāka par A cenu, nav nozīmes, vēl jo vairāk tāpēc, ka vienošanās bija par noteiktu cenu līmeni, nevis konkrētu cenu. Papildus attiecībā uz argumentu par cenu izmaiņu biežumu, norādāms, ka šajā Lietā vērtēta Lietas dalībnieku starpā esoša vienošanās par cenu līmeņa fiksēšanu gan vertikālā, gan horizontālā līmenī attiecībā uz lēmumā aprakstītajām precēm. Horizontālajā līmenī mazumtirgotāji joprojām ir konkurenti, no kuriem katrs atsevišķi jebkurā brīdī ir ieinteresēts un gatavs izmantot pārējo Lietas dalībnieku disciplīnu (to, kuri ievēro noteikto cenu līmeni), lai samazinātu savas plaukta cenas un tādējādi spētu palielināt savu tirgus daļu.
- 420 **Kesko norādījusi²⁹⁷, ka Paziņojums²⁹⁸ un Lietas materiāli nesatur pamatojumu apgalvojumam, ka Kesko iesniegtajās pavadzīmēs un rēķinos norādītās atlaides ir atlīdzība par TC līmeņa ievērošanu.**
- 421 KP norāda, ka e-pasts Nr.131 atklāj “mēneša atlaižu” būtību – atlaides par cenas ievērošanu. Uz Kesko attiecās e-pasta Nr.131 1.punkts (Kesko ir kategorijā “visi klienti”), t.i., Kesko šīs atlaides par cenas ievērošanu tiek maksātas ar pavadzīmēm. Turklāt 2012.-2014.gada pavadzīmju analīze liecina, ka Kesko saņēma e-pastā Nr.131 1.punkta norādītās atlaides. Par periodu līdz 2012.gadam, t.i., 2010. un 2011.gadu, ir secināms, ka pēc apmēra analogiskas atlaides par precēm, kas norādītas e-pastā Nr.131, Kesko saņēma ar kredītrēķiniem.
- 422 **Kesko norādījusi²⁹⁹, ka kredītrēķinos un pavadzīmēs norādītās atlaides atsevišķos gadījumos nesakrīt ar Paziņojumā minēto. Pārbaudot³⁰⁰ 2010.-2014.gada kredītrēķinus un pavadzīmes, redzams, ka vairākos minētajos dokumentos uzrādītās, izmaksājamās atlaides ir procentuāli atšķirīgas no tām, kuras KP interpretējusi kā mēneša atlaides**

²⁹³ Kesko Viedoklis Nr.1, Lietas 44.sējums, 29.-32.lp.

²⁹⁴ KP 17.03.2017. vēstule Nr.5-3/337 Kesko.

²⁹⁵ Kesko 02.09.2016. vēstule Nr46/L/16, Lietas 31.sējums, 10.lp.

²⁹⁶ Kesko Viedoklis Nr.1, Lietas 44.sējums, 32.lp., 66.rindkopa.

²⁹⁷ Kesko Viedoklis Nr.1, Lietas 44.sējums, 29.lp., 59.rindkopa.

²⁹⁸ KP 17.03.2017. vēstule Nr.5-3/337 Kesko.

²⁹⁹ Kesko Viedoklis Nr.2, Lietas 44.sējums, 86.-95.lp., 10.-75.rindkopa.

³⁰⁰ Kesko Viedoklis Nr.2, Lietas 44.sējums, 87.lp., 20.rindkopa, 88.lp., 29.rindkopa, 90.lp., 44.rindkopa, 92.lp. (otrā puse), 57.rindkopa, 94.lp., 68.rindkopa.

noteiktām precēm kā atlīdzību par TC līmeņa ievērošanu. Tāpat Lietā nav iegūtas visas pavadzīmes par 2012.gadu, kas neļauj secināt par konsekventu atlaižu praksi.

- 423 KP, izvērtējot Kesko norādītos kredītrēķinu un pavadzīmju piemērus³⁰¹, norāda, ka tie neapstiprina Kesko viedokli par atlaižu prakses neatbilstību e-pastam Nr.131. KP nav konstatējusi, ka vienīgais pamatojums ikvienas atlaides izmaksāšanai ir bijusi atlīdzība par TC līmeņa ievērošanu.
- 424 KP Lietas ietvaros izvērtēja tās atlaides, attiecībā uz kuru izmaksāšanu pamatoti bija secināms, ka tās izmaksātas kā atlīdzība par vienošanos izpildi. Turklāt, KP novērtē pierādījumu, ņemot vērā to vārdisko izteiksmi un saturisko nozīmi, interpretējot pierādījumus kopsakarā. Kredītrēķinos, ar kuriem maksāta mēneša atlaide, iekļautā informācija skaidri norāda, ka šī atlaide ir “mēneša” atlaide, pamatojumā atlaides maksāšanai norādot pilnajā iepriekšējā mēnesī izrakstītos rēķinus. Savukārt tas, ka atlaides procents (ĢK) gada vidū izmainījies un atsevišķos (retos) gadījumos citām precēm bija piemērota lielāka mēneša atlaide, nenozīmē, ka mēneša atlaides maksājums tika pārtraukts.
- 425 KP arī norāda, ka vairāki no Kesko uzrādītajiem piemēriem, kur atlaides procentuāli ir lielākas, nekā norādīts e-pastā Nr.131, attiecās uz piegādēm uz objektiem, piegādei Kesko vairumtirdzniecībai (B2B segments) un piegādei akcijām. Šo iemeslu rezultātā atsevišķās pavadzīmēs un kredītrēķinos ir norādīts cits atlaides procents. Taču šos papildu atlaides procentus KP nav ņēmusi vērā un nav šīs Lietas ietvaros vērtējusi kā atlīdzību par TC līmeņa ievērošanu. Tam, kādā dokumentā ir paredzēta atlaide – proti, tam, ka Knauf mēneša atlaides tika maksātas 2010.-2011.gadā ar kredītrēķiniem un 2012.-2014.gadā – ar pavadzīmēm, nav nozīmes.
- 426 **Kesko norādījusi³⁰², ka KP apgalvojums par Knauf 2010.gada kredītrēķiniem, kas adresēti Kesko, ir saturiski nepareizs un atstāj bez ievēribas lielāko daļu Lietas materiālos atrodamo kredītrēķinu.**
- 427 KP norāda, ka izvērtēja visus Lietā esošos kredītrēķinus. Knauf izrakstīja kredītrēķinus Kesko ne tikai par mēneša atlaidēm, bet arī par, piemēram, pavadzīmēs norādīto nepareizo cenu³⁰³, transporta pakalpojumiem³⁰⁴, bojāto precī³⁰⁵, atgriešanu³⁰⁶, gada bonusu³⁰⁷, skonto atlaidēm³⁰⁸. Ņemot vērā, ka šie pamatojumi neietilpst Lietā izvērtējamās vienošanās tvērumā, KP šīs izmaksātas atlaides atsevišķi nevērtē. Arī Kesko norādītie Lietas 17.sējumā atrodošie

³⁰¹ 16.08.2012. pavadzīme Nr.A121142 (rēķina Nr.0070064807), Lietas 26.sējums, 75.lp., 23.11.2012. pavadzīme A123685 (rēķina Nr.0070070371), Lietas 26.sējums, 184.lp., 07.06.2012. pavadzīme Nr.119103 (rēķina Nr.0070060261), Lietas 26.sējums, 40.lp., 09.08.2012. pavadzīme Nr.A120987 (rēķina Nr.0070064449), Lietas 26.sējums, 64.lp., 01.10.2012. pavadzīme Nr.A122345 (rēķina Nr.0070067444), Lietas 26.sējums, 121. lp., 10.12.2012. pavadzīme Nr.A124079 (rēķina Nr.0070071190), Lietas 26.sējums, 194.lp., 03.05.2012. pavadzīme Nr. A118220 (rēķina Nr.0070058236), Lietas 26.sējums, 26.lp. 29.05.2012. pavadzīme Nr.A118849 (0070059663) Lietas 26.sējums, 36.lp., 17.07.2012. kredītrēķins 70062694, Lietas 19.sējums 28.lp., 20.08.2012. kredītrēķins 70065029, Lietas 19.sējums 30.lp, 28.11.2012. kredītrēķins 70070791, Lietas 19.sējums 36.lp., 21.03.2013. pavadzīme Nr.A126697 (rēķina Nr.0070076628), Lietas 19.sējums, 186.lp., 03.09.2013. pavadzīme Nr.131299 (rēķina Nr.0070086697), Lietas 20.sējums, 12.lp., 20.06.2012. pavadzīme Nr.A129024 (rēķina Nr.0070081912), Lietas 23.sējums, 102.lp., 09.05.2013. pavadzīme Nr.A127855 (rēķins Nr.0070079273), Lietas 28.sējums, 127.lp., 31.05.2013. kredītrēķins Nr.0070080652, Lietas 19.sējums, 47.lp. un 27.08.2013. Kredītrēķins Nr.0070086727, Lietas 19.sējums, 55.lp., 06.01.2014. pavadzīme Nr.A134683 (rēķins Nr.0070094055), Lietas 23.sējums, 6.lp.

³⁰² Kesko Viedoklis Nr.2, Lietas 44.sējums, 87.lp., 22.rindkopa.

³⁰³ Piemēram, 11.12.2012. kredītrēķins Nr. 0070071302, Lietas 19.sējums, 37.lp., 05.02.2013. kredītrēķins Nr. 0070073916, Lietas 19.sējums, 41.lp.

³⁰⁴ Piemēram, 17.12.2012. kredītrēķins Nr.0070071602, Lietas 19.sējums, 39.lp.

³⁰⁵ Piemēram, 13.03.2014. kredītrēķins Nr.0070076022, Lietas 19.sējums, 42.lp.

³⁰⁶ Piemēram, 26.08.2013. kredītrēķins Nr. 0070086231, Lietas 19.sējums, 54.lp.

³⁰⁷ Piemēram, 31.12.2010. kredītrēķins Nr.0070033008, Lietas 18.sējums, 13.lp., 30.12.2011. kredītrēķins Nr.0070051695, Lietas 18.sējums, 19.lp.

³⁰⁸ Piemēram, 30.05.2014. kredītrēķins Nr.0070102546, Lietas 18.sējums, 27.lp., 31.07.2014. kredītrēķins Nr. 0070106297, Lietas 18.sējums, 30.lp.

- kredītrēķini apstiprina KP secinājumus, ka arī 2010.gadā Kesko saņēma mēneša atlaides no Knauf.
- 428 Arī Knauf piemēroto atlaižu prakse 2012.gadā ir viennozīmīga. Atsevišķu pavadzīmju neesamība nemaina secinājumus par atsevišķu atlaižu izmaksāšanas būtību. Šo pavadzīmju neesamība arī neļauj pievienoties Kesko viedoklim par vienošanās neesamību vai faktisko izpildi. Turklāt pārējiem mazumtirgotājiem piešķirtas identiskas atlaides šajā laika posmā kā vienotas vienošanās dalībniekiem, kas liecina par Knauf konsekventu atlaižu piemērošanas politiku par TC līmeņa ievērošanu.
- 429 **Kesko pievienoja Viedoklim Nr.2 vairākus e-pastus par 2011., 2012., 2014., 2015.gadu ar Knauf (“Sarakste”) par atlaižu piešķiršanu³⁰⁹. Kesko ieskatā minētie piemēri apstiprina, ka starp pusēm vienošanās par atlaidēm varēja būt panāktas kaulēšanas rezultātā neformālā veidā, ne tikai tās iekļaujot līgumos, t.sk. par atlaidēm kas nav saistītas ar cenu līmeņa ievērošanu.**
- 430 Ņemot vērā, ka vienošanās aptver laika posmu līdz 01.04.2015., tad Kesko iesniegtā sarakste, kas attiecas uz vēlāku laika periodu, šīs Lietas ietvaros netiek vērtēta un uz vienošanās tvērumu neattiecas. Lietā ir konstatēts, ka Kesko ievēroja Knauf/Norgips noteikto cenu līmeni un par to saņēma mēneša atlaidi no Knauf. Līdz ar to, tam, ka Kesko un Knauf vienojās par atlaidēm neformāli, un Kesko saņēma vēl kādas citas atlaides no Knauf, nav nozīmes.
- 431 Tāpat, izvērtējot Kesko pievienotos e-pastus, KP konstatē, ka vairāki Kesko piemēri³¹⁰ ir par preču realizāciju B2B segmentā, t.sk. projektiem un vairumtirdzniecībā (t.sk. par precēm, kas nav apskatītas šajā Lietā), kā arī tādas, ar kurām izlabo iepriekš nepareizi (pavadzīmē) piemēroto cenu. KP norāda, ka attiecībā uz projektiem un B2B segmenta darījumos (kad Lietā iesaistītie mazumtirgotāji realizē preces mazumtirdzniecībā citiem tirgus dalībniekiem lielos apjomos vai/un realizē preces kā vairumtirgotāji) tirgus apstākļi ir citādi. Arī cenas (t.sk. atlaižu politika) šajā segmentā veidojas citādi kā plaukta cena. Līdz ar to cenas (arī atlaižu politika), kas veidojas šajā segmentā, nevar salīdzināt ar plaukta cenām. Lietā tika vērtētas plaukta TC, līdz ar to Kesko piemēri nav attiecināmi uz konkrētajiem Lietas apstākļiem.
- 432 **Par Norgips 2012. un 2013.gada pavadzīmēm un kredītrēķiniem, Kesko norādīja³¹¹, ka Lietas materiālos ir vairākas Norgips 2012.gada pavadzīmes, kurās atlaide nav norādīta, piemēram, 13.februāra pavadzīme NG120149³¹².**
- 433 KP norāda, ka šis Kesko arguments ir kļūdainš, jo minētie dokumenti ir Norgips kredītrēķini. Dokuments ir noformēts kā pavadzīme, bet tajā ir ietverts teksts „*Samaksas veids un kārtība Kredīta rēķins: 2012.01.*” un teksts „*Speciālās atzīmes: bez preces kustības*”. Turklāt pie šī dokumenta pievienota grāmatvedības izdruka³¹³ un pielikumi, kur norādīts, ka šie dokumenti apstiprina bonusu saņemšanu. Ievērojot minēto, dokumenti uzskatāmi par kredītrēķiniem, nevis pavadzīmēm. Šis secinājums ir attiecināms arī uz pārējiem Kesko Viedokļa Nr.2 15.lpp. un 18.-19.lpp. norādītajiem, tabulā iekļautajiem dokumentiem³¹⁴.

8.3. TNK viedokļa³¹⁵ izvērtējums

- 434 **TNK iebildusi, ka KP ir pieļāvusi kļūdu pārkāpuma kvalifikācijā. Šīs Lietas ietvaros analizētās Knauf/Norgips darbības bija vērstas uz tirgus noslēgšanu konkurentiem un**

³⁰⁹ Kesko viedoklis Nr.2, Lietas 44.sējums, 95.-120.lp.

³¹⁰ Datne “2011.03.22. RE Cenas priekš Agandes Būves.msg” (Kesko realizē precī citam uzņēmumam ar priekšapmaksu), datne “2011.07.11. Re GKB un GKBi.msg” (uz projektu), datne “2012.06.15.FW Atlaides profiliem.msg” (cenas profiliem un, iespējams, uz projektu), datne “2012.07.26. 26 07 2012 B2B sapulces protokols.msg” (realizācija lieliem klientiem B2B segmentā).

³¹¹ Kesko Viedoklis Nr.2, 44.sējums, 92.lp., 52.rindkopa, 93.lp. (otrā puse), 63.rindkopa.

³¹² Lietas 18.sējums, 76.lp.

³¹³ Lietas 18.sējums, 75.lp.

³¹⁴ Kesko Viedoklis Nr.2, Lietas 44.sējums, 92.-94.lp.

³¹⁵ TNK 01.06.2017. paskaidrojumi lietā Nr.p/15/7.2.19./2 ar pielikumu, Lietas 44.sējums, 36.-64.lp.

savas tirgus varas palielināšana.³¹⁶ Līdz ar to šajā Lietā aprakstīto aizliegto darbību kopums veido dominējošā stāvokļa ļaunprātīgas izmantošanas pārkāpumu un arī šīs Knauf/Norgips darbības bija vērtējamas lietā Nr.p/14/03.01./3.³¹⁷

- 435 KP ieskatā var pastāvēt situācija, kad tirgus dalībnieka, kas atrodas dominējošā stāvoklī noteiktā tirgū, atšķirīgās darbībās var būt saskatāmas gan dominējošā stāvokļa ļaunprātīgas izmantošanas, gan arī aizliegtas vienošanās pārkāpuma pazīmes, ciktāl ir konstatējami apstākļi minēto konkurences tiesību pārkāpumu konstatēšanai³¹⁸. Līdz ar to, realizējot savu saimniecisko darbību noteiktā teritorijā, var būt konstatējami vairāki objektīvie mērķi, kurus tirgus dalībnieks cenšas ar savām darbībām sasniegt, kas vienlaikus ir pretēji konkurences tiesību regulējumam. Taču, ievērojot to, ka KL 11.pants un 13.pants paredz atšķirīgus tiesiskos veidus, kā tirgus dalībnieku rīcības izpausmes var tikt novērtētas – KL 11.panta attiecinot uz tirgus dalībnieku vienošanās un saskaņotām darbībām, savukārt KL 13.pantu – uz viena vai vairāku tirgus dalībnieku vienpusēju rīcību, ja Lietā ir konstatējami apstākļi abu pantu piemērošanai, tā ir iestādes rīcības brīvība izvēlēties visatbilstošāko tiesisko pamatu situācijas risināšanai. Tādējādi KL 13.panta piemērošana neizslēdz KL 11.panta piemērošanu.
- 436 Turklāt lietā Nr.p/14/03.01./3 un šajā Lietā vērtēti atšķirīgi ietekmētie tirgi dažādos tirdzniecības līmeņos. Lietā Nr.p/14/03.01./3 konstatētais Knauf/Norgips dominējošais stāvoklis un tā rīcība, piemērojot lojalitātes atlaides, attiecināmas uz ģipškartona izplatīšanas tirgu vairumtirdzniecībā. Tas nozīmē, ka šīs darbības bija vērstas uz konkurences ierobežošanu vai izslēgšanu ģipškartona izplatīšanas tirgū vairumtirdzniecībā starp Knauf/Norgips un tā konkurentiem, kavējot to ienākšanu tirgū. Pretēji tam, šajā Lietā aprakstītās darbības bija vērstas uz konkurences ierobežošanu mazumtirdzniecības tirgū, turklāt daudz plašākā apmērā kā tikai vienas konkrētas preces – ĢK izplatīšanas tirgū, tā rezultātā kaitējot patērētāju interesēm, kuri Lietas dalībnieku darbību rezultātā nebaudīja patiesu konkurenci starp mazumtirgotājiem.
- 437 Tāpat lietā Nr.p/14/03.01./3 un šajā Lietā aprakstītās Knauf/Norgips darbības veido divu dažādu pārkāpumu sastāvus. Lietā Nr.p/14/03.01./3 aprakstītās Knauf/Norgips darbības, piemērojot lojalitātes atlaides, uzskatāmas par izslēdzošu praksi pret konkurentiem, nevis izplatītājiem. Savukārt šajā Lietā aprakstītās Lietas dalībnieku darbības, nosakot cenas, tajā skaitā, piemērojot atlaides, bija mērķētas uz TC līmeņa noteikšanu un uzturēšanu, kas ierobežo patērētāju intereses. Turklāt tieši vienošanās rezultātā bija iespējams panākt TC līmeņa uzturēšanu Knauf/Norgips izplatītajām precēm mazumtirdzniecībā. Šādu rīcību Knauf/Norgips nebūtu varējis panākt vienpusējas rīcības rezultātā.
- 438 Dominējošā stāvokļa ļaunprātīgas izmantošanas pārkāpums var tikt klasificēts detalizētāk vairākos veidos – kā viens no šādiem veidiem ir pārkāpuma klasificēšana atkarībā no tā, vai dominējošā stāvoklī esoša tirgus dalībnieka rīcība, kas uzskatāma par ļaunprātīgu, ir izslēdzoša vai ekspluatējoša. Izslēdzoša rīcība ir pārkāpums, kura iespējamās sekas ir efektīvas konkurences izslēgšana vai ierobežošana, izstumjot no konkrētā tirgus konkurentus vai arī radot nepamatotas barjeras jaunu konkurentu ienākšanai tirgū. Savukārt ekspluatējošas prakses pamatā ir rīcība, kas ir negodīga un nepamatota attiecībā uz tirgus dalībniekiem, kas ir atkarīgi no dominējošā stāvoklī esošā uzņēmuma rīcības, iepērkot preces un pakalpojumus. Vienlaikus ekspluatējošas rīcības rezultātā tirgus dalībniekam tiek uzspiesta noteikta veida rīcība pretēji tā ekonomiskajām interesēm. Turklāt tirgus dalībnieki, uz kuriem ir vēsta šāda rīcība, nespēj ietekmēt rezultātu, kuru plānots sasniegt uzspiestās rīcības rezultātā un darbojas pasīvi. Proti, ekspluatējošas rīcības rezultātā tirgus dalībnieks, kuram tiek uzspiesta noteikta veida rīcība, nevar no tās izvairīties un ir spiests pieņemt noteiktus noteikumus vai cenu³¹⁹. Pretēji tam, šīs

³¹⁶ TNK viedoklis, B.punkts, Lietas 44.sējums, 36.-36.a.lp.

³¹⁷ Turpat

³¹⁸ EST 13.02.1979. spriedums lietā Nr.85/76, *Hoffmann-La Roche*, 116.paragrāfs, 10.07.1990. spriedums lietā Nr.T-51/89, *Tetra Pak I*, 22.paragrāfs

³¹⁹ AT 11.02.2010. spriedums lietā Nr.SKA-43/2010, *Līvānu kūdras fabrika*, 9., 10.punkts.

- Lietas ietvaros ir konstatējama aktīva mazumtirgotāju rīcība un ieinteresētība TC līmeņa uzturēšanā mazumtirdzniecībā, kas nebūtu iespējama bez mazumtirgotāju piekrišanas³²⁰.
- 439 Ievērojot minēto, kopsakarā ar TNK viedoklī norādīto, KP noraida, ka arī šajā Lietā vērtētās Knauf/Norgips darbības būtu kvalificējas kā dominējošā stāvokļa ļaunprātīga izmantošana, kas tādējādi izslēdz KL 11.panta pirmās daļas piemērošanu.
- 440 **TNK iebildusi, ka no Knauf/Norgips sarakstes izriet, ka mazumtirdzniecības cenu politika tika īstenota kā grupas mērķu sasniegšana. Tādējādi šajā gadījumā ir konstatējama grupas uzņēmumu vienošanās, par to, kuriem mazumtirgotājiem un par kādu uzspiesto mazumtirdzniecības cenu to ražotā prece ir jāpārdod**³²¹.
- 441 KP norāda, ka tas, ka Knauf un Norgips kā vienas grupas uzņēmumi cenšas vienoties par vienotas stratēģijas piemērošanu Latvijas tirgū, neizslēdz atbildības par aizliegtas vienošanās pārkāpumu noteikšanu TNK. Turklāt minētais TNK arguments ir balstīts uz selektīvu Lietā esošo pierādījumu novērtēšanu. Tas, ka atsevišķi e-pasti Lietā norāda uz savstarpējām nesaskaņām starp Knauf un Norgips par atbilstošākās stratēģijas piemērošanu, drīzāk liecina par atšķirīgu zīmolu preču vairumtirgotāju vēlmi gūt pēc iespējas lielāku atsevišķo labumu, kas ievērojot šo uzņēmumu savstarpējo saistību, nav pakļauts KL 11.panta pirmās daļas regulējumam.
- 442 **TNK iebildusi, ka mazumtirdzniecības cenu politika tika uzspiesta. To vienpusēji mainīja Knauf atbilstoši saviem ieskatiem par produkta cenu mazumtirdzniecībā, kas bija balstīta uz savas tirgus varas nostiprināšanu. Knauf un Norgips bija pietiekamas iespējas ietekmēt mazumtirgotāju, līdz ar to fakts, ka mazumtirgotāji sniedza informāciju par konkurentu cenām, pēc būtības neietekmēja mazumtirdzniecības cenu.**³²²
- 443 KP piekrīt, ka lietā Nr.p/14/03.01./3 un šajā Lietā aprakstītās Knauf/Norgips darbības ir saistītas. Taču, ievērojot šīs Lietas apstākļus, nav konstatējams, ka lietā Nr.p/14/03.01./3 veiktā Knauf/Norgips rīcības kvalifikācija atbilstoši konkurences tiesību regulējumam būtu pārnesama arī uz šajā Lietā vērtētajām Lietas dalībnieku darbībām.
- 444 Lai gan Knauf/Norgips dominējošais stāvoklis ģipškartona izplatīšanas tirgū ļāva Knauf/Norgips iniciēt vienošanās noslēgšanu un tās piemērošanu, šis stāvoklis arī vienlaikus veicināja mazumtirgotāju interesi vienošanās noslēgšanā un īstenošanā. Proti, mazumtirgotājiem zinot, ka ir samazināta konkurence vairumtirdzniecībā un tādējādi ir kavēta Knauf/Norgips konkurējošas preces ienākšana tirgū, tiem bija pamudinājums ievērot noteiktu cenu līmeni tirgū un uzraudzīt TC līmeņa ievērošanu, tādējādi gūstot ekonomisko labumu. Tāpat mazumtirgotāji apzinājās, ka šādā veidā patērētājiem kopumā ir kavēta iespēja iegādāties konkurējošu ražotāju ģipškartonu, tāpēc patērētāji tika kavēti izdarīt spiedienu uz mazumtirgotāju piemēroto cenu. No šīs Lietas apstākļiem neizriet, ka cenu līmeņa fiksēšana Knauf/Norgips izplatītajām precēm mazumtirdzniecībā tika uzspiesta, jo tās rezultātā TNK guva ekonomisko labumu.
- 445 Attiecībā uz TNK iebildumu, ka Knauf/Norgips bija pietiekamas iespējas ietekmēt mazumtirgotāju, līdz ar to mazumtirgotāju sniegtajai informācijai par cenām nebija nozīmes, KP paskaidro, ka šī iespēja “pietiekami ietekmēt” neatbrīvo TNK no atbildības. No Lietā iegūtajiem pierādījumiem izriet, ka starp Knauf/Norgips un mazumtirgotājiem bija panākta savstarpēja vienošanās par TC līmeņa uzturēšanu. Šīs vienošanās faktisko izpildi nodrošināja tieši mazumtirgotāju aktīva iesaistīšanās savstarpējā cenu kontrolē. Savukārt tas, ka Knauf / Norgips bija tas, kurš veica mazumtirgotāju savstarpēju informēšanu, drīzāk liecina par izvēlēto sadarbības modeli tirgū, nevis norāda uz vienpusēju Knauf/Norgips rīcību. Turklāt dalību aizliegtajā vienošanās nevar attaisnot ar to, ka uz tirgus dalībnieku tika izdarīts spiediens ņemt dalību pret konkurenci vērstās darbībās³²³, it sevišķi ņemot vērā, ka šāda Lietā aprakstītās

³²⁰ Turpat.

³²¹ TNK viedoklis, Lietas 44.sējums, 19.rindkopa, 37.lp.

³²² Turpat, 15.rindkopa, 36.a.lp.

³²³ Šk. EST 12.07.1979. spriedums lietā C 32/78, *BMW*, 35.-37. rindkopa, EST 08.12.2011. spriedums lietā C-386/10 P, *Chalkor AE Epexergias Metallon*, 72., 79.ridnkopa.

rīcības īstenošana bija TNK interesēs. Lietas dalībnieks, t.sk. TNK nevar attaisnot konkurences tiesību pārkāpumu, apgalvojot, ka ir/bija spiests rīkoties veidā, kas pretējs konkurences tiesībām.

- 446 Papildus KP norāda, ka sistemātiski aicinājumi “sakārtot cenas”, nosūtot cita mazumtirgotāja plaukta cenas, neizskanētu no Lietas dalībnieku puses, tostarp arī no TNK puses, ja nepastāvētu sagaidāma reakcija, ka šādas un līdzīgas situācijas arī tiek sakārtotas, t.i., tiek atkārtoti panākts, ka uzturētais cenu līmenis tiek ievērots un plaukta cenas tiek mainītas/pielāgotas atbilstoši noteiktajam plaukta cenu līmenim – piemēram, 2009.gada e-pasts Nr.36, 2010.gada e-pasts Nr.52 un 2012.gada e-pasts Nr.150.
- 447 **TNK norāda, ka Knauf komunikācija ar mazumtirgotājiem neaplicina, ka mazumtirgotāji būtu centušies saskaņot savu rīcību horizontālā līmenī. Tā kā TC uzspiešana ne vienmēr bija viegls process, Knauf saskarās ar zināmu pretestību no mazumtirgotāju puses. Lai to mazinātu, Knauf solīja nodrošināt visiem mazumtirgotājiem vienādas cenas un maksāt bonusus³²⁴. Taču šādas rīcības pamatā bija tikai Knauf interese, neatkarīgi no mazumtirgotāju sniegtās informācijas³²⁵.**
- 448 KP norāda, ka tas, cik viegli vai grūti bija panākt Knauf ražoto preču TC līmeņa uzturēšanu, neietekmē atbildības noteikšanu TNK. No Lietas materiāliem izriet, ka Lietas dalībnieki savstarpēji kontrolēja cenu līmeņa ievērošanu, kas liecina par to aktīvu rīcību un iesaisti vienošanās īstenošanā. Savukārt argumenti, kas saistīti ar veidu, kādā Knauf ieviesa savu ražoto preču cenu līmeņa fiksēšanu, attiecas uz Knauf lomas novērtējumu, nevis ietekmē TNK atbildības noteikšanu par pārkāpumu. Atbilstoši lēmumā konstatētajam mazumtirgotājiem bija skaidra izpratne par kopīgi veicamajām darbībām (kopā ar Knauf/Norgips) un sistēmu, lai īstenotu aizliegtu vienošanos gan vertikālā, gan horizontālā līmenī. Tas, ka atsevišķos gadījumos kāds no Lietas dalībniekiem līdz galam nav ievērojis vienošanās nosacījumus un kādā brīdī, pretēji cita Lietas dalībnieka norādēm, nav īslaicīgi nodrošinājis noteiktā plaukta cenu līmeņa ievērošanu, drīzāk nozīmē, ka Lietas dalībnieks ir vēlējis izmantot pastāvošo sistēmu savā labā, lai gūtu atsevišķo labumu³²⁶.
- 449 **TNK norāda, ka informēšana bija vēl viens no mazumtirgotājam uzspiestajiem sadarbības pienākumiem, un Knauf ar šo informāciju manipulēja, lai panāktu sev vēlamo cenu disciplīnu.³²⁷**
- 450 KP noraida šo argumentu. KP Lietā ir secinājusi, ka, īstenojot sistēmu, par kuras darbības principiem pastāvēja vienota izpratne Lietas dalībnieku starpā (horizontālo vienošanos), mazumtirgotāji informēšanu aktīvi izmantoja. No Lietas dalībnieku komunikācijas šajā Lietā arī izriet šāds pret konkurenci vērsts mērķis. Tas, ka vienoto sadarbības principu nostiprināšanu mazumtirgotāji panāca, izmantojot Knauf kā trešo personu, nemaina atbildības par darbībām, kas vērstas pret konkurenci, piemērošanu.
- 451 **TNK sava viedokļa pamatošanai arī ir iesniegusi Deloitte 29.05.2017. analīzes rezultātus saskaņā ar konsultāciju darba uzdevumu (turpmāk – Deloitte pētījums).³²⁸**
- 452 KP norāda, ka, izvērtējot Deloitte pētījuma sagatavošanas apstākļus, konstatējams, ka pētījuma secinājumi un novērojumi balstās tikai un vienīgi uz TNK sniegtajiem datiem³²⁹, kas nav publiski pieejami, oficiāli publiskoti un/vai darīti pieejami trešajām pusēm, līdz ar ko attiecīgo

³²⁴ TNK viedoklis, Lietas 44.sējums, 34.rindkopa, 43.lp.

³²⁵ Turpat, 37.rindkopa, 44.lp.

³²⁶ EST spriedums lietā Nr.T-327/94, *SCA Holding*, 118.rindkopa. Tāpat sk. EK 11.06.2002. lēmuma lietā COMP/36.571/D-1, *Austrian banks — “Lombard Club”*, 530. un 540.rindkopa.

³²⁷ TNK viedoklis, Lietas 42.sējums, 44.lp.

³²⁸ Deloitte pētījums, Lietas 44.sējums, 46.-64.lp.

³²⁹ Deloitte pētījuma 1.lp. norādīts, ka secinājumi un novērojumi ir balstīti tikai uz TNK sniegto informāciju un dokumentiem. Tas izriet arī no Deloitte publiski pieejamā Ētikas un profesionālās uzvedības kodeksa 11.lpp. paustajiem principiem.

(pieejams: https://www2.deloitte.com/content/dam/Deloitte/pl/Documents/about--deloitte/pl_Deloitte_CE_Code_Ethics_Conduct.pdf).

- datu pasniegšanas objektivitāte un kvantitatīvā ticamība ir apšaubāma, ņemot vērā, ka pētījuma tvēruma, gaitas un secinājumu ekonomiskā analīze notikusi vispārējās attiecīgā dokumenta pirmsšķietamās subjektivitātes kontekstā. (*), veiktās analīzes gala rezultāti ir tiešā veidā atkarīgi no izmantojamo primāro datu objektivitātes, ticamības un statistiskās kvalitātes.
- 453 Jau sākotnēji darba uzdevumu formulējums Deloitte pētījumā neparedz objektīvas analīzes veikšanu, jo sākotnējā analizējamo produktu kopas izlase ir subjektīva un tiek veikta ārpus plašāka ekonomiskā konteksta (*). Tā rezultātā veidojas pētījumā izmantotās sākotnējās informācijas pakārtotība, subjektivitāte un selektivitāte.
- 454 Par Deloitte pētījuma 5.-15.lpp. esošajiem aprēķiniem³³⁰ KP norāda, ka Deloitte pētījums un tajā izdarītie secinājumi ir vērtējami kritiski un veiktā izpētes pakāpe nav reprezentatīva, ņemot vērā veiktā pētījuma ierobežoto raksturu, šauru analizējamo preču grupas (nomenklatūras vienību) tvērumu un “aplēšu” ierobežoto raksturu. (*).
- 455 Deloitte pētījumā arī norādīts, ka, (*).
- 456 KP paskaidro, ka negatīvā korelācija starp diviem rādītājiem norāda uz atgriezeniski-proporcionālās kvantitatīvi-statistiskas saiknes pastāvēšanu starp minētajiem rādītājiem, kas nozīmē, ka viena rādītāja skaitliskajai vērtībai pieaugot absolūtajā izteiksmē, otra rādītāja absolūtā vērtība proporcionāli samazinās, *ceteris paribus*. (*) Ievērojot minēto, KP secina, ka Deloitte pētījumā astoņu selektīvi atlasīto preču analīze nav reprezentatīva.
- 457 (*). No ekonomiskā skatupunkta daudz svarīgāka ir kopējā bonusa apjoma (absolūtajos skaitļos) un kopējā Knauf preču iepirkuma apjoma (absolūtajos skaitļos) savstarpējā izmaiņu dinamiskā korelācija – ja tā ir pozitīva un statistiski būtiska, tas nozīmē, ka bonusa faktiskais finansiālais apjoms ir tieši proporcionāls Knauf iepirkto preču apjomam, (*). Tas atkārtoti pierāda, ka TNK ir finansiāli un ekonomiski motivēta piedalīties Lietā aprakstītajā vienošanās, jo TNK ir ekonomiski ieinteresēta sadarbības uzturēšanā.
- 458 KP arī norāda, ka administrācijas un pārdošanas izmaksu proporcionālā (lineārā) attiecināšana nevar tikt uzskatīta par objektīvu aproksimācijas metodi, tādēļ ka diferencētā preču portfeļa pārvaldīšana ir holistisks process un tā atsevišķie posmi nav vienmērīgi projekcijā uz atsevišķajām precēm (izplatītajiem produktiem)³³¹.
- 459 (*). Kopējā Knauf preču realizācijas rentabilitāte ir tiešā veidā atkarīga no saņemtā bonusa apjoma, tādējādi atkārtoti pierādot, ka TNK loģiskajā kārtā ir finansiāli motivēts piedalīties attiecīgajā laika periodā pastāvošajā komercattiecību (ar Knauf) shēmā un ir ekonomiski ieinteresēts sadarbības padziļināšanā un uzturēšanā.
- 460 (*). Līdz ar to mazumtirgotāji, tai skaitā TNK, ir finansiāli motivēti piedalīties Lietā aprakstītajā sistēmā un ir ekonomiski ieinteresēti sadarbības padziļināšanā un uzturēšanā, tai skaitā veicot horizontālo koordināciju, tādējādi nivelējot tirgus struktūras volatilitātes riskus un mēģinot maksimizēt savu personīgo ienesīgumu attiecīgās sistēmas ietvaros. Tā rezultātā tirgus cenu līmenis kļūst pārskatāms, prognozējams un kontrolējams, secīgi mazinot saimnieciskās darbības veikšanas (tai skaitā potenciālās cenu konkurences radītos) riskus un mēģinot maksimizēt savu personīgo ienesīgumu attiecīgās sistēmas ietvaros.
- 461 Arī tas, ka Deloitte pētījumā analīze ir veikta (*), norāda uz pētījuma ierobežoto raksturu (šauru analizējamo preču grupas (nomenklatūras vienību) tvērums un “aplēšu” ierobežotais raksturs), kas KP ieskatā nedod iespēju pārliecināties par veiktās izpētes reprezentativitātes pietiekamību un līdz ar to nav izmantojams par TNK rīcību attaisnojošu pierādījumu. Turklāt KP norāda, ka konkrētās Lietas ietvaros tiek vērtētas Lietas dalībnieku darbības un atbildība KL 11.panta pirmās daļas kontekstā. Līdz ar to nav pamata vērtēt/izdarīt secinājumus, pamatojoties uz (*).

³³⁰ Salīdzinājumiem, tabulās esošajiem datiem par produktu uzcenojuma un pašizmaksu salīdzinājumiem, par uzcenojumu salīdzinājumiem (arī procentuālie salīdzinājumi ar līdzvērtīgiem produktiem), datiem par to, vai pastāv korelācija starp konkrētu produktu pārdošanas apjomiem un saņemtajiem bonusiem un korelācijas koeficientiem.

³³¹ Sk. Sanwal, Anand (2007). Optimizing Corporate Portfolio Management: Aligning Investment Proposals with Organizational Strategy.

Šim argumentam un secinājumiem (Deloitte pētījumā) nav būtiskas vai izšķirošas nozīmes šajā konkrētajā Lietā.

462 (*).

463 (*).

8.4. Depo viedokļa³³² izvērtējums

464 **Depo norādījusi, ka no Lietas materiāliem izriet, ka Depo iebilda pret cenu līmeņa fiksēšanu un Depo tam nav piekritusi. To apliecina arī citu Lietas dalībnieku neapmierinātība ar Depo rīcību. Tādējādi Depo ir norobežojusies no darbībām, kuras šīs Lietas ietvaros kvalificē kā aizliegtu vienošanos.**

465 KP norāda, ka Depo viedoklī aprakstītie “cenu kari”, Depo veiktais cenu monitorings un Lietas dalībnieka novirzīšanās no panāktās vienošanās neliecina par vienošanās neesamību, tās pārtraukšanu vai Lietas dalībnieka norobežošanu no pārkāpuma. Tieši pretēji, atbilstoši Lietā iegūtajiem pierādījumiem, Lietā aprakstītā komunikācija, kuru Depo interpretē kā tās norobežošanu, liecina par īslaicīgu Lietas dalībnieka vēlmi gūt atsevišķo labumu, palielinot savu tirgus daļu, kas Lietā pamatā notika, komunikācijā ar piegādātāju cenšoties ietekmēt citiem Lietas dalībniekiem uzturamo cenu līmeni. Savukārt šādas rīcības rezultātā tika panākta tūlītēja reakcija no disciplinētākajiem vienošanās dalībniekiem, kas vērsās ar savu neapmierinātību pie Knauf/Norgips, to informējot un sagaidot no vairumtirgotāja rīcība, lai īslaicīgi “nepaklausīgos” atgrieztu noteiktajā cenu līmenī.

466 KP ieskatā atsaukšanās uz citu konkurējošo mazumtirgotāju cenām parāda, ka vertikālā cenu uzturēšana ietver acīmredzamu horizontālo aspektu ar mērķi nodrošināt visaptverošu cenu līmeņa noteikšanas sistēmu. Tas pierāda mazumtirgotāja izpratni par to, ka Knauf/Norgips preču cenu līmenis ir saistošs, savukārt mazumtirgotāja iebildumi norāda uz viņa vēlmi, lai vairumtirgotājs veic darbības ar mērķi disciplinēt citus mazumtirgotājus.

467 Piemēram, e-pastā Nr.95. norādīts, ka “*pašlaik situācija ar cenu kariem (dempingu) uzausajiem maisījumiem ir nedadz stabilizējusies*”. Savukārt e-pastā Nr.216 norādīts, ka “*uz 17.04. beidzot bija sakārtojušās ieteicamās M/T cenas visos dīleros uz visiem produktiem ieteicamo cenu sarakstā!*”. Minētie pierādījumi apliecina, ka mazumtirgotāju savstarpējais konkurences spiediens tika ierobežots. Savukārt Depo izmantotais cenu monitorings, paralēli darot zināmu citiem Lietas dalībniekiem, t.sk., Knauf, monitoringa rezultātus, kas saturēja citu mazumtirgotāju (t.sk, internetveikalu) plaukta cenas, patiesībā bija vērsti uz nepieciešamā cenu līmeņa sasniegšanu. To apstiprina sarakste, kas izriet no minētajiem e-pastiem. Tādējādi pretēji Depo viedoklim, KP norāda, ka ir konstatējams, ka Depo ir piedalījies aizliegtas vienošanās īstenošanā, uzturot noteiktu cenu līmeni, īstenojot kontroli pār citiem Lietas dalībniekiem (piemēram, e-pasts Nr.113) un uzraugot ieteicamo cenu ievērošanu.

468 Attiecībā uz to, ka citi Lietas dalībnieki e-pastos norāda, ka Depo ar ieteiktajām cenām “*nekas netiek ņemts par pilnu (..) ja knauf ieteicamās ir ar uzc 20-30%, tad tie [Depo] rauj ar 5-20% [uzcenojumu]*” (Nr.236) vai, ka Depo cenas “*būs dažu santīmu robežās zemāka kā ieteicamā cena*” (Nr.150) apliecina, ka attiecībā uz Depo no vairumtirgotāja puses tika pieļauts zemāks cenu līmenis nekā citiem mazumtirgotājiem. Taču minētie e-pasti nepierāda, ka attiecībā uz Depo šī vairumtirgotāja pieļautās atkāpes dēļ nebūtu konstatējama aizliegta vienošanās. Arī Depo bija saistoši vairumtirgotāja norādījumi (e-pasts Nr.59 un Nr.60) par cenu līmeni un Depo rīcība šajā sakarā apstiprina tā dalību aizliegtā vienošanās, tostarp, kopīgā ar citiem mazumtirgotājiem (piemēram, e-pasts Nr.111).

469 Visbeidzot KP norāda, ka Depo nav iesniegusi apgalvojuma, ka tā norobežojusies no pārkāpuma, apstiprinošus pierādījumus. KP Lietā nav konstatējusi un arī Lietas dalībnieks nav iesniedzis nevienu pierādījumu, kas to bez šaubām apstiprinātu un viennozīmīgi pierādītu.

³³² Depo 22.05.2017. vēstule “Par viedokļa sniegšanu” lietā Nr.p/15/7.2.19./2 ar pielikumiem, Lietas 43.sējums, 115.-223.lp.

Gadījumā, ja šāda norobežošanās būtu notikusi un KP tas nebūtu bijis zināms, un Lietas dalībnieks gribētu izmantot savas tiesības un šo faktu pierādīt, tad pierādīšanas pienākums gulstas tikai un vienīgi uz konkrēto Lietas dalībnieku.

- 470 **Depo iebildusi, ka tās veiktais monitoringa nav bijis Lietā konstatētās aizliegtas vienošanās sastāvdaļa. Ja Depo būtu panācis ar kādu no Lietas dalībniekiem sapratni par vienotu cenu politiku, tad monitoringa nebūtu nepieciešams. Depo norādījusi³³³, ka KP nav ņēmusi vērā faktu, ka Depo veikto monitoringa mērķis ir bijis saistīts ar Depo stratēģiju būt zemo cenu līderim. To apstiprina e-pasta Nr.72 saturs³³⁴.**
- 471 KP noraida Depo iebildumu, jo šāds secinājums neatbilst Lietā iegūtajiem pierādījumiem. Lai gan informācijas apmaiņai attiecībā uz vēsturiskajām vai pat aktuālajām cenām var būt tiesisks un ar konkurences tiesībām saderīgs mērķis, šī informācija arī var tikt izmantota, lai kontrolētu mazumtirgotāju TC cenas ar mērķi pārliecināties, vai tiek ievērots vēlamais cenu līmenis. Šāds secinājums izriet un atbilst Lietā iegūtajiem pierādījumiem. Depo cenu monitoringa veica ne tikai savās interesēs un ar mērķi iegūto informāciju izmantot savā saimnieciskajā darbībā. Cenu monitoringa rezultātu nodošana Knauf/Norgips tika veikta ar mērķi koordinēt un veicināt cenu līmeņa fiksēšanu, kā arī ar mērķi disciplinēt citus Lietas dalībniekus aizliegtas vienošanās ievērošanā.
- 472 Abas puses bija ieinteresētas panāktajā sadarbībā un guva no tās labumu – konkrēti Depo šādas vienošanās rezultātā guva iespēju uz citu Lietas dalībnieku rēķina savu saistošo cenu līmeni pazemināt (sk., piemēram, e-pastu Nr.111.), ja sniegtie monitoringa dati uzrādīja citu Lietas dalībnieku disciplīnas problēmas. Turklāt sistemātiska monitoringa datu uzrādīšana, kā rezultātā Depo bija iespēja gūt atsevišķo labumu, ļāva Knauf/Norgips atbilstoši disciplinēt arī Depo ievērot attiecībā uz to noteikto cenu līmeni. Tādējādi Depo savas cenas plauktā varēja nodrošināt, pamatojoties arī uz citu Lietas dalībnieku darbību aizliegtas vienošanās īstenošanā.
- 473 Attiecībā uz to, ka monitoringa veica arī citi Lietas dalībnieki, KP paskaidro, ka atšķirās mērķis, ar kādu Depo un pārējie Lietas dalībnieki veica monitoringa. Proti, pārējie Lietas dalībnieki monitoringa veica, jo visbiežāk tos neapmierināja Depo plaukta cenas (piemēram, e-pasti Nr.7 (Kesko), Nr.56 (LBTS), Nr.87 (amurs.lv), Nr.150 (TNK) u.c.), vai kāda mazumtirgotāja īslaicīga atkāpšanās no Lietā panāktās vienošanās (jo cenām plauktā jāatbilst noteiktajam cenu līmenim). Savukārt Depo mērķis bija veicināt cenu līmeņa uzturēšanu, papildus nodrošinot sev zemāko iespējamo plaukta cenu līmeni (piemēram, e-pasts Nr.183). Par Depo mērķi attiecībā uz cenu līmeņa uzturēšanu liecina, piemēram, e-pasti Nr. 192-196. No tiem izriet, ka Knauf nosaka cenas un Depo tās pārbauda, pēc pārbaudes tās plānojot ieteikt Optimera un Kesko. Turklāt, pamatojoties uz e-pastu Nr.194 un Nr.196, secināms, ka e-pasta Nr.194 pielikums latviešu valodā ar precēm un to rekomendējamām cenām pēc tam tika nosūtīts Kesko Igaunijā, kur pielikumā angļu valodā bija tās pašas preces ar tām pašām rekomendējamām cenām un e-pasta tekstā tika norādīts, ka šīs cenas Latvijas mazumtirgotāji ir akceptējuši un jau ir tās ieviesuši. Savukārt e-pastā Nr.195 norādīts, ka, lai gan Krūza cenu pacēlusi, Depo to vēl pārbaudīs un Knauf gaida Depo monitoringa rezultātus, lai var citiem mazumtirgotājiem tās ieteikt. Minētais e-pasts pierāda Depo monitorēšanu ar mērķi ietekmēt citu Lietas dalībnieku cenas plauktā, pirms vēl Knauf ir noteicis vēlamo cenu līmeni plauktā. Tāpat KP norāda, ka pamatojoties uz e-pastā Nr.63 norādīto, secināms, ka Depo pārbaudīs, kā citi mazumtirgotāji ievēro jaunās rekomendējamās cenas, kas stāsies spēkā pēc nedēļas, un pēc tam veic cenu maiņu. Turklāt tādējādi, pretēji Depo viedoklim, ka KP paplašinājusi e-pastā Nr.63 iekļauto tekstuālo informāciju³³⁵, KP norāda, ka tā ir nevis paplašinājusi tekstuālo informāciju, bet ir izdarījusi secinājumu par Depo turpmākajām darbībām, vērtējot saraksti un tās saturu kopumā.
- 474 **Attiecībā uz Depo viedokli par to, ka KP nav ņēmusi vērā Depo cenu noteikšanas politiku, KP norāda, ka Depo saimnieciskās darbības stratēģija neietekmē pārkāpuma**

³³³Depo viedoklis, Lietas 43.sējums, 118.lp (otrā puse), 125.lp.

³³⁴ Lietas 33.sējums, 237.-238.lp.

³³⁵ Depo viedoklis, 5.1.punkts, Lietas 43.sējums, 118.-119.lp.

konstatēšanu, kā arī neattaisno to. Šādu stratēģiju Depo varēja realizēt neatkarīgi no aizliegtas vienošanās, to neietekmējot (piemēram, e-pasts Nr.89, Nr.147, Nr.150).

- 475 Depo iesniegusi dokumentus, kas Depo ieskatā apliecina, ka Lietā esošie pieņemšanas-nodošanas akti par samaksu saistībā ar Depo veikto monitoringu ir saistīti vienīgi ar Depo rīkotām marketinga akcijām. KP kritiski vērtē šo argumentu, jo KP ieskatā iesniegtā informācija neaplicina, ka pieņemšanas-nodošanas aktu 2) punkts ir saistīts ar akcijas rīkošanu. Turklāt KP kritiski vērtē Depo amatpersonu nevērību dokumentu parakstīšanā un pieņemšanas-nodošanas akta 2) punkta formulēšanu ar mērķi ietekmēt nodokļu maksājumus.
- 476 **Depo viedoklī skaidrojusi, ka tā nav saņēmusi bonusus par cenu līmeņa ievērošanu. Tas neizriet no e-pastu Nr.92 un Nr.93. (arī Nr.94) satura, ko savā pamatojumā izmanto KP.**
- 477 KP tam nepiekrīt. Minētie e-pasti pēc to saturiskās nozīmes un vārdiskās jēgas atspoguļo konkrētu vienošanos, kas panākta starp Knauf un Depo. Piemēram, atbilstoši e-pastā Nr.92 norādītajam *“Pēdējā tikšanās reizē (5.11.2010.) tika piedāvāts izmaksāt gada bonusu 2% no kopējā gada apgrozījuma, par kuru bija mutiska vienošanās par ģipškartona un sauso maisījumu cenām, ja tiek izmainīta pārdošanas cena ģipškartonam un kā kritērijs definēts kopējais gada apgrozījums. Šis jautājums bija aktuāls abām pusēm, jo uz doto brīdi (5.11.2010.) mutiskās vienošanās nosacījumi netika pildīti”*.
- 478 KP papildus norāda, ka Lietā ir iegūti arī citi pierādījumi, kas pretēji Depo viedoklim, norāda uz to, ka bonusi tika maksāti par cenu līmeņa uzturēšanu, piemēram, skatīt e-pastu Nr.63, kas satur tikšanās protokolu starp Knauf un Depo, kurā, cita starpā, norādīts, ka *“jāizrunā par papildus bonusiem par reģipsu par pieturēšanos pie rekomendējamām cenām”*. Tādējādi Depo arguments par to, ka starp Depo un Knauf norisinājušās sarunas par savstarpēju sadarbību, kas būtu atļauta un atbilstoša normatīvajam regulējumam, ir faktiskajiem apstākļiem neatbilstošs iebildums un attiecīgi noraidāms.
- 479 **Lietas ietvaros nav pierādīta Depo aktīvā loma. Lai novērtētu Lietas dalībnieku aktīvu vai pasīvu lomu, KP ir ņēmusi vērā, ka nav notikusi mazumtirgotāju aktīva atturēšanās vai aktīva norobežošanās no aizliegtās vienošanās.**
- 480 Depo lomas novērtējums izriet no Depo objektīvajām darbībām, kas vērstas uz aizliegtu vienošanos. Ņemot vērā, ka Depo ir veikusi “aktīvas” darbības, kas vērstas uz savstarpējās sapratnes par vienotu rīcību tirgū panākšanu un kontroli, Depo loma vērtējama kā aktīva.
- 481 **Depo norādījusi, ka procesuālo darbību laikā, kas veiktas pie Depo, pierādījumu izņemšana ir bijusi prettiesiska. Tika iegūta informācija, kas neattiecas uz konkrēto Lietu.**
- 482 Depo viedoklī izvirzījusi argumentus par Vidzemes priekšpilsētas tiesas tiesneša 11.05.2015. lēmumu, ar kuru atļauts veikt pārmeklēšanu. KP paskaidro, ka atbilstoši KL 9.¹ panta normām lēmumu par atļauju veikt pārmeklēšanu pieņem vispārējās jurisdikcijas tiesas tiesnesis, un šā lēmuma tiesiskuma kontrole ir attiecīgās tiesas priekšsēdētāja kompetencē³³⁶. Turklāt no Lietas materiāliem redzams, ka Depo šīs tiesības ir izmantojusi un ar Rīgas pilsētas Vidzemes priekšpilsētas tiesas priekšsēdētājas 09.06.2015. lēmumu Depo sūdzība ir tikusi noraidīta. KP un administratīvo tiesu kompetencē nav pārvērtēt ne Vidzemes priekšpilsētas tiesas tiesneša, ne arī Vidzemes priekšpilsētas tiesas priekšsēdētāja lēmumus. Ievērojot minēto, KP noraida Depo izteiktos argumentus par Vidzemes priekšpilsētas tiesas tiesneses un priekšsēdētājas lēmumiem kā nepamatotus.
- 483 Depo iebildusi, ka KL 9. panta piektās daļas 4. punktā ietvertais regulējums saturiski atbilst kriminālprocesuālām darbībām – kratīšanai. Līdz ar to KP amatpersonām procesuālo darbību laikā bija tiesības izņemt tikai konkrēti norādītus dokumentus un informāciju. KP paskaidro, ka Depo veiktais salīdzinājums ar kratīšanu nav pamatots. Pirmkārt, kratīšanu ir iespējams veikt neatliekamajos gadījumos, pirms ir saņemta tiesneša atļauja. Šādas tiesības nekādu apstākļu ietekmē nav paredzētas KP amatpersonām. Otrkārt, atšķirīgs un nesalīdzināms ir arī tiesību

³³⁶ Sk. AT 31.03.2016. spriedumu lietā Nr.SKA-413/2016, *Latgales elektromontāža*, 9.-10.punkts, AT 16.12.2016. rīcības sēdes lēmums lietā Nr.SKA-1432/2016, *SZMA*, 7.punkts.

apjoms periodā pirms plānotās kratīšanas kriminālprocesā un procesuālajām darbībām konkurences tiesībās. Kriminālprocesa ietvaros ir paredzētas speciālās izmeklēšanas (opertatīvās) darbības, taču KP amatpersonām šādu pilnvaru nav. Līdz ar to var būt objektīvi pamatoti kriminālprocesa ietvaros pirms kratīšanas veikšanas atbilstoši Kriminālprocesa likuma regulējumam no procesa virzītāja prasīt augstāku detalizētības pakāpi attiecībā uz meklējamo informāciju.

- 484 Kas attiecas uz Depo iebildumiem, ka ārkārtīgi vispārīgu norāžu rezultātā KP amatpersonas ieguva visaptverošu informāciju, nepārbaudot to attiecināmību uz Lietu, KP norāda, ka KP darbinieki nevar iepriekš zināt, vai tirgus dalībnieka rīcībā atrodas vai neatrodas neidentificēta informācija, kas var tikt atklāta tikai pārbaudes laikā, īstenojot ar likumu noteiktas tiesības un privātpersonām – savus pienākumus³³⁷. Veicot pierādījumu meklēšanu, ņemams vērā, ka visbūtiskākie pierādījumi visbiežāk ir tirgus dalībnieku elektroniskajos informācijas nesējos. Vienlaikus, pārbaudot elektroniskajā informācijas sistēmā saglabātos datus, tos jāapskata savstarpējā sakarībā, tādēļ veicot atsevišķas elektroniskās sarakstes vai tikai vienas spoguļkopijas apskati, neatkarīgi no citām izpētes Lietuvā esošajām ziņām par faktiem, nav iespējams uzreiz konstatēt, vai konkrētais e-pasts/elektroniskā sarakste savstarpējā sakarībā ar citām procesuālo darbību laikā iegūtām elektroniskajā informācijas sistēmā saglabātajām ziņām būs uzskatāms par pierādījumu Lietuvā³³⁸.
- 485 KP amatpersonas pirms informācijas iegūšanas un iepazīšanās ar informāciju var tikai izteikt pieņēmumus, kāda veida informācija varētu atrasties elektroniskajā informācijas sistēmā, taču KP amatpersonas iepriekš nevar norādīt jau uz konkrētiem dokumentiem vai konkrēti identificētu informāciju. Turklāt konkrēto procesuālo darbību laikā, iespēju robežās, KP darbinieki identificēja to darbinieku datorus un e-pastus, kas varēja saturēt netiešus pierādījumus saistībā ar izmeklējamo Lietuvā. Papildus tika izvērtēta arī darbinieku darbības joma un amata pienākumi, kas savukārt sašaurināja apskatāmās un iegūstamās informācijas apjomu. Tādējādi secināms, ka KP amatpersonas ar pienācīgu rūpību ir izvērtējušas, kurus elektroniskajā informācijas sistēmā saglabātos datus iegūt (veicot to ierakstīšanu), kā to apliecina arī sastādītie Elektroniskās informācijas sistēmā saglabāto datu kontroles protokoli. Līdz ar to faktiskajiem apstākļiem ir neatbilstošs un nav pamatots apgalvojums, ka KP darbinieki ir nokopējuši visaptverošu informāciju, nevērtējot to attiecināmību uz Lietuvā vispār. Papildus arī norādāms, ka pretēji Depo iebildumiem, procesuālo darbību laikā pat liela apjoma informācijas izņemšana bez iepriekšējas atlases pati par sevi nav cilvēktiesību un pamatbrīvību pārkāpums³³⁹.
- 486 **Depo norādīja, ka ar cenu ievērošanas piemēriem un kredītrēķinu un pavadzīmju izvērtēšanu nav pierādīta vertikālās un horizontālās vienošanās esamība.**
- 487 Depo norādījusi³⁴⁰, ka cenu ievērošanas epizodes nav vērtētas sistēmiski, t.i., par visām precēm, visiem gadiem, visiem mazumtirgotājiem. KP cenas ievērošanas piemēri ir selektīvi, bez pamatojuma to atlasei. KP izvērtējums ir tendenciozs, neveicot faktisko mazumtirdzniecības cenu līmeņa analīzi. KP noraida šādus Depo iebildumus. Šī lēmuma ietvaros KP ir skaidrojusi gan piemēru atlases metodiku, gan arī veikusi sistēmisku un pamatotu izvērtējumu. Tam, ka nav veikta visu iespējamo preču visu piemēroto cenu analīze, nav nozīmes, ņemot vērā, ka konkrētas cenas ievērošana nav izšķirošais vienošanās konstatēšanai, ņemot vērā šīs Lietas ietvaros izmantoto pierādīšanas standartu un vienošanās būtību.
- 488 **Depo norādījusi³⁴¹, ka ir kritiski vērtējams KP arguments, ka Depo atsevišķos gadījumos**

³³⁷ AT 2009.gada 29.jūnija spriedums lietā SKA-234, *Stats*, 28.punkts.

³³⁸ Sk., piemēram, EST 21.09.2006. sprieduma lietā Nr.C-105/04P *Vereniging voor de Groothandel op Elektrotechnisch Gebied* u.c. 93. un 94.rindkopu, saskaņā ar kuru pierādījumi lietā novērtējami to savstarpējā kontekstā.

³³⁹ ECT 02.04.2015. spriedums lietā *Vinci construction* (pieteikumi Nr.63629/10 un Nr.60567/10).

³⁴⁰ Depo viedoklis, Lietas 43.sējums, 118.lp.

³⁴¹ Depo viedoklis, Lietas 43.sējums, 118.lp. (otrā puse).

jau pirms ieteicamo cenu saņemšanas konkrētām precēm bija noteikts rekomendācijām atbilstošs cenu līmenis. Minētais liecina nevis par Depo rīcību, kas ir pretēja brīvas konkurences principiem, bet par Depo neatkarību TC noteikšanā. KP paskaidro, ka Lietā iegūtie pierādījumi ir vērtējami kopsakarā, ievērojot vienošanās saturu un tā tvērumu. Lietā analizētā Lietas dalībnieku reakcija uz Knauf cenu rekomendācijām nav izšķirošais vienošanās konstatēšanai. Tāpat nav būtiskas nozīmes konkrētam brīdim, kad katrs Lietas dalībnieks veica noteiktas darbības ar mērķi pielāgoties saistošajam cenu līmenim. Lietā iegūtie e-pasti apstiprina, ka TC mazumtirgotāji neveidoja patstāvīgi un neatkarīgi, bet gan saskaņā ar panākto vienošanos par minimālo cenu līmeni un vienoto sapratni par nepieciešamību mainīt cenas atbilstoši saņemtajai informācijai par ieteicamajām cenām Knauf precēm. Turklāt attiecībā uz Depo ņemama vērā arī tā loma cenu līmeņa fiksēšanā, veicot mazumtirgotāju cenu apkopošanu vēl pirms Knauf izsūtītajiem ICS.

489 **Depo norādījusi³⁴², ka e-pasti Nr.173, 176, 213, 220, 225 liecina, ka Depo cenas atšķiras no ITC un ir ievērojami zemākas par ITC. Tie un arī e-pasti Nr.9, 11, 15, 16, 58, 150, 178, 187, 236 liecina, ka Depo neievēroja ITC un noteica cenas veikalos patstāvīgi.**

490 KP paskaidro, ka šīs Lietas ietvaros vērtētas Lietas dalībnieku darbības, kuru mērķis bija minimālā cenu līmeņa fiksēšana. Savukārt vienošanās pastāvēšanas vēlākajos gados, sākot no 2010.gada, vienošanās ne tikai aptvēra minimālā cenu līmeņa fiksēšanu, bet arī noteikta cenu līmeņa fiksēšanu, balstoties uz Knauf sniegtajām rekomendācijām. Noteikta cenu līmeņa fiksēšanā nozīme ir nevis cenai, kas precīzi atbilst rekomendācijai, bet gan Lietas dalībnieka reakcijai uz Knauf sniegto rekomendāciju, ņemot vērā, ka katra mazumtirgotāja sadarbība ar Knauf bija balstīta uz atšķirīgiem sadarbības nosacījumiem, kas ietekmēja šī Lietas dalībnieka nosakāmo cenu plauktā un sagaidāmo, piemērojamo cenu līmeni. Turklāt Lietas dalībnieku rīcība šīs Lietas ietvaros ir vērtēta, pārbaudot pierādījumus savstarpējā kopsakarībā. Depo darbību vērtējums nav balstīts tikai uz cenu analīzi.

491 **Depo norādījusi³⁴³, ka e-pasts Nr.3 neapliecina, ka Depo faktiski būtu saņēmusi jebkādu atlaidi par ITC ievērošanu. Depo ieskatā e-pasta saturs interpretējams kā Knauf iekšējā atskaitēšanas vadībai par it kā panākto vienošanos, kam nav faktiska pamatojuma.**

492 KP norāda, ka tā neapšaubā Knauf iekšējā sarakstē paustās informācijas patiesumu un atbilstību tā brīža tirgus situācijai. Saskaņā ar vispārīgajiem nosacījumiem, kas attiecas uz pierādījumu novērtēšanu, pārbaudot pierādījuma attiecināmību uz Lietu, ņemama vērā tā izcelsme, apstākļi, kādos šis pierādījums ticis sastādīts, personas, kurām šis pierādījums ir adresēts un pierādījuma saturs³⁴⁴. Novērtējot šos e-pastu kopsakarā ar citiem lietā iegūtajiem pierādījumiem, kā arī ņemot vērā secinājumus, kas izriet no kredītrēķinu un pavadzīmju analīzes, KP nav pamata uzskatīt, ka e-pasts Nr.3 ir neatbilstošs faktiskajai situācijai.

493 Izvērtējot arī Depo prezentācijā sniegto kopsakarā ar Depo viedokli pausto, konstatējams, ka šī informācija skaidro Depo piemēroto stratēģiju tirgū, raksturo šādas rīcības rezultātā sniegtos ieguvumus patērētājiem, tāpat skaidro savstarpējās komunikācijas ar vairumtirgotāju mērķus un Depo norobežošanos no jebkādas pastāvošās vienošanās tirgū. Ciktāl tas attiecināms uz Depo sniegto ekonomisko situācijas novērtējumu, vienlaikus ievērojot Lietā konstatēto vienošanās acīmredzamo mērķi, KP ieskatā neviens no minētajiem argumentiem, uz kuriem atsevišķi detalizētu skaidrojumu KP jau sniegusi Lietas dalībnieku viedokļu izvērtējumu sadaļā, neattaisno Depo rīcību, kā arī nepierāda, ka panāktā vienošanās būtu attaisnojama atbilstoši KL 11.panta otrajā daļā definētajiem kritērijiem.

³⁴² Turpat, 125.lp.

³⁴³ Turpat, 119.lp.

³⁴⁴ EST 15.03.2000. spriedums apvienotajā lietā Nr.T-25/95, *Cimenteries*, 1053. un 1838.paragrāfs

IX ATBILDĪBA

9.1. Naudas soda piemērošanas vispārējais pamats

- 494 Ņemot vērā konstatētos faktus un pierādījumus, kuru izvērtējums sniegts šajā lēmumā, secināms, ka SIA “DEPO DIY”, SIA “Kekso Senukai Latvia” un SIA “Tirdzniecības nams “Kurši”” darbības konstatējama minimālā TC līmeņa un noteikta cenu līmeņa fiksēšana gan vertikālā līmenī, gan horizontālā līmenī vienojoties ražotājiem un mazumtirgotājiem, mazumtirgotājiem savstarpēji panākot kopīgu izpratni un saskaņotu rīcību par vienotiem darbības principiem un savstarpēju kontroli šīs vienošanās ievērošanā attiecībā uz Knauf/Norgips izplatītajām precēm tirgū. Šādas minēto tirgus dalībnieku darbības atbilst KL 11.panta pirmajā daļā noteiktā aizlieguma pārkāpuma tiesiskajam sastāvam.
- 495 Atbilstoši KL 12.panta pirmajai daļai, ja KP konstatē tirgus dalībnieku darbības šā likuma 11.panta pirmās daļas pārkāpumu, tā pieņem lēmumu par pārkāpuma konstatēšanu, tiesiskā pienākuma un naudas soda uzlikšanu. Saskaņā ar KL 12.panta otro un trešo daļu KP ir tiesīga uzlikt tirgus dalībniekiem naudas sodu līdz 5 procentu apmēram no to pēdējā finanšu gada neto apgrozījuma katram, bet ne mazāk kā 350 *euro* katram, savukārt konkurentiem – līdz 10% apmēram no to pēdējā finanšu gada neto apgrozījuma katram, bet ne mazāk kā 700 *euro* katram.
- 496 Lēmuma pieņemšana un pārkāpēju sodīšana ir nepieciešama, lai atturētu pārkāpēju un citus tirgus dalībniekus no KL pārkāpuma izdarīšanas. Saskaņā ar taisnīguma principu par katru izdarīto pārkāpumu pārkāpējam jāpiemēro samērīgs sods. Savukārt naudas soda mērķis ir sodīt uzņēmumu par prettiesiskām darbībām, kā arī atturēt gan attiecīgo uzņēmumu, gan citus tirgus dalībniekus no iespējamajiem konkurences tiesību noteikumu pārkāpumiem³⁴⁵. Tādējādi rīcības brīvība naudas sodu noteikšanā ir vērsta uz to, lai mudinātu uzņēmumu rīkoties, ievērojot konkurences tiesību normas³⁴⁶. Pat, ja ir konstatējams soda piemērošanas nelietderīgums, jo nav radīts apdraudējums sabiedrības interesēm, tas nevar būt kā arguments soda nepiemērošanai, ņemot vērā, ka pārkāpumi, par kuriem konstatēta tirgus dalībnieku atbildība, apdraud brīvu konkurenci, kas ir KL mērķis un sabiedrības vispārējā interese³⁴⁷.
- 497 Lai noteiktu naudas soda apmēru, KP izvērtē pārkāpumu atbilstoši Ministru kabineta 29.09.2008. noteikumiem Nr.796 „Kārtība, kādā nosakāms naudas sods par Konkurences likuma 11.panta pirmajā daļā un 13.pantā paredzētajiem pārkāpumiem”³⁴⁸ (turpmāk – Noteikumi Nr.796), kas bija spēkā šajā lēmumā konstatētā pārkāpuma izdarīšanas laikā³⁴⁹, kopsakarā ar Administratīvā procesa likuma 66.panta pirmajā daļā noteiktajiem lēmuma satura noteikšanas pamatprincipiem.
- 498 Noteikumu Nr.796 3.punktā ir noteikts, ka naudas sodu aprēķina procentos no tirgus dalībnieka pēdējā noslēgtā finanšu gada neto apgrozījuma pirms pārkāpuma konstatēšanas dienas. Šāds soda apmērs atspoguļo likumdevēja viedokli par aizskarto sabiedrības interešu nozīmīgumu, nepieciešamību nodrošināt soda preventīvu un sodošu iedarbību, pārkāpuma radīto seku ietekmi. Šie apstākļi arī pamato soda salīdzinošo bardzību. Ņemot vērā apgrozījumu kā naudas soda aprēķināšanas bāzi, tiek novērsts, ka uzliktie naudas sodi ir neatbilstoši attiecīgā uzņēmuma nozīmībai³⁵⁰. Aprēķinot naudas soda apmēru, tiek ņemts vērā tostarp attiecīgā uzņēmuma lielums un ekonomiskā varenība³⁵¹.

³⁴⁵ sk. EST 29.06.2006. sprieduma lietā C-289/04 P, *Showa Denko KK*, 16.pagrāfu.

³⁴⁶ Pirmās instances tiesas 08.10.2008. spriedums lietā Nr.T-68/04, *SGL Carbon AG*, 49.punkts .

³⁴⁷ AT 15.06.2015. spriedums lietā SKA-291/2015, *Drogas*, 15.punkts.

³⁴⁸ 2016.gada 29.martā Ministru kabinets pieņēma noteikumus Nr.179 „Kārtība, kādā nosakāms naudas sods par Konkurences likuma 11.panta pirmajā daļā un 13.pantā un Negodīgas mazumtirdzniecības prakses aizlieguma likuma 5., 6., 7. un 8.pantā paredzētajiem pārkāpumiem”. Noteikumu Nr.179 3.–25.punkta normas saturiski neatšķiras no Noteikumu Nr. 796 3.–26.punkta normām.

³⁴⁹ AT 01.09.2011. spriedums lietā SKA-92/2011, *Papyrus*, 17.punkts.

³⁵⁰ sal. sk. EST 07.06.2007. sprieduma lietā C-76/06 P 24.rindkopa.

³⁵¹ EST 29.06.2006. sprieduma lietā C-289/04 P, *Showa Denko KK*, 16.rindkopu.

499 KP 13.04.2017., ievērojot Lietas dalībnieku lūgumus, pagarināja lēmuma pieņemšanas termiņu Lietuvā līdz 31.08.2017. Lai neradītu nelabvēlīgākas sekas Lietuvā dalībniekiem³⁵², KP uzskata, ka Depo un TNK naudas sods nosakāms no 2015.gada neto apgrozījuma, ņemot vērā, ka minētajiem uzņēmumiem:

- līdz 13.04.2017. dalībnieku sapulcē nebija apstiprināts 2016.gada pārskats;
- pēdējā (2016.) noslēgtā finanšu gada neto apgrozījums pirms pārkāpuma konstatēšanas dienas ir lielāks par 2015.gada neto apgrozījumu.

Savukārt Kesko naudas sods nosakāms no 2016.gada neto apgrozījuma, ņemot vērā, ka pēdējā noslēgtā finanšu gada neto apgrozījums ir mazāks kā 2015.gada neto apgrozījums.

500 Atbilstoši Lietuvā dalībnieku sniegtajai informācijai, Lietuvā dalībnieku neto apgrozījums saskaņā ar peļņas vai zaudējumu aprēķinu 2015.gadā vai 2016.gadā ir:

Tabula Nr.8

Lietas dalībnieku neto apgrozījums (EUR)

Lietas dalībnieks	Neto apgrozījums (EUR)	Pārskata finanšu gads
Depo	185'916'199	2015
TNK	63'439'205	2015
Kesko	48'453'584	2016

9.2. Pārkāpuma smagums

501 Saskaņā ar Noteikumu Nr.796 13.punktu, nosakot naudas soda apmēru, ņem vērā pārkāpuma smagumu un ilgumu.

502 Saskaņā ar Noteikumu Nr.796 14.punktu, nosakot pārkāpuma **smaguma** pakāpi, ņem vērā pārkāpumu **veidu**, pārkāpuma radītās vai iespējamās **sekas** un katra iesaistītā tirgus dalībnieka **lomu** pārkāpumā.

503 Saskaņā ar Noteikumu Nr.796 16.punktu un tā apakšpunktiem, izvērtējot katra pārkāpumā iesaistītā tirgus dalībnieka lomu, ņem vērā, vai pastāv vismaz viens no šādiem nosacījumiem: tirgus dalībnieks bijis pārkāpuma iniciators; pārkāpumā tirgus dalībniekam bijusi aktīva vai pasīva loma.

9.2.1. Aizliegta vertikāla vienošanās

504 **Par veidu:** atbilstoši Noteikumu Nr.797 8.1.apakšpunktam Knauf un Norgips vienošanās ar Depo, TNK un Kesko katru atsevišķi kvalificējama kā aizliegta vertikāla vienošanās par minimālā TC līmeņa un noteikta cenu līmeņa noteikšanu, kas nav zemāks par iepirkuma cenu un, kas pietuvināts rekomendējamai cenai. Par šādu pārkāpumu, ievērojot tā smaguma pakāpi, naudas sods nosakāms kā par smagu pārkāpumu.

505 Individualizējot nosakāmā naudas soda apmēru, KP ņem vērā, ka tieši ražotāju rīcības rezultātā vertikālā līmenī ar katru mazumtirgotāju atsevišķi tika panākti noteikti sadarbības principi, nosakot minimālo TC līmeni attiecībā uz Knauf/Norgips izplatītajām precēm mazumtirgotāju veikalos. Tāpat Knauf/Norgips rīcības rezultātā tika panākta un uzturēta mazumtirgotāju ilgstoša vienošanās ievērošana, tika ierobežotas novirzes no tās, kā arī panākta vienošanās satura paplašināšana, ar aizliegtu vertikālo vienošanos aptverot arī noteikta cenu līmeņa noteikšanu. Vienlaikus KP ņem vērā, ka mazumtirgotāju rīcība aizliegtas vertikālās vienošanās ietvaros bija apzināta un atbilda to interesēm. Tāpat Lietuvā apkopotā informācija ļauj secināt, ka mazumtirgotāji aktīvi iesaistījās vienošanās nosacījumu apspriešanā ar Knauf/Norgips.

³⁵² Sk. arī KP 17.06.2013. lēmuma Nr.E02-31, *Energobūvnieki*, 170.rindkopu.

- 506 **Par sekām:** seku novērtējums veicams, kur tādu ir iespējams faktiski veikt³⁵³. Pārkāpuma ietekme jeb sekas ir tikai viens no kritērijiem, kas jāņem vērā, lai novērtētu izdarītā pārkāpuma smagumu, nosakot naudas soda apmēru. Savukārt aizliegtās vienošanās, kas attiecas uz cenas vai tā līmeņa ietekmēšanu, jau pašas to dabas dēļ ir uzskatāmas par vissmagākā naudas soda uzlikšanas pamatu. To iespējamā konkrētā ietekme uz tirgu (sekas), nosakot naudas soda līmeni, nav noteicošs kritērijs³⁵⁴. Turklāt vērā ņemamas ir nevis sekas, kas radušās no faktiskās rīcības, ko izdarījis tirgus dalībnieks, bet gan sekas, kas radušās visa pārkāpuma, kurā tirgus dalībnieks piedalījies, kopā dēļ³⁵⁵.
- 507 Šajā lēmumā konstatētās vienošanās, kas primāri attiecās uz minimālā TC līmeņa noteikšanu, kā arī vēlāk jau plašākā veidā – uz noteikta cenu līmeņa fiksēšanu, rezultātā tika ietekmēta mazumtirgotāju rīcība, nosakot TC mazumtirgotāju veikalos Knauf/Norgips izplatītajām precēm. Tādējādi mazumtirgotāju veikalos cenas Knauf/Norgips izplatītajām precēm netika noteiktas mazumtirgotāja individuāli izsvērtu un pieņemtu lēmumu rezultātā, tostarp, izvērtējot iespējamus riskus, kas saistīti ar minēto preču izplatīšanu, bet gan savstarpēji panāktas sapratnes fiksēt cenu līmeni rezultātā.
- 508 **Par lomu:** lietā konstatējams, ka pārkāpums īstenots aktīvas Depo, TNK un Kesko rīcības rezultātā. Lai gan aizliegtas vertikālās vienošanās iniciators bija Knauf/Norgips, mazumtirgotājiem bija aktīva loma aizliegtas vertikālas vienošanās uzturēšanā un īstenošanā, turklāt Lietas materiāli nesatur pierādījumus par mazumtirgotāju aktīvu atturēšanos vai aktīvu norobežošanos no aizliegtās vienošanās. Vienlaikus attiecībā uz Depo konstatējama augstāka aktivitātes pakāpe vienošanās uzturēšanā un īstenošanās nekā attiecībā uz Kesko un TNK, ņemot vērā Lietā konstatēto Depo veikto cenu apkopošanas mērķi koordinēt un veicināt cenu līmeņa fiksēšanu, kā arī disciplinēt citus Lietas dalībniekus aizliegtās vienošanās ievērošanā.
- 509 Ņemot vērā minēto un saskaņā ar Noteikumu Nr.796 18.3.apakšpunktu, par izdarīto pārkāpumu naudas soda apmērs nosakāms Depo 0,9 procentu, Kesko 0,8 procentu un TNK 0,8 procentu apmērā no to atbilstošā finanšu gada neto apgrozījuma.

9.2.2. Horizontāla kartēļa vienošanās

- 510 **Par veidu:** atbilstoši Noteikumu Nr.798 2.9.apakšpunktam Depo, TNK un Kesko vienošanās (saskaņotās darbības), kuru sākotnēji iniciēja un turpmāk koordinēja un veicināja Knauf/Norgips, kvalificējama kā horizontālā kartēļa vienošanās par minimālā TC līmeņa, vēlāk arī noteikta cenu līmeņa uzturēšanu un savstarpējo kontroli šīs vienošanās ievērošanā.
- 511 Individualizējot nosakāmā naudas soda apmēru, KP ņem vērā, ka Knauf/Norgips iniciatīvas un rīcības rezultātā tika panākta uzvedības savstarpēja horizontāla koordinācija starp mazumtirgotājiem. Knauf/Norgips un mazumtirgotāju koordinētas rīcības rezultātā attiecībā uz Knauf/Norgips preču izplatīšanu tika izveidota sistēma, kuras ietvaros tika panākts un uzturēts prioritāri TC minimālais līmenis tirgū. Šīs sistēmas ietvaros kontroli pār TC minimālā līmeņa ievērošanu veica ne tikai Knauf/Norgips, bet arī katrs mazumtirgotājs atsevišķi, tostarp, pār citiem mazumtirgotājiem, tālāk par to ziņojot Knauf/Norgips un pieprasot veikt darbības minimālā cenu līmeņa atjaunošanai (uzturēšanai) atbilstoši panāktajai vienošanās. Knauf/Norgips iniciētās un veicinātās mazumtirgotāju horizontāli koordinētās rīcības un panāktās sapratnes rezultātā, savstarpējais konkurences spiediens attiecībā uz TC samazinājās.

³⁵³ Arī Eiropas Komisija, nosakot naudas soda apmēru, ietekmi uz tirgu jeb pārkāpuma rezultātā radītās ņem vērā tikai tad, ja seku apmēru var faktiski novērtēt. EST ar 09.07.2009. spriedumu lietā Nr. C-511/06 P, *Archer Daniels Midland*, 125.pārgrāfs, šādu Eiropas Komisijas pieeju naudas soda aprēķināšanā ir apstiprinājusi.

³⁵⁴ Sk., piemēram, EST 07.06.1983. spriedumu lietā 103/80, *Musique Diffusion française*, 120. un 129.pārgrāfu, EST 17.07.1997. spriedumu lietā C 219/95 P, *Ferriere Nord*, 33.pārgrāfu, EST 16.11.2000. spriedumu lietā C-286/98 P, *Stora Kopparbergs Bergslags*, 68.-77.pārgrāfu, EST 25.01.2007. spriedumu lietā C-407/04 P, *Dalmine*, 129.-130.pārgrāfu

³⁵⁵ EST 08.07.1999. spriedums lietā C-49/92 P *Anic Partecipazioni*, *Recueil*, 152.pārgrāfs, 12.11.2009. spriedums lietā C-554/08 P, *Carbone-Lorraine*, 21. un 24.pārgrāfs

- Par šādu pārkāpumu, ievērojot tā smaguma pakāpi, naudas sods Depo, TNK un Kesko nosakāms kā par sevišķi smagu pārkāpumu.
- 512 Tāpat, vērtējot pārkāpuma smagumu, KP arī ņem vērā šīs Lietas apstākļus, kuru analīzes rezultātā konstatēta horizontālā karteļa vienošanās, kā arī faktu, ka par šāda veida pārkāpumu KP pirmo reizi piemēro atbildību³⁵⁶.
- 513 **Par sekām:** seku novērtējums veicams, kur tādu ir iespējams faktiski veikt³⁵⁷. Pārkāpuma ietekme jeb sekas ir tikai viens no kritērijiem, kas jāņem vērā, lai novērtētu izdarītā pārkāpuma smagumu, nosakot naudas soda apmēru. Savukārt aizliegtās karteļa vienošanās, kas attiecas uz cenas vai tā līmeņa ietekmēšanu, jau pašas to dabas dēļ ir uzskatāmas par vissmagākā naudas soda uzlikšanas pamatu. To iespējamā konkrētā ietekme uz tirgu (sekas), nosakot naudas soda līmeni, nav noteicošs kritērijs³⁵⁸. Tāpat karteļa vienošanās, kas konstatēta šajā lēmumā un kas vērsta uz noteikta TC līmeņa fiksēšanu un uzturēšanu Knauf/Norgips precēm mazumtirgotāju veikalos, jau pēc savas dabas ir kvalificējama kā “sevišķi smaga” un nav nepieciešams, lai šādai rīcībai būtu īpaša ietekme³⁵⁹, kuru atsevišķi būtu nepieciešams novērtēt. Turklāt vērā ņemamas ir nevis sekas, kas radušās no faktiskās rīcības, ko izdarījis tirgus dalībnieks, bet gan sekas, kas radušās visa pārkāpuma, kurā uzņēmums piedalījies, kopā dēļ³⁶⁰.
- 514 Šajā lēmumā konstatētās vienošanās, kas primāri attiecās uz minimālās TC līmeņa fiksēšanu, kā arī vēlāk jau plašākā veidā – uz noteikta cenu līmeņa fiksēšanu Knauf/Norgips precēm mazumtirgotāju veikalos, rezultātā tika kavēta, ierobežota un deformēta mazumtirgotāju konkurence cenas noteikšanā Knauf/Norgips precēm to veikalos. Rezultātā samazinājās mazumtirgotāju savstarpējais konkurences spiediens attiecībā uz Knauf/Norgips izplatītajām precēm un TC līmenis Depo, TNK un Kesko tika uzturēts atbilstoši panāktai vienošanās.
- 515 **Par lomu:** Lietā konstatējams, ka mazumtirgotājiem bija aktīva loma aizliegtas karteļa vienošanās uzturēšanā un savstarpējā kontrolē saistībā ar vienošanās darbības nepārtrauktību, turklāt Lietas materiāli nesatur pierādījumus par mazumtirgotāju aktīvu atturēšanos vai aktīvu norobežošanos no aizliegtās vienošanās. Par tādu nav uzskatāma lietā esošā informācija, kas norāda uz atsevišķiem gadījumiem par kavēšanos pielāgoties minimālās TC līmenim tirgū vai atsevišķi iebildumi saistībā ar sistēmas, kuras ietvaros tika panākts un uzturēts minimālais cenu līmenis tirgū, darbību, mazumtirgotājiem turpinot piedalīties šajā sistēmā atbilstoši panāktai vienošanās. Vienlaikus attiecībā uz Depo konstatējama augstāka aktivitātes pakāpe vienošanās uzturēšanā un īstenošanā nekā attiecībā uz Kesko un TNK, ņemot vērā Lietā konstatēto Depo veikto cenu apkopošanas mērķi koordinēt un veicināt cenu līmeņa fiksēšanu, kā arī disciplinēt citus Lietas dalībniekus aizliegtas vienošanās ievērošanā.
- 516 Ņemot vērā minēto un saskaņā ar Noteikumu Nr.796 18.4.apakšpunktu, par izdarīto pārkāpumu naudas soda apmērs nosakāms Depo 2,1 procentu, Kesko 2 procentu un TNK 2 procentu apmērā no to atbilstošā finanšu gada neto apgrozījuma.

9.3. Pārkāpuma ilgums

- 517 Atbilstoši Noteikumu Nr.796 19.1., 19.2. un 19.3.apakšpunktam, ja pārkāpuma ilgums

³⁵⁶ Sk., piemēram, Pirmās instances tiesas 13.12.2006. spriedumu lietā C-217 un C-245/03, *FNCBV*, 356.pārgrāfs un turpmākie.

³⁵⁷ Arī Eiropas Komisija, nosakot naudas soda apmēru, ietekmi uz tirgu jeb pārkāpuma rezultātā radītās ņem vērā tikai tad, ja seku apmēru var faktiski novērtēt. EST ar 09.07.2009. spriedumu lietā Nr. C-511/06 P, *Archer Daniels Midland*, 125.pārgrāfs, šādu Eiropas Komisijas pieeju naudas soda aprēķināšanā ir apstiprinājusi.

³⁵⁸ Sk., piemēram, EST 07.06.1983. spriedumu lietā 103/80, *Musique Diffusion française*, 120. un 129.pārgrāfu, EST 17.07.1997. spriedumu lietā C 219/95 P, *Ferriere Nord*, 33.pārgrāfu, EST 16.11.2000. spriedumu lietā C-286/98 P, *Stora Kopparbergs Bergslags*, 68.-77.pārgrāfu, EST 25.01.2007. spriedumu lietā C-407/04 P, *Dalmine*, 129.-130.pārgrāfu.

³⁵⁹ Vispārējās tiesas 25.10.2005. spriedums lietā T-38/02, *Groupe Danone*, 150.pārgrāfs.

³⁶⁰ EST 08.07.1999. spriedums lietā C-49/92 P *Anic Partecipazioni, Recueil*, 152.pārgrāfs, 12.11.2009. spriedums lietā C-554/08 P, *Carbone-Lorraine*, 21. un 24.pārgrāfs.

nepārsniedz gadu, saskaņā ar šo noteikumu 18.punktu noteikto naudas soda apmēru nepalielina, ja pārkāpums ilgst vairāk par gadu, bet nepārsniedz piecus gadus, naudas soda palielinājums nosakāms līdz 0,5%, bet, ja pārkāpums ilgst vairāk par pieciem gadiem, naudas soda palielinājums nosakāms no 0,5 līdz 1%. Papildus, nosakot pārkāpuma ilgumu, vērtējams, vai Lietas dalībnieku veiktās aizliegtās darbības uzskatāmas par atsevišķu pārkāpumu, vai vienotu pārkāpumu, kuru veido turpināta rīcība.

- 518 Ņemot vērā Lietā konstatētos apstākļus, Lietas dalībnieku aizliegtās darbības kvalificējas kā vienots un turpināts pārkāpums, netkarīgi no tā vai pārkāpums tiek kvalificēts kā aizliegta vertikāla vienošanās vai horizontāla karteļa vienošanās. Pārkāpuma vienotais raksturs izriet no aizliegtas vienošanās katra dalībnieka īstenotā mērķa identiskuma (Lietas dalībnieku rīcība vērsta uz vienu ekonomisko mērķi, kas saistīts ar cenu veidošanos plauktā Knauf/Norgips izplatītajām precēm veikalos mazumtirdzniecībā aizliegtas vienošanās rezultātā) un vienoto darbību turpinātības. Līdz ar to nav pamata Lietas dalībnieku turpināto rīcību, ko raksturo viens mērķis, vērtēt kā atsevišķus nesaistītus pārkāpumus dažādos gados, neskatoties uz savstarpējās komunikācijas intensitāti un skaitu katra gada ietvaros.
- 519 KP ņem vērā, ka Lietā konstatētā pārkāpuma vienoto raksturu apliecina arī e-pastu saturos iekļautās informācijas vienveidība un turpinātība. Turklāt no e-pastiem izrietošā informācija apliecina, ka komunikācija starp Lietas dalībniekiem notikusi arī ārpus e-pastu sarakstes³⁶¹ - sarunas starp Lietas dalībniekiem bieži norisinājās telefoniski vai Lietas dalībniekiem tiekoties klātienē. Par vienveidīgu darbību pārtraukšanu nav uzskatāmas atsevišķas atkāpes vai īslaicīga atturēšanās no panāktās vienošanās.
- 520 Attiecībā uz Lietas dalībnieku horizontālo koordināciju, lai pierādītu dalību vienotā pārkāpumā, ir jāpastāv vispārējam plānam, kam ir vienots mērķis, tirgus dalībniekam apzināti ir jāsniedz ieguldījums šī plāna īstenošanā, un tam ir jāzina par citu Lietas dalībnieku rīcību³⁶². No Lietā iegūtajiem pierādījumiem izriet, ka sistēmai, kurā Lietas dalībnieki ņēma dalību, bija vienots mērķis – panākt minimālā TC līmeņa, vēlāk arī noteikta cenu līmeņa uzturēšanu un ievērošanu un savstarpējo kontroli šīs vienošanās ievērošanā. Tāpat konstatējams, ka Lietas dalībnieki sniedza ieguldījumu konkrētā plāna īstenošanā – regulāri informējot Knauf/Norgips kā saskaņotās rīcības koordinētāju un veicinātāju par novirzīšanos no panāktās vienošanās faktiskās izpildes, šādā veidā arī vienlaikus veicinot iedibinātās sistēmas darbību, no tās nenorobežojoties. Visbeidzot Lietā konstatējama arī Lietas dalībnieku informētība par citu Lietas dalībnieku rīcību šīs vienošanās ietvaros, kas izriet no Lietas apstākļu kopuma un Lietā esošās e-pastu sarakstes, to regularitātes un sistemātiskuma.
- 521 Vērtējot aizliegtas vertikālās vienošanās pārkāpuma ilgumu³⁶³, konstatējams, ka:
- Depo dalība pārkāpumā ilgst vismaz no 2006.-2007. un no 2009. līdz 2014.gadam;
 - TNK dalība pārkāpumā ilgst vismaz no 2007. un no 2009. līdz 2014.gadam;
 - Kesko dalība pārkāpumā ilgst vismaz no 2005.-2007.gadam un no 2009. līdz 2015.gadam.
- Lai gan, ievērojot pārkāpuma vienveidīgo raksturu, tas liecina, ka pārkāpums turpinājies arī 2008.gadā, ņemot vērā, ka pierādījumus par komunikāciju šajā laikā KP nav ieguvusi, ar mērķi nepasliktināt Lietas dalībnieku stāvokli, 2008.gads pārkāpuma periodā netiek ieskaitīts. Ievērojot minēto, par aizliegtas vertikālās vienošanās pārkāpumu Kesko piemērojams naudas soda palielinājums 0,8 procentu apmērā, Depo – 0,7 procentu apmērā un TNK – 0,6 procentu apmērā.
- 522 Vērtējot horizontālās karteļa vienošanās pārkāpuma ilgumu, Lietā iegūtā e-pastu sarakste

³⁶¹ Papildus arī sk., piemēram, Norgips pārstāvja sarunās sniegto informāciju (KP un Norgips Sp. z o.o. patstāvīgās pārstāvniecības Latvijā pārstāvja 17.01.2017. sarunu protokols).

³⁶² Pirmās instances tiesas 16.06.2011. spriedums T-211/08, *Internation removal services*, 35.punkts.

³⁶³ Uz Lietas dalībnieku attiecināmais periods noteikts, vadoties no Lietas dalībnieku savstarpējās informācijas apmaiņas, kas attiecas uz aizliegtu vertikālo vienošanos. Perioda sākums un noslēgums noteikts, vadoties no konkrētām epizodēm, kurā iesaistīts attiecīgais Lietas dalībnieks.

liecina, ka jau 2005.gadā pastāvēja vienošanās Lietas dalībnieku starpā par minimālo cenu līmeni, t.i., plašāka kā viena atsevišķa mazumtirgotāja un vairumtirgotāja komunikācija par preču pārdošanas cenu veikalu plauktos mazumtirdzniecībā. Vienlaikus, ņemot vērā Lietas dalībnieku savstarpējās komunikācijas aktivitātes intensitāti, KP attiecībā uz horizontālās karteļa vienošanās ilgumu kā pārkāpuma sākumu par kuru piemērojama atbildība atzīst 2010.gadu, pārkāpumā ietverot pilnu gadu un pārkāpumu arī turpmāk skaitot pilnos gadus līdz pat 2014.gadam, kad komunikācijas intensitāte starp Lietas dalībniekiem samazinājās.

523 Līdz ar to Kesko, Depo un TNK piemērojams naudas soda palielinājums 0,5 procentu apmērā par horizontālās karteļa vienošanās pārkāpumu.

9.4. Naudas soda palielināšana / samazināšana

524 Izvērtējot Lietas materiālus, nav konstatējami Noteikumu Nr.796 21.punktā minētie atbildību pastiprinošie un 23.punktā minētie mīkstinošie apstākļi. Vienlaicīgi Noteikumu Nr.796 23.punkts neizslēdz iespēju KP konstatēt citus atbildību mīkstinošus apstākļus.

525 Ņemot vērā to, ka TNK jau pirms Paziņojuma saņemšanas pēc savas iniciatīvas iesniedza informāciju par Lietā vērtētajiem apstākļiem un Lietas dalībnieku aizliegtu vienošanos, atzīstot pieļautās darbības KL 11.panta pirmās daļas kontekstā, ciktāl tas attiecas uz aizliegtas vertikālās vienošanās īstenošanu, KP uzskata, ka TNK sadarbības apjoms Lietā var tikt vērtēts kā atbildību mīkstinošs apstākļis. Līdz ar to KP uzskata par pamatotu samazināt TNK piemērojamo naudas sodu par 5%.

526 Attiecībā uz Kesko, TNK un Depo, ievērojot minēto tirgus dalībnieku sniegto informāciju Lietā³⁶⁴, ir pamats samazināt naudas sodu, ievērojot Noteikumu Nr.796 23.2.apakšpunkta³⁶⁵ nosacījumus.

Tabula Nr.9

Lietas dalībnieku realizēto preču daudzumi, euro

	Depo	Kesko	TNK
	Kopējais realizēto preču daudzums konkrētajā tirgū* 2015.gadā	Kopējais realizēto preču daudzums konkrētajā tirgū (bez projektiem) 2016.gadā	Kopējais realizēto preču daudzums konkrētajā tirgū (bez projektiem) 2015.gadā
ĢP (ĢK un sausie maisījumi)	3 664 125	1 066 475	906 900
KCP	3 861 496	892 909	1 605 879
GP	770 783	116 941	217 033
Kopā	8 296 404	2 076 325	2 729 812
Apgrozījums	185 916 199	48 453 584	63 439 205
Kopējais realizēto preču daudzums konkrētajā tirgū no apgrozījuma	4,46%	4%	4,30%

* - atbilstoši Depo sniegtajai informācijai³⁶⁶ 2015.gadā “Depo izplatīto preču ĢP (ieskaitot

³⁶⁴ Depo 26.06.2017. vēstule Par informācijas sniegšanu, Lietas 44.sējums, 81.lp., Kesko 30.08.2017. 2016.gada dati, Lietas 45.sējums, 119.lp., TNK 30.08.2017. vēstule “Par pieprasītās informācijas sniegšanu” Nr.L-09/340, Lietas 45.sējums, 117.-118.lp.

³⁶⁵ Ja tirgus dalībnieka pēdējā noslēgtā pārskata gada neto apgrozījums tirgū, kurā noticis pārkāpums, ir mazāks par 10 procentiem no šā tirgus dalībnieka pēdējā noslēgtā finanšu gada neto apgrozījuma

³⁶⁶ Depo 31.07.2017. atbildes vēstule “Par informācijas sniegšanu”, Lietas 44.sējums, 133.lp.

ĢK), KCP (ieskaitot līmes) un GP – realizācija notika tikai no Depo veikaliem, bez pārdošanas konkrētiem projektiem.”

527 Ievērojot minēto Kesko naudas sods samazināms par 0,6 procentiem, TNK par 0,6 procentiem un Depo par 0,6 procentiem.

9.5. Galīgais naudas sods

528 Ievērojot šīs nodaļas 9.2.-9.4.apakšnodaļās ietvertos apsvērumus, par aizliegtas vertikālās vienošanās pārkāpumu šīs Lietas ietvaros naudas soda apmērs aprēķināts Depo 1 procenta, Kesko 1 procenta un TNK 0,8 procenti apmērā no to atbilstošā finanšu gada neto apgrozījuma. Naudas soda apmērs par horizontālās karteļa vienošanās pārkāpumu šīs Lietas ietvaros aprēķināts Depo 2 procenti, Kesko 1,9 procenti un TNK 1,9 procenti no to atbilstošā finanšu gada neto apgrozījuma. TNK aprēķinātais naudas soda apmērs konstatētā atbildību mīkstinošā apstākļa dēļ tiek samazināts par 5 procentiem.

529 Atbilstoši Noteikumu Nr.796 24.punktam, ja tirgus dalībnieks izdarījis vairākus Konkurences likuma 11.panta pirmajā daļā minētos pārkāpumus un tie izskatīti vienlaikus vienā lietā, par katru attiecīgā panta punkta pārkāpumu naudas soda apmēru nosaka atsevišķi. Galīgo naudas soda summu aprēķina tā naudas soda ietvaros, kas noteikts par smagāko pārkāpumu. Ievērojot iepriekš minēto, galīgais naudas soda apmērs nosakāms Depo 3 718 323 *euro*, Kesko 920 618 *euro*, savukārt TNK 1 145 077 *euro*.

Ņemot vērā iepriekš minēto un pamatojoties uz Konkurences likuma 8.panta pirmās daļas 3.punktu, 11.panta pirmo daļu, 12.panta pirmo un trešo daļu, Administratīvā procesa likuma 13.pantu un 66.panta pirmo daļu, kā arī Ministru kabineta 29.09.2008. noteikumu Nr.796 „Kārtība, kādā nosakāms naudas sods par Konkurences likuma 11.panta pirmajā daļā un 13.pantā paredzētajiem pārkāpumiem” 3., 13., 14., 15., 16., 17.punktu, 18.3. un 18.4.apakšpunktu, 19.punktu, 23.1. un 23.2.apakšpunktu un 24.punktu, Konkurences padome

nolēma:

1. Konstatēt Konkurences likuma 11.panta pirmajā daļā noteiktā aizlieguma pārkāpumu SIA “DEPO DIY”, AS “Kesko Senukai Latvia” un SIA “Tirdzniecības nams “Kurši”” darbībās.

2. Uzlikt SIA “DEPO DIY” naudas sodu 3 718 323 *euro* (trīs miljoni septiņi simti astoņpadsmit tūkstoši trīs simti divdesmit trīs *euro*) apmērā.

3. Uzlikt AS “Kesko Senukai Latvia” naudas sodu 920 618 *euro* (deviņi simti divdesmit tūkstoši seši simti astoņpadsmit *euro*) apmērā.

4. Uzlikt SIA “Tirdzniecības nams “Kurši”” naudas sodu 1 145 077 *euro* (viens miljons viens simts četrdesmit pieci tūkstoši septiņdesmit septiņi *euro*) apmērā.

5. Uzlikt par pienākumu SIA “DEPO DIY”, AS “Kesko Senukai Latvia” un SIA “Tirdzniecības nams “Kurši”” naudas sodu 45 dienu laikā no šī lēmuma spēkā stāšanās dienas ieskaitīt valsts budžetā (Valsts kasē, reģ. Nr.90000050138, kontā LV78TREL1060001019900, kods TREL22), norādot lēmuma par naudas soda uzlikšanu numuru un datumu, un 10 dienu laikā pēc naudas soda samaksas paziņot par to Konkurences padomei.

Saskaņā ar Konkurences likuma 8.panta otro daļu Konkurences padomes lēmumu var pārsūdzēt Administratīvajā apgabaltiesā viena mēneša laikā no šī lēmuma spēkā stāšanās dienas.

Pielikumā:

Elektroniskā pasta sarakste lietā Nr.p/15/7.2.19./2 uz 39 lp.

(*) – Ierobežotas pieejamības informācija

Priekšsēdētāja

S.Ābrama